

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra psychologie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Funkce zvířat v dětských představách

Functions of animals in children's representations

Vendula Mášová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miloš Kučera, CSc.
Studijní program: Psychologie
Studijní obor: Psychologie a speciální pedagogika

2016

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Funkce zvířat v dětských představách* vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 12.7.2016

.....

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce doc. PhDr. Miloši Kučerovi, CSc. za laskavé vedení, vstřícnost a cenné rady při zpracování práce.

Dále bych ráda poděkovala panu řediteli a pedagogům, kteří mi umožnili realizovat výzkum ve škole. Všem rodičům, kteří dovolili účast svých dětí a především samotným dětem, které byly ochotné věnovat mi svůj čas.

Také bych ráda poděkovala celé rodině, příteli a přátelům, kteří mě celou dobu podporovali.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá funkcemi zvířat v dětských představách. Jejím hlavním cílem je zjistit, co vnímají děti na zvířatech jako důležité, jaké jejich potřeby mohou zvířata saturovat a zda se pojetí zvířat mění v závislosti na pohlaví a věku dítěte. Téměř celá práce je věnována kvalitativnímu rozboru dat z realizovaného výzkumu, který byl uskutečněn na jedné základní škole s dětmi třech věkových kategorií (1., 4., 7. třídy). Hlavní použitou metodou byl rozhovor na podkladě mnou sestaveného dotazníku a jako doplňková metoda byla zvolena Kresba začarované rodiny.

KLÍČOVÁ SLOVA

Zvířata, děti, Kresba začarované rodiny, psychoanalýza, idoly

ANNOTATION

The dissertation discusses the roles of animals in children's representations. Its chief aim is to find out what things children perceive to be important about animals, which children's needs can be satisfied by animals and if children's sex and age determine the way in which they perceive animals. The thesis mainly consists of a qualitative analysis of data from a realised research, which took place at a elementary school with children in three different classes (first, fourth and seventh year). The principal method was a dialogue based on a questionnaire which I had compiled, the additional method was the test of an enchanted family drawing.

KEYWORDS

Animals, childrens, the test of an enchanted family drawing, psychoanalysis, idols

Obsah

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 Úvod k tématu.....	9
2 Attachment	10
2.1 Primární a sekundární attachment	10
2.2 Zvířata jako significant others	11
3 Projektivní techniky.....	11
3.1 Začarovaná rodina.....	12
3.1.1 Oidipický komplex v kresbě.....	13
4 Specifika dětské mysli, která je sblíží se zvířaty	14
PRAKTICKÁ ČÁST.....	15
5 Metodologie.....	15
5.1 Cíle a výzkumné otázky	15
5.2 Metody sběru dat.....	16
5.2.1 Dotazník.....	16
5.2.2 Kresba začarované rodiny	19
5.3 Průběh pořizování dat	19
5.4 Zpracování dat.....	21
5.5 Prezentace dat.....	22
5.6 Výzkumný soubor.....	23
6 Výsledky.....	24
6.1 Otázka 1. Máš doma nějaké zvíře? Jestli ano, jak s ním nejradši trávíš čas?	24
6.2 Otázka 2. Chtěl/s bys (ještě) nějaké zvíře? Jestli ano, jaké a proč?	26
6.2.1 Třídění na základě obsahu.....	26
6.2.2 Třídění na základě důvodu	28
6.3 Výskyt tematiky zvířat	32
6.3.1 Otázka 3. Máš nějaké zvířecí hračky? Jestli ano, jaké? Máš je pojmenované?.....	32
6.3.2 Otázka 4. Máš někde nějaké obrázky zvířat?	33
6.4 Otázka 5. Zdají se ti někdy sny o zvířatech? Jestli ano, o jakých?	33
6.5 Otázka 6. Vzpomínáš si na nějaký sen o zvířatech? Pokud ano, krátce ho popiš.....	33
6.6 Otázka 7. Hraješ si na nějaké zvíře? Jestli ano, na jaké? Jak ta hra vypadá?	38
6.7 Otázka 8. Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře a co se Ti na něm nejvíc líbí?	43

6.7.1	Dělení na základě uvedeného důvod	43
6.7.2	Dělení na základě zvoleného motivu.....	47
6.7.3	Nejoblíbenější zvíře v kresbě.....	47
6.8	Negativní zvíře.....	48
6.8.1	Otázka 9. Bojíš se nějakého zvířete? Co ti na něm připadá děsivé?	48
6.8.2	Otázka 10. Jaké zvíře bys nikdy nechtěl/a potkat a proč?.....	49
6.8.3	Otázka 11. Je nějaké zvíře, které nemáš rád/a? Jestli ano, jaké a proč?.....	49
6.8.4	Důvody volby a zvolené motivy.....	49
6.8.5	Negativní zvíře v kresbě	51
6.9	Otázka 12. Zachoval/a jsi se někdy k nějakému zvířeti škaredě? Jestli ano, k jakému a proč?	52
6.10	Zdroje informací o zvířatech	53
6.10.1	Otázka 13. Viděl/a jsi naživo všechna zvířata, která znáš? Jestli ne, odkud je znáš?.....	53
6.10.2	Otázka 14. Znáš nějaké pohádky (příběhy) o zvířatech nebo pohádky, ve kterých zvířata vystupují? Jestli ano, jaké?	53
6.10.3	Otázka 15. Kterou z nich máš nejradši? Co se Ti na ní nejvíc líbí?	54
6.11	Otázka 16. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu) a přišel by kouzelník, který by tě mohl začarovat, do čehokoliv bys chtěl/a, co nebo kdo bys chtěl/a být?.....	55
6.11.1	Identifikační zvíře v kresbě.....	60
6.12	Otázka 17. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu), jaké zvíře by sis vzal/a jako pomocníka? Jak by ti to zvíře mohl pomoci?	62
6.12.1	Pomocné zvíře v kresbě.....	63
6.13	Přisuzování vlastností.....	64
6.13.1	Otázka 18. K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.	64
6.13.2	Otázka 19. Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata?	65
7	Vybraná často zastoupená zvířata.....	69
8	Diskuze	74
9	Závěr.....	79
10	Použitá literatura.....	80
11	Přílohy	83

ÚVOD

Téma funkce zvířat v dětských představách figurovalo jako jeden z vypsáných námětů pro bakalářce práce. Přišlo mi to originální a zajímavé, přestože jsem doposud s tímto tématem neměla ani nejmenší zkušenosti, rozhodla jsem se ho ujmout. Jedním z podnětů k vypsání tématu byly výsledky našich ročníkových prací, kde zvířata vystupovala u malých dětí na pozici idolu, kdy je uváděly jako své oblíbené známé osobnosti. Na základě pročtení několika set článků v databázích, které se dají najít pod nejrůznějšími hesly tak, aby v nich figurovali děti i zvířata, jsem nabyla dojmu, že hlavní pojetí dětí a zvířat je z hlediska animoterapií a určitých ekologických studií o znalosti či neznalosti zvířat dětmi. Ovšem ani jedno hledisko neodpovídalo tomu, co bych chtěla studovat ve své práci já. Nakonec jsem se rozhodla nezvolit žádné z dostupných hledisek, ale otevřít novou cestu a uchopit téma především z hlediska dětí. Jak ony samy nazírají zvířata a co jim zvířata do života přináší. Práce má především výzkumný charakter a tak je teoretická část velice minimalizována a většinu kapacity věnuji rozboru dat, která jsou zde tím hlavním.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Úvod k tématu

Jedním z podnětů pro vznik této bakalářské práce byla ročníková práce, která se již několik let zadává na naší katedře druhým ročníkům v rámci výuky kvalitativního výzkumu. Ročníková práce nese název Pop - pantheon a zkoumá idoly u dětí od 6 do 18 let. Je to vlastně pokračování dvou průkopnických diplomových prací na stejné téma. První z nich nese název Identifikace a imitace u současných školáků: Pop Pantheon a napsal ji Mikšíček v roce 1999, po té se tématu ujala Kravcová (2008) ve své závěrečné práci s názvem Idoly u dětí školního věku. Obě zmíněné diplomové práce pokládaly dětem stejnou výzkumnou otázku „*Které máš nejoblíbenější známé osobnosti? (herci, zpěváci, sportovci ...). Zkus napsat, co se Ti na nich líbí, případně proč si myslíš, že jsou tak oblíbení.*” Stejná výzkumná otázka zůstala zachována i pro naše ročníkové práce. Stává se, že děti v nižších ročnících (1. – 2. třída) uvádějí jako svoji nejoblíbenější známou osobnost zvíře, ať již to konkrétní, které mají doma nebo své nejoblíbenější. Objevují se i různé pohádkové či smyšlené bytosti, avšak zvíře se jeví jako odlišná a neprozkoumaná kategorie. Nabídla se tedy otázka, jakou roli zvíře hraje v dětských představách a zda by mohlo u mladších dětí vystupovat na pozici idolu. Jestli ano, pak tento idol jistě ponese svá zvláštní specifika. Není pochyb, že zvířata hrají ve vztahu k dětem významnou úlohu, avšak z tohoto úhlu pohledu žádné publikace nejsou k mání. K danému tématu se nejvíce blíží výzkumy zaměřené na specifika attachmentové vazby mezi lidmi a zvířaty z obou stran, jak ze strany lidí, tak ze strany zvířat. Studií i na toto téma je prozatím opravdu málo a všechny akcentují nedostatek poznatků stejně jako to, že se na výzkumném poli jedná o novou a neprobádanou oblast.

2 Attachment

2.1 Primární a sekundární attachment

Kravcová (2008) ve své práci využívá koncept primárního a sekundárního attachmentu, který se mi jeví jako výstižný, avšak je vztažen pouze na lidi. Její pojetí attachmentu představím a pokusím se v něm najít místo pro zvířata.

Pojem primárního attachmentu používá ve shodě s jeho autorem Johnem Bowlbym (1973). Tedy jako přimknutí k primární pečující osobě, která se o dítě stará, uspokojuje jeho potřeby a na základě tohoto jedinečného vztahu si dítě vytváří určité vzorce chování pro další budoucí vztahy. S postupem času uspokojení potřeb v rámci primárního vztahu přestává stačit a dítě se začíná orientovat směrem k dalším objektům, u nichž může dojít k naplnění potřeb. Otvírá se tak prostor pro další osoby a vznik sekundárního attachmentu.

Sekundární attachment vzniká ve vztahu k tzv. significant others, neboli významným druhým. Těmito významnými druhými jsou myšleny osoby, ke kterým není dítě vázáno primárním attachmentem (což jsou většinou rodiče nebo nějaká jiná primární pečující osoba), přesto k nim má nějaký vztah, ať již na základě přímého kontaktu (kupříkladu v případě vrstevníků, dospělých autorit v podobě učitelů, trenérů atd.) nebo nepřímého, kdy děti osobně dané osoby neznají a jsou jim různým způsobem zprostředkovány, hlavně pak prostřednictvím medií (nejvýrazněji sem patří známé osobnosti). Osoby sekundárního attachmentu tak činí jakousi bipolární linii na základě určité míry reciprocit. Se spolužáky se dítě setkává téměř každý den, ale s Hollywoodskou hvězdou se pravděpodobně nikdy neuvidí a se skutečným vzájemným vztahem to nemá nic společného. Kravcová (2008) dále vyjmenovává kategorie significant others, kterými jsou blízcí dospělí, kamarádi, vrstevníci, starší vrstevníci, slavní dospělí. V případě malých dětí se však nezdá, že by toto bylo dostačující dělení a možná jen z naší dospělé logiky vynecháváme zvířata a různé nereálné bytosti, které jsou pro děti velice významné a samy by je nejspíš neopomněly (ostatně v případě našich ročníkových prací se tak dělo) a pro dětskou logiku může být velice nesmyslné, vztahovat se pouze k reálným lidským osobám. Nereálné bytosti jako idoly by bylo jistě také zajímavé téma, avšak je nechávám stranou a má pozornost bude zaměřena pouze na zvířata.

2.2 Zvířata jako significant others

V případě mladších dětí se zvířata objevovala v našich ročníkových pracích v odpovědi na otázku, jaká je tvá nejoblíbenější známá osobnost. Daný výzkum ani otázka ke zvířatům prvoplánově nesměřovala a dané odpovědi tak byly spíše překvapením. Ovšem důkazů, že děti vymezují zvířatům v životě důležité místo, nalezneme více. V jedné výzkumné studii měly 10leté děti uvést seznam nejdůležitějších osob v jejich životě, kde se v první desítce objevovala zvířata (Bryant 1985). V jiné studii měly děti ve věku 8 – 12let fotografovat zdroje jejich wellbeing, současně byli do studie zapojeni i rodiče a učitelé. V případě dětí se mnohem častěji jako zdroje jejich životní pohody objevovala zvířata (Sixsmith et al., 2007). Tipper (2011) v rozhovorech s dětmi zjišťovala, kdo je pro ně důležitý v jejich každodenním životě. Děti často věnovaly hodně času vyprávěním o svých domácích mazlíčcích, i když se výzkumník pokoušel přejít k dalším tématům, děti se nechtěly nechat odvést od rozhovoru o zvířatech. Zdá se tedy, že v případě dětí, můžeme domácí mazlíčky stavět na úroveň significant others. A je-li tomu tak, můžeme je stavět po boku dětských idolů? Podle mého ano, zvíře bude mít jistě svá specifika, ale to má v důsledku každá kategorie idolů.

Kravcová (2008) vyděluje 2 základní kategorie idolů a to sice na základě buď erotické adorace, nebo identifikace, což se přenést na zvířata nedá. Avšak pojmem-li tyto kategorie v širším slova smyslu jako rozdíl *být* nebo *mít*, již by se dalo uvažovat o použitelnosti daného dělení i na tento případ. Mechanismu identifikace je obdobný, být jako někdo. Místo erotické adorace se dá uvažovat o onom základním principu ve smyslu, mít někoho, kdo v nějakém ohledu naplňuje určité potřeby, i když ne zrovna ty erotické.

3 Projektivní techniky

Vzhledem k tomu, že ve své práci používám projektivní techniku Kresbu začarované rodiny, uvádím ji v teoretické části.

Nejobecnějším významem slova projekce je promítnutí, extenze, vržení před sebe (Šípek, 2000, str. 10). V psychologii je původ tohoto termínu spojován se zakladatelem psychoanalýzy Sigmundem Freudem, který při studiu neuróz vysledoval a popsal fenomén psychických obran, které vysvětluje v rámci jím sestaveného modelu psychiky. Id, z něhož vyvěrá pudová energie, která je ve službách principu slasti, je konfrontováno s tlakem

reality, se kterým se snaží vyrovnat. Zde se vytváří prostor pro obranné mechanismy, které chrání ego tím, že jím neschvalované pohnuty jsou přičítány někomu jinému (Šípek, 2000).

V rámci projektivních psychologických metod operujeme s předpokladem, že každý člověk má do jisté míry „zkreslené“ vnímání na podkladě svého dosavadního života, zkušeností, prožitků atd. To se projevuje zejména ve chvíli, kdy má člověk reagovat na něco neurčitého, nejasného a je potřeba něco dotvářet. V tu chvíli vystupují individuální obsahy, které vztahujeme k danému podnětu. Tyto obsahy nejsou zcela vědomé a dochází k ožívání latentních struktur, které se do výkonu jedince promítají. Na povrch tak vyvěrají i určitá nevědomá přání, touhy, konflikty, komplexy a další možné obsahy, které jsou neuvědomované (Šípek, 2000).

Projektivní techniky jsou nedílnou součástí psychodiagnostiky. Dělí se na verbální, grafické a manipulační (Svoboda, 1999). Jak již název hovoří, kresba začarované rodiny se řadí mezi metody grafické. Kresba je oblíbenou diagnostickou metodou zejména u dětí. Jazyk je konvenční záležitostí, je pro všechny společný, disponuje danou gramatickou a syntaktickou strukturou, s pevnými pravidly pro jejich kombinování. Jako takový je obecný, abstraktní a prostor pro jeho individuální modifikaci jedincem není nějak zvlášť velký. Na druhé straně kresba není těmito pravidly svázána a nabízí větší prostor pro individuální vyjádření. Kresba má ke svému tvůrci bližší vztah a překonává verbalismus. Podle Matějčka (1992) se často stává, že lidé nejsou schopni vyjádřit své myšlenky pomocí slov, která jsou zkrátka někdy nedostačující, a zde se otevírá prostor pro neverbální vyjádření.

3.1 Začarovaná rodina

Kresba rodiny je známou diagnostickou metodou, která se snaží mapovat vztahy v rodině. Autor metody není znám, avšak Matějček (2005) uvádí citaci Minkowskeho z roku 1952, kdy uvádí, že se tato metoda rozšířila ve 30. letech 20. století. Kresba rodiny má několik forem, včetně začarované rodiny, při které se dětem zadává instrukce „*Nakresli celou svoji rodinu, ale začarovanou do zvířat. Jako kdyby přišel kouzelník a každého z vás začaroval do nějakého zvířete, které mu tak nejlíp odpovídá, nejlíp vyjadřuje jeho vlastnosti*“ (Matějček, 2005). V praxi je možné volit začarování i do různých symbolů, a nechat tak jedinci zcela volný prostor, avšak nejpoužívanější je s původní instrukcí zvířat. Šípek (2000) zvířata odůvodňuje tím, že je děti znají a že jim jsou blízká. Matějček (2005) zase obhájí jednoznačnější a pochopitelnější symboliku zvířat, než věcí a rostlin.

Tato metoda však není standardizována a nedají se z ní tedy vyvozovat žádné pevné závěry. Novák (2004) ji doporučuje používat spíše jako screeningovou a v kombinaci s dalšími standardizovanými testy, pokud chceme vyvozovat nějaké diagnostické závěry. Z povahy metody vyplývá, že je velkou měrou závislá na interpretaci. Nic méně faktem zůstává, že i když se tato metoda těší oblibě a psychologům poskytuje podnětné informace, o symbolice zvířat, jak ji chápou děti, toho příliš nevíme. Matějček (2005) upozorňuje na to, že je třeba s autorem kresby vést rozhovor a nelze dopředu vyvozovat na symboliku jednotlivých zvířat. Přesto můžeme najít několik srovnávacích prací, kde se autoři pokouší najít rozdíly nebo shody mezi různými skupinami a nalézt tak alespoň jakousi orientační normu. Např. Matějček (2005) srovnával kresby dětí s příznivým zázemím s kresbami dětí, jejichž rodiče byli závislí na alkoholu. Také porovnával výsledky se zahraničními výzkumy Kosové s Biermanem a Brem-Graserové. Porovnávání prováděl zejména na základě obsahu a je zajímavé, že nejčastější reprezentanti mateřské postavy jsou dle jeho výsledků u českých dětí pes a kočka, u rakouských především pták a zajíc. Také se příliš neobjevují exotická zvířata, což je zajímavé. Možná, že dítě má přeci jenom blíže k určité symbolice, která je „zakořeněná“ v jeho kultuře a cizokrajná zvířata jsou v tomto ohledu příliš vzdálená. Z exotických zvířat se objevují zejména ta, která mají nějaké výrazné charakteristiky např. žirafa, která je nejvyšší. V případě šelem (jako je třeba lev nebo tygr) je to možná trochu jiné, protože byt' nepochází z naší krajiny, jsou využívána jako silné symboly stovky let. Vždyť lev dominuje i na našem státním znaku. Zkoumat kulturní odlišnosti v kresbách začarované rodiny by bylo jistě velice zajímavé a možná by přineslo i užitečné poznatky.

3.1.1 Oidipický komplex v kresbě

Oidipický komplex je známý termín zavedený Sigmundem Freudem, který mu přikládá velmi významnou úlohu při formování lidské psychiky. Dítě začne pociťovat lásku a touhu k rodiči opačného pohlaví a chtělo by stát po jeho bohu tak jako jeho rodič stejného pohlaví. To vzbuzuje nenávisť k onomu rodiči stejného pohlaví, který disponuje tím, co dítě chce, ale nemůže mít. V dítěti se objevuje touha tohoto rodiče odstranit a zaujmout jeho místo. Dítě si však uvědomuje, že rodič je silnější a nakonec celou tuto situaci řeší (v ideálním případě) identifikací s oním rodičem stejného pohlaví. V rámci jeho vývojové klasifikace je tímto fenoménem zatíženo období falické, čili věk od 3 zhruba do 6 let. Dalo by se říci, že doznívá s nástupem do školy, kdy nastává zaměření se hlavně na nové povinnosti a tzv. období latence (Freud, 1997). Pro dítě jsou jeho ambivalentní city

takovým zdrojem úzkosti, který blokuje další vývoj dítěte a vzniká tak zdroj různých neuróz, které se odrážejí i na úrovni kresebného projevu. Di Leo (1983) uvádí, že Oidipický komplex je často promítán do kresby rodiny. Dítě může v tomto období např. postavu svého „soka“ tedy rodiče stejného pohlaví určitým způsobem dehonestovat, kreslit ji malou, v nelichotivém postavení, někde v rohu mimo děti. Naopak postava rodiče opačného pohlaví je zvýrazňována. S vyřešením komplexu by ale mělo toto vyjadřování vymizet, a pokud přetrvává, může být známkou toho, že něco není v pořádku. Pomineme-li toto období u chlapců (kdy je onou „nepříznivou“ postavou otec) podle Di Lea (1983) je za normálních okolností hodnota otce zvyšována.

4 Specifika dětské mysli, která je sblíží se zvířaty

Specifikem myšlení malých dětí je i magické myšlení a nejasná hranice mezi fantazií a realitou. To je pravděpodobně i důležitým podkladem pro takovou významnost zvířat, která jsou antropomorfizována a je jím přisuzovaná intencionalita (DeLoache et al 2011; Myers 2007). Děti si mohou chování zvířete vyložit dle své libovůle, což také dělají. S trochou nadsázky se dá říci, že zvíře se vlastně stává takovou kouzelnou bytostí, která může dítěti plnit určitá přání ve formě uspokojování některých potřeb, které mohou být nevědomé a o to možná silnější, jako je například důležitá potřeba přijetí a bezpečí. Zvíře nepopírá to, co mu dítě přiřkne, nekárá a neodmítá (Matějček, 2005).

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Metodologie

5.1 Cíle a výzkumné otázky

Mým cílem je zmapovat roli, kterou hrají zvířata v dětském světě. Krom odpovědí na mé výzkumné otázky také očekávám, že vyvstane hodně návazných otázek jako podnět pro další zkoumání. Při realizaci jsem se seznámila s různými pracemi (nejvíce ve formátu závěrečných akademických prací), avšak ty byly často zaměřeny na velice úzká témata týkající se např. role psa v dětském životě, dítě a kůň, jízda na koni a její vliv na dítě, tyto práce ale nedávají žádný komplexnější náhled na zvířata v dětském světě jako taková a právě tímto se chci zde zabývat. Udělat určitý vhled do tohoto tématu. Důležitým prvkem mé práce je pak porovnávání výsledků z hlediska věku a pohlaví. Ve vztahu k diagnostické metodě Kresby začarované rodiny je pak dalším cílem porovnat odpovědi na dotazník s kresbou a zjistit, zda spolu nějakým způsobem souvisí. Z toho vychází i formulace výzkumných otázek:

- Jaké funkce zvířat jsou pro děti důležité?
- Může zvíře vystupovat na pozici idolu?
- Jaká zvířata berou děti jako pozitivní a která jako negativní?
- Příkladují děti v závislosti na věku nebo pohlaví zvířatům různou důležitostí?
- Existují obsahové souvislosti mezi dotazníkem a KZR?
- Budou se odpovědi na výzkumné otázky lišit z hlediska věku a pohlaví? Jestli ano, jak?

5.2 Metody sběru dat

Pro svůj výzkum jsem se rozhodla původně použít 2 metody odlišného charakteru. Jako hlavní byl polostrukturovaný rozhovor, který probíhal na základě mnou sestavených otázek, avšak z organizačních důvodů jsem byla nucena ve 4. a 7. třídě přejít od rozhovoru k dotazníku (viz kapitola 5.3 Průběh pořizování dat). Polostrukturovaný rozhovor je kvalitativní metodou, která se jevila jako nejvhodnější z hlediska povahy zpracování dat i množství plánovaných respondentů. Vzhledem k tomu, že jedním z cílů je výsledky porovnávat z hlediska věku a pohlaví, bylo nutné mít strukturu, kterou porovnávat lze a zároveň tato forma rozhovoru dává prostor další dotazování (Hendl, 2008). Dotazník jsem sestavila na základě otázek, které jsem měla připravené pro rozhovor. Druhou použitou metodou je Kresba začarované rodiny.

5.2.1 Dotazník

Dotazník měl za úkol zmapovat různé oblasti, ve kterých figurují nebo by mohla figurovat zvířata v dětském světě. Některé otázky mapují čistě reálný vztah a chování dětí ke zvířatům, jiné pracují se zvířetem více na symbolické úrovni a tak se snaží pokrýt více úrovní významu zvířat.

Protože se dotazník snaží nahlédnout mnoho různých oblastí ve vztahu dítě a zvíře, vzešlo velké množství materiálu, který je svým způsobem nesourodý. Neboť jedním z cílů práce je porovnávat odpovědi z hlediska vývoje mezi dětmi 1., 4. a 7. třídy, tedy ve věku kolem 7, 10 a 13 let, bylo potřeba vytvořit dotazník, který bude do určité míry univerzální a použitelný pro velké věkové rozmezí.

Při tvorbě dotazníku jsem se snažila pokrýt několik oblastí. Pro větší přehlednost a sourodost dat představuji blíže jednotlivé otázky až spolu s prezentací jejich výsledků. Námětem pro dotazník mi byla zprvu literatura a moje zkušenosti s dětmi. Po té jsem realizovala polostrukturovaný rozhovor se třemi dívkami ve věku 8, 11 a 13 let, což zhruba odpovídá mnou zkoumaným věkovým kategoriím. Snažila jsem se dívky co nejvíce nechat hovořit a zjistit, kde všude se v jejich životě zvířata objevují, jaký je jejich vztah k nim a co je pro ně ve vztahu k nim důležité. Každý z výše uvedených rozhovorů byl jiný. Nejmladší dívka potřebovala konkrétní otázky, jinak příliš nevěděla, o čem mluvit. 11letá dívka zase velice vrstvila a na základě vlastních asociací stále odbíhala od tématu a musela jsem ji často k tématu zase vracet, celý tento rozhovor trval skoro 2 hodiny, ale příliš podnětů

relevantních pro moji práci z něj nevzešlo. Na základě jejich výpovědí jsem pak sestavila otázky pro rozhovor a následně pro dotazník. Který jsem po té ještě otestovala s jedním chlapcem (8 let) a dívkou (11 let). Na základě této zkušenosti jsem pak otázky ještě upravila.

1. Oblast – Reálný vztah ke zvířeti

1. Máš doma nějaké zvíře? Jestli ano, jaké? Jak s ním nejradši trávíš čas?
2. Chtěl/a bys (ještě) nějaké zvíře? Jestli ano, jaké a proč?
12. Zachoval/a jsi se někdy k nějakému zvířeti škaredě? Jestli ano, k jakému?

2. Oblast – Pozitivní zvíře

8. Jaké zvíře máš nejradši? Co se Ti na něm nejvíce líbí?
16. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu) a přišel by kouzelník, který by tě mohl začarovat, do čehokoliv bys chtěl/a, co nebo kdo bys chtěl/a být? (Nemusí to být zvíře)
17. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu), jaké zvíře by sis vzal/a jako pomocníka? Jak by ti to zvíře mohl pomoci?

3. Oblast – Negativní zvíře

9. Bojíš se nějakého zvířete? Co Ti na něm připadá děsivé?
10. Jaké zvíře bys nikdy nechtěl/a potkat a proč?
11. Jsou nějaká zvířata, která rád/a nemáš? Co se Ti na nich nelíbí?

4. Oblast – Výskyt zvířecí tematiky v každodenním životě

3. Máš nějaké zvířecí hračky? Jestli ano, jaké? Máš je pojmenované?
4. Máš na něčem obrázky zvířat? Jestli ano, jakých a kde?
5. Zdá se Ti někdy o zvířatech? Jestli ano, o jakých?
6. Vzpomínáš si na nějaký sen o zvířatech? Pokud ano, krátce ho popiš.
7. Hraješ si někdy na zvíře? Jestli ano, na jaké a jak ta hra vypadá?

5. Oblast – Získávání informací o zvířatech

13. Viděl/a jsi naživo všechna zvířata, která znáš? Jestli ne, odkud je znáš?

14. Znáš nějaké pohádky (příběhy) o zvířatech nebo pohádky, ve kterých zvířata vystupují?
Jestli ano, jaké?

15. Kterou z nich máš nejradši? Co se Ti na ní nejvíc líbí?

6. Specifický úkol přiřazování vlastností

18. K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře

Nebezpečné zvíře

Zlé zvíře

Chytré zvíře

Rychlé zvíře

Roztomilé zvíře

Mazlivé zvíře

19. Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata?

Medvěd

Sova

Kůň

Pes

Kočka

Labuť

Křeček

Had

Tučňák

Prase

5.2.2 Kresba začarované rodiny

Když jsem se zajímala o téma zvířat v dětském světě, nemohlo mi ujít téma jejich využívání v práci s dětmi. Často jsou intuitivně používány v různých výzkumech, kde se výzkumníci snaží děti pro práci nadchnout. V biblioterapii jsou zase malým dětem často předkládány příběhy se zvířecími hrdiny, protože jsou pro ně přitažlivější než lidé. Asi nejznámější psychologickou metodou, která je hojně užívána a využívá symboliky zvířat, je Kresba začarované rodiny. Metoda je to poněkud kontroverzní. Někteří psychologové na ní nedají dopustit (např. Zdeněk Matějček ji používal často a rád), na druhou stranu má i své odpůrce. Není standardizována a je závislá na interpretaci člověka, jež ji vyhodnocuje, a proto je kladen velký důraz na opatrnost při vyvozování závěrů a psychologové ji tak spíše berou jako podnětnou inspiraci, která může, ale také nemusí nabídnout nějaká témata. Přišlo mi tedy užitečné, nechat děti kromě odpovědí na dotazník též nakreslit začarovanou rodinu, jako doplňkovou metodu, která by mohla o zvířatech napovědět něco z jiného úhlu pohledu a na jejich symbolické rovině nebo by naopak dotazník a z něj vzešlé informace mohly napovědět něco o kresbě. Vzhledem k problematice interpretace kreseb a omezení rozsahu práce, která se zabývá především funkcí zvířat v dětských představách, se ve zkoumání spojitostí mezi dotazníkem a kresbou omezují převážně na obsahovou stránku.

5.3 Průběh pořizování dat

Výzkum jsem realizovala v jedné základní škole na malém městě v jihočeském kraji. Školu jsem vybrala z důvodu známosti s jejím ředitelem, kterého jsem kontaktovala. Ten mi laskavě vyhověl a nechal mne ve škole působit. Požádala jsem ho, zda bych se mohla dotazovat dětí v 1., 4. a 7. třídě. To mi bylo umožněno a vhodné třídy zvolil pan ředitel sám. Ve všech třídách jsem představila důvody svého působení nejdříve paním třídním učitelkám (popřípadě dalším, se kterými jsem byla v kontaktu). Po té jsem se též představila dětem a rozdala jsem jim informované souhlasy pro rodiče. Dětem jsem vypověděla, že potřebuji pomoci se svým úkolem do školy a chtěla bych se s nimi bavit o zvířatech. Zdůraznila jsem, že se nejedná o žádné testování ani hodnocení vědomostí, přičemž si zejména starší děti viditelně oddechly. Paní učitelky nabídly, že budou informované souhlasy od dětí vybírat a pak si je převezmu. Postupovala jsem po třídách od

1. do 7. Z organizačních důvodů jsem musela trochu upravit postup výzkumu ve 4. a 7. třídě, proto nejdříve popíši 1. třídu a pak zbývající dvě, ve kterých byl již postup totožný.

V 1. třídě jsem nejprve zadávala dětem ve třídě kresbu podle instrukce, kterou uvádí Matějček (2005). „*Nakresli celou svoji rodinu, ale začarovanou do zvířat. Jako kdyby přišel kouzelník a každého z vás začaroval do nějakého zvířete, které mu tak nejlíp odpovídá, nejlíp vyjadřuje jeho vlastnosti*“. Též jsem děti požádala, aby si kresbu podepsaly křestním jménem a ke každému zvířeti napsaly, koho představuje. Na kresbu děti měly časovou dotaci jednu vyučovací hodinu a následnou přestávku, pokud by jim čas nestačil. Celkem tedy měly k dispozici časovou dotaci 55 minut, za kterou všechny děti kresbu stihly. Průměrně trvala dětem kresba kolem 40 minut. Kresbu jsem zadávala dětem ve třídě hromadně, což není zrovna nejlepší způsob, ale vzhledem k počtu dětí a časové náročnosti kresby a rozhovoru bylo toto hromadné zadání nutností, abych narušovala vyučování co nejméně. Individuální zadávání kresby by můj pobyt ve třídě velmi prodloužilo. Dětem jsem zdůraznila, že se nejedná o žádné testování a ať pracují samostatně.

Během kreslení paní učitelka opravovala sešity a já jsem občas procházela mezi dětmi, abych viděla, jak se jim kresba daří a zda nepotřebují s něčím pomoci. Ve třídě bylo několik dětí, které instrukci nerozuměly, protože z nějakého důvodu neuměly dobře česky, např. žily často v cizině. Dětem jsem tedy instrukci zopakovala, pokud potřebovaly. Když děti dokreslily, vybrala jsem si od nich obrázky a přešli jsme k rozhovorové části.

Svoje stanoviště jsem měla v koutku na chodbě, kam jsem si dala lavici a židli. Při rozhovoru sedělo dítě čelně ke mně. Jednotlivé děti ke mně posílala paní učitelka abecedně. Vždy, když dítě přišlo, zahájili jsme rozhovor vzájemným představením, pak jsem se dítěte zeptala, jak se mu kreslilo. Vzala jsem jeho kresbu, o které jsme se chvíli bavili. Po té jsem přešla na polostrukturovaný rozhovor, jež jsem měla připravený. Rozhovor s jedním dítětem trval cca 30 minut. Rozhovory jsem nahrávala na diktafon a po té dělala transkripci. S jedním dítětem jsem tak strávila skoro celou jednu vyučovací hodinu, což bylo déle, než jsem původně předpokládala a ukázalo se to také jako zdroj určitých problémů pro realizaci stejného postupu ve vyšších třídách. Celková náročnost výzkumu v 1. třídě se ukázala časově větší, než jsem původně myslela, a to více jak týden.

Ve vyšších třídách paní učitelky neshledaly takto „dlouhodobý“ zásah do vyučování za možný a musela jsem svůj postup poněkud upravit. Postup při kresbě zůstal totožný, ale v případě rozhovoru jsem vzhledem k nutné časové úspoře přešla na dotazníkovou verzi. Dětem jsem tedy po té, co dokreslily, rozdala dotazník. Přestože jsem dělala pilotáž dotazníku se dvěma stejně starými dětmi a následně ho upravovala, projevíly se u některých dětí problémy s porozuměním. Chodila jsem tedy po třídě a v případě potřeby dětem otázku ještě vysvětlila. Na dotazník měly děti jednu vyučovací hodinu, která se ukázala tak akorát, aby děti dotazník stihly. Bohužel jsem již nedostala prostor k rozhovoru s dětmi ohledně kresby a dotazníku v hodinách, ale mohla jsem využívat prázdnou třídu o přestávkách, kam jsem si děti brala, abych se doptala na kresbu a popřípadě také na nejasné odpovědi z dotazníku. Kresba byla zadána jako první z důvodu, že jsem nechtěla, aby byla ovlivněna dotazníkem.

V 7. třídě byl postup stejný jako ve 4., ale obávala jsem se, že se některým dětem bude zdát dotazník příliš dětinský, tak jsem jim vysvětlila, proč je tak koncipovaný, že jsem jej potřebovala udělat tak, aby byl srozumitelný i dětem v 1. třídě a že je budu porovnávat. Následně jsem jim dala možnost, aby si vymyslely jméno, jakým se podepíší. Respektive jsem je poprosila, aby si podepsaly dotazník i kresbu a sdělila jsem jim, že se mohou podepsat jakkoli a jediný můj požadavek je, aby byly dotazník i kresba označeny stejně a pokud podle podpisu nebude rozeznatelné pohlaví, aby jej uvedly. To zaujalo zejména chlapce a mám pocit, že je to pro další práci vstřícně naladilo.

5.4 Zpracování dat

V 1. třídě jsem zaznamenávala rozhovory na diktafon, které jsem potom přepisovala. I když byly v rozhovoru přechody mezi otázkami plynulejší, pro přepis jsem zvolila číslování každého úseku rozhovoru na základě čísla otázky, aby byly výsledky přehlednější. Výsledky papírových dotazníků vyplněných dětmi ve 4. a 7. třídě jsem přepsala a zanesla do nich doplňkové otázky z ústních doplňujících rozhovorů, pokud jich bylo třeba. Původně jsem se snažila vytvořit hromadné kategorie z různých otázek, avšak to se ukázalo většinou jako nefunkční a bylo třeba analyzovat většinu otázek samostatně, zachována zůstala pouze kategorie negativních zvířat, kde se zvířata a důvody pro ně uvedené napříč otázkami shodovaly. Na základě kódování jsem pak vytvořila kategorie pro skoro každou otázku zvlášť tak, jak se jevílo vůči dané otázce nejlepší a porovnávala zastoupení kategorií z hlediska věku a pohlaví. Z tohoto důvodu také uvádím

u jednotlivých kategorií poměrnost zastoupení. Po té jsem porovnávala odpovědi dětí s jejich kresbou a zaznamenávala otázky, kde obsahově kresba souvisí s uvedenými zvířaty v dotazníku a vyhodnotila relevantní otázky pro kresbu.

5.5 Prezentace dat

Vzhledem k určité nesourodosti položek v dotazníku a mému záměru porovnávat výpovědi dětí z hlediska vývoje a pohlaví vznikla otázka, jak materiál třídit a prezentovat tak, aby byl co nejpřehlednější, nejautentičtější a zároveň z něj bylo možné vyvodit odpověď na moji hlavní otázku, jaká je funkce zvířat v dětských představách. Nakonec jsem se rozhodla otázky analyzovat a představit jednotlivě. Může se to zdát jako zbytečný proces, protože se některé otázky v mnohém prolínají, ale přesto jsou v určitých aspektech rozdílné, že by se z nich jen obtížně tvořila jedna kategorie. Po té představím jednotlivá zvířata, či kategorie zvířat, která se v odpovědích dětí výrazněji objevovala. Původně jsem sice tvořila dotazník se záměrem určitých oblastí a kategorií, ale po sesbírání a analýze dat jsem zjistila, že nebude tak jednoduché data zařadit a musím postup změnit. Tak např. jsem měla připravené kategorie, které jsem pracovníčně nazvala pozitivní a negativní zvíře. Nic méně se sesbíranými daty jsem zjistila, že situace není zdaleka tak jednoduchá a černo-bílá, jak jsem předpokládala. Je jen málo zvířat, která by si zachovávala u dětí stejnou konotaci napříč věkem i pohlavím, mnohem častěji se stejná zvířata vyskytují v různých kategoriích. Děti se bojí vlka, ale vzaly by si ho jako pomocníka, bojí se hadů, ale zároveň je to jejich nejoblíbenější zvíře, některá zvířata zažívají „proměnu“ spolu s věkem respondentů. Zkrátka jsem zjistila, že mnou předem zamýšlené kategorie nejdou příliš dobře aplikovat na má data a vzhledem k tomu jsem se rozhodla k jiné organizaci, včetně toho, že jednotlivá zvířata představím v poslední kapitole a udám k nim stručnou souhrnnou charakteristiku, než abych kategorizovala významy a k nim přiřazovala zvířata, protože by to nebylo příliš funkční. Co se týče kresby a vhodných otázek k porovnání s ní, rozhodla jsem se výsledky kresby nepředkládat zvlášť, ale zařadit je k otázkám, s nimiž nějak obsahově souvisí. Celá práce je pak zpracovávána převážně z psychoanalytického hlediska.

5.6 Výzkumný soubor

Cílem bylo zmapovat, jak se odpovědi liší u dětí různého věku a různého pohlaví. Vybrala jsem proto 3 věkové kategorie, které byly reprezentovány dětmi v 1., 4., a 7. třídě základní školy, tedy dětmi ve věku 6-7, 9-10, 12-13 let. Děti byly takto vybrány, aby mezi nimi byl určitý věkový odstup, ve kterém se mohou již zjevně projevit vývojové odlišnosti. Zároveň má každé věkové období, které jsem vybrala, svoje určitá specifika. Kresba začarované rodiny se doporučuje zadávat dětem od 6 let, což je i koncové období oidipského komplexu, který jsem též chtěla zachytit. Věk kolem 9-10 let je zase uváděn jako věk, kdy se enormně zvyšuje zájem o zvířata. Děti jsou jimi fascinovány více než dříve a v jejich vztahu se zvířaty se začíná ukazovat více reciprocit. Kolem 13 let nastává přechod do puberty a zájem o zvířata se snižuje (Matějček, 2005).

Snažila jsem se o rovnoměrné zastoupení jak pohlaví, tak věku dětí, což se bohužel úplně nezdařilo, neboť jsem byla limitována skladbou každé třídy a informovanými souhlasly rodičů. Celkem se výzkumu zúčastnilo 56 dětí, z toho 26 chlapců a 30 dívek. Rozdíl v zastoupení pohlaví se nezdá tak velký, avšak se výrazněji projevuje na úrovni jednotlivých tříd. Taktéž celkový počet s rostoucím věkem klesá. V 1. třídě se zúčastnily skoro všechny děti, celkem 24, z toho 14 děvčat a 8 chlapců. Ve 4. třídě účast odmítlo pouze jedno dítě, celkem jich tedy bylo 22 v rovnoměrném zastoupení 11 dívek a 11 chlapců. Nejnižší účast byla v 7. třídě, kde se téměř polovina třídy odmítla účastnit a zapojilo se tak pouze 12 dětí, z čehož bylo 5 dívek a 7 chlapců. Tento deficit jsem se pokusila vyřešit tím, že jsem se snažila do výzkumu zapojit ještě druhou 7. třídu, což mi bohužel nebylo umožněno.

6 Výsledky

6.1 Otázka 1. Máš doma nějaké zvíře? Jestli ano, jak s ním nejradši trávíš čas?

První otázka mapuje reálnou zkušenost se zvířetem v rámci jeho vlastnění. Předpokládám, že děti budou mít největší osobní zkušenosti a znalosti o zvířatech, s nimiž žijí a tak i „nejreálnější“ a nejkompexnější obraz o nich, ve srovnání se zvířaty, která znají pouze určitou zprostředkovanou formou a návštěvami zoologické zahrady. Dále mne v rámci této otázky zajímalo, jak se zvířaty děti nejradši tráví čas. Co zvíře nabízí dítěti v reálném vztahu? Jakou potřebu může uspokojovat?

Většina dětí má doma nějaké zvíře. Podle odpovědí z mnou dotazovaných dětí jsou nejfrekventovanějšími domácími mazlíčky psi, kočky, a rybičky. Celkem 26 dětí uvedlo, že má doma psa, 16 dětí kočku a 7 rybičky. Další zvířata, která se vyskytují v domácnostech, ale již význačně méně, jsou následující: morče (4x), křeček (2x), králík (1x), papoušek (1x), želva (1x), potkan (1x) a některé druhy plazů (gekon (1x), ještěrka (1x)).

2 děvčata žijící na statku dále uvedla hospodářská zvířata jako ovce, slepice, prase a koně.

Ptala jsem se dětí, jak se svým zvířetem tráví čas a co s ním nejradši dělají. Z odpovědí jsem identifikovala 5 kategorií.

1. Hra

Hra je nejčastější odpovědí na otázku, jak dítě se zvířetem nejradši tráví čas. Uvádí ji chlapani i dívky ve všech věkových kategoriích. Ovšem určitá povaha hry se mění.

1. třída

V 1. třídě je zvíře spíše v roli živé hračky, než že by bylo recipročním partnerem pro vzájemnou hru. Ze strany dětí je hra spíše egoistická, kdy jim záleží převážně na tom, aby se se zvířaty dalo manipulovat. Hlavním požadavkem na zvíře je, aby si hrálo, a to se často promítá i do požadavků dětí na menší zvíře a velké oblíbené křečků a morčat, která jsou vhodná jednak proto, že se dají ovládat a jejich přirozené reakce jsou zároveň námětem hry (např. chytání morčete) a nejsou nebezpečná. Děti jim také například staví různé labyrinty a domečky. Kočka i pes jsou také oblíbení, ale stále ve stejném modu hračky a tak si některé děti stěžují, že by chtěly jiné zvíře, protože kočka je pořád pryč nebo spí a pes si

nechce moc hrát. Dívky jsou zvláště originální v tom, že dokážou zvíře zapojit i do hry např. na lazebnický salon, kde z něj udělají svého zákazníka.

4. třída

Ve 4. třídě se vztah ke zvířatům sice mění, ale pořád můžeme vidět požadavek na menší zvíře, pokud je např. pes příliš velký a dítě mu ve hře nestačí. Pro děti je hra také zdrojem, jak se pobavit, protože různé zvířecí reakce jsou zpravidla velice zábavné, což děti přitahuje.

7. třída

V 7. třídě dominují u chlapců silové hry. Ideálním partnerem je velký silný pes, se kterým se chlapci mohou přetahovat, prát a měřit své síly. I dívky se se psy přetahují anebo různě škádlí. Děti se již přizpůsobují přirozené hře zvířat a neberou je jako hračky, ale jako partnery. Zvíře je tak dobrým společníkem, se kterým si mohou užít legraci a je to „správný parťák“.

2. Mazlení

Mazlení a hlazení jsou krom hry uváděny jako nejoblíbenější způsob trávení času se zvířetem. Zvláštní formou mazlení je případ ještěrky a strašilky, kdy děti uvedly, že je nechají běhat po ruce. Typická „mazlíci“ zvířata jsou psi, kočky, morčata, křečci, ale může jím být i papoušek, který může ležet v náručí. Tuto kategorii nezvolili pouze chlapci v 7. třídě.

3. Péče

Dívky se o zvířata rády starají, dávají jim k dispozici své něžné city. Vztáhnu-li tento důvod i k otázce oblíbených zvířat, pak možná jedním z důvodů, proč je tak oblíbený kůň u dívek, je to, že okolo koní je opravdu spousta práce a dívky tak mohou pečovat do sytosti. Tato kategorie se neobjevila u chlapců.

4. Cvičení

Dítě učí zvíře povelům, tím získává pocit vlastní kompetence a zároveň se učí odpovědnosti a reciprocitě. Pokud chce dítě zvíře něco naučit, musí přijmout to, že zvíře nemyslí jako člověk, ale že jeho svět je jiný a je třeba ho nahlédnout, aby byl výcvik

úspěšný. Tak možná cvičení domácích zvířat napomáhá dětem k lepšímu chápání světa ostatních tvorů. Tuto kategorii volí chlapci i děvčata, ale nějak výrazně nepřevažuje.

5. Sdílení

Ne nutně všechny děti potřebují nejvíce to, aby se zvířetem dělaly nějakou činnost, ale stačí jim nějaké sdílení času a intimity. Příkladem je odpověď jedné dívky, která uvedla, že se svým kocourem nejradši leží a odpočívá v posteli. Zvíře dělá dítěti citovou oporu a to můžeme spatřovat třeba ve výrocích o psovi, jako o nejoblíbenějším zvířeti, protože je to věrný přítel. Tato kategorie se objevila nejvíce v 7. třídě.

6.2 Otázka 2. Chtěl/s bys (ještě) nějaké zvíře? Jestli ano, jaké a proč?

Tato otázka v návaznosti na otázku předchozí měla za úkol zjistit, jaké další zvíře by děti rády měly. Není ohraničena realitou jako 1. otázka, a tak děti mohly volit dle fantazie i ta zvířata, které není možné v našich podmínkách reálně mít (nebo jen velice těžší), např. geparda nebo žraloka. Zároveň otázka zkoumá důvody, proč dítě po zvířeti touží. Dále mapuje to, jak jsou pro jednotlivé děti zvířata aktuální, jestli po nich touží nebo ne.

Z odpovědí jsem vytvořila 2 základní třídění a to podle jednoduchého dělení na základě obsahu – jaké zvíře dítě chce a uvedených důvodů – proč jej chce. Tyto kategorie dále rozpracovávám.

6.2.1 Třídění na základě obsahu

1 kategorie - Nechci

Jsou děti, které by žádné další zvíře nechtěly. Z 56 dětí by žádné další zvíře nechtělo 17 dětí, z čehož se ve většině případů jedná o děti, které již nějaké zvíře mají. Odpověď, že dítě žádné zvíře nemá a ani by jej nechtělo, se objevila pouze 2x, v obou případech se jednalo o chlapce ze 7. třídy. Můžeme sledovat rozdílné tendence z hlediska pohlaví a věku. Pouze 5 dívek z 30 uvedlo, že by další zvíře nechtělo, zatímco chlapci takto odpověděli celkem 12x (z 26 dotazovaných). Vidíme zde tedy jasný rozdíl v určité žádoucnosti zvířat. Zatímco téměř polovina chlapců nemá o další (nebo vůbec nějaké) zvíře zájem, u dívek je to pouhá šestina. Z hlediska věku můžeme též sledovat zvyšující se tendenci odpovědi „nechtěl bych žádné (další) zvíře“ u chlapců, zatímco u děvčat je to

obráceně. Všechna děvčata v 7. třídě odpověděla, že by další zvíře chtěla. Avšak přiznávám, že zde to může být zkresleno menším počtem dotazovaných děvčat, kterých bylo v 7. třídě pouze 5. Pro přehled uvádím tabulku voleb.

	Chlapci - Chci	Chlapci - Nechci	Dívky - Chci	Dívky- Nechci
1.třída	5	3	11	3
4.třída	6	5	9	2
7.třída	3	4	5	0

2. kategorie – Chci a mohu mít

Do této kategorie jsem zařadila odpovědi, kdy dítě uvádí zvíře, které je dosažitelné v tom slova smyslu, že je možné je u nás chovat a často se i chovají. Sem spadá většina odpovědí a shodují se se zvířaty uváděnými v otázce č. 1. Nejčastěji děti chtějí kočku (7x), psa (9x), rybičky (6x), morče (4x), koně (5x), papouška (2x). Zvíře je zde určitým způsobem dosažitelné a většinou má dítě docela přesnou představu o tom, proč ho chce a co by s ním dělalo.

3. kategorie – Fantazijní volba

Některé děti uvedly zvířata, která jsou z mého hlediska určitou fantazijní volbou. Tygr (3x), žralok (1x), panda (1x), leopard (1x), klokan (1x). Sem jsem zařadila zvířata, která lze v našich podmínkách jen stěží vlastnit. Podle mého se jedná spíš o určitý specifický způsob identifikace, kdy by dítě chtělo převzít nějakou vlastnost zvířete. Pokud děti zvolily některé z výše uvedených zvířat, ani jednou neargumentovaly tím, že by chtěly se zvířetem něco dělat, ale nějakou vlastností zvířete nebo jen vyjádřením „jsou nejlepší“, „mám je rád“. V případě pandy to obzvláště vyznívá jako identifikace, protože chlapec jako svůj neoblíbenější příběh se zvířaty uvedl Kung Fu Panda (kreslený film pro děti o pandě, která je mistrem v kung fu). Zároveň se chlapec v kresbě zobrazil jako panda velká. Chlapec též uváděl, že by chtěl ještě tygra bílého a žraloka. V případě leoparda ho dívka uvedla jako své oblíbené zvíře, také by jím chtěla být a uvedla ho v téměř všech „kladných“ otázkách. V kresbě jej pak použila jako symbol pro matku (viz příloha č.5 – Tereza 2). V druhém případě zvolila tygra dívka ze 7. třídy, která o něm uvedla, že se jí líbí, má ho ráda, je její

nejoblíbenější zvíře, je barevný, roztomilý a zároveň jej zvolila za pomocné zvíře, protože má ostré zuby, jde tedy o jakousi dokonalou souhru krásy, něhy, ale zároveň o velkou soběstačnost a neohroženost. Sama se pak v kresbě zobrazila jako kočka (příloha), možná je to symbol pro takového zatím malého tygra? Na což bych i usuzovala z jiných kreseb, kde dívky sebe nebo sestru nakreslily jako kočku a matku jako velkou kočkovitou šelmu (např. Příloha č. 5 – Alžběta, Tereza 2). Zřejmě v dnešní době nemá v ideálu ženskosti zdaleka tolik místa pasivita a bezbranná křehkost, jak se někdy uvádí. Domnívám se tedy proto, že pokud dítě uvádí nějaké takové zvíře, jež není zcela reálné vlastnit, že by dítě spíše stálo o propůjčení nějaké vlastnosti daného zvířete, která však nebude objektivní, ale dítě samo ji danému zvířeti přisoudí. Kdyby se tato volba objevovala v 1. třídě, nejspíš bych uvažovala o ještě živoucí fantazii dětí, ale v 1. třídě se takové přání neobjevilo ani jednou.

6.2.2 Třídění na základě důvodu

1. Hra

Hra je spolu s mazlením nejčastější důvod, proč by děti chtěly nějaké zvíře a jako jediná se objevuje u obou pohlaví ve všech třídách. Hra je blíže popsána v otázce č. 1.

2. Mazlení

Mazlení je druhým nejčastějším důvodem. Z tohoto důvodu jsou také nejvíce oblíbená zvířata, která mají srst a jsou tudíž příjemná na dotek. Děti samy často uvádějí, že se jim na zvířatech líbí hebká srst, že mají jemné chloupky a dají se hladit. Zvířatům se hlazení také často líbí a tak vzniká oboustranně příjemný zážitek. V určitém období může být také zvíře jediný tvor, kterého se lze „beztrestně“ dotýkat a projevovat mu něhu. Když se již dítě přestane mazlit s rodiči, ale ještě zdaleka není ve fázi, kde by se dala realizovat něha a doteky v partnerském vztahu s opačným pohlavím, je zvíře nejvhodnějším (ne-li jediným) tvorem, se kterým dítě může tuto potřebu doteku uspokojovat. Řekněme, že chlapci jsou v tomto případě ještě o něco limitovanější, neboť vztahy mezi dívkami jsou bližší, důvěrnější a nikterak není zvláštní, pokud se např. objímají, což se ale mezi chlapci nedělá. Melson (2001) uvádí, že nikde nenalezneme dospívající chlapce tak projevovat něžné city, jako je projevují vůči svým mazlíčkům.

3. Starání se

Tento důvod je typicky dívčí. Žádný chlapec neuvedl, že by chtěl zvíře proto, aby se o něj mohl starat. Dívky buď uváděly starání se jako takové nebo dílčí součásti, jako je např. krmení.

4. Vzhled/ estetika

Vzhled hraje svou roli více způsoby. Děti ho neuvádějí pouze jako důvod toho, proč mají nějaké zvíře rády, ale ještě častěji je to důvod, proč nějaké zvíře rády nemají, avšak tím se budu zabývat později.

Touto kategorií myslím vizuální krásu, zvíře poskytuje určitý estetický zážitek svým vzezřením. Tuto kategorii volí hlavně dívky, u chlapců jsem ji zaznamenala ojedinele. Pro krásu dívky obdivují nejvíce rybičky, dávají zejména důraz na barevnost. Ze stejného důvodu (barevnost) ale také uvádějí např. tygra. Dalším voleným zástupcem, který není jen krásný, ale také ušlechtilý a vznešený, což je ještě něco navíc, je kůň. Kůň navíc dává určitý příslib krásy i svému jezdcovi, protože na rozdíl od rybiček nebo tygra, s koněm se lze spojit v podobě toho, že se na něm dá jezdit a tak se stává jezdec do určité míry součástí svého koně a může si tak „půjčit“ jeho sílu a krásu. Navíc na koni jezdí princezny, a i když zrovna nemám krásné šaty, mám toho koně.

5. Kompetence

Zvíře může dávat majiteli také určitý pocit kompetence a to v různých formách. V mém výzkumu se to projevilo zejména ve 3 formách.

1. Být mocnější než zvíře – To můžeme zaznamenat více u malých dětí (1. třída), které jaksí stojí v rodinném postavení na nejnižším stupni autonomie a takové domácí zvíře je jediný tvor, který může být ještě níž než dítě, a to nad ním může mít určitou moc. To se promítá např. i ve hře, kde malé děti chtějí zacházet se zvířetem jako se svojí hračkou.

2. Být schopný něco zvíře naučit – Z tohoto důvodu by děti často chtěly (nebo mají) psa a chtějí ho cvičit, učit povelům a dokázat, že oni to zvládnou a dosáhnout tak určité kompetence. Také papoušek je žádaný proto, že ho lze naučit mluvit.

3. Lov – Specifickou formou je lov. Od nepaměti byl lov součástí lidské kultury a často také velkou událostí. Dobří lovci si vysloužili čest a uznání. Dnes již téma lovu není

zdaleka tak aktuální, jako kdysi a jeho nejdostupnější formou je dnes rybolov a jak vidno, toho se účastní i děti. Odpověď jednoho chlapce byla, že má nejradši ryby, protože je může zdolávat na prutu. Je to tedy určitý prvek zápasu, projevuje se zde jak fyzická síla, tak určité další schopnosti potřebné k lovení, které jsou v případě úspěchu završené pocitem vítězství a trofejí.

6. Roztomilost

Roztomilost je uváděna ve všech případech u dívek v 7. třídě, v jednom případě ji najdeme uvedenou i u dívky ve 4. třídě. Je to tedy výhradně ženská záležitost. Původně mne nenapadlo se ptát dívek na samotný význam slova roztomilost, přišlo mi to jasné asi tak, jako i jim. Až později, když jsem začala zpracovávat data, mě začalo zajímat, o čem vlastně roztomilost vypovídá. Co je to za kvalitu? Co je její podstatou? Jak souvisí s ostatními kategoriemi, jako je péče a krása? Z hlediska toho, kterým zvířatům děvčata přisuzují roztomilost, panuje velká různorodost. Roztomilé není pouze něco malého, či zvláštěně vypadajícího, jak bych třeba vyvozovala z čivavy či surikaty, které dívky uvedly a jak bych asi i já uvažovala o zvířatech, ke kterým bych vztáhla pojem roztomilosti. Roztomilý je klokan, pes, kočka, čivava, surikata, žirafa, dokonce i tygr. Tato rozmanitost ještě více znejistila mé předsvědčení o významu toho slova a začala jsme o něm více přemýšlet. Pokud je něco roztomilé, vzbuzuje to vnitřní něžné city, možná i nějaké mateřské a ochranné pudy a působí na člověka do hloubky.

7. Cit

Děti ve 4. třídě často uvádí jako důvod, proč by chtěly nějaké zvíře to, že je mají rádi nebo že se jim líbí, aniž by dokázaly více konkretizovat nebo specifikovat další proč. Co se jim na nich líbí? Proč právě tohle zvíře? Popřípadě se objevují cyklické výroky jako „Chci koně, protože ho mám rád, mám ho rád, protože je nejlepší, nejlepší je proto, že je to kůň“. Mít rád je bezpochyby velice dobrý důvod pro to, proč chceme s někým být. Mít rád zde vystupuje jako určitá dále nedělitelná kvalita, kterou děti již nejsou schopny dále nějak specifikovat. Tento důvod velice často uvádějí děti ve 4. třídě. Kdyby se tento důvod objevoval i u dětí v 1. třídě, uvažovala bych možná nad tím, že děti ještě nejsou tak vyhraněné a třeba nejsou schopny toliko analyzovat a reflektovat své cítění. Protože se tento důvod ale téměř neobjevuje ani v 7. ani v 1. třídě, předpokládám, že jde spíše o vývojové specifikum tohoto věku. Bezpochyby i ostatní děti chtějí nějaké zvíře, protože

v něm mají nějaké zalíbení, ale proč právě děti ve 4. třídě to toliko zdůrazňují a dávají tak explicitně najevo? S návaznou otázkou „A proč je máš rád? Co se Ti na nich líbí?“ si děti neví moc rady a následují odpovědi typu „mám na nich rád všechno, líbí se mi úplně celý“ jako by to byla naprostá samozřejmost a nebyl žádný „lepší“ důvod pro to, proč by zvíře chtěly. V tomto případě děti kladou bytostný důraz právě na určitou citovou vazbu, jako na základ nějaké společné koexistence se zvířetem. Oproti 1. třídě zde tedy můžeme sledovat výraznou změnu. V 1. třídě je touha dětí více egoistická, jde jim především o to, aby jim zvíře bylo k dispozici pro jejich potřeby, ponejvíce pro nějakou činnost, zejména hraní a mazlení. Několikrát je dětmi v 1. třídě zmíněno přání, že by děti chtěly nějaké menší zvířátko, protože to, které mají, je moc velké. Často také chtějí nějaké zvíře z důvodu „protože si se mnou bude hrát, náš pes si hrát nechce“. Prvňáčkům nejde příliš o radost z pouhého vzájemného soužití, dítě požaduje od svého zvířete, aby bylo k dispozici, kdykoliv si dítě zamane a pokud je zvíře moc velké, že jej dítě nemůže dost dobře ovládat nebo nejeví o dítě zájem, je to zcela legitimní důvod pro to, proč chtít nějaké jiné. Často jsou tak např. žádána morčata, která může mít dítě pod kontrolou. Navíc děti v tomto věku nepožadují přílišnou vzájemnost vztahu, za výbornou hru považují např. chytání utíkajících morčat nebo pro ně staví domečky z lega a to je považováno za hru zcela uspokojující, ba možná i ideální.

Matějček (1999) uvádí, že největší zájem o zvířata začnou děti projevovat ve věku 8-9 let a tento zájem má své trvání do 12-13 let věku dítěte. Matějček tento věk uvádí jako zásadní pro rozvoj budoucích rodičovských kompetencí. Děti jsou nejcitlivější na vztahy lidí kolem sebe a samy si na vztazích dávají velice záležet. Zároveň se rozvíjí jejich empatie, péče a něha, která se nerozvíjí jen ve vztahu k lidem, ale je demonstrována i zvýšeným zájmem o zvířata, touhou po jejich společnosti i péče o ně.

To by mohlo vysvětlovat postoj některých čtvrtááků, kteří chtějí zvíře, protože ho mají rádi. Nejedná se jen o péči, ale primární je vztah, vztah ke zvířeti. Péči a krmení uvádí i děvčata v 1. třídě, podle mého názoru je zde ale mezi péčí, kterou chtějí poskytovat děvčata v 1. a 4. třídě určitá kvalitativní nuance. V 1. třídě je to spíše hra, byť jde o starání se a krmení, je to spíš proto, že to dívky baví, je to zábava, kdežto ve 4. třídě je zdůrazňován vztah a s ním i ta péče, která k němu patří. Je to spíše péče o někoho, koho mám rád a proto o něj pečuji, než že by byla činnost sama v popředí zájmu.

Další odpovědí, která by se dala zařadit do této kategorie, je odpověď, ve které je vyjádřen stesk, pokud dítěti zvíře umřelo a ono by jej chtělo zpátky. Je to sice specifické, ale v popředí též stojí citová vazba na dané zvíře.

6.3 Výskyt tematiky zvířat

Jedno z témat, kterému jsem se věnovala, bylo, jak je u dětí častá a oblíbená tematika zvířat. Účelem bylo poukázat na důležitost popřípadě nedůležitost tematiky zvířat. Lidé a děti obzvláště jsou rádi obklopeni tím, co je jim milé a tak mě zajímalo, zda se děti „obklopují“ zvířaty v podobě různých obrázků, zda mají něco, na čem by byla vyobrazena zvířata. Nedílnou součástí dětského života jsou hračky a předpokládala jsem tudíž, že právě tam bude zastoupení zvířat výrazné. Další návaznou otázkou „Máš své (zvířecí) hračky pojmenované?“ jsem chtěla zjistit hloubku tohoto vztahu. Předpokládala jsem, že pokud dítě hračku pojmenuje, má k ní bližší a hlubší vztah než k hračce nepojmenované, což mi některá děvčata také potvrdila, když uvedla, že pojmenované mají jen některé, ty nejoblíbenější. Také jsem uvažovala, zda se neobjeví nějaký módní trend určitého zvířete nebo děti budou spíše uvádět své oblíbené zvíře?

6.3.1 Otázka 3. Máš nějaké zvířecí hračky? Jestli ano, jaké? Máš je pojmenované?

Co se týče zvířecích hraček, jsou již patrnější větší rozdíly. Zatímco téměř všechny dívky ve všech věkových kategoriích uvádějí, že mají nějaké zvířecí hračky (nejčastěji plyšové), tak všichni chlapci disponují hračkami na motivy zvířat pouze v 1. třídě, ve 4. třídě je to již jen polovina a v 7. o něco méně než polovina (3 ze 7 chlapců). Z hlediska motivu zvířat jsou hračky velice různorodé.

Pojmenování

Dívky také mnohem častěji než chlapci své hračky pojmenovávají. Pro přehled uvádím tabulku, kolik dětí uvedlo, že má hračky pojmenované.

	Chlapci	Dívky
1. třída	3	10
4. třída	2	8
5. třída	1	3

Pro dívky jsou tedy atraktivnější nejen živá zvířata, ale též jejich ekvivalenty v podobě hraček a vytváří si k nim bližší vztah, než chlapci a to přetrvává i ve vyšším věku.

6.3.2 Otázka 4. Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Motivy zvířat mají děti na nejrůznějších místech. Jako plakáty v pokoji, na oblečení, na školních pomůckách, ložním prádle. Nezdá se, že by děti byly úzce vyhraněné na nějaké konkrétní zvíře, protože rozmanitost odpovědí byla velká. Avšak z hlediska pohlaví můžeme sledovat odlišné tendence.

Chlapci jsou vyhraněnější, uvádějí méně zvířat a převážně se jedná o šelmy, dravce nebo nebezpečná vodní zvířata. Nejčastěji jsou to tygři, vlci, orli, žraloci nebo krokodýli. U děvčat zase převládají různá mírnější zvířata jako kočky, psi, koně, králíci, motýli atd. Přítomnost motivu zvířat se v průběhu věku příliš nemění.

6.4 Otázka 5. Zdají se ti někdy sny o zvířatech? Jestli ano, o jakých?

6.5 Otázka 6. Vzpomínáš si na nějaký sen o zvířatech? Pokud ano, krátce ho popiš.

Jako na další oblast jsem se zaměřila na sny. Přesto, že dětským snům se nedostává takové pozornosti jako snům, které se zdají dospělým jedincům, zajímal se o ně již Sigmund Freud. Podle něj má dětský sen svá specifika. Děti ještě nemají tak vyvinuté obranné mechanismy, které by se staraly o přísnou cenzuru obsahu a prováděly by „maskování“ původních pudových přání do přijatelnější podoby. Sny dětí jsou tedy mnohem víc přímočaré a Freud předpokládá, že si v něm děti plní necenzurovaně svá pudová přání, která jsou sice zdrojem pro sny i v dospělém věku, ale tam již vystupují v cenzurované podobě. Děti si tak vlastně mohou ve snu plnit svá přání, která třeba ve dne neuskutečnily, mohou si hrát se svými oblíbenými hračkami a podobně (Freud, 2003).

Kráčmarová a Plháková (2012) prováděly výzkum dětských snů u dětí mladšího školního věku (6-8 let) a hned v úvodu upozorňují, že v České republice ještě nebyl proveden žádný výzkum, který by byl zaměřený na snění dětí mladšího školního věku. Na základě obsahové analýzy snů dětí potvrdily, že v případě hezkých snů se často dětem zdá o jejich oblíbené činnosti nebo o tom, co by rády zažily. Na druhou stranu se dětem zdají i noční můry. Ve snech těchto dětí se často také objevovala zvířata, ať se jednalo o hezké sny nebo děsivé. Dívkám se zdá o zvířatech mnohem častěji, než chlapcům a také častěji

vystupují pozitivně, např. se dívkám zdá, že jezdí na koni nebo poníkovi. V případě nočních můr vystupují velká, nebezpečná zvířata jako krokodýli, lvi atd. a chtějí někomu ublížit.

Zajímalo mne, jestli jsou zvířata pro děti natolik aktuální, aby se jim o nich zdály sny, v jaké roli zvířata vystupují a má-li to nějakou souvislost s dalšími položkami v dotazníku nebo kresbě. Protože některé uvedené sny byly něčím zvláštní, rozhodla jsem se jim věnovat větší pozornost. Uvádím tedy některé sny a jejich možné interpretace.

1. třída

S rostoucím věkem výskyt zvířat ve snech klesá. V 1. třídě se někdy zdá o zvířatech celkem 14 dětem z 22 dotazovaných, ne všechny si ovšem vybavily nějaký konkrétní sen. Převažují hezké sny, nad těmi nepříjemnými. Velice často se dětem zdá o jejich nejoblíbenějších zvířatech nebo k nim mají alespoň kladný vztah. V případě dívek, které uvedly konkrétní sen, je námět velice stereotypní a shodný s výsledky Kráčmarové a Plhákové. Zdá se jim o koních, jak na nich jezdí, překonávají s nimi překážky nebo se o něj starají. Sen o koni se zdál i jednomu chlapci, ale ten nedopadl tak dobře.

Toník

Uvedl, že se mu zdá, jak jede na koni a ten kůň ho shodí. Z dotazníku nevyšlo, že by ke koni měl nějaký výlučný vztah a ani nejezdí, ovšem vyprávěl o kamarádce (ze třídy) a jejím koni, takže mu toto téma není zcela nevlastní. Tento chlapec se oproti ostatním hochům ze třídy vymykal tím, když uvedl, že si hraje na papouška. Jako jediný tedy zvolil jiné zvíře než zbytek chlapců (ti volili psa a tygra) a projevil tak určitý individualismus, což byl častější znak u dívek (viz otázka č. 7). Papoušek je navíc mírumilovný a spíš ho obdivují dívky. Jak to souvisí se snem o koni? Možná, že se chlapec v chlapecké partě necítí úplně svůj a jsou mu bližší dívky, proto s nimi i tráví čas u kamarádky, která má koně. Ale na rozdíl od děvčat, která zažívají ve snech uspokojení své tužby a naplnění přání hezkým dobrodružstvím s koněm, chlapec je jim na rozdíl od nich shoben, pokud se pokusí o něco podobného. Nebo by mohl mít kůň něco společného se žirafou, která v kresbě (viz příloha č.4 – Toník) označuje otce a znázorňovat ambivalentní city k němu? Sigmund Freud (1999) uvádí ve svém spise Analýza fobie 5letého chlapce malého Hanse, který trpěl fobií z koní, ale též se mu ve snech zdálo o žirafách, kterých se bál též. Freud v tomto případě ztotožňuje koně i žirafu jako zástupnou podobu otce, ke kterému chlapec

choval nevědomé nepřátelské city, které jsou v tomto věku normální a chlapec je stále pod vlivem nevyřešeného oidipského komplexu. Možná by tomu nasvědčovalo i postavení v kresbě. Otec jako velká žirafa stojí zády k hochovi a čelem k ženským členům rodiny, kterými jsou matka a 2 sestry, chlapec se sám „vznáší“ v podobě papouška na opačném konci kresby.

Honzík

Honzíkovi se zdálo, že se k němu chodí přitulit kočka. Kočku míval, je to jeho nejoblíbenější zvíře a líbí se mu na ní, že je hodná, jenže kočku mít nemůže kvůli otci, který je na ně alergický. V kresbě (viz příloha č. 4 – Honzík) je otec zobrazen jako velký lev, který je možná taková velká a o něco více nebezpečná kočka. Sám neví, proč ho tak nakreslil, ale jeho další zvířata v kresbě byla uvedena v dotazníku. Bratr jako anakonda, kterou v dotazníku uvedl jako zvíře, které by nikdy nechtěl potkat a matka je zobrazena v podobě vlka, kterého se dle dotazníku bojí a ani jedno zvíře nemá rád. V identifikační otázce by se pak rád stal rytířem, aby se mohl bránit proti vlkovi. Také uvedl, že vlk není špatný, ale je nebezpečný. Sám se nakreslil jako piraña. Možná, že otec jako velká kočka je přeci jen jeho vysněným mazlivým kočičkám nejbližší, zároveň ale lev ladí s celkovým vyobrazením kresby, kde jsou vyobrazena samá potenciálně nebezpečná zvířata.

Esterka

Esterka si sice žádný svůj sen nevybavila, ale uvedla 4 zvířata, o kterých se jí zdá – kůň, delfín, orel, motýl. Kůň a delfín jsou její nejoblíbenější zvířata a kromě koně uvedla všechna 3 zvířata v kresbě (viz příloha č. 3 – Esterka). Esterka – delfín, matka – motýl, bratr – orel, otci přidělila dinosaura. Znat náměty snů by bylo jistě přínosné, avšak dívka pouze uvedla, že sny jsou hezké. V kresbě je pak zajímavé, že otec vystupuje v podobě dinosaura, který je zároveň uveden v otázce č. 15 jako pomocné zvíře, které by jí pomohlo bít se s nepřáteli. Silná náklonnost k otci je tedy zřejmá. V identifikační otázce č. 14. by ona sama chtěla být koníček, ale kresebně se zobrazuje jako delfín, což je také její nejoblíbenější zvíře. Možná proto, že dinosaurus a delfín jsou si podobnější než dinosaurus s koněm? Též uvádí delfína jako chytré zvíře. Matka (jako krásný motýl) s bratrem (orlem) jsou zase okřídlení a vznášejí se spolu nad dívkou s otcem. Kůň tak vystupuje spíše jako jakýsi nedosažený ideál.

Marek

Markovi se zdají hezké sny o tygrech, nejčastěji si s nimi hraje. On sám si na tygra také rád a často hraje. Tygra by si také vybral jako pomocné zvíře (otázka č. 15). Sám je v kresbě (viz příloha č. 4 – Marek) zobrazen jako lev, ale stejně tak je lvem matka. Tygr sice není lev, ale je mu velice blízký. Zajímavá je odlišná barva obou lvů. Matka je zrzavá, zatímco Marek je černý. Lev, který představuje Marka je trochu zdeformovaný a podle něj je to proto, že to není tak úplně lev, ale je to vlastně vymyšlené zvíře, které je ale lvu velice podobné. Kresebně se tak chlapec identifikuje s matkou. Velice zajímavá je i postava otce, který je velký krokodýl. Na první pohled by se mohlo zdát, že jde tak trochu o negativní vyjádření otce, jenže krokodýl je též zvířetem, kterým by chlapec chtěl být (otázka č. 14). Chlapec nebyl příliš hovorný a často nedokázal vysvětlit, proč to které zvíře uvedl. Pravděpodobně tedy nejde o rozumová rozhodnutí, která by byla záležitostí nějakého kognitivního zpracování, ale možná jde spíše o vyjádření neuvědomovaných obsahů. Krokodýl je v případě chlapců často vykládán jako symbol kastrální úzkosti. Celé chlapcovo vyjádření pak poukazuje na oidipický komplex. Má blízký vztah s matkou, avšak touží po identifikaci s nebezpečným krokodýlem, kterého představuje otec. Bratr se pak nezdá být příliš vtažen do tohoto děje. Je zobrazen jako opice, která se opodál houpe na větvi.

Ondra

Ondrovi se zdá o dinosaurovi, ale nejedná se o jeden sen, nýbrž o sérii. V prvním snu chlapce honil dinosaur, se kterým se dostal do potyčky, bránil se proti němu nožem a dinosaura tím zahnal na útěk. V druhém snu se chlapec s dinosaurem skamarádil a ten se od něj nechal hladit. S dotazníkem ani kresbou jsem nenašla žádné spojitosti. Koho nebo co představuje dinosaur, zůstává skryto, avšak zajímavý je sériový charakter snu, kdy se děj vyvíjí. Z děsivého dinosaura se nakonec stane krotké zvíře, které se dá hladit. Tento druh snu se tak dá zvolit jako třetí typ vedle jednoznačně hezkých nebo děsivých snů. Zda je překonání dinosaura přáním nebo odrazem skutečného vývoje věci, nejsem schopna říci. Avšak usmíření divokého zvířete se např. v Leunerově katatymně imaginativní psychoterapii (která využívá imaginaci různých obrazů, ty jsou založeny na psychoanalytickém poznání o daných symbolech) využívá jako řešení nevědomých konfliktů. Imaginace této situace je pak sama považována za léčivou (Leuner, 2007). Přistoupíme-li na toto tvrzení, může sen a v něm smíření divokého zvířete plnit stejnou

funkci? Nutno podotknout, že chlapec nemá zrovna standardní životní podmínky. Rodiče pracují jako mořští výzkumníci a spolu s chlapcem často jezdí na Bali, takže chlapec žije střídavě vždy několik měsíců v České republice a několik měsíců na Bali.

4. třída

Ve 4. třídě výrazně ubývá tematika zvířat ve snech dětí. Ubývá též „přání splňujících snů“ (v souvislosti se zvířaty). Celkem se o zvířatech zdá 10 dětem, 5 děvčatům a 5 chlapcům.

Tereza R

Terezce se často zdá o leopardovi. Jeden z jejích snů je, že se ráno ocitne v džungli, kde se k ní tulí leopard. Jak je vidět z dotazníku, dívka má k tomuto zvířeti výlučný vztah. Uvedla jej jako své nejoblíbenější zvíře, protože je roztomiloučký. Také by ho chtěla mít doma, v identifikační otázce č. 14 uvedla, že by jím chtěla být. Vzala by si ho též jako pomocné zvíře. V kresbě (viz příloha č.6 – Tereza2) je jako leopard vyobrazena matka. Dívka sama sebe zobrazila jako kočka. Obě postavy jsou vyobrazeny ve stejném postavení, spolu s tím mají nakreslené i vlasy a to totožného sestřihu. Obecně děti ve 4. třídě mají kresby stylizované více jako zvířata s lidskými atributy než zvířata jako taková. Zároveň také více zdůrazňují genderové aspekty. Dívka s matkou jsou však vyobrazeny každá na opačné straně kresby, mezi nimi stojí celý zbytek rodiny, který činí otec a 3 sourozenci. Možná že právě celý zbytek rodiny matku zaměstnává a dívce se od ní nedostává tolik pozornosti, kolik by chtěla a toto přání se jí plní ve snu (tulí se s leopardem). Zároveň by dívka chtěla být jako matka, která představuje velký vzor. Zatím je dívka malá kočka, ale chtěla by být také velká kočka (leopard) jako matka.

7. třída

V 7. třídě se již dětem zdá o zvířatech ojedinele. Všichni chlapci uvedli, že se jim o zvířatech nezdá vůbec. Přítomnost snu uvedly 3 dívky, z nichž 2 si vzpomněly na konkrétní sen. V obou případech se jednalo o sen děsivý. V jednom případě se dívce zdálo, že se procházela venku okolo rybníku, když uviděla krokodýla, před kterým začala prchat, protože ten ji chtěl sežrat. Druhá dívka uvedla, že se jí zdálo, jak jede v džungli na slonovi, pak si šla odpočinout pod strom, kde ji přepadli lvi. V tomto případě byl v kresbě (viz příloha č.6 – Adéla) dívky otec zobrazen též jako lev. Ona sama jako kočka, která je její nejoblíbenější zvíře.

6.6 Otázka 7. Hraješ si na nějaké zvíře? Jestli ano, na jaké? Jak ta hra vypadá?

Když jsem tvořila dotazník, myslela jsem na různé oblasti života, kde a v jaké formě se děti se zvířaty setkávají. Jedním velkým fenoménem, který je téměř neodlučitelný od dětského věku, je hra. Hra je dětem vlastní a tráví jí většinu svého času. Předškolní věk je dokonce nazýván Zlatým věkem hry, kdy tvoří výlučnou aktivitu dítěte (Thorová, 2015). Postupně s přechodem do školy sice přibývají další povinnosti, ale zdaleka to neznamená, že by se děti hry vzdávaly. Hra se s věkem mění a vyvíjí, ale nemizí. A pokud je hra pro dítě tak zásadní, pak v ní i zvířata jistě mají své místo. Sama ze své zkušenosti vím, že v rámci svých her si děti často vybírají zvířata, která napodobují, někdy až s úctyhodnou vytrvalostí a věrností. I kdybych se děti na hru explicitně neptala, s největší pravděpodobností by ji ve svých odpovědích stejně zmínily.

Mým původním záměrem bylo zejména zjistit, zda si dítě na nějaké zvíře hraje, popřípadě jak ta hra vypadá a následně porovnat již podle klasického schématu této práce, čili provést srovnání na základě věku a pohlaví. Směřovala jsem tak k otázkám identifikace a k odpovědi na svou otázku, zda zvíře vystupuje v nějaké podobě idolu, či nějaké idolu podobné roli. Vedle toho ale ze sesbíraných dat vyšla další úloha hry a to hry nikoliv na zvíře, ale se zvířetem. Hrou často děti odpovídaly na otázku „*Jak se svým zvířetem nejrady trávíš čas?*“ a též na otázku proč by nějaké zvíře chtěly, popřípadě proč je nějaké zvíře jejich nejoblíbenější. Že budou děti hru zmiňovat, jsem očekávala, avšak zjevná proměnlivost a podstata hry mě přiměla k tomu, abych se jí zabývala o něco hlouběji, než jsem původně zamýšlela. V této práci se hra objevuje zejména ve dvou podobách a to je 1. Hra na zvíře a 2. Hra se zvířetem. Na hru se zvířetem jsem se dětí původně neptala, ale ony samy ji přinesly jako důležité téma. Rozhodovala jsem se, zda mám tyto 2 formy prezentovat společně, avšak pak mi přišlo přehlednější ponechat hru se zvířetem v otázkách č.1. a č. 2., kde ji děti zmiňovaly a zde se budu zabývat pouze otázkou hry na zvíře. Další otázkou, která s tímto tématem do určité míry souvisela, byla otázka, zda má dítě nějaké hračky v podobě zvířete a jestli je má pojmenované. Zde by byl sice prostor i na to, abych se ptala na hru se zvířecími hračkami jako takovou, ale vzhledem k tomu, že zkoumání hry není a nebylo primárním cílem této práce, téma jsem více s dětmi nerozváděla. Šlo mi spíše o to, zjistit „aktuálnost zvířat“ v životě dítěte a tvoření bližšího vztahu s hračkou prostřednictvím pojmenování oné zvířecí hračky.

Hra na zvířata je hojně zastoupena v 1. třídě. Z 22 dětí pouze 2 děti (chlapec a dívka) odpověděly, že si na zvíře nehrají. Ostatní děti uváděly nejčastěji jedno nebo dvě zvířata, která napodobují. Klusák a Kučera (2010) uvádějí ve své publikaci skupinu nápodob a do ní řadí i kategorii hry na zvířátka. Uvádí příklady hry na koně, ovčí farmu, slony, žirafy, které mají společné to, že se děti určitým způsobem rozdělí např. na koně a ošetřovatele a rozehrávají různé interakce. To je dáno jistě prostředím sběru dat, která byla pořizovaná ve školní družině, kde je velké množství dětí. Tyto hry jsou v jejich pojetí chápány spíše jako zástupné, kde jde ve skutečnosti o vztah k vychovateli. Přesto, že mnou dotazované děti uvádějí i tento typ hry, není jediný. Děti si nehrají pouze jen na určitou komunitu a přestože je hra na zvíře především vztahová, hrají si tak i o samotě. Autoři neřeší motiv zvířat, jako by bylo jedno, jaká zvířata děti zvolí, zda jde o ovce, slony nebo žirafy nehraje rozdíl, což tak ve větším počtu dětí, kde vzniká něco jako „velká“ kolektivní hra možná i je, ale z hlediska jedinců se zdá být motiv zvířete zásadní. Mám dojem, že hra na farmu nebo nějaké podobné kolektivní uskupení, kde se rozdá mnoho rolí, je pouze jednou z možností, které hra na zvířata nabízí. Je pravdou, že autoři kategorizují hry z hlediska jejich podstaty, což znamená, že v konkrétní hře na farmu jde o nápodobu, avšak kdyby si např. chlapci hráli na lvy proto, aby mohli zápasit, byla by hra zřejmě řazena do kategorie soubojů. Pokud ale děti mohou všechny funkce hry praktikovat i bez toho, aby na sebe vzaly podobu zvířete, k čemu je pak „začarování“ do zvířat dobré? Můžeme se domnívat, že děti si chtějí všechno vyzkoušet a to zahrnuje i zvířata, takže si tímto způsobem rozšiřují „herní prostor“. To je sice možné, avšak neposkytuje ono „začarování“ nějakou další kvalitu? Domnívám se, že ano a že k odpovědi na tuto otázku by mohly pomoci volené motivy zvířat. Hra na zvíře v určitém věku mizí, staršími dětmi je odmítána až pohrdavým způsobem se slovy „*Na zvíře si nehrají, na to už jsem přece velká*“. Hra na zvíře je dětmi vnímána jako něco, co je pro malé děti a nehodí se pro ty, co už jsou přeci velcí, pak nepředpokládám, že by hra na zvířata byla pouhým rozšířením prostoru, ale že by mohla mít ještě nějaký jiný úkol. Rozbor končí u 4. třídy, protože v 7. třídě si již žádné dítě na zvíře nehraje.

Jak jsem již uvedla, zdá se, že motiv zvířete, na které si dítě hraje je důležitý. Nejde jen o motiv sám o sobě, ale také vztah dítěte k němu. Nelze tedy předpokládat pouze nějakou obecnou rovinu konkrétního zvířete, i když se zdá, že k určitým záměrům dítěte se některé zvíře hodí lépe než jiné a dají se vysledovat u jednotlivých motivů podobné

funkce. Pro lepší představu uvedu stručný příklad na koni. Hra na koně se může u dětí individuálně lišit. Může jít ve hře o zdolávání překážek stejně tak dobře jako o péči a krášení v podobě zaplétání hřívy (česání vlasů a tvoření) až po nějaké naplňování mateřských sklonů ve formě péče o malá hříbátka. Budeme-li vycházet z reálného obrazu koně, pak klidně dovoluje i hru na boj, který může být velice tvrdý, avšak tato funkce u koně není dětmi využívána. Děti si nehrají na koně proto, aby mohly zápasit, k tomu užívají jiných zvířat. Z toho vychází, že funkce hry je do určité míry vázána na zvolený motiv a že tento motiv jich nese několik, z nichž si děti individuálně vybírají.

Z hlediska motivu se také zdá důležitý reálný vztah dítěte k danému zvířeti, na základě kterého může hra získávat další odlišné kvality a možná je právě tento vztah tím zásadním. Z odpovědí dětí můžeme vidět, že si nehrají na kdejaké zvíře, které viděli, ale k danému zvířeti mají většinou blízký a výlučný vztah, ať již v pozitivním nebo negativním slova smyslu. Tento vztah lze také demonstrovat na tom, že se často daná zvířata vyskytují i ve snech dětí. Protože v aspektech hry jsou zjevné výrazné odlišnosti na základě pohlaví, dále bych volby analyzovala již podle pohlaví, ovšem pouze v rámci 1. třídy, kdy je hra na zvíře ještě vysoce aktuální, po té uvedu 4. a 7. třídu.

Dívky – 1. třída

Dívky uvedly celkem 7 zvířat, na která si hrají. Nejpopulárnější je kůň (5x) a kočka (5x), hned za nimi pes (4x) a pak následovala zvířata, která byla volena jednou – vlk, želva, sova, opice. Z hlediska vztahu dívek ke zvířatům, na která si hrají, se zdá být mechanismus poměrně jednoduchý, podobný a má co dočinění s oblibou zvířete. Zprvu bych ráda uvedla, že u dívek se nejoblíbenější zvíře téměř vždy kryje s tím, jaké zvíře mají nebo jaké by chtěly mít. Ve většině případů kromě jednoho si dívky hrají na své nejoblíbenější zvíře bez ohledu na to, zda ho vlastní nebo ne. V jednom případě si dívka hraje na kočku, která sice není její nejoblíbenější zvíře, ale je její vysněné, což logicky také považuji za oblíbené zvíře, i když to není to úplně nejoblíbenější. Zdá se také, že dívky svá oblíbená zvířata více „zbožňují“. Ve většině případů je velká sourodost v odpovědích, kde zvíře vystupuje jako pozitivní. Oblíbené zvíře buď mají, nebo by ho chtěly, hrají si na něj, zdá se jim o nich, mají hračky v jeho podobě, chtěly by jím být či by si ho vzaly jako pomocníka, kdyby měly splnit nějaký úkol. Zdá se, že dívkám jde o zvíře jako takové, jako o tvora.

Z hlediska obsahu hry je dívčí hra většinou naplněna mírumilovnými aktivitami. Dívky imitují každodennost zvířecího chování, která se demonstruje zejména na základě péče, jako je krmení, česání, venčení. V případě kočky se dá zdůraznit mazlivý charakter, který dává dítěti „legitimní“ prostor pro získání pohlázení. Dalším námětem je mateřství, kdy dívky přináší do hry téma mláďat, kterými buď samy jsou anebo se o ně starají. V případě koní a psů se dá nalézt ještě výkonový motiv hry, kdy se dívky trénují, připravují na závody, běhají závody na rychlost nebo skáčou přes překážky.

Chlapci – 1. třída

Na rozdíl od dívek, je výběr u chlapců poměrně strohý. Chlapci celkem uvedli 3 zvířata, na která si hrají. Těmito zvířaty jsou pes (4x), tygr (4x) a papoušek, který byl ovšem uveden pouze jedinkrát. Není rozdíl jen mezi počtem uvedených zvířat, ale i zvířaty samotnými. U chlapců chybí kočka a kuň, což jsou nejčastěji napodobována zvířata u dívek, naopak zde máme v polovině případů uvedeného tygra. Absence koně je zajímavá s porovnáním údajů od Klusáka a Kučery (2010), kteří v případě her nápodoby uváděli samostatnou kategorii horses neboli hry na koně, ve které ale dominovali chlapci. Nutno podotknout, že byť byla publikace vydána v roce 2010, výzkumná data, ze kterých pochází i tato kategorie, jsou převážně z roku 1995. Možná se tedy jedná o změnu celkového postoje ke koním, avšak spíše než o koně jako takové šlo o to, že je hra soubojová a samotní koně nejsou nějak zvlášť zajímavý. Je ale pravdou, že jezdeckví a koně obecně byli dříve považováni za mužskou záležitost, avšak postupem času zde začaly dominovat ženy, což je vidět i na poměrném zastoupení mužů a žen v různých jezdeckých oddílech. Dnes jsou koně pojímání často jako „holčičí“.

Hra na tygra je laděna spíše jako bojová. Kdy chlapci bojují proti sobě jako tygr s tygrem či loví nějakou kořist. Oproti tomu hra na psa se jeví jako mírumilovnější, kdy napodobují běžné psí chování.

Na rozdíl od děvčat si chlapci nehrají tolik na zvíře, které uvedli jako své nejoblíbenější a dokonce zcela naopak si někteří chlapci hrají na zvíře, které uvedli jako své strachové, což bylo v případě tygra. Klusák a Kučera (2010) uvádějí aspekty hry dle Pellerové, která uvádí jako jeden z důvodů, proč si dítě na něco hraje, strach. Dítě si vybírá postavu, které se bojí a identifikací s ní na sebe bere aktivní roli a překonává svůj strach. Zdá se tedy, že tento mechanismus je stejně funkční v případě hry na zvířata, kdy si

jedno dítě hraje na tygra proto, že je to jeho nejoblíbenější zvíře a druhé proto, že se jej bojí.

Byť jsem se nezabývala vzájemnými interakcemi dětí v rámci hry a ani nezkoumala vztahy ve třídě, přesto podle mě jednou z možností, proč si chlapci hrají na méně zvířat, než dívky, je vysvětlení rozdílných charakteristik chlapeckých a dívčích skupin. Chlapci tvoří větší hierarchizované skupiny a tak se dá předpokládat, že zde bude i menší prostor pro individualitu než u dívek, které tvoří menší a důvěrnější skupinky. Chlapci se pak možná více drží společného tématu.

4. třída

Ve 4. třídě hry na zvíře již značně ubývá. Tuto formu hru děti uvádějí v menšině a také často dávají najevo, že hra na zvířata je pro malé děti, ale to už oni přeci nejsou, a tak si na zvíře nehrají. Několikrát na otázku, zda si dítě hraje na nějaké zvíře, odpověděly „*Ne, na to už jsem velký*“, popřípadě „*Ne, na zvíře jsem si hrál, když jsem byl menší*“. Ve 4. třídě si hrají na zvíře pouze 3 dívky a 2 chlapci. V případě dívek, všechny uvedly kočku, bez souvislosti s tím, že k ní jako ke zvířeti měly nějaký výlučný vztah. Možná je tak jen role kočky vhodná k naplnění tělesného kontaktu, kdy jsou dívky možná už moc velké na to, aby se např. s rodiči otevřeně mazlily, ale vezmou-li na sebe podobu kočky, pak je to přeci jasná a charakteristická součást role. Zároveň Matějček (2005) uvádí kočku jako typicky ženské zvíře, které je krásné a elegantní, což můžeme spatřovat i v lidovém označení pro krásnou ženu „je to kočka“ a tak je možná kočka i „nejpřípustnější“ zvíře k této hře ve věku, kdy si již děti povětšinou na zvířata nehrají.

V případě chlapců jeden uvedl, že si hraje na psa s mladší sestrou, takže mladší sourozenec je zde nejspíše hlavním důvodem hry. V druhém případě chlapec uvedl kočku, na kterou si ovšem nehraje jako dívky, aby se s někým mazlil nebo aby o něj někdo pečoval, ale hraje si na lov myší. Zároveň ze stejného důvodu (lov myší) uvádí kočku jako své nejoblíbenější zvíře.

Zajímavá je souvislost mezi hrou na zvíře a soužitím s nějakým zvířetem. 4 z 5 dětí, které si na zvíře hrají, uvedlo, že doma žádné zvíře nemá, při čemž v této třídě doma nemá zvíře celkem 5 dětí. Celkem si tedy hraje na zvíře pouze 1 dítě, které má domácího mazlíčka, a 1 dítě, které domácí zvíře nemá, si na něj nehraje. Na vyvozování nějakých obecnějších závěrů je to samozřejmě velice malý výzkumný soubor. Může jít tedy

o náhodu nebo také ne a v tom případě bych uvažovala, proč děti, které nemají domácího mazlíčka, si déle hrají na zvíře. Možná, že dítě není zvířetem „nasyceno“ a tak se prodlužuje toto období hry na zvíře, kdy se dítě snaží něco dohnat. Podle Melson (2010) je pro vzájemný vztah důležitá reciprocita a předpokládá to znalost reakcí druhého. Horowitz a Bekoff (2007) k tomu dodávají, že příkladem učení se těchto reakcí je třeba to, když si dítě hraje na psa a aportuje. Pak je tedy možné, že dítě bez domácího mazlíčka má větší potřebu této imitace, neboť se tak více přibližuje jejich znalosti.

6.7 Otázka 8. Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře a co se Ti na něm nejvíc líbí?

Snad každé dítě má výlučný vztah vůči nějakému zvířeti. Některé děti sice uváděly, že mají rády všechny zvířata, přesto každé dokázalo jmenovat své nejoblíbenější. Nejčastěji mají nejoblíbenější 1 zvíře, ojediněle zmiňují zvířata více. Na druhou stranu ne vždy jsou schopny uvést důvod, proč je jim právě toto zvíře nejmilejší. Můžeme vidět velkou shodu s otázkou č. 1 a č. 2, tedy že nejoblíbenější zvíře se často shoduje s tím, které děti mají a nebo by jej chtěly, ale vyskytuje se zde více prostoru pro pojetí zvířete jako symbolu a pro identifikaci. Můžeme vidět podobný mechanismus volby zvířat jako v otázce č. 2. Základním dělením je opět hledisko zvoleného důvodu a motivu. Při analýze z hlediska důvodu oblíbenosti jsem vydělila 3 základní kategorie, které dále rozpracovávám.

6.7.1 Dělení na základě uvedeného důvod

1.Kategorie – Získávací

Dítě volí nejčastěji zvíře na základě činnosti, která se se zvířetem dá dělat nebo uvádí jeho charakteristickou vlastnost, která ovšem určitou činnost nepřímou vyjadřuje a je k ní tímto způsobem odkazováno. Kromě nějakého *společného konání* sem také zahrnuji *společné bytí*. Ne nutně vše, co lze ve vztahu se zvířetem získat je založené na akci, ale může jít i o určité citové zázemí a oporu. Jde zde zkrátka o něco, z čeho má prospěch dítě tím, že daná funkce zvířete je vztažena k němu. Dítě ve vztahu k tomuto zvířeti něco reálně získává z podstaty vztahu samého. Také to je možná důvod pro to, proč tuto kategorii volily pouze děti, které doma příslušné zvíře mají. Avšak to, že dítě nemá zvíře doma, neznamená, že k němu nemá přístup například u příbuzných nebo u svých kamarádů. Do této kategorie řadím následující uvedené důvody – mazlí se, hraje si, můžu si s ním hrát, olizuje mě, je mazlivý, je heboučkový, můžu na něm jezdit, zdolávám na prutu, můžu ho krmit, je to dobrý přítel.

Řadím sem i trochu kuriózní odpověď chlapce ze 7. třídy a to sice, že má nejradši lososa, protože je chutný. To poukazuje na trochu odlišné pojetí zvířat, kde možná chlapec schválně uvedl tuto odpověď jako určitou provokaci, která by jeho věku i odpovídala. Na druhou stranu, ale i vidíme posun ve smýšlení o druzích zvířat. Kdy děti již shodně s naší kulturní tradicí berou některá zvířata jako určená ke konzumaci. Respektive konzumaci a lovení (to jsou sice odlišné pojmy, ale oba dávají najevo, že zvíře není jen mazlíček, nýbrž i pragmatická záležitost jako potrava) uvedli pouze 2 chlapci, oba ze 7. třídy. Tato funkce zvířat tedy začíná být akcentována až ve vyšším věku a to chlapci. Na druhou stranu děvčata právě v 7. třídě nejvíce zdůrazňují roztomilost zvířat, která je podle mého spojena s určitými něžnými a ochrannými city. Možná, že se tedy toto pojetí komplementárně polarizuje. Když začínají být chlapci vůči zvířatům více pragmatičtí a ochotní je zabít, děvčata pocítují ke zvířatům větší ochranné pouto, které tuto pragmatičnost vyvažuje, aby byla udržena v určité mezi.

2.Kategorie – Identifikace

Druhým typem důvodu, který se vyskytoval, byla určitá vlastnost nebo schopnost zvířete, které jsou mu připisována a právě to je původem obliby a obdivu. Domnívám se tedy, že zde zvíře vystupuje více na své symbolické rovině, než je tomu v předchozí kategorii. Jedná se převážně o identifikační mechanismus, který podle mého může nabývat tří trochu odlišných forem, které jsem nazvala reálná identifikace, fantazijní identifikace, projekce.

2.1. Reálná identifikace

Dítě se samo identifikuje se zvířetem na takové úrovni, že se s ním považuje za podobné a tudíž mu projevuje své sympatie. Ukázkovým příkladem této formy je odpověď jednoho chlapce ze 4. třídy. „*Mám nejradši asi kočku, protože mám podobný charakter. Jsem rychlý, nenápadný a i když jsem krátkozraký, vidím dobře ve tmě.*“

2.2. Fantazijní identifikace – Vlastní

Dítě obdivuje na zvířeti něco, čeho by chtělo samo dosáhnout. Zde již podle mě může fungovat zvíře plně jako symbol. Jako konkrétní představa, která slouží k naplnění nějakého abstraktního pojmu. V tomto případě již dítě neuvádí, že má nejradši psa, protože si s ním rádo hraje, ale má nejradši psa, protože je věrný. Tyto vlastnosti jsou pak

bud' uváděný přímo, jako v případě věrnosti, nebo oklikou ještě přes méně abstraktní stupeň, který představuje např. výrok chlapce z 1. třídy „*Mám nejradši lva, protože je masožravý.*“ To poukazuje k velké síle a neohroženost zvoleného zvířete. Na lva jen tak někdo nemá, je velký a mocný a to by nejspíše chlapec chtěl také být (u daného chlapce byla tato tematika velmi zřejmá jak z dotazníku, tak z kresby, kdy se nakreslil jako veliký dinosaurus, který podle mého byl také vyjádřením jeho přání síly a velikosti).

Tuto kategorii volí chlapci i dívky, ale je velmi patrný rozdíl v tom, pro jaké vlastnosti si daná zvířata volí a oblibují. Chlapci nejvíce akcentují sílu, výkon, neohroženost. Tyto vlastnosti se váží téměř vždy na velké šelmy, popřípadě psa. Dívky zase nejvíce zdůrazňují krásu a roztomilost, která je přiřazována širokému spektru srstnatých zvířat. Je zajímavé, že i zde je vlastnost vázána také na velké šelmy. Osobně mám pocit, že i když dívka zvolí tygra proto, že je krásný, má to pořád trochu jiný význam, než když si vybere pro tutéž vlastnost králíčka. V případě dívek a jimi zvolené krásy můžeme právě vidět tyto dva odlišné typy zvířat, ke kterým je přiřazena. Bud' jsou to malá zvířátka, nebo velcí tvorové, kteří disponují navíc silou a určitou vznešeností, jako je leopard, tygr, kůň, žirafa, vlk a tato velká zvířata jsou volena častěji. Vypadá to tedy, že i když dívky nezahrmují obdiv síly ani touze po ní explicitně ve své výpovědi, přesto ji akcentují implicitně. Stejně tak možná můžeme vidět nevyřčený důraz na krásu u chlapců, když si pro svoje zvířecí silové idoly volí krásná, srstnatá zvířata, a ne třeba žraloky a krokodýly, kteří jsou svojí silou jistě vhodní kandidáti na stejnou pozici, ale vzhledem se příliš za krásná zvířata považovat nedají. Kategorie vzhled a výkon se objevují u obou pohlaví, avšak rozdíl je v jejich frekvencii s formou vyjádření

Z hlediska věku frekvencii této kategorie stoupá. To se dá vysvětlit větší vyspělostí kognitivních funkcí u starších dětí, avšak i malé děti uvádí tyto symbolické vlastnosti a je jim to umožněno právě vyjádřením nějaké vlastnosti nebo činnosti daného zvířete, která je názorná, avšak odkazuje k nějaké vyšší symbolice. Zvířata se tak zdají být skvělá pro učení se porozumění světu, rozvoj myšlení, ale i umožňují způsob vyjádření.

Konkrétní uvedené důvody – je krásný, přeskakuje překážky, umí lézt po stěně, umí štěkat (nepředpokládám, že by dívka chtěla též umět štěkat v doslovném slova smyslu, ale umět se ozvat a třeba i „na někoho štěknot“), je masožravý, je barevný, je rychlý, má pruhu (v tomto případě se domnívám, že je volba ovlivněna chlapcovou nejoblíbenější animovanou pohádkou Madagaskar, kde je jednou z hlavních postav zebra a její pruhy jsou

výrazem nějakého osobního stylu a často i určité komičnosti), loví, je srandovní, vypadá dobře, je silný a vytrvalý.

2.3. Fantazijní identifikace – Kolektivní

Pokud dítě uvede, že se mu nějaké zvíře líbí proto, že je silné a vytrvalé, chápu to v identifikačním smyslu, že ono samo by tyto vlastnosti rádo mělo. Avšak objevují se i určité důvody, které zahrnují nějakou formou vztah nebo kolektivitu a zde jde podle mne ještě o trochu něco jiného. Takovými důvody byly – je věrný, drží se ve smečkách, je hodný. Nejedná se pouze o to, že by dítě samo chtělo onu vlastnost, ale jde to ještě dál. Ono by ji též chtělo u lidí kolem sebe, aby i druzí byli věrní, hodní a „drželi smečku“. Zvolený důvod je již představou určité univerzálnosti a obecného principu. Nejen já, ale i ostatní by tací měli být.

3. Kategorie – Totem

Některé děti nejsou schopny uvést důvod, proč právě tohle zvíře je jejich nejmilejší. Popřípadě důvod uvedou, ale je tak neurčitý, že se z něj něco konkrétního nedá usuzovat. Buď dítě neví, co se mu na zvířeti líbí nebo se mu na něj líbí všechno, případně je zvíře „prostě nejlepší“. Ukazuje se tak určitá sympatie k danému druhu, ale její původ je nevědomí, není dostupný a nelze jej verbalizovat. Tuto kategorii jsem nazvala jako totem, na základě spisu Sigmunda Freuda, který ve svém díle Totem a tabu popisuje, jak některé přírodní národy dělí své příslušníky do skupin, které symbolicky reprezentuje nějaké zvíře, od kterého lidé odvozují svůj původ. Jsou s tímto zvířetem spjati a mají k němu výlučný vztah. Vypadá to, že některé děti mají též takový totem. Tato kategorie byla zvolena celkem 6x a uvedené zvíře se nikdy nevyskytlo pouze v této otázce, ale sympatie s ním jsou zjevné i z dalších odpovědí a vždy dané zvíře také figurovalo v kresbě. To značí, že se nejedná o pouhou nahodilost, ale opravdovou výlučnost a silnou vazbu k tomuto zvířeti. Na základě čeho je dítě k danému zvířeti přitahováno, to nedokážu říci. Zvolenými zvířaty v této kategorii byli – orel, želva, kůň, kočka, leopard, gepard. Nejedná se o tedy o žádné domácí mazlíčky (krom kočky), ale spíše o silné symboly. Možná by se dal původ sympatií hledat v životě dítěte ve spojitosti s výkladem symboliky daných zvířat. Tato kategorie je zajímavá např. vzhledem k heraldickým zvířatům, kdy zvíře sloužilo jako symbol určitého rodu, čili určité rodinné zvíře.

6.7.2 Dělení na základě zvoleného motivu

Oblíbená zvířata jsou velice rozmanitá. Největší oblibě se mezi dětmi těší pes (13x), kočka (10x) a kůň (8x). Dále byly voleny velké šelmy (9x), drobná zvířátka (6x), vodní tvorové (6x) a další (lemur, opice, klokan, žirafa, surikata, zebra).

V první třídě vede u dívek kůň (6x) a za ním pes (4x). U chlapců se žádné zvíře neobjevilo 2x a volba tak zůstává zcela individuální. Ve 4. třídě nalézají chlapci i děvčata největší zalíbení kočkách (8x) a pes (5x). To je nejspíše zapříčiněno narůstajícím zájmem o reciprocitu vztahu a kočka se psem jsou svým chováním k lidem skutečně nejangažovanějšími společníky. V 7. třídě panuje největší individualismus, pouze 2x se objevilo stejné zvíře a to sice gepard (2x) a pes (2x).

6.7.3 Nejoblíbenější zvíře v kresbě

Nejoblíbenější zvíře se vyskytuje v kresbách velice často a nejčastěji jej děti používají pro sebe, výrazně méně pro jiného člena rodiny nebo pro začarování celé rodiny. Zajímavé je, že mnohem častěji užívají nejoblíbenějšího zvířete dívky než chlapci. Největší zastoupení nejoblíbenějších zvířat v kresbě pochází od dívek z 1. a 4. třídy. Tento rozdíl nedokážu jednoznačně vysvětlit. Myslím, že by to mohlo být způsobeno celkovým laděním dívek, které v kresbách vyjadřují spíše mírumilovnější zvířata, kdežto chlapci více využívají různé šelmy, hady, krokodýly, žraloky atd.

V publikaci *Dívčí a chlapecká identita* se Janošová (2008) zabývá právě rozdílností mezi chlapci a dívkami a jako jeden z rozdílů uvádí, že chlapci jsou mnohem agresivněji laděni, což můžeme např. vidět v obsahu jejich her, které jsou z největší části bojové a destruktivní. Možná, že právě tento rozdíl prosakuje i do kreseb a zapříčiňuje tento rozdíl.

V 7. třídě se nejoblíbenější zvíře v kresbě u dívek již nevyskytlo ani jednou a u chlapců pouze 3x. Jednou jako projev oblíbené záliby (chlapec jako ryba, protože rybaří, viz příloha č.8 - Lukáš) 2x na základě „společné“ vlastnosti, kterou má chlapec a zvíře - vlk, je silný, odvážný a drží ve smečkách (viz příloha č.8 – Kristián), gepard je nejrychlejší (viz příloha č. 8 - Vilda). Domnívám se tedy, že mladší děti více volí zvířata na základě jejich oblíbenosti, a proto se s nimi také častěji identifikují. Snad proto se také dívky identifikují s nejoblíbenějším zvířetem častěji, protože jsou pro ně celkově zvířata přitažlivější a relevantnější. Více uvádí důvod, že mají zvíře rádi než to, že by měly se

zvířetem nějaký podobný rys a nekreslily se tak podle instrukce „*zvíře, které je mu nejvíce podobné, nejlépe vyjadřuje jeho povahu*“, ale na základě svého vztahu ke zvířeti, což samozřejmě může být z diagnostického hlediska i cennější. V 7. třídě děti již více skutečně hledají podobu člena rodiny a zvířete (i když samozřejmě z jejich subjektivního hlediska, což je principem metody) více tak jejich vyjádření odpovídá instrukci a nezobrazují se tolik zvířata v extrémním postavení nejoblíbenější a negativní. Jde více o spojitost zvířete a člena, např. tatínek je sova, protože mi umí vždycky poradit, než tatínek je papoušek, protože papoušky mám ráda. Vyšší míru začarování sebe do nejoblíbenějšího zvířete příkládám také míře dětského egocentrismu.

Při své přípravě jsem také našla a pročetla několik závěrečných prací, které též byly orientovány na kresbu začarované rodiny, ale autoři ponechali v instrukci možnost začarování do čehokoli, kterou Matějček (2005) nedoporučuje jako příliš nepřehlednou. Z tohoto průzkumu jsem nabyla dojmu, že hlavní nevýhoda symbolů je, že děti pak často přiřazují členům rodiny symboly na základě jejich oblíbené nebo časté činnosti. Jde tak spíše o vztah člena rodiny k něčemu, než o vztah dítěte k členovi rodiny.

6.8 Negativní zvíře

Zjišťovala jsem, jaká zvířata mají pro děti negativní význam a k tomu vedly 3 otázky. Je nějaké zvíře, kterého se bojíš? Jaké zvíře bys nikdy nechtěl/a potkat? Je nějaké zvíře, které nemáš rád/a? Uvedená zvířata i důvody byly obdobné, proto jsem se je rozhodla prezentovat společně, jako negativní zvíře. Avšak rozdíly v odpovědích na tyto otázky prezentuji ve vztahu jednotlivých otázek.

6.8.1 Otázka 9. Bojíš se nějakého zvířete? Co ti na něm připadá děsivé?

Strach ze zvířat patří k jedním z hlavních strachů u dětí, jak uvádějí některé výzkumy (Lahikainen et al. 2003; Muris et al. 1997; Sayfan a Lagattuta 2009). Nejsilnější jsou v předškolním věku a postupně s věkem se strach snižuje. Podle Vágnerové (2008) mají chlapci menší strach z nebezpečných zvířat než dívky a odůvodňuje větší ochotou chlapců se zvířetem konfrontovat v boji tváří v tvář, kdežto dívky tak bojové nejsou, a tak jim nebezpečná zvířata nahání větší strach. Ovšem chlapci uváděli nebezpečné zvíře jako strachové daleko častěji, než dívky. Nejviditelnější je to v 1. třídě, kde téměř všichni chlapci uvedli šelmu, kdežto dívky pouze 3x. Celkově u chlapců převažovaly šelmy a žralok (celkem 10x), kdežto u dívek jasně vítězí pavouk (11x). Také chlapci častěji uvedli,

že se nebojí žádného zvířete (7x) než dívky (5x), ale z hlediska věku je u dívek a chlapců opačný trend. Dívky se zvyšujícím věkem „bojí“ více a chlapci méně. Což je možná zapříčiněno pouze tím, že v 7. třídě se již děti obrací ke zvířatům, se kterými je pravděpodobné se setkat. U dívek se tak objevují pavouci, krysa, žába, had, ale chlapci strach z těchto zvířat nepřiznají, a sami si tak zvyšují svoji neohroženost. Celkově je bát se tygra pro chlapce asi více na úrovni, než bát se myši nebo pavouka. Ostatně některé výzkumy uvádějí, že muži podhodnocují svůj strach z pavouků, myši a dalších podobných zvířat (Gullone 2000; Pierce a Kirkpatrick 1992). Návazná otázka „jaké zvíře bys nikdy nechtěl potkat a proč?“ ale otvírá prostor pro tento nepřiznaný strach a tak i chlapci, kteří uvedli, že se žádného zvířete nebojí, najednou uváděli hady, tarantule, lva z důvodu, že se jich bojí. Pouze jeden chlapec hrdinsky uvedl, že chce potkat všechna zvířata. V odpovědích byly uvedeny všechny níže zmíněné motivy i důvody.

6.8.2 Otázka 10. Jaké zvíře bys nikdy nechtěl/a potkat a proč?

Předchozí otázka se ptá na strach ze zvířat, což je častý, ale ne jediný důvod toho, proč dítě chápe některé zvíře v negativním slova smyslu. Proto jsem zařadila tuto otázku, která dává prosto i pro jiné důvody. V praxi se ukázala užitečná právě pro sdělení strachu ze zvířat, které děti v předchozí otázce nepřiznaly. Zřejmě ji děti také vzaly trochu vážněji a při konkrétní představě setkání s konkrétním zvířetem se spíše vyjevil strach. Dorovnaly se tak výsledky z předchozí otázky, kde i zde dívky přiznaly, že se bojí divokých zvířat o něco více, než vychází z odpovědí na předchozí otázku. Též chlapci ze 7. třídy se již netvářili tak hrdinsky a přiznali strach z tarantulí, hada a lva. Celkově všechny 3 otázky mapují zvířata, která mohou mít pro dítě nějaký negativní význam.

6.8.3 Otázka 11. Je nějaké zvíře, které nemáš rád/a? Jestli ano, jaké a proč?

Neoblíbené zvíře může mít dítě z mnoha různých důvodů. Abych pokryla co největší oblast, zařadila jsem i tuto otázku.

6.8.4 Důvody volby a zvolené motivy

1. Nebezpečí

Nejčastějším zmíněným negativem zvířat je, že jsou nebezpečná a děti z nich často mají strach. To se převážně vztahuje na šelmy (vlk, medvěd, lev, tygr, puma, liška), hady, divoká prasata a vodní bestie (žralok, krokodýl, medúza, mořský ježek, piraña).

U mladších dětí se můžeme setkat i s vyjádřením, že jsou zlí. Šelmy jsou v tomto ohledu poněkud kontroverzní, protože jsou často také udávána jako oblíbená zvířata. Zvláštní důvod se objevil 2x u žraloka, v obou případech od chlapců, a to ten, že žralok žije pod vodou. V tom tkví jaksí ještě jeho snad větší nebezpečí. Žralok je skryt pod hladinou a možná tedy tak trochu nečestný. Jak uvádí Vágnerová (2008) chlapci dávají větší přednost přímé konfrontaci a nebojí se tolik věcí, se kterým se lze vyrovnat v přímém střetu, což se žralokem ukrytým v hlubině není dost dobře možné.

Tuto kategorii volí ze všeho nejvíce děti v 1. třídě, méně ve 4. a úplně nejméně v 7. třídě. Z hlediska pohlaví je volba této kategorie v 1. třídě stejná, ve 4. a 7. třídě je zastoupena ve vyšší míře u chlapců. Starší dívky spíše volí na základě vzhledu než nebezpečí.

2. Neznámý důvod

Ne vždy jsou děti schopny důvod uvést a snad ho ani samy neznají, ale zkrátka pociťují vůči nějakým zvířatům strach, o kterém neví, z čeho vyvěrá. Tato odpověď se nevyskytuje často, objevila se pouze 4x, vždy u dětí z 1. třídy. Zajímavé je, že se neváže pouze k „typickým“ představitelům, ale byl uveden vlk, pavouk, holub a zebra.

3. Znechucení

Znechucení (odpor) je pocit averze k některým podnětům, připomíná lehký pocit nevolnosti a vyvolává vyhýbavé chování vůči danému podnětu. Znechucení patří mezi primární emoce (Plháková, 2004, s. 396). Nepodléhá tedy přímo nějakému kognitivnímu zhodnocení a o tom, co nám bude připadat nechutné a co ne, rozumově příliš nerozhodneme. Znechucení v některých případech děti uvedly jako zdroj strachu „je nechutný, bojím se ho“. Dále děti buď uváděly přímo pocit znechucení slovy jako – nechutný, odporný, hnusný, slizký nebo určité znechucení spojené s fyzickým vzhledem – má hodně oči, má hodně noh, vypadá divně. Jeden chlapec na otázku, jaká zvířata nemá rád a proč, přímo uvedl „Skoro všechna, která se dají potkat v pralese a vypadají divně nebo jsou smrtelně nebezpečná, protože je mi z nich špatně (i když jsem nikdy nezvracel).“ V případě znechucení ještě děti uvedly nepříjemné pachové vjemy spojené se slepicí, koněm a skunkem, o kterých minily, že smrdí.

4. Individuální

Do této kategorie řadím 3 důvody, které sice souvisí se vzhledem zvířat, ale jedná se o velice individuální případy. Vyskytly se 3 ojedinělé důvody, proč dítě uvedlo, že dané zvíře nemá rádo. První z nich uvedla dívka v 1. třídě. Nemá ráda gorilu, protože je černá. Druhý uvedl chlapec též z 1. třídy, který nemá rád žirafu, protože má dlouhý krk. A poslední zmínil chlapec ze 4. třídy, jemuž se nelíbí gepard, protože má skvrny. To rozhodně nejsou stereotypní důvody.

5. Negativní zkušenost

Některé děti uvedly, že se daných zvířat bojí, protože s nimi mají negativní zkušenost. Mezi takové patří poškrábání kočkou či pokousání psem. Někdy se pak váže negace zvířete velice konkrétně. Takový příklad uvedly 2 děti. V jednom případě to byl zlý vlčák, v druhém sousedů pes.

6.8.5 Negativní zvíře v kresbě

Pokud bych brala v potaz pouze zvířecí motivy, které jsou tradičně dětmi chápány jako negativní, pak se vyskytují v kresbách hojně. Celkově výše zmíněná zvířata používají v kresbách chlapci. Avšak pokud porovnáme dotazníky a kresby konkrétních dětí, pak děti, které uvedly nějaké zvíře v negativním slova smyslu, použijí tento daný motiv zvířete v kresbě jen zřídka. Pokud se tento případ u dětí objeví, pak nejčastěji přiřknou tuto roli sobě, ve výjimečných případech sourozenci nebo jednomu z rodičů. V případě vyobrazení sebe sama jako nebezpečného zvířete se někdy může jednat spíše o vyjádření přání být tím žralokem, který mě děsí, abych se ničeho bát nemusel. Podobný mechanismu jsme viděli využitý v případě hry na zvíře, kterého se dítě bojí.

Pokud dítě použije tento symbol, který má pro něj již sám o sobě nějaký velký negativní náboj, je to podle mého „závažnější“ než když zvolí kupříkladu podobné zvíře, o kterém tak ale primárně nesmýšlí. Např. chlapec uvede ve všech 3 otázkách, které mapují toto negativní vnímání zvířat, vlka. V kresbě pak uvede matku jako vlka a otce jako lva (viz příloha č. 4 – Honzík). Byť se jedná v obou případech o šelmy, jejich obraz v tomto kontextu vyznívá jinak.

To, že mladší děti mají určité nebezpečí spojeno zejména se šelmami, se projevuje i v kresbě. Pokud chce nějakou postavu negativně zabarvit starší dítě, použije spíše hada

nebo pavouka, než šelmu. U těchto starších dětí vystupují šelmy více jako pozitivní zvířata v souladu s jejich slovním vyjádřením o nich. Chlapec se nakreslí jako vlk, protože obdivuje jeho sílu, vytrvalost a soudržnost ve smečkách. Dívka nakreslí matku jako geparda, protože ji obdivuje. Tatínek je medvěd, protože je nejsilnější. Tím si dovolím nesouhlasit s Davidem (2001), který píše, že pokud dítě kreslí otce jako divoké zvíře nebo šelmu, je to důkazem toho, že se ho dítě bojí. Také zmiňuje, že divoká zvířata jsou projevem úzkosti autora. Což také nemusí být pravda. Chlapci více využívají symboliky šelem a možná je to jen tím, že chlapci sami jsou „bojovější“ než děvčata a tato zvířata jim jsou blízká, neb si na ně i mnohem více hrají.

Zvláštní situace jistě vyvstává, pokud dítě bere jako strachové zvíře nějaké, které podle nějakého obecného výkladového principu jsou pokládána za pozitivní – pejsek, kočička, které ani podle vyobrazeného stylu nepoukazují na nějaké známky nebezpečí, jak se někdy uvádí, když kočka má vytažené drápy nebo pes cení zuby. Pokud je pak maminka vyobrazena jako pejsek a zeptáme se dítěte, proč tomu tak je a ono odpoví, že neví, pak o něm nebudeme primárně uvažovat jako o negativním. Ovšem pokud dívka v dotazníku uvede, že se nejvíce bojí psa, který ji pokousal a nemá je ráda, pak vyznívá daný symbol v trochu jiném světle. Pak jsou tu případy, kdy má dítě opravdu zvláštní důvod pro to, proč se mu nějaké zvíře nelíbí: černou barvu, dlouhý krk, skvrny. Chlapec, který uváděl, že se mu nelíbí gepard, protože má skvrny, ho do své kresby sice nezakomponoval, ale matku nakreslil jako žirafu s velkými skvrnami (viz příloha č.6 – Václav) a to možná také hraje svoji roli?

Stále samozřejmě nemůžeme tyto výsledky unifikovat a musíme brát primárně ohled na individualitu. Beru tyto mé úvahy nad výsledky spíše jako inspiraci, kterou by chtělo zkoumat a ověřovat na mnohem větším výzkumném souboru. Každopádně tuto otázku považuji ve vztahu ke kresbě za podnětnou.

6.9 Otázka 12. Zachoval/a jsi se někdy k nějakému zvířeti škaredě? Jestli ano, k jakému a proč?

Tato otázka měla za úkol zjistit, zda se děti chovají ke zvířatům zle. Zda to náhodou nepovažují na legitimní chování, avšak jen 3 děti přiznaly, že se někdy zachovaly ke zvířeti škaredě. Formulaci otázky je zřejmě poněkud nešťastná, protože i kdyby to tak bylo, pravděpodobně by se všechny děti nepřiznaly. Z tohoto hlediska tedy otázka nemá příliš

výpovědní hodnotu. Pouze jeden chlapec uvedl, že zapíchl klackem žábu a další dva uvedli běžné incidenty. Jeden bouchnul psa, když ho kousnul a druhý křičel na papouška, když mu sebral gumu.

6.10 Zdroje informací o zvířatech

Možností, jak dnes získávat informace, je nepřeborné množství a pokud jde o zvířata, pak jsou zdroje poznání velice rozličné a mnohdy nabízí velice odlišnou perspektivu. V základě můžeme tyto možnosti poznání rozdělit na osobní a zprostředkovně. V případě osobního kontaktu se mohou děti se zvířaty nejlépe seznámit v rámci soužití se svými domácími mazlíčky, avšak toto místo může zastávat pouze málo zvířat. Dalším způsobem a dětmi velmi oblíbeným jsou zoologické zahrady nebo různé show, kde se zvířata předvádí. Pro setkání se zvířaty v přírodě dnes zůstává jen velmi málo prostoru a to se odráží i v tom, že děti tento způsob setkání se zvířaty neuváděly.

Druhou cestou k poznání zvířat je zprostředkování, které může být ale velice odlišného charakteru. Máme k dispozici dokumentární filmy, které se snaží reálně představit život zvířat, naproti nim stojí pohádky, které většinou příliš reálný obraz o životě zvířat neposkytují. Analýze dětské literatury a rozboru pohádek se věnuje hodně prací a jistě toto téma zcela není vyčerpáno, avšak já se zajímala především o 2 věci. 1. Jaké zdroje budou uvádět samy děti. 2. Zda znají nějaké pohádky nebo příběhy o zvířatech a jaká z nich je jejich nejoblíbenější

6.10.1 Otázka 13. Viděl/a jsi naživo všechna zvířata, která znáš? Jestli ne, odkud je znáš?

Zajímalo mne, jakou formu zkušenosti budou děti uvádět. Děti uváděly jako zdroje nejvíce zoologickou zahradu, pak knihy, videa, dokumenty, internet, TV, školu. Je vidět, že zkušenost je hodně zprostředkována, v zoologické zahradě sice děti zvířata vidí živá, ale na to, aby získaly nějakou zkušenost s jejich chováním, je to poměrně málo. Žádné dítě neuvádlo např. setkání v lese, na statku nebo nějakou podobnou přímou formu setkávání.

6.10.2 Otázka 14. Znáš nějaké pohádky (příběhy) o zvířatech nebo pohádky, ve kterých zvířata vystupují? Jestli ano, jaké?

Tato otázka zjišťovala, jaké pohádky či příběhy o zvířatech děti znají a také byla zařazena jako úvodní otázka k následující položce č. 15. Děti uváděly pohádky velice různorodé a jediným určitým trendem, který jsem zaznamenala, je pohádka Madagaskar.

6.10.3 Otázka 15. Kterou z nich máš nejradši? Co se Ti na ní nejvíc líbí?

Představy o některých zvířatech mohou být ovlivněny pohádkami a různými fantaskními příběhy, bývají to spíše zvířata našim končinám vzdálená a více neznámá. To můžeme vidět třeba v případě tučňáka, o kterém děti často uvádí, že je vtipný. Někdy se dítě váže k nějakému konkrétnímu příběhu, která má rádo a používá symboliku zvířat ve smyslu daného příběhu. Jedna dívka si na otázku, do čeho by se chtěla nechat začarovat, vzpomněla na konkrétní příběh a říkala, že nějaký kůň z toho příběhu. V každém případě se zdá být dobré, abychom znali oblíbené příběhy dětí, pokud se zajímáme o symboliku zvířat.

1. třída

Překvapily mne zejména děti v 1. třídě, které v polovině případů tvrdily, že žádné pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde by zvířata figurovala, neznají a nemají ani žádnou oblíbenou. Pokládala jsem jim tedy další otázky, jestli neznají alespoň nějakou jakoukoli pohádku nebo večerníček, přesto ve většině případů děti trvaly dál na tom, že žádnou pohádku neznají, což mne poměrně zaskočilo, neboť jsem při dnešním extrémním množství dostupných pohádek očekávala, že s touto otázkou nebude problém. Při tom chlapci na tom byli ještě o něco hůře než děvčata, pouze 3 chlapci zodpověděli tuto otázku jinak než „nevím“. U zbývajících dětí jsem nevysledovala žádný trend, dokonce ani 2x se neobjevila stejná pohádka jako nejoblíbenější. Ovšem tato otázka se ukázala jako cenná při individuálním rozboru jednotlivých dětí. Co se uvedených pohádek, obstojně se mísí tradiční pohádky jako je např. Karkulka, Popelka, Sněhurka s pohádkami zcela moderními jako je Frozen. V případě dívek můžeme sledovat 2 takové skupiny oblíbených pohádek. První bych nazvala princeznovské (ty jsou v menšině), v nichž jde podle mého především o postavy princezen – Popelka, Sněhurka, Frozen a zvířecí, kde jsou zvířata jako hlavní postavy a řeší jiná témata – Zvířátka a loupežníci, O koních, Medvídci, pohádka o lvovi, často u těchto pohádek dívky jako nejlepší uváděly to, že jsou „srandovní“.

Chlapci odpověděli pouze 3, ale i tak můžeme vidět kontrast mezi uvedenými pohádkami, kterými byly Pan liška, Medvídek Pú a pohádka o dinosaurech, kde se dotyčnému na pohádce líbí především to, že jsou tam masožraví dinosauři.

4. třída

Ve 4. třídě již téměř všechny děti na otázku, jestli znají nějaké pohádky nebo příběhy, které jsou o zvířatech či v nich zvířata vystupují, odpověděli kladně, avšak ne všechny byly schopny uvést svoji oblíbenou pohádku. V této věkové kategorii již vidíme značný úbytek klasických pohádek a převládají spíše pohádky moderní a lze zaznamenat určitý trend, kdy děti uvádějí buď nové pohádky anebo klasické, ale nově zfilmované a prezentované nedávno.

Dívky uvedly Sedmero krkavců (2x), Madagaskar (2x), Little's Pet Shop a Vydrýska. Opět vidíme princeznovskou pohádku a zvířecí, kde důvodem pro oblibu opět uvedena vtipnost. 3 dívky uvedly, že mají rády všechny pohádky.

Většina chlapců neuvedla svoji nejoblíbenější pohádku s tím, že neví. Jeden chlapec explicitně uvedl, že příliš pohádek nebo příběhů, kde figurují zvířata, nezná, protože má radši auta. Možná je to i důvod u ostatních chlapců.

7. třída

U chlapců i u dívek převažují moderní pohádky s hlavním důrazem na vtipnost. Takovými pohádkami jsou Madagaskar, Vidím, co se tam děje, Bob a Bobek, Jen počkej, zajíci. V jednom případě byla chlapcem uvedena Červená karkulka ovšem bez důvodu. Dívky ještě zmiňují dobrý konec nebo dojemný příběh, v tomto případě je uváděna pohádka Nemo.

6.11 Otázka 16. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu) a přišel by kouzelník, který by tě mohl začarovat, do čehokoliv bys chtěl/a, co nebo kdo bys chtěl/a být? (Nemusí to být zvíře)

V reakci na užívání zvířat jako idolů jsem zařadila identifikační otázku, kde jsem nevyžadovala po dětech, aby si vybraly zvíře, ale mohly si zvolit cokoli a mne zajímalo, zda si mladší děti budou volit zvířata. Můj předpoklad se naplnil. Děti v 1. třídě uváděly výhradně zvířata (kromě jediného případu), ve 4. třídě volili zvířata v polovině případů a v 7. třídě ojedinele. Výsledky sice mohou být zkresleny tím, že otázka byla zařazena ke konci dotazníku po tom, co se děti zabývaly zvířaty a i když bylo explicitně uvedeno, že si mohou zvolit cokoli, do čeho by chtěly začarovat, předchozí rozhovor o zvířatech mohl zvýšit volbu zvířat.

Volby v této kategorii vyjadřují pravděpodobně určitý ideál dosažení. Blíže představím pouze zvířecí identifikace, neb je tato práce zaměřena na zvířata a ostatní volby nejsou pro moji práci relevantní do té míry, abych je rozebírala. V případě zvířat důvod pro identifikaci uvádějí děti nejčastěji dvojí, buď se jedná o jejich oblíbené zvíře a proto by jim chtěly být anebo touží po nějaké vlastnosti: např. dívka by chtěla být žirafa, protože žirafa je vysoká.

Dětem v 1. třídě byla otázka prezentována detailněji. *„Kdybys byla v pohádce a potkal/a nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.“*

Odpověď „nevím“ zvolily celkem 4 děti, v 1. třídě 1x dívka a 1x chlapec, ve 4. třídě 2 dívky a 1 chlapec. V 1. třídě se také 2x (1x chlapec, 1x dívka) objevila odpověď, že by dítě do něčeho začarovat nechtělo.

1.třída – Dívky

Kůň a žirafa

Opět můžeme vidět identifikaci s nejoblíbenějším zvířetem, a to sice ve 4 případech, pokaždé s koněm. Jednou je volba vázána na konkrétní oblíbený příběh, ve kterém figurují koně a dívka by chtěla být koněm v daném příběhu. 2x si dívky zvolily žirafu, v obou případech proto, že je velká. V psychoanalytickém výkladu obě tato zvířata představují falický symbol. Podle Freuda dívky závidí chlapcům penis a tato závist se projevuje ve falickém období, které doznívá právě obdobím 1. třídy. Přeneseme-li ale tyto úvahy na obecnější mužský princip, jako je síla, nezávislost a aktivita, pak u dívek můžeme pravděpodobně spatřovat touhu po těchto vlastnostech. Žirafa je veliká, vysoká a to by dívky také chtěly nejspíš být. Na druhé straně Matějček (2005) považuje žirafu za výraz elegance a krásy a považuje ji za ženské zvíře. Žirafa tak může být šikovné zvíře, ve kterém se prolíná mužský princip síly a velikosti s ženskou krásou a elegancí, takže pro dívky může vyjadřovat velice šikovnou volbu.

Kočka a králík

Kočka byla uvedena 2x v obou případech proto, že se dá hladit. Králík byl uveden jednou, ovšem bez důvodu, řadím ho ale ke kočce, protože je také vhodný zejména k mazlení. Z toho v kresbě byla využita kočka jednou, a to pro matku.

Pes

Pes byl volen 1x, ale bez důvodu. Respektive dívka uvedla, že neví. Avšak pes je zároveň zvířetem, které je jejím nejoblíbenějším, zdá se jí o něm, také doma psa mají a celková adorace psa je zřejmá. V kresbě vyobrazila jako psa svého bratra.

Papoušek

Zvolen jednou s odůvodněním, že je barevný. Pestrobarevnost papouška je dívkami ceněna. Krom toho, že je krásný, je také veselý, vyjadřuje určitou pohodu a radost ze života.

Veverka

Veverka byla vybrána jednou. Dívka uvedla, že chce být veverkou, aby mohla skákat po stromech. V kresbě se též nakreslila jako veverka. Možná touha po svobodě?

1.třída – Chlapci

Krokodýl

Krokodýl byl zvolen 2x. Ani v jednom případě nebyl uveden důvod, resp. chlapci odpověděli, že neví. Zvíře ale poukazuje na výraz síly a velikosti. V obou případech též figuroval v kresbě. Jednou na místě otce (viz příloha č. 4 – Marek), v takovém případě by pojetí odpovídalo oidipskému komplexu, kdy je otec vyobrazen nebezpečným zvířetem. Sám chlapec se nakreslil stejným zvířetem jako matku, ale identifikačně by chtěl být krokodýlem, s poněkud tradičním důvodem „nevím“. V druhém případě do krokodýla byla začarována sestra (viz příloha č. 4 – Adrian). Respektive chlapec sestru ani nenakreslil, až při našem rozhovoru zmínil, že nenakreslil sestru. Zeptala jsem se tedy, co by sestra byla, kdyby ji nakreslil a až na to mi odpovězeno, že krokodýl, ale že ho neumí namalovat. Chlapec by zřejmě rád zaujal sestřinu pozici. Sám sebe nakreslil jako obrovského

dinosaury, což na mne v jeho případě ale působí spíš jako velké přání, být velký a silný. Možná tím i přebít místo sestry.

Vlkodlak

Vlkodlak je zvláštní a ojedinělá volba. Je to silná bytost, která zároveň, ale nemá příliš dobrou pověst. Chlapec důvod neuvedl, ale možná by také nechtěl být hodný chlapeček a nabýt větší samostatnosti a nezávislosti? V kresbě je celá rodina vyobrazena stejně, všichni jsou králíci (viz příloha č.4 – Jindra). Vlkodlaka chápu ve vztahu ke králíkovi jako opoziční zvíře.

Zebra

Identifikace na základě oblíbeného zvířete. Na zebře se mu zejména líbí její pruhy. Domnívám se, že by volba zde mohla být ovlivněna chlapcovým oblíbeným dětským animovaným filmem Madagaskar, kde je zebra jednou z hlavních protagonistů. Její pruhy jsou v pohádce dle mého vyobrazeny jako námět pro humor a výraz nějakého osobního stylu.

Papoušek

Chlapec má doma papouška Alíka, zároveň je to jeho nejoblíbenější zvíře, v kresbě se s ním též identifikoval (viz příloha č. 4 - Toník). Také by si ho vzal jako pomocné zvíře. Na papouška má tedy velmi silnou vazbu a hraje pro něj v životě důležitou roli.

Rytíř

Rytíř je symbolem hrdinství, odvahy a síly. Chlapec pro jeho volbu uvádí velice konkrétní důvod, aby se mohl bránit před vlkem. Vlk je též uveden jako zvíře, ze kterého má strach. V kresbě vyjádřil jako vlka matku (viz příloha č 4. – Honzík).

Neuvedeno

Jeden chlapec odpověděl, že by do ničeho začarovat nechtěl a jeden, že neví.

4.třída – Dívky

Kočka

Dívka by chtěla být kočička, protože je mazlivá. Kočka je též její nejoblíbenější zvíře. V kresbě je do koček začarována celá rodina (viz příloha č. 5 – Johana).

Kůň

Dívka zvolila koně, který je zároveň jejím nejoblíbenějším zvířetem a chtěla by ho mít. V kresbě zvolila koně pro sebe samu (viz příloha č. 5 – Tereza 1).

Leopard

U této dívky se leopard objevuje v téměř každé odpovědi, je jím zcela poblázněna. V kresbě je jako leopard vyobrazena matka (viz příloha č. 5 – Tereza 2).

Ostatní

Mořská panna, lesní víla, princezna Elza, známá sportovkyně, princezna.

4.třída – Chlapci

Tučňák

Tučňák byl zvolen 1x a to proto, že je vtipný. Zde nejspíš hraje roli nějaký z dětských filmů, kde jsou teď tučňáci celkem aktuální a vystupují často v roli opravdových komiků. Důraz na zábavu je u dětí patrný a být vtipný je v kolektivu velké plus.

Kočka

Kočka byla uvedena celkem 4x, z toho 2x specifikována na „naše kočka“. V případě kočky byl uveden důvod, že se může mazlit. To by nejspíš chlapci chtěli také, ale již jsou na mazlení přeci velcí. Ve specifikované verzi „naše kočka“ je pak oceňován život kočky v dané domácnosti, která se má dobře, nemusí si čistit zuby a nemusí chodit do školy.

Orel

Orel byl uveden 1x s tím, že je velký a může létat. Orel je vznešeným dravcem a nad všechna silná vznešená zvířata chodící po zemi má ještě něco navíc. Může létat a pohybovat se v oblacích, být nad věcí a to možná také chlapec rád byl.

Ostatní

Tankista, král, miliardář 2x, X-man.

7.třída – Dívky

Drak

Drak je mytickým zvířetem, jehož hlavním znakem je velká síla, ale také unáší princezny.

Neviditelná žena

U dívky je velmi příhodná i odpověď na otázku pomocného zvířete, kdy si zvolila geparda, aby ji pomohl utéct před nepřáteli. Touha schovat se a potřeba ochrany.

Ostatní

Doktorka, Olaf, zpěvačka, princezny 3x.

7.třída – Chlapci

Medojed

Chlapec uvedl medojeda, protože je podle jeho slov „dobřej“. Též figuruje jako jeho nejoblíbenější zvíře. Starší děti používají již širší spektrum zvířat, které nejspíše souvisí s jejich větší znalostí.

Lev, Drak, Škorpion

Zvířata jsou sice různorodá, ale všechna představují sílu, pro kterou si je chlapci vybrali. Každé zvíře bylo vybráno 1x.

Ostatní

Batmen, princ, profesionální rybář, rytíř

6.11.1 Identifikační zvíře v kresbě

Souvislost identifikační otázky a kresby je značná. Má k ní vztah v různých formách. V otázce jsem dala dětem na výběr, aby si mohly vybrat cokoli a nemusely se omezovat pouze na zvířata. To jsem udělala zejména proto, že mě zajímalo, zda si děti zvířata vyberou. Na druhou stranu z toho ale vyplývá, že u starších dětí není tato otázka vzhledem

ke kresbě, která se týká pouze zvířat, tolik přímá. Můžeme pak ale hledat společné znaky zvolené identifikační postavy a zvířete, které si dítě přidělilo v kresbě. Potom můžeme v 7. třídě u některých dívek vidět podobnost na základě důvodu pro identifikační postavu a zvolené zvíře v kresbě. Dívky v 7. třídě pro sebe zvolily pouze 2 motivy, kočku a motýla. 3 dívky z 5 uvedly, že by chtěly být princeznou a styčným motivem mezi motýlem, kočkou a princeznou je krása, avšak to jsou již poměrně troudalé úvahy. Nejspíš by bylo žádoucí tuto otázku otestovat ještě ve znění, kdy by si děti měly vybírat pouze ze zvířat, zda by se souvislost projevila i u starších dětí, které si již zvířata vybíraly méně. Spojitost mezi odpovědí na tuto otázku a kresbou se projevuje v následujících 4 formách.

1. Forma

Dítě se nakreslí totožně se zvířetem, u kterého uvedlo, že by jím chtělo být, někdy je též do něj začarována celá rodina. V tomto případě se velice často jedná o zvíře, které je uvedeno jako nejoblíbenější. Celkem se tato forma vyskytla 6x, z toho jednou byla do zvířete začarována celá rodina (viz příloha č. 5 - Johana). Konkrétně tuto formu pak využily v 1. třídě 2 dívky (viz příloha č. 3 – Andulka, Gábi) a 1 chlapec (viz příloha č. 4 – Toník), ve 4. třídě 1 chlapec (viz příloha č. 6 – Jan 2) a 1 dívka (viz příloha č. 5 – Tereza 1).

2. Forma

Dítě v identifikaci vyjadřuje svojí touhu po něčem, čím by chtělo být, a identifikace vystupuje jako velké přání. V kresbě je pak dítě samo nakresleno v opačném postavení. Takovým příkladem je třeba chlapec ze 7. třídy, který se nakreslil jako maličký mravenec, ale nechal by se začarovat do draka. Je to zřejmě jakýsi vztah reálné situace se situací ideální (viz příloha č. 8 – PanX)

3. Forma

Velmi zajímavý je 3 typ spojení, kdy by se dítě rádo nechalo začarovat do zvířete, které v kresbě přisoudilo někomu jinému, než je ono samo. Matějček (2005) uvádí, že na identifikaci s některým členem rodiny můžeme usuzovat z toho, že pro sebe a daného člena zvolí stejný motiv. To je nejspíše pravda, avšak tato otázka ve spojitosti s kresbou odhaluje i touhu po identifikaci. Domnívám se, že pokud dítě použije v kresbě stejné zvíře pro sebe a některého člena, je to vyjádřením nějaké reálné blízkosti a „dokonané

identifikace“, kdežto tato otázka odhaluje nedosaženou touhu po oné identifikaci. Touhu po identifikaci jsem zaznamenala v 5 případech, 2x děvčata zvolila matku (viz příloha č. 3 – Nina, příloha č. 5 – Tereza 2), 2x byl zvolen sourozenec (viz příloha č. 3 – Eliška, příloha č. 4 – Adrian), a 1 chlapec uvedl otce (příloha č. 4 – Marek), bereme-li to v zástupném pojmenování, že by se dítě rádo nechalo začarovat do zvířete, do kterého v kresbě proměnilo někoho jiného.

4. Forma

V jednom případě byla souvislost velice zjevná, avšak velice specifická, proto ji uvádím zvlášť. Chlapec by chtěl být rytířem, což samo o sobě není příliš zvláštní, ale jako důvod uvedl, aby se mohl bránit před vlkem. Vlkem pak v kresbě byla zobrazena matka (viz příloha č. 4 – Honzík). V mém výzkumném souboru se tak tato odpověď objevila jednou, avšak se domnívám, že tento princip, kdy dítě uvede nějakou postavu v identifikační otázce s odůvodněním, které se přímo bude vztahovat ke zvířeti, které vyjadřuje jiný člen rodiny, by se mohl objevit jako další forma spojitosti této otázky s kresbou častěji, kdyby byl výzkumný soubor větší.

6.12 Otázka 17. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu), jaké zvíře by sis vzal/a jako pomocníka? Jak by ti to zvíře mohl pomoci?

Tato otázka měla zachytit určitý pozitivní obraz zvířete v rámci toho, jaké zvíře by mohlo zvířeti pomáhat, kdyby mělo plnit nějaký úkol v nějakém příběhu. Znění otázky bylo orientováno spíše na mladší děti, ale otázka se ukázala být zajímavá ve spojitosti s kresbou. Dále odpovědi kategorizuji na základě důvodu, pro který si děti zvířata vybíraly.

1. Ochrana

Vůbec nejčastějším důvodem pro výběr zvířete byla nějaká ochrana před nepřáteli, avšak prezentována v podobě různých argumentů. Některé děti používaly spíše defenzivní argumenty typu „ochrání mě, pomůžeme mi utéct před nepřáteli, mohl by mě bránit“ jiné děti vyjadřovaly více ofenzivní naladění „sežere nepřátele, pomůže mi s bojem, pokouše někoho“. Dívky zvolily tuto možnost pouze 4x (z toho 3 v 7. třídě), zatímco chlapci 11x, a zcela opačně oproti dívkám tuto kategorii nevolili chlapci ze 7. třídy. Nejčastěji byl s touto funkcí spojován pes pak zvířata jako vlk, krokodýl, lev, dinosaurus, gepard, tygr.

2. Přízeň ke zvířeti

Některé děti by si vzaly zvíře čistě proto, že je jejich nejoblíbenější. Někdy děti důvody neuvedly nebo uvedly jiný, ale z jejich předchozích odpovědí vycházelo, že dané zvíře mají rádi. Radím sem následující důvody: je prostě nejlepší, pomohl by mi se vším, líbí se mi, mám ho nejradši, je dobřej. Na základě přízně volila nejvíce děvčata v 1. a 4. třídě.

3. Vlastnost zvířete

Sem spadají nejvýrazněji 2 zvířata a jejich vlastnosti. Často se objevuje jako pomocné zvíře sova, protože je chytrá a pes, protože je věrný. Dalšími zvířaty a důvody pro jejich vybrání byli: motýl, protože je kouzelný; papoušek, protože je chytrý a létá; pes, má dobrý čich a umí hledat; gepard, je nejrychlejší; medvěd, je silný; myš, je malá a vejde se všude; jednorozce, protože léta. Radím sem i důvody, že je zvíře vtipné a dítě by tak mělo zábavu.

4. Specifický důvod

Některé důvody byly velice konkrétní, i když celkem tato kategorie byla volena pouze 5x. Zvířata a důvody byly následující: kočka, protáhne se dírou a pro něco mi dojde; kůň, mohl by mě odvézt; kůň, mohl by mi odvézt věci (daná dívka též zvolila jednorozce kvůli létání, připadá mi to jako dualita naprosté racionálnosti a reálnosti spolu s velice snovou volbou jednorozce jak z hlediska motivu samotného nebo důvodu létání); orel, odnesl by mě do oblak; pes, pomohl by mi se čtením. V případě psa a čtení se mi nepodařilo od autorky výroku (dívka z 1. třídy) ani po delší rozmluvě zjistit, jak by jí ten pes pomohl, když psi číst neumí.

6.12.1 Pomocné zvíře v kresbě

Pomocné zvíře se v kresbě vyskytuje častěji, než zvíře identifikační. Mohlo by to být způsobeno tím, že v této otázce děti mohly uvádět pouze zvířata a ne žádné jiné bytosti, tudíž je větší šance, že se budou s kresbou překrývat, což je jistě pravda. Pomocné zvíře má jiné postavení, než zvíře identifikační, avšak v některých případech si mohou být blízká, protože je někdy děti uvádí u obou otázek, pokud se tak děje, uvedené zvíře bývá též jejich nejoblíbenější a pravděpodobně na něj mají silnou vazbu. Celkově se shoda identifikačního a pomocného zvířete příliš neprojevila, celkem v 5 případech a spolu se zobrazením v kresbě pouze 2x (viz příloha č. 4 – Toník, příloha č. 5 – Tereza2). Pomocným zvířetem je v kresbě zobrazen většinou někdo jiný, než dítě samo. Celkem se

v kresbě pomocné zvíře vyskytlo 15x (celkem u 14 dětí, protože jedna dívka uvedla zvířata dvě). Z toho 4x bylo přisouzeno dítěti samotnému, jednou v případě dívky, která též nakreslila bratra jako pomocné zvíře (viz příloha č.3 – Nina), z toho usuzuji na sourozeneckou soudržnost. V ostatních 3 případech se tak zobrazili chlapci, možná je to výrazem samostatnosti (viz příloha č.6 – Jan2, příloha č.8 – Honza, Vilda). Ve 4 případech byla do pomocného zvířete začarována celá rodina (viz příloha č.3 – Nela, Sofi, Terezka2, příloha č.5 - Naty) a 7x bylo zvíře využito pro jiného člena rodiny. Dítě má tak možnost vyjádřit svoji náklonnost k nějakému členu rodiny, ale ne ve smyslu toho, že by mu závidělo jeho postavení nebo se s ním toužilo identifikovat. Někdy může také dobře osvětlit ambivalenci citů, když např. chlapec nakreslí otce jako velkého krokodýla, ale zároveň uvede, že na pomoc by si vzal krokodýla. Často se také pomocné zvíře pojí s nejoblíbenějším zvířetem.

6.13 Přisuzování vlastností

Zajímalo mne, na základě čeho budou děti zvířatům vlastnosti připisovat a zda se principy volby budou s věkem a pohlavím měnit nebo zda zůstanou stejné. Pokud se budou měnit, pak jakým způsobem. K tomu směřovala otázka č. 19, kde měly děti přiřazovat vlastnosti ke zvířatům, ale obávala jsem se porozumění otázce u menších dětí, proto jsem před tím zařadila otázku (č.18) v opačném znění, kdy jsem uváděla vlastnosti a děti k nim měly přiřadit zvířata, aby pochopily princip další otázky. Aby byly podmínky stejné u všech dětí, ponechala jsem otázku i v dotazníku pro starší, i když byla zařazena kvůli dětem z 1. třídy.

6.13.1 Otázka 18. K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře

Nebezpečné zvíře

Zlé zvíře

Chytré zvíře

Rychlé zvíře

Roztomilé zvíře

Mazlivé zvíře

Snažila jsem se tak děti přivést na to, aby volily relevantní charakteristiky zvířete a ne třeba ty, že zvíře umí běhat. Avšak i tak jsem zřejmě přecenila schopnosti některých dětí, protože ne všechny uměly odpovědět nebo odpověděly právě nějakou formou, ze které se nedá na nic moc usuzovat například ono zmíněné běhání. Na druhou stranu se tak vytvořil prostor pro mapování toho, podle čeho děti přisuzují vlastnosti a jak se to s věkem mění. Velké metaforické pochopení děti prokázaly v případě odpovědi na zlé zvíře, kdy 2x uvedly spolužáka a jeden chlapec uvedl sebe.

V 1. třídě byly otázky uvedeny trochu jinak a vysvětleny více detailně, následujícím způsobem: „*Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme? Silné zvíře. Znáš nějaké zvíře, které je silné?*“

6.13.2 Otázka19. Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata?

Medvěd, Sova, Kůň, Pes, Kočka, Labuť, Křeček, Had, Tučňák, Prase.

Zvířata jsem vybírala na základě kategorizace Matějčka, který rozdělil zvířata, která děti kreslí v KZR do 5 kategorií, z každé kategorie jsem vybrala jedno nebo více zvířat. Bylo by totiž velice složité pojmout všechna zvířata, která děti kreslí, ve výzkumu Matějčka děti použily kolem 100 zvířat, v mém výzkumu bylo celkem použito 48 zvířat. Matějček je dělí na základě jejich nejčastější symboliky.

1. Síla a dravost – z této skupiny jsem zvolila medvěda.
2. Drobotina – zvířata v této kategorii vyjadřují projektivní něžné city, bezmoc a roztomilost z této kategorie jsem vybrala křečka.
3. Nepříjemní tvorové – zvířata vzbuzující nelibost a odpor, z této kategorie jsem použila hada a prase, protože jejich symbolika mi připadá hodně odlišná.
4. Domácí zvířata – zde Matějček uvádí, že jejich symbolika může být různá, ale rádím sem zvířata, která jsou člověku nejbliže, z této kategorie jsem použila psa, kočku a koně, protože jsem očekávala jejich velké četné zastoupení a vzhledem k rozličnosti možné symboliky jsem též chtěla mít soubor větší.
5. Elegance – vyjádření krásy a elegance, sem Matějček řadí pouze žirafu a labuť, které jsou v kresbách přiřazované ve většině případů ženským postavám. Žirafa je zajímavá. V psychoanalytickém výkladu je brána spíše jako falický symbol, avšak Matějček soudí, že nejčastěji je přiřazována matce na základě krásy. Z této kategorie jsem použila labuť.

Sama jsem pak přidala sovu, pro kterou jsem nenašla ve výše uvedených kategoriích zastoupení. Sova mi připadá jako samostatný symbol, který je užíván pro moudrost a v tomto pojetí k sobě nemá příliš další obdobu. Zároveň jsou sovy dnes módním a často viděným motivem, proto jsem očekávala i jejich zastoupení v kresbách.

Pak jsem ještě zařadila tučňáka, protože mne zajímalo, jak si děti poradí s vlastnostmi zvířete, které nemá žádný tradiční výklad a ani žádnou výraznou vlastnost jako třeba žirafa, která je nejvyšší, ale zároveň je to zvíře, které děti znají.

Dětem v 1. Třídě jsem opět vysvětlila úkol podrobněji v následujícím znění:

„Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal/a zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl/a, tak teď bych ti řekla a ty bys mi k tomu řekl/a silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.“

Výsledky jsem roztřídila na základě toho, co bylo principem dané vlastnosti, do 7 kategorií.

1. Činnostní charakteristika

Sem spadají odpovědi, když dítě uvedlo nějakou činnost, kterou dané zvíře dělá – šteká, jí trávu, běhá, skáče, mňouká atd.

2. Fyzická charakteristika

Buď na základě vnějšího vzhledu nebo vlastnosti, která souvisí s fyzickými dispozicemi zvířete, které nejsou výrazem subjektivního hodnocení jako třeba krása, která sice souvisí se vzhledem, ale je to čistě subjektivní záležitost. Často děti uváděly velikost a barvu dále rychlost, sílu, chlupatost atd.

3. Účelová charakteristika

Některé děti uvádí jako vlastnost zvířete účel, ke kterému ho využívají lidé. Např. kočka je na mazlení, pes nám hlídá dům. Podle Mališové a Mesárošové (2000) je to projev tzv. finalismu, kdy dítě chápe konání jako účelové, tedy i chování zvířat slouží k nějakému účelu lidem, jako příklad uvádí výrok „psa máme, aby hlídal dům“.

4. Druhov charakteristika

Někdy dt charakterizovaly zvířata na základě nějakého specifika daného druhu a pokud nesouviselo s činností (např. j trávu) ani fyzickm vzhledem, pak jsem je zařadila jako druhovou charakteristiku – je to blořavec, vidí dobře v noci, noční pták, vodní pták.

5. Vztahov charakteristika

Tato mořnost se objevovala jen velmi málo, přesto v pr případech dt neuvadlo řádnou typickou vlastnost zvířete, ale svůj vztah k němu – nesnáším ho atd.

6. Subjektivn vnitřní charakteristika

Sem řadm vlastnosti, které dítě zvířeti přisuzuje, ale dá se na n usuzovat nějak obecněji z jeho chování – je mazliv,

7. Symbolick charakteristika

Charakteristika, která je na symbolick úrovni nebo zvířeti přisuzuje nějakou intencionalitu nebo pochází z určitých ustálených spojen, jako je moudr sova nebo tlust či špinav prase. Často pouřivan symbolick výrazy – zl, hodn, krsn, roztomil, chytr, špinav, slizk, odporn, zamilovan, rozzuřen.

Dt v 1. třídě často odpovídaly, že neví nebo odpověděly jen na mlo zvířat. Převařovala činností nebo fyzick charakteristika, v případech sovy nebo prasete se objevila i tradin symbolika jako chytr sova a špinav nebo tlust prase. Ve 4. a 7. třd převařovala charakteristika subjektivn, symbolick a fyzick. řdn vznamn rozdíly mezi pohlavím jsem nezaznamenala. V 7. třídě, pokud se zvíře objevilo v kresbě a tž v této otázce, často důvody pro nakreslen zvířete byly stejn, jako uvedené vlastnost. Typickým přkladem je sova, která byla vřdy kreslena zejména pro svoji moudrost. Starř dt tak pravdpodobn pouřívj symboly více v obecn známm významu, nž v subjektivním a ten je kulturn podmíněn.

Z hlediska obsahu se také projevilo, že v některých případech jsou představy dt siln vázány na obecnou tradin symboliku zvířat, coř se projevilo zejména v případech sovy, která je podle dt moudr, nejchytřejř, hodn toho v nebo v případech prasete, které je tlust, špinav a hnusn. Naopak u exotických zvířat, která nejsou takto kulturn přlř ukotvena, dt v případech uvedené vlastností tápou a pak se vtřinou omezují buř na njak

fyziologický znak nebo je jejich výklad ponechán na pohádkách a pak jim přiřítají vlastnosti podle vyobrazení v dané pohádce (např. vtipný tučňák a aktuálnost pohádky Madagaskar). To je možná také důvod, proč se exotická zvířata v kresbách příliš neobjevují. V případě „známých“ zvířat avšak s nejednotnou symbolikou se uvedené vlastnosti různí a jsou zastoupeny všechny výše zmíněné kategorie.

7 Vybraná často zastoupená zvířata

Vlk a šelmy

Většina zvířat je nazírána určitým stabilním pojetím napříč věkem i pohlavím a vyskytují se pouze ojedinělé individuální odchylky. Kočka a pes jsou víceméně stále hodná a milá zvířata, pavouci jsou stále škaredí. Toto pojetí neplatí pro jednu specifickou skupinu zvířat a tou jsou šelmy, na které se pohled dětí mění. Nejvýznačnějším zástupcem této skupiny je vlk. V mladším věku děti berou zvířata spíše v konotativní polarizaci hodný – zlý, dobrý – špatný, krásná – škaredý, zvíře, které má zuby a je velké, je většinou chápáno jako nebezpečné. Ve 4. třídě se toto pojetí láme a vynořují se u těchto „velkých a zubatých“ zvířat ambivalence, zvláště kontroverzní postavou se ukazuje vlk, některé děti se k těmto zvířatům vztahují stále v „mladším“ modu a berou ho jako „Vlk je zlobivej“, na druhou stranu některé děti jsou jimi přitahovány (týká se to zejména vlka, tygra a lva) snad hraje roli jejich vnější vzhled, protože u vodních zvířat se tato ambivalence neprojevuje, některé děti, zejména dívky začínají být těmito zvířaty přitahovány a objevují se výroky jako, že vlka mám nejradši, protože je, vlk loví ve smečce a bojí se myslivce, tygr je roztomilý. A ona jasná kategorie „zlý vlk“ se rozpadá na zlého a dobrého vlka. Vlk je najednou viděn i v podobě zvířete, kterému je ubližováno, vlk není zlý, ale je ve smečce (má své kamarády, má někoho rád) a má strach, strach z myslivce a objevuje se postoj obhajující vlka. Vlk není zlý, ale hodně lidí si to o něm myslí, ale on chudáček má strach a potřebuje chránit. Ona nebezpečná složka těchto zvířat najednou není ohrožující, je jakoby překonána. Pravdou je, že některé dívky se vůči vlkovi vyjadřují pozitivně již v 1. třídě (na rozdíl od chlapců). V některých vyjádřeních, ale můžeme sledat přímo ambivalentní vyjádření, kdy je vlk uveden jako obávané, ale zároveň nejoblíbenější zvíře. Je nutné podotknout, že zde hovoříme o zvířatech, se kterými děti nemají přímou osobní zkušenost jako s domácími mazlíčky, ale ponejvíce z filmů, pohádek, knížek a nejbližší osobní zkušeností budiž to, že je viděli v zoo, což je podle mne ale důležitá složka zkušenosti. Dítě má reálný a hmatatelný důkaz o existenci zvířete, vidělo ho na vlastní oči.

Ve 4. třídě se také objevuje „fantazijní identifikační fenomén“ kdy dítě uvádí, že by nějaké zvíře chtělo a spadají tam právě tato zvířata – tygr, leopard, ale je to pro potvrzení vlastní síly, chci leoparda, protože chci být jako on, jsme stejně (nebo spíš chtěl bych být stejný) a patříme k sobě, chci tygra, protože chci být silný a neohrožený jako tygr, já se tygra

nebojím, jsme stejní. V případě vlka je pak také často zmiňováno, že drží ve smečkách a je to důvod pro jeho obdiv a oblibu, ale stejně tak zdroj strachu z něj.

V kresbě jsou šelmy využity v pozitivním, negativním a ambivalentní smyslu. Šelma disponuje velkou silou, kterou může ublížit, ale také chránit. U starších dětí jsou šelmy použity nejvíce v pozitivní slova smyslu, kdy na nich něco obdivují a líbí se jim.

Kůň

Postavení koně je opravdu zvláštní. Největší zájem o koně projevují dívky v 1. třídě, ale zmiňují ho i dívky starší, sice méně, ale pořád se objevuje. Zato chlapcům se zdá je zcela lhostejný. Přesto, že dříve koně byli považováni výhradně za mužskou záležitost, dnes je tomu zcela naopak. Kůň je symbolem krásy, síly, vznešenosti a majestátu. Z psychoanalytického hlediska pak představuje pozitivní, mužskou, otcovskou sílu a falický symbol.

Z podstaty specifického vztahu člověka a koně bych chápala, že je pro dívky velice atraktivní, avšak si nejsem jistá, že právě tato specifika jsou schopny ocenit 7leté dívky. Abych tak řekla, vztah člověka a koně se blíží spíše ženskému pojetí vztahu. Jde o v něm o důvěru, protože s každým vsednutím na koně jezdec potenciálně riskuje svou smrt nebo zranění. Jde o komunikaci, kůň není predátor, ale v přírodě patřil k lovné zvěři a to se také odráží na podobě komunikace s ním, protože mu člověk nemůže velet, jako se velí psu, je třeba mu porozumět a získat si jeho náklonnost. Ale podle toho, že mladší děti touží zvířata spíše ovládat, si nemyslím, že by právě nutnost práce na vzájemném vztahu byla dívkám v 1. třídě tak blízká. Kůň ovšem nabízí něco, co nenabízí žádné jiné zvíře. Nabízí svojí sílu a častý výrok, že kůň přeskakuje překážky a to je na něm nejlepší, je možná důležitější, než se zdá. Kůň půjčuje svojí sílu a jeho silou je možné překonávat překážky nejen doslova, ale i na symbolické úrovni. Další věc, která se dívkám na koních líbí, je, že se o ně mohou starat a vskutku je kolem koní práce extrémně, takže se dívky mohou realizovat. V psychoanalytickém smyslu je pak kůň vykládán jako pozitivní falický symbol.

Je zajímavé, že na to, jak je kůň adorován, se objevuje v kresbě velmi málo. Možná je kůň v tom případě považován za nějaký velký ideál, který je nedosažitelný.

Kočka

Kočka je převážně pozitivně viděné zvíře, avšak má i určitou ambivalenci. Nejčastěji ji děti vidí jako symbol krásy, mají ji rády zejména proto, že se dá mazlit a to může být také někdy důvod, proč si děti na kočku hrají nebo proč se tak nakreslí v kresbě, kdy může kočka značit touhu po mazlení. Je druhým nejoblíbenějším zvířetem. Malé děti ji mají zejména rády kvůli jejímu hebkému kožíšku, na druhou stranu mají výhrady, že se s ní nedá hrát tak dobře jako s morčetem nebo se psem. Zvláštního významu nabývá u chlapců v 7. třídě, kteří ji někdy označují za opak věrného psa, tedy za nevěrnou kočku. Může být také brána jako nebezpečné zvíře, protože škrábe. Podle Freuda kočka i šelmy jsou přitažlivé svým narcismem.

V kresbě je kočka převážně ženské zvíře. Nejčastěji jako matka nebo v případě dívek se jí zobrazují samy. Někdy je také použita pro sestru, ale to je menšina případů. Ve 4. třídě podle mě již nabývá více symbolu ženskosti, ať v pojetí kočky nebo kočkovité šelmy, kdy se několikrát objevila použita pro matku nebo starší sestru spolu s generovými atributy jako sukně, šperky, dlouhé vlasy.

Pes

Pes je uváděn jako nejoblíbenější zvíře, což se ukázalo i v mých výsledcích. Nejvíce děti ho uvedlo jako nejoblíbenější zvíře. Pes s člověkem interaguje ze všech zvířat nejvíce. Podle některých výzkumů (Bradshaw 2014; Hare a Woods 2013; Miklósi a Topal 2013) si tvoří ke svým majitelům attachmentovou vazbu velice podobnou té, kterou popsal Bowlby u malých dětí. Strachovou podobu nabývá jen výjimečně a většinou je to způsobeno negativní zkušeností, kdy bylo např. dítě psem pokousáno. Psa mají rády děti v kterémkoli věku, zřejmě je to také dáno velkou variabilitou psích plemen, kdy si může každý vybrat toho vhodného, a rozdíly mezi plemeny jsou markantní. Vezmeme-li v úvahu rozdíl mezi čivavou a československým vlčákem, je to velice výmluvné. V 1. třídě si děti se psem zejména hrají a mazlí se s ním, ve starším věku ale nabývá pes nedocenitelnou funkci opravdového přítele, kdy se vztahy spolu s přestupem do období dospívání stávají bouřlivější a osobnost křehčí. Děti oceňují, že pes je věrný, je to opravdový přítel a může tak výrazně přispívat ke zvládnutí zátěžových situací.

V kresbě byl pes kupodivu zvolen mnohem méně než kočka a než by se dalo dle jeho oblíbenosti očekávat. Pes byl nakreslen celkem 8x, z toho 7x ho zvolily dívky

bez nějaké vyhraněnosti pro konkrétní členy rodiny. Ve spojitosti s dotazníkem se projevila jak jeho pozitivní, negativní i ambivalentní funkce.

Drobná zvířátka

Drobná zvířátka mají nejradši malé děti, které nad nimi mají určitou moc. Často tak malé děti chtějí malé zvířátko, i když nějaké zvíře mají, protože ten jejich pes je moc velký a kočka si nechce hrát. Takové malé zvířátko je pak pro děti ideální. Jsou to nejvíce morčata a křečci.

V kresbě takovéto zvíře nejčastěji užívají pro sebe nebo pro sourozence s tím, že oni jsou v rodině ti nejmenší a nebývá to v negativním slova smyslu. V psychoanalytickém výkladu je to též nejčastěji symbol pro mladší sourozence. Ovšem i toto zvíře se dá užít jako výraz určité degradace, kdy např. jeden chlapec v 7. třídě nakreslil přes jeden celý papír matku jako koně, na druhý nakreslil přes většinu papíru sebe jako žirafu a v rohu vedle něj otce jako malinké morče.

Sova

Prímý vztah k sovám se u dětí nějak neprojevuje a je chápána na symbolické rovině. Sova je symbol moudrosti a tak ji také děti nejčastěji chápou též v tomto smyslu a také je navíc krásná. Hned po kočce je to druhý nejpoužívanější symbol pro matku, která umí poradit, ví si rady a umí vyřešit spoustu věcí, má velké oči a vidí za roh. Snad také z důvodu, že tuto symboliku přejímají až starší děti, se sova v 1. třídě neobjevila ani jednou, zato nejvíce ji použily děti v 7. třídě.

Ryba

Rybičky jsou obdivovány zejména pro svoji krásu, jinak se toho s nimi ani moc dělat nedá, ale jejich krása pro obdiv stačí. V případě chlapců se také objevuje obliba ryb proto, že rádi rybaří. Na rybičkách je také přitažlivé, že jsou to jakési plovoucí oči, které nás nevidí, ale my je ano a člověk si tak může odpočinout od toho, jak ho okolí stále sleduje a rybičky tak mají moc uklidňovat mysl. V kresbě pak byly ryby zobrazovány buď pro výše uvedené důvody (krása, obliba rybaření) nebo někdy děti stylizovaly do mořského světa celou rodinu a sebe nakreslily jako rybičky, protože jsou nejmenší. Další možnou funkcí je to, že ryba nemluví, tak je bratr rybou, protože je tichý.

Pavouk

Pavouk je brán jako negativní zvíře. Neobjevil se nikdo, kdo by je měl rád. Nejčastějším argumentem je nějaká fyziologická zvláštnost, jako je hodně noh, hodně očí a pocit znechucení, v případě nebezpečných pavouků také strach z nich na základě jejich schopnosti ublížit. V kresbě se objevil pavouk pouze 3x, vždy na místě sourozence.

Variace prostředí v kresbě

Zvířata jsou zjevně kategorizována podle toho, kde žijí. Mohou žít na zemi, ve vodě nebo ve vzduchu. To se zdá jako jeden z možných námětů pro organizaci kreseb. Někdy děti vyobrazují rodinu jako zvířata z jednoho prostředí, např. vodní zvířata a v rámci toho pak variiují. Někdy je to též použito, pokud chtějí děti nějakého člena vydělit: např. všichni jsou vodní zvířata, pouze otec je medvěd. Nebo je tento způsob diferenciacce zvolen pro znázornění určité větší blízkosti či podobnosti některých členů př. kluci jsou suchozemská zvířata, holky vzdušná. Já a bratr jsme vodní zvířata, matka a otec suchozemská.

8 Diskuze

Nejprve bych ráda shrnula výsledky práce a odpověděla na výzkumné otázky, poté se budu zabývat limity práce.

Jaké funkce zvířat jsou pro děti důležité? Mění se z hlediska věku a pohlaví?

Tyto funkce můžeme rozdělit na 2 oblasti. Zvířata buď vystupují jako reálné, skutečné bytosti a z jejich reálného vztahu dítě něco získává nebo by rádo získávalo. Druhá oblast je symbolická a není závislá na reálnosti vztahu, v tomto případě vystupuje zvíře jako symbol něčeho. Ve 4. a 7. třídě děti prokázaly metaforické pochopení slovního spojení *zlé zvíře*, když takto uvedly některého ze spolužáků nebo sebe. Preferované funkce zvířat se z hlediska věku a pohlaví mění. V rámci reálného vztahu se zvířetem děti v 1. třídě především požadují, aby zvíře mohly vlastnit, mohly se s ním mazlit a hrát si s ním. Děti pojmají zvíře jako živou hračku a očekávají, že ta jim bude k dispozici. Pokud mají nějaké zvíře, které se dost dobře nedá k jejich vytouženým aktivitám donutit, požadují jiné. To se odráží zejména na touze malých dětí po malých zvířatech s argumentací, že to, které mají, je pro ně moc velké. Ve 4. třídě děti oceňují zvíře jako kamaráda a partnera již s určitou reciprocitou vztahu, aby i zvíře bylo spokojené. V 7. třídě pak je zvíře velice důležitým společníkem v zátěžovém období dospívání, kdy jsou vztahy bouřlivější a dětská psychika křehká. V tomto období je zvíře tím, na koho se dá spolehnout. Nezradí, je věrný svému pánovi, kterého s láskou vždy přijímá. Je to zdroj bezpodmínečného přijetí a též zdroj tělesného kontaktu, který v tomto věku již není vázán na rodiče, ale ještě ho nelze nalézt v partnerském vztahu. Dívky také zdůrazňují starání se o zvířata, která tak alespoň částečně uspokojují nějaké mateřské sklony a něžné city. Napříč věkem i pohlavím se ještě zvíře ukazuje jako zdroj kompetence. Dítě může zvíře něco naučit nebo mu být nadřazené, tím získává pocit vlastní kompetence. Zvláštní kategorií kompetence je potom lov, respektive rybolov, který uvedl jeden z chlapců. Symbolická rovina se velice prolíná s otázkou idolizace, proto je představím dohromady.

Může zvíře u dětí vystupovat jako idol?

Na symbolické úrovni fungují zvířata spíše jako reprezentanti nějaké vlastnosti. Některé děti tak chtějí např. tygra, protože je nejlepší a je silný, ale nezakládá se podle mého na reálném vztahu, ale spíše na identifikačním, kdy děti touží po oné vlastnosti. Z tohoto úhlu pohledu se zdají zvířata vhodná jako idoly, protože jsou dostupná

dětem různého věku a jejich odraz na fyziologické úrovni je velice názorný a pro děti srozumitelný. Z hlediska idolu pak můžeme dělit zvířata také na vzdálený a blízký idol. Blízká jsou zvířata, se kterými mají děti reálný vztah a jsou pro ně velice přitažlivá, často si na ně hrají. Takové zvíře má oproti člověku výhodu, že si do něj dítě může promítat svá přání a vykládat si naprosto neutrální projevy zvířat jako vyjádření náklonnosti. Vzhledem k tomu, že se vůči tomu zvíře nemůže ohrazovat, nejsou tyto dětské představy nějak mařeny a nemusí tak zažívat zklamání z reálného stavu věci. V tomto tedy zvíře dokonale spojuje vlastnosti blízkého a vzdáleného idolu dohromady. Může s ním být v úzkém reálném vztahu, ale zároveň tato blízkost nikterak dítě neohrožuje. Někdy též děti touží mít to, čemu se dostává jejich zvířecím mazlíčkům a volí hru na něj. Takovým příkladem je třeba kočka, která se, dle slov dětí, může mazlit. Zvíře jako vzdálený idol působí symbol něčeho, čeho by dítě chtělo dosáhnout, takovým příkladem se ukázal být u chlapců tygr, který je silný a velký. Chlapci ho obdivují a hrají si na něj. Domnívám se, že zvířata jsou jako idoly vhodná jednak kvůli své často fyzické názornosti (tygr má zuby, drápy, je velký a vyjadřuje tedy sílu a neohroženost) a určité elementárnosti, která je desexualizována. Pokud dítě volí na základě lidského idolu, vždy se již nějakým způsobem genderově vymezuje. Zároveň animálnost zvířecího idolu odráží ještě určitou živelnost a divokost dětské povahy, kdy by např. dívky sice občas byly rády princeznami, ale pro jejich živelnou povahu je občas stále lepší zvíře, které šplhá po stromech, běhá, skáče, leze po nábytku a dělá všelijaké věci, které jsou pro civilizované bytosti nevhodné, avšak v roli zvířete je toto chování v pořádku. Zvíře jako idol vystupuje spíše jen v 1. třídě, starším dětem jednoduchost zvířat již nestačí a orientují se na složitější témata, která se na úrovni zvířat nedají znázornit. Zvíře ovšem může zůstat zachováno na úrovni určitého symbolu.

Jaká zvířata berou děti jako pozitivní a která jako negativní?

Pravděpodobně nenalezneme zvíře, které by úplně všechny děti přijímaly jako pozitivní nebo negativní. I když můžeme shrnout většinové stanovisko, stále plátí, že panují individuální rozdíly. Oproti mému očekávání také děti nedělí zvířata tolik na dobré a špatné, ale přijímají je v určité komplexnosti. V tomto ohledu jsou nejkontroverznější *šelmy*, které v 1. třídě vystupují převážně jako zvířata, ze kterých jde strach, ale u starších dětí převážně podléhají obdivu a jsou považovány za pozitivní. Děti v nich spatřují sílu, krásu, samostatnost a jsou jimi přitahovány. Zvláštní postavení má také *kočka*, která je převážně pozitivní, občas z ní mají děti strach, to ale většinou bývá vinou nějakého

nepříjemného zážitku. Zajímavou podobu nabývá *kočka* u chlapců v 7. třídě, kteří ji berou jako opak *psa*, kterého vidí především jako věrného společníka, je podle nich *kočka* nevěrná. *Pes* je obecně přijímán jako výrazně pozitivní zvíře a individuální odchylky jsou též způsobeny nějakou zkušeností např. pokousání psem. V případě *psa* je jeho oblíba také nejspíš zapříčiněna velkou rozmanitostí psích plemen, o kterých se někdy ani nezdá, že je to společný druh, porovnáme-li například čivavu s československým vlčákem, je to výmluvný rozdíl. Některé děti uvádí konkrétní plemena. Jednoznačně neoblíbení jsou *pavouci, hmyz a hadi*. Některá zvířata jsou výrazně pojímána na jejich symbolické úrovni podle kulturního rázu. *Sova* je tak viděna jako zvíře chytré a *prase* jako špinavé nebo tlusté.

Přikládají děti v závislosti na věku nebo pohlaví zvířatům různou důležitost?

Dívky mnohem častěji uvádějí, že by nějaké zvíře chtěly, mají víc hraček zvířecí tematiky a mají k nim užší vztah. Naopak někteří chlapci explicitně uvedli, že je zvířata moc nezajímají a že mají radši auta nebo techniku. Zvířata jako taková jsou tedy aktuálnějším tématem pro dívky a jejich žádoucnost se snižuje s rostoucím věkem, též se mění jejich pojetí.

Existují obsahové souvislosti mezi dotazníkem a KZR?

U většiny dětí se objevuje obsahová souvislost mezi kresbou a dotazníkem. Tato souvislost je nejpatrnější v 1. třídě a nejmenší v 7. třídě. V souvislosti s kresbou se jako zajímavé projeví zejména dotazníkové otázky č. 16. a č. 17. tedy pomocné a identifikační zvíře pak oblíbené a negativní zvíře. U mladších dětí je shoda výraznější. Mohlo by to být zapříčiněno tím, že malé děti i přes danou instrukci nezačarovávají členy rodiny na základě osobní podobnosti zvířete a člena rodiny, ale na základě vztahu k danému zvířeti a tyto vztahy byly mapovány v rámci dotazníku. Naopak starší děti již více vychází z charakterových porovnání jedince a zvířete, které mu nejlépe odpovídá, je u nich tak kresba více rozumového rázu. To je nejspíš také důvod větší diagnostické hodnoty této kresby u malých dětí. Domnívám se, že v některých případech by mohl dotazník napovědět něco o kresbě, i když je kresba jiný a mnohem komplexnější úkol, než vyjádření ke zvířeti. V kresbě se vyjadřují určité poměry a to je jistě komponentou, která výrazně ovlivňuje volbu zvířat pro začarování. Mapovat určité chápání vztahů mezi zvířaty z hlediska dětí by mohlo také přinést nějaké další informace. Některé děti vyjadřovaly v dotazníku silný

vztah k nějakému zvířeti (v pozitivním nebo negativním slova smyslu) a dané zvíře bylo použito v kresbě. Z hlediska mapování vztahů se jeví jako užitečné otázky č. 16 a č. 17., kdy dítě může tímto prostřednictvím vyjádřit touhu po identifikaci s některým členem rodiny nebo vyjádřit blízký vztah v podobě pomocného zvířete. Nejmenší souvislosti mezi těmito otázkami a kresbou se ukázaly v 7. třídě. To je zapříčiněno pravděpodobně již výše zmíněnými více rozumovými volbami starších dětí, ale také charakterem identifikační otázky, kdy jsem ponechala dětem možnost, aby se začarovaly do čehokoliv, protože mě zajímalo, zda si zvířata vyberou. Starší děti již zvířata nevolily, a proto se též logicky nemohla projevit souvislost. Možná by bylo dobré ponechat v otázce pouze možnost začarování do zvířete a zmapovat, jak by se projevil souvislosti v tomto případě.

Limity a námět pro další zkoumání

Limity práce jsou značné. Již podmínky pro testování nebyly ideální. Vzhledem k hromadnému zadávání kresby se několikrát objevilo „opisování“ a v několika případech jsou kresby velice podobné a nemají tak patřičnou hodnotu. Nutnost ve 4. a 7. třídě změnit rozhovor na dotazník výpovědi dětí zestručnila a připravila mě o možnost navazovat dalšími případnými otázkami. Následný rozhovor sice proběhl, ale s velice omezeným časovým limitem. Realizace výzkumu ve škole způsobila mnoho organizačních problémů, avšak je velice složité shánět takové množství respondentů z řad dětí jiným způsobem. To sebou nese další limity v podobě toho, že všechny děti jsou ze stejné školy a výsledky v jiné škole by se mohly lišit. Odlišné početní zastoupení dětí z hlediska věku a pohlaví je dalším nedostatkem práce.

Co se týče dotazníku, ne všechny otázky shledávám za povedené nebo plně využitě. Zejména poslední úkol, kdy měly děti přiřazovat vlastnosti. Zařazená otázka v opačném znění, kterou jsem přidala pouze kvůli lepšímu porozumění u dětí z 1. třídy, se dala lépe zužitkovat, kdybych využila vlastností a jejich antonym, jako hodný – zlý. Též výběr zvířat pro přiřazení vlastností by mohl být lepší. Celkově bych tuto otázku pozměnila z původního znění na srozumitelnější a otevřenější formát např. Co si myslíš o medvědovi? A zmapovala tímto způsobem různá zvířata. Avšak to by vydalo již na samostatnou práci, beru to jako podnět k dalšímu zkoumání.

Dotazník je zejména zaměřen na zvířata, ke kterým mají děti význačný vztah v pozitivním nebo negativním slova smyslu a ostatní zvířata již celkem opomíjí, což jej

také limituje. Nedostatky dotazníku vyvěrají z málo dostupných informací k danému tématu a mojí nezkušeností v oblasti vytváření nástrojů. Tento dotazník byl první, který jsem měla možnost tvořit. Je možné, že některé otázky nebyly dost dobře srozumitelné, i přes to, že jsem dělala pilotáž s několika dětmi. Úroveň porozumění dětí se ukázala jako velice různorodá a zatímco některé děti neměly s otázkami problém, jiné váhaly. V průběhu rozhovorů s dětmi jsem také nereagovala tak situačně, jak by si to práce žádala, ale následné otázky a další zaměření rozhovorů či jejich doplnění se mi začalo vynořovat až spolu se zpracováváním dat.

Vzhledem k tomu, že jde o určitý prvotní vhled do tématu a rozsah práce je omezen, jsou vyvstalá témata zpracována pouze povrchně a postrádají tak určitou hloubku.

9 Závěr

Ukázalo se, že zvířata jsou pro děti důležitá a jsou pojímána na dvou hlavních rovinách. Buď reálné a nebylo symbolické. V případě reálného vztahu dítěte se zvířetem může zvíře uspokojovat řadu potřeb, které se mění spolu s vývojem dětí a některé i z hlediska pohlaví. V každém období děti akcentují jinou funkci zvířat, mladší děti fascinují zvířata zejména jako živé hračky, pro starší děti se stávají blízkými společníky a přáteli. Dívky se o zvířata zajímají více, než chlapci a více po nich touží. V symbolické rovině může zvíře sloužit jako idol, se kterým je možno se identifikovat. Metoda KZR též využívá symbolické roviny a v porovnání s dotazníkem je možné nalézt určité souvislosti, jak se odráží dětské pojetí zvířat v kresbě. U mladších dětí je souvislost mezi dotazníkem a kresbou větší, pravděpodobně proto, že mladší děti více využívají vztahovou analogii a členy rodiny začarovávají spíše do zvířat, ke kterým oni sami mají podobný vztah jako k členům rodiny, než by se řídily skutečně instrukcí a hledaly povahovou souvislost mezi zvířetem a členem rodiny, tuto souvislost ovšem již využívají starší děti a tak se tolik neprojevuje vztah mezi kresbou a dotazníkem, který mapuje právě vztahy dětí ke zvířatům a je více omezen na extrémní polohy, tedy na zvířata, která děti mají buď hodně rády nebo nerady a nepostihuje příliš ty ostatní.

Práce měla za úlohu udělat určitý vhled do tématu a to také splnila. Zpracování je hodně povrchní, ale nabízí hodně témat pro další zkoumání. Téměř každé otázce z dotazníku by se dala věnovat samostatná práce. V souvislosti s nově se rozvíjejícím oborem human-animal studies je možné zkoumat např. jaký vliv má symbolické chápání zvířat na reálný vztah k nim, neboť z hlediska dohledatelných článků na téma děti a zvířata se často objevuje téma souvislosti znalostí o zvířatech s jejich chápáním a chováním se k nim a životnímu prostředí. Mě samotnou by zajímalo téma přisuzování intencionality zvířatům a jeho vývoj nejen u dětí, ale i u dospělých.

Souvislost mezi kresbou a dotazníkem je podnětná pro další zkoumání, kdy by bylo vhodné do dotazníku zakomponovat více otázek jako byla otázka č.16 a č.17, kde by se děti vyjadřovaly o zvířatech v nějakém zástupném modu. Pak na základě hloubkového rozhovoru zjistit vztah k danému zvířeti, důvody jeho volby v kresbě spolu s důkladnou analýzou kresby, důvody volby v dotazníku a vše porovnat. Možná by se tak mohl vypracovat dotazník, který by byl schopný odhalovat určité pozadí kresby ještě z jiného úhlu, než je rozhovor nad kresbou.

10 Použitá literatura

Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss, vol. 2: Separation: Anxiety and anger*. New York, NY: Basic Books.

Bradshaw, J. (2014). *Dog sense: How the new science of dog behavior can make you a better friend to your pet*. New York, NY: Basic Books

Bryant, B. (1985). The neighborhood walk: Sources of support in middle childhood. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, Serial No. 210, 50, No. 5.

Davidov, R., & Šturma, J. (2001). *Kresba jako nástroj poznání dítěte: dětská kresba z pohledu psychologie*. Praha: Portál, sro.

DeLoache, J. S., Pickard, M. B., & LoBue, V. (2011). How very young children think about animals. In P. McCardle, S. McCune, J. A. Griffin, & V. Maholmes (Eds.), *How animals affect us: Examining the influence of human–animal interaction on child development and human health* (pp. 84–101). Washington, DC: American Psychological Association

Di Leo, J. H. (1973). *Children's drawings as diagnostic aids*. New York : Brunner/Mazel.

Di Leo, J. H. (1983). *Interpreting children's drawings*. New York : Brunner/Mazel

Freud, S. (1997). *Přednášky k úvodu do psychoanalýzy*. Praha: Psychoanalytické nakladatelství J. Kocourek

Freud, S. (1999). *Spisy z let 1906-1909*. Praha : Psychoanalytické nakladatelství J. Kocourek.

Freud, S. (2003). *Výklad snů*. Pelhřimov: Nová tiskárna.

Gullone, E. (2000). The development of normal fear: A century of research. *Clinical psychology review*, 20(4), 429-451.

Hare, B., & Woods, V. (2013). *The genius of dogs: how dogs are smarter than you think*. Penguin.

Hendl, J. (2008). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál.

Horowitz, A. C., & Bekkof, M. (2007). Naturalizing anthropomorphism: Behavioral prompts to our humanizing of animals. *Anthrozoos*, 20, 23–35.

Janošová, P. (2008). *Dívčí a chlapecká identita: vývojová úskalí*. Praha: Grada.

Klusák, M. & Kučera, M. (2010). *Dětské hry: Games*. Praha: Karolinum.

- Kravcová, J. (2008). *Idoly u dětí školního věku*. Diplomová práce. Praha. Univerzita Karlova. Fakulta pedagogická. Katedra psychologie.
- Kráčmarová, L. & Plháková, A. (2012). Obsahová analýza dětských snů. *E-psychologie*, 6(4) 1-13.
- Lahikainen, A. R., Kirmanen, T., Kraav, I., & Taimalu, M. (2003). Studying Fears in Young Children Two Interview Methods. *Childhood*, 10(1), 83-104.
- Leuner, H. & Wilke, E. (2007). *Katarymně imaginativní psychoterapie*. Praha: Portál
- Mališová, P. & Mesárošová, B. (2000). Pohled dětí na svět zvířátek: vývojové aspekty. *Psychológia a patopsychológia dieťaťa*. 35. 2: 99-109
- Matějček, Z. (1992). *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. Praha: SPN.
- Matějček, Z. (1999). *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. Praha: Portál.
- Matějček, Z. (2005). *Výbor z díla*. Praha: Karolinum.
- Melson, G. F. (2001). *Why the wild things are: Animals in the lives of children*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Melson, G. F. (2010). Play between children and domestic animals. *Play as engagement and communication*, 23-39.
- Miklósi, Á., & Topál, J. (2013). What does it take to become 'best friends'? Evolutionary changes in canine social competence. *Trends in cognitive sciences*, 17(6), 287-294.
- Muris, P., Merckelbach, H., & Collaris, R. (1997). Common childhood fears and their origins. *Behaviour research and therapy*, 35(10), 929-937.
- Myers, Jr., O. E. (2007). *The significance of children and animals: Social development and our connection to other species*. West Lafayette, IN: Purdue University Press.
- Novák, T. (2004). *Co dítě sděluje, když nakreslí svou rodinu: příručka pro využití dětské kresby "Naše rodina" a "Začarovaná rodina" k poznání rodinných vztahů dítěte*. Olomouc: Rubico.
- Pierce, K. A., & Kirkpatrick, D. R. (1992). Do men lie on fear surveys? *Behaviour Research and Therapy*, 30(4), 415-418.
- Plháková, A. (2004). *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia.
- Sayfan, L., & Lagattuta, K. H. (2009). Scaring the monster away: What children know about managing fears of real and imaginary creatures. *Child development*, 80(6), 1756-1774.

Sixshmit, J., Gabhainn, S. N., Fleming, C., & O'Higgins, S. (2007). Children's, parents' and teachers' perceptions of child wellbeing. *Health Education*, 107, 511–523.

Svoboda, M. (1999). *Psychologická diagnostika dospělých*. Praha: Portál.

Šípek, J. (2000). *Projektivní metody*. Praha: ISV.

Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál.

Tipper, B. (2011). “A dog who I know quite well”: Everyday relationships between children and animals. *Children's Geographies*, 9(2), 145–165.

Vágnerová, M. & Klégrová, J. (2008). *Poradenská psychologická diagnostika dětí a dospívajících*. Praha: Karolinum.

11 Přílohy

Příloha č. 1 – Informovaný souhlas

Příloha č. 2 – Dotazník

Příloha č. 3 – Rozhovory + kresby – 1. třída – Dívkystr. 87

Příloha č. 4 – Rozhovory + kresby – 1. třída – Chlapcistr. 139

Příloha č. 5 – Odpovědi na dotazník + kresby – 4. třída – Dívkystr. 169

Příloha č. 6 – Odpovědi na dotazník + kresby – 4. třída – Chlapcistr. 186

Příloha č. 7 – Odpovědi na dotazník + kresby – 7. třída – Dívkystr. 202

Příloha č. 8 – Odpovědi na dotazník + kresby – 7. třída – Chlapci.....str.209

Příloha č. 1 – Informovaný souhlas

INFORMOVANÝ SOUHLAS

Vážení rodiče,

Žádám Vás o souhlas se zapojením Vašeho dítěte do výzkumu v rámci bakalářské práce na téma „Funkce zvířat v dětských představách“.

S dětmi bude veden rozhovor, který bude zjišťovat jejich subjektivní vnímání různých zvířat, nejedná se tedy o žádný vědomostní ani hodnotící materiál. Druhou částí je kresba rodiny začarované do zvířat. Po dohodě s vedoucími pedagogy bude pro rozhovor i kresbu vyhrazena část některé vyučovací hodiny. Výzkum je ve škole realizován se souhlasem ředitele školy.

Získaná data budou zpracovávána zcela anonymně a použita pouze pro potřeby bakalářské práce, která je vedena pod Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze na katedře psychologie.

Děkuji za Váš čas a žádám Vás tímto o souhlas s účastí Vašeho dítěte.

Vendula Mášová

V případě jakýchkoliv dotazů se na mě neváhejte obrátit na e-mailové adrese vendulamasova@seznam.cz či na telefonu +420 728 977 101.

.....

Souhlasím s účastí mého dítěte ve výzkumu pro účely bakalářské práce „Funkce zvířat v dětských představách“.

V dne

Jméno a podpis:

Příloha č. 2 – Dotazník

1. Máš doma nějaké zvíře? Jestli ano, jaké? Jak s ním nejradši trávíš čas?
2. Chtěl/a bys (ještě) nějaké zvíře? Jestli ano, jaké a proč?
3. Máš nějaké zvířecí hračky? Jestli ano, jaké? Máš je pojmenované?
4. Máš na něčem obrázky zvířat? Jestli ano, jakých a kde?
5. Zdá se Ti někdy o zvířatech? Jestli ano, o jakých?
6. Vzpomínáš si na nějaký sen o zvířatech? Pokud ano, krátce ho popiš.
7. Hraješ si někdy na zvíře? Jestli ano, na jaké a jak ta hra vypadá?
8. Jaké zvíře máš nejradši? Co se Ti na něm nejvíce líbí?
9. Bojíš se nějakého zvířete? Co Ti na něm připadá děsivé?
10. Jaké zvíře bys nikdy nechtěl/a potkat a proč?
11. Jsou nějaká zvířata, která rád/a nemáš? Co se Ti na nich nelíbí?
12. Zachoval/a jsi se někdy k nějakému zvířeti škaredě? Jestli ano, k jakému?
13. Viděl/a jsi naživo všechna zvířata, která znáš? Jestli ne, odkud je znáš?
14. Znáš nějaké pohádky (příběhy) o zvířatech nebo pohádky, ve kterých zvířata vystupují? Jestli ano, jaké?
15. Kterou z nich máš nejradši? Co se Ti na ní nejvíc líbí?
16. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu) a přišel by kouzelník, který by tě mohl začarovat do čehokoliv bys chtěl/a, co nebo kdo bys chtěl/a být? (Nemusí to být zvíře)
17. Kdybys byl/a v pohádce (příběhu), jaké zvíře by sis vzal/a jako pomocníka? Jak by ti to zvíře mohl pomoci?
18. K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře

Nebezpečné zvíře

Zlé zvíře

Chytré zvíře

Rychlé zvíře

Roztomilé zvíře

Mazlivé zvíře

19. Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata?

Medvěd

Sova

Kůň

Pes

Kočka

Labuť

Křeček

Had

Tučňák

Prase

Příloha č. 3 – Rozhovory + kresby – 1. třída - Dívky

Andulka

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

An – Ne, jsem alergická na psa a na kočku

2.

Já – A chtěla bys nějaké?

An - Kočku nebo tak něco, ale je mi to jedno, ještě nevím

Já – Tak spíš tu kočku nebo je Ti to jedno?

An – Je mi to jedno

Já – No a co bys tak chtěla s tím zvířátkem dělat, kdybys ho měla?

An – Hrát si mazlit se s ním

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

An - Ano, třeba levharta, psy, kočky, klokany , opice

Já – A to jsou plyšáci?

An – Jo, plyšáci

Já – A máš je nějak pojmenované?

An – Ne, ale chtěla bych

Já – A proč je nemáš pojmenované, když bys to chtěla?

An – Protože nevím jak

Já – Nevíš jaká jména?

An – Jo

Já – A už jsi někdy nějaké pojmenovala?

An – jo, ale nelíbilo se mi to

Já – Takže ta jména třeba měníš?

An – jo, když mi to nepřijde dost dobrý

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

An – Jo

Já – A kde? Nebo na čem?

An - Máme králíka na obrázku a slepičky, malovala jsem

Já – Takže to jsou obrázky, co jsi namalovala?

An – Jo, rodiče je maj na zdi

Já – To je hezký a ty máš někde nějaký obrázky? Nemyslím, co jsi malovala, ale třeba na oblečení nebo tak?

An – Jo, na oblečení a na sešitech

Já – A co tam máš za zvířátka?

An – Různý

Já – Ráda maluješ zvířata?

An – jo

5.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

An - Moc ne

Já – Moc ne? Takže občas jo?

An - Ne nic

Já – Na žádný sen si nevzpomínáš?

An - Ne

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

An -Jo,

Já - a na jaký?

An -Na psy, vlky se sestřenicí a s bratrancem

Já - a jak to vypadá?

An - Na vlka, já byla vlčice a oni měli kočárek a miminko a jeli do lesa a jeli kolem vlka a ten na vyskočil a bojovali s nim, potom se skamarádili, dostala jsem jméno Sanny nebo já jsem kočka a bratranec pes a sestřenice je panička a sestřička je pořád kočka Micka, a já jsem pes nebo kočka bratranec mi říká puma

8.

Já – A jaké zvíře je tvoje nejoblíbenější?

An - Koně protože se mi prostě líbí a mám jich víc

Já – A jaké ještě?

An - jeleny, srnky, vlky, papoušky

Já – A Co se Ti na těch zvířatech tak líbí?

An - Koně – celý se mi líbí a může jíst mrkve, jablka, různé věci, Vlci – loví ve smečce, bojí se myslivců

Já – A co ty ostatní?

An – papoušek je barevný a tak

Já - dobře

9.

Já – A bojíš se nějakého zvířete?

An - Jedovatých hadů a

Já – A proč?

An - Že by mě mohl uškrtit nebo kousnout, třeba kobry se umí roztáhnou se a mají nejedovatější jed na světě

10.

Já – A jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

An - Jedovatý hady, pavouky

Já – A co se Ti na nich nelíbí?

An – Že jsou hadi jedovatý a pavouci chlupatý a mají hodně očí a noh

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

An - Sršáňi

Já – A proč?

An - sedla jsem si na něj a on mě kousnul a pak jsem jela do nemocnice a nemohla jsem chodit

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

An - Pohládila jsem si hada ty hadi, když uděláš prudkej pohyb tak se vyplaší

Já – Aha a co ostatní zvířata? K těm se chováš jak?

An – Taky si je hladím

Já – A zachovala ses někdy k nějakému zvířeti škaredě?

An – Ne

13.

Já –A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

An -Znám, ale všechny jsem neviděla, třeba paviány, kobru, anakonu

Já - A to si viděla v zoo?

An – jo, ale pandy znám a neviděla jsem je

Já – A odkud je teda znáš?

An – No z těch knížek a tak

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

An - Chodím na angličtinu a tam děláme pantomimu zvířat

Já - a znáš nějakou pohádku?

An - Takový dokumenty, kde představují zvířata

Já – Co tam o těch zvířatech třeba říkají?

An – No kde žijou, co jí a tak

15.

Já – No a jaká je tvoje oblíbená pohádka?

An – Nevím

Já – Nebo nějaký příběh?

An – Nevzpomínám si

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

An - Třeba já znám takovou děda, má pohádku o divokých koní a indiánech a že tam je jeden kůň jako hříbě se narodí a vezmou ho lidi a dají ho do pevnosti ho zkrotit a ono se jim to nepovede a chytí indiána a on zkrotí toho koně a odvede ho do toho svého rodu k indiánům a vychovají ho a on se zamiluje do klisny a oni je přepadnou lidi z té pevnosti a tu klisnu střelí a indíani je smutnej, protože mu vezmou toho koně

Já - a ty bys chtěla být něco z toho příběhu?

An – jo, třeba ten kůň ochrání 2 hříbata

Já - a co bys byla?

An -Ty hříbata nebo ten kůň kterej je zachránil ,něcoo z toho příběhu prostě

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

An - Motýly –

Já – A proč právě motýly? Jak by ti mohli pomoci?

An - Protože se mi líbí motýly a můžou být kouzelný

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

An – Ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný – kůň

Nebezpečný – Had

Mazlivý – kočka

Roztomilý - křeček

Nebezpečný – hyeny

Rychlý - kůň

Zlý – N

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla kůň, tak teď bych ti řekla kůň a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Já – Můžeme začít?

An - Ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd -nebezpečný

Sova – v noci nejlíp vidí

Kůň – nese jezdce a skáče přes překážky

Pes – loví králíky

Kočka – můžou jí svítit oči a loví myši

Labuť – letí krásně a je hezká

Křeček - roztomilý

Had - plazí se

Tučňák - kymácí se

Prase – používá se jako nadávka

Kresba

Já – Kůň, Otec – Lev, Matka – Kočka, Sestra - Pes

Anna

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

An – Psa

Já – A co s ním nejradši děláš? Jak s ním trávíš čas?

An – Venku

Já – A co tam děláte?

An – Aport

2.

Já – Chtěla bys ještě nějaké zvíře?

An – Papouška, koně

Já – A proč bys chtěla zrovna papouška a koně?

An – Protože papoušek, že poslouchá a může ležet v náručí a koně na něm budu moct jezdit, už se to učím

3.

Já – Dobře a máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

An – Jo

Já – A co třeba? Nějaký plyšáky?

An – Plyšáku mám mooooc a hračky koně

Já – A máš je nějak pojmenované?

An – Ne

4.

Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?

An – Ne

Já – Ani třeba na zdi nějaké plakáty nebo na oblečení?

An – Na zdi mám koně

Já – V pokojíčku?

An - Jo

5.

Já – Zdá se Ti někdy o zvířatech?

An – Jo

6.

Já – A co třeba? Vzpomeněš si na nějaký ten sen?

An – koně, že ho krmím

7.

Já – A hraješ si někdy na nějaké zvíře?

An – Jo, hodně

Já – A na jaký?

An – Sovu a koně

Já – A jak to vypadá, když si hraješ na sovu?

An – Lítám po domě, takhle (následná názorná ukáзка), ale moc to ještě neumím

8.

Já – Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře?

An – Koně

Já – A co se ti na nich nejvíc líbí?

An – Všechno

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

An – Velkých psů

Já – Proč velkých psů?

An – My jednoho máme

Já – A toho se taky bojíš?

An – Někdy, když má špatnou náladu

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

An – Divoký prase, žraloka a kroka

Já – Jako krokodýla?

An – Jo

Já – A proč bys je nechtěla potkat?

An – Je nebezpečný a já se bojím

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

An – Gorila

Já – Proč zrovna gorila?

An – Nelíbí se mi, že je černá, je smutná

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

An - Dobře

Já – A zachovala ses k nějakému zvířeti někdy škaredě?

An – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

An – Ne, ale viděla jsem je na videu

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

An – Ne

Já – Na žádnou si nevzpomeneš?

An – Ne

Já – Nemusí to být úplně pohádka, co nějaký příběh?

An – Nevím

15.

Já – A jaká je tvoje nejoblíbenější pohádka?

An – Nevím

Já – A co třeba nějaká, kterou jsi viděla naposled?

An – Nevím

16.

Já – Dobře. A co třeba kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

An – Kůň

Já – Proč právě kůň?

An – Protože ho mám ráda

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

An – Kůň

Já – A proč kůň? Jak by ti třeba mohl pomoci?

An – Co bych potřebovala

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

An - ano

Já – Tak silné, jaké zvíře je podle tebe silné?

Silný - Gorila

Nebezpečný – Divoké prase

Roztomilý – Štěně

Mazlivý – Nevím

Chytrý – N

Rychlý – Gepard

Zlý – žralok

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla gorila, tak teď bych ti řekla gorila a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

An – Ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - mazlivý

Sova - N

Kůň - Rychlý

Pes – pes

Kočka – N

Labuť - N

Křeček - N

Had - chytrý

Tučňák -N

Prase – Nebezpečný

Kresba

Já – Princezna Locika, Otec – Papoušek, Matka – Opice, Sestra - Lev

Bára

1.

Já - Máš nějaké zvíře?

Bára - Morče a rybu

Já - A jak s nimi nejradši trávíš čas? Co s nimi děláš?

Bára - Když přijdu ze školy nebo večer si morče pochovám

2.

Já - A chtěla bys ještě nějaké zvířátko?

Bára - Ne

3.

Já - Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Bára - Jo

Já - a jaký třeba?

Bára - Plyšáky

Já - A co je to za zvířata ty plyšáci?

Bára - Různě ... tak třeba koně, medvěd a tak

Já - A máš je nějak pojmenované?

Bára - Mám je pojmenované

Já - A řekneš mi nějaká ta jména?

Bára - Tak Méd'a se jmenuje Méd'a

4.

Já - Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Bára – Jo

Já – A kde?

Bára – Na tričkách

Já – A co tam máš za zvířata?

Bára – Draka

Já – A ještě někde nějaká?

Bára - Ne

5.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Bára – ne

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Bára -Jo

Já - A na jaký?

Bára -Třeba na kočičku

Já – A jak ta hra vypadá?

Bára – Třeba spím na gauči na opěradle jako kočka taky lezu po čtyřech a mňoukám

8.

Já – Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře?

Bára – Já mám ráda všechny

Já – A nějaký, který máš třeba trochu víc ráda, než ty ostatní?

Bára – Ne

Já – A co máš na zvířatech ráda?

Bára - Všechno

9.

Já -Bojíš se nějakého zvířete?

Bára -Jedovatý had, vlk

Já – Proč právě těchto?

Bára - Protože moje setra mi říkala, že když mě kousne had, tak nemám se jak zachránit

Já – A co ten vlk?

Bára – No... nevím

10.

Já – A jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Bára – nevím

11.

Já - Jsou nějaká zvířata, která ráda nemáš?

Bára – ne

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Bára - hezky

Já – A zachovala ses někdy k nějakému škaředě?

Bára – Malinko

Já – A jak?

Bára – už nevím

Já – A k jakému?

Bára - Nevím

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Bára – Viděla a znám je z knížek i z televize

Já – A viděla jsi všechna naživo? Nebo si některá viděla třeba jenom v té knížce?

Bára – No některý jenom v té knížce

Já – A jaké zvíře si třeba viděla jenom v knížce?

Bára - Nevím

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Bára – Jo

Já – A jaké třeba?

Bára – Nevím

Já – Na žádnou si nevzpomeň?

Bára - Ne

15.

Já – A co nějaká tvoje nejoblíbenější?

Bára – Nevím

Já – A co třeba nějaká, kterou si viděla naposledy?

Bára – Nevím

Já – Dobře, nevdí

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Bára – Papoušek

Já – Proč právě papoušek?

Bára – Nevím, ale je barevný

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Bára - Hada

Já – Proč právě hada?

Bára - Protože když jsem si ho chovala, tak to nebylo tak hnusný

Já – A neříkala si, že se hadů bojíš?

Bára – Jo

Já – A přesto by sis ho vzala jako pomocníka?

Bára – jo

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Bára – Ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný- tygr

Nebezpečný – N

Mazlivý – kotě
Roztomilý – štěně
Chytrý- N
Rychlý -N
Zlý – N

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla tygr, tak teď bych ti řekla tygr a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Bára – ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd -silný

Sova - chytrá

Kůň - rychlý

Pes – N

Kočka – N

Labuť - N

Křeček - N

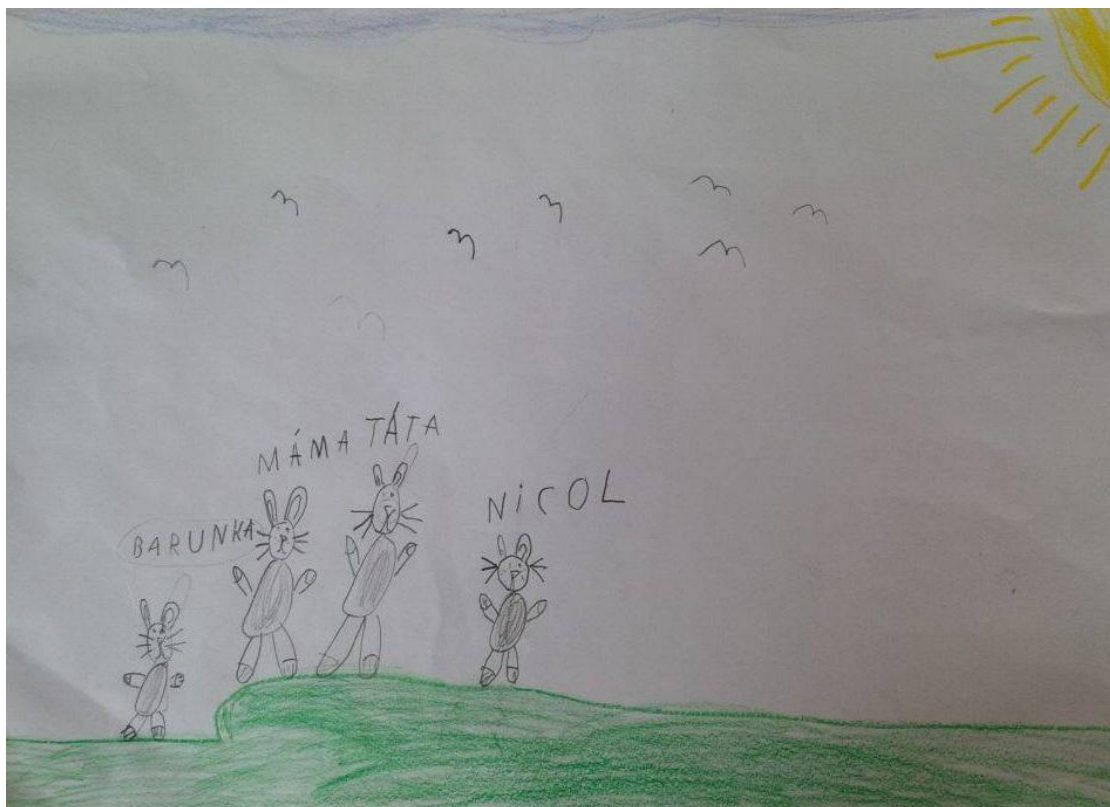
Had - jedovatý

Tučňák -N

Prase – N

Kresba

Všichni králíčky

Eliška

1.

Já - Máš doma nějaké zvíře?

Eli – Jo

Já – Jo a co máš za zvíře?

Eli – Pejska Maxíka

Já – A ještě nějaké?

Eli – Ne, dřív jsem měla křečka

Já – A jak s ním trávíš čas? Co s ním nejradši děláš?

Eli – Chodíme na procházky nebo na dvůr

Já – A ještě něco s ním ráda děláš?

Eli – Mazlíme se

2.

Já – A chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Eli – No chtěla bych morče

Já – Proč morče?

Eli – Protože my jsme měli toho křečka, tak mně se po něm stejská

3.

Já – Máš doma nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Eli – No já mám koníky

Já – A mají jména?

Eli – Ještě jsem jim nedala, jen je vymýšlím

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Eli – No na oblečení mám tygra

Já – A třeba žádné obrázky doma nemáš?

Eli – Ne

5.

Já – Zdá se ti někdy o nějakých zvířatech?

Eli – Jo, někdy jo

Já – A o jakých?

Eli – Třeba o žirafách, o zebrách, o pejskách

Já – A jaké ty sny jsou?

Eli – Hezký, ale někdy i špatný

6.

Já – A vzpomněla by sis na nějaký ten sen?

Eli – Asi ne

Já – Ani na kousek?

Eli – Já nevím

Já – Dobrá, to nevadí

7.

Já – Hraješ si někdy na zvíře?

Eli - Jo, my si hrajeme s bratrancem a bráchou a já si hrajeme na pejsky

Já – A jak to vypadá, když si hrajete na pejsky?

Eli – No my jsme jako smečka a nebo taky je jeden zlej pes a já jsem štěňátko a brácha mě chrání

8.

Já – Jaké je tvoje nejoblíbenější zvíře?

Eli – Pejsek

Já – Proč zrovna pejsek?

Eli – Když si s ním hraješ, dělá společnost, ale kočka chodí jenom ven, ale někdy taky domu a jenom spí

Já – A dokázala bys psa nějak popsat? Jaký je? Co bys o něm řekla?

Eli – Nevím

9.

Já – Bojíš se nějakého zvířete?

Eli – Jo, pavouků

Já – Proč pavouků? Čeho se na nich bojíš?

Eli – To já se jich bojím, protože mám strach, že mi něco udělá

Já – A co by Ti třeba mohl udělat?

Eli – Nevím

Já – A zvládla bys pavouka nějak popsat?

Eli – Nevím

Já – Dobře, to nevadí

10.

Já – A jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Eli – Pavouka

Já – Proč?

Eli – No, aby mi něco neudělal

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Eli – Pavouky

Já – A ještě nějaké?

Eli – Asi ne

12.

Já – Jak se ke zvířatům obvykle chováš?

Eli – Hezky

Já – A zachovala ses někdy nějakému škaredě?

Eli – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Eli – ze zoo a z knížek

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Eli – Ne

Já – Neznáš žádné pohádky se zvířaty?

Eli – Ne

Já – A co třeba večerníček?

Eli – Ne

15.

Já – A jaká pohádka je tvoje nejoblíbenější?

Eli – Nevím

Já – Dobrá, nevadí

16.

Já – Co kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvou rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Eli – Pejsek

Já – Proč pejsek?

Eli – Nevím

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Eli – Kočku

Já – A jak by ti mohla pomoci?

Eli – Pomáhala by mi

Já – A jak?

Eli - Různě

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Eli- ano

Já – Tak silné, jaké zvíře je podle tebe silné?

Silný - medvěd

Nebezpečný – vlk

Roztomilý – křeček

Mazlivý – Kočka

Chytrý – N

Rychlý – kůň

Zlý – vlk

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla medvěd, tak teď bych ti řekla medvěd a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Eli – ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - silný

Sova - chytrá

Kůň - velký

Pes – N

Kočka – hezká

Labuť - hezká

Křeček - roztomilý

Had -nebezpečný

Tučňák - N

Prase – divoký

Kresba

Já – Liška, Otec – Jelen, Matka – Kočka, Bratr- Pes, Pes – Pes (Max)

Esterka

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Es – Ne, ale budu mít chameleona a křečka

Já – A těšíš se na ně?

Es – Jo

Já – A co s nimi budeš dělat, až je budeš mít?

Es – Hrát si s nimi

2.

Já – A chtěla bys ještě nějaké jiné zvíře?

Es – Pejška

Já – Proč zrovna pejška?

Es – Protože si s ním můžu hrát

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Es – Jo

Já – A jaké třeba?

Es – Pejška, kočičku, myšku

Já – To jsou plyšáci?

Es – jo

Já – A máš je pojmenované?

Es – jo, mám

Já – A jak?

Es – Bella, Anežka, Čumáček, Rychlík

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Es – Jo

Já – A kde?

Es – Doma nad postelí

Já – A co tam máš za zvířata?

Es – Koničky a vlka

Já – A máš je ještě někde? Třeba i na sešitech, oblečení nebo tak?

Es – Jo, na oblečení

5.

Já – Zdá se ti někdy o zvířatech?

Es – Jo

Já – A o jakých?

Es – O koníčkovi, o delfínovi, o orlech a o motýlech

Já – A jaké ty sny jsou?

Es – Hezký

6.

Já – A vzpomněla by sis na nějaký sen?

Es – Ne

Já – Ani na kousek?

Es – Ne

Já - Nevadí

7.

Já – Hraješ si někdy na nějaké zvíře?

Es – Jo

Já – A na jaké?

Es – Na koně

Já – A jak to vypadá, když si hraješ na koně?

Es – Přeskakuju překážky

8.

Já -Jaké zvíře máš nejradši?

Es – Konička a delfína

Já – A co se Ti na nich nejvíc líbí?

Es – Kůň přeskakuje překážky a delfín žije ve vodě

9.

Já – Bojíš se nějakého zvířete?

Es -Žraloka

Já – Proč žraloka?

Es - Že by mě kousnul

10.

Já – A jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Es – Lva
Já – A proč?
Es – Protože by mě mohl škrábnout a kousnout

11.
Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?
Es – ne
Já – Máš ráda všechna?
Es – Jo

12.
Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?
Es – Dobře
Já – A zachovala ses k nějakému někdy škaredě?
Es – Ne, nikdy

13.
Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?
Es – Všechna jsem viděla
Já – Kde?
Es – V Zoo
Já – Úplně všechna?
Es – Jo

14.
Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?
Es – Pohádku o Lvovi
Já – A ještě nějaké?
Es – Nevím

15.
Já – A tvoje nejoblíbenější pohádka?
Es – Ta o tom Lvovi
Já – A co se ti na ní tak líbí?
Es – Že ten lev a zvířátka pojedou do města za zebrou a která se chtěla někam podívat, tam pojedou a lev se bojí pavouků a potom se zeptá tygrů, jestli tam nemají šéfa a potom viděl pavouka za zády a zakřičel, že se báli i tygři
Já – A to se Ti líbilo nejvíce?
Es - Jo

16.
Já – A co třeba kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.
Es – Koniček
Já – Proč koníček?
Es - Protože já si hraju na koničky a někdy jedu na koničky a jednou jsem jezdila na koníčkově

17.
Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?
Es -Dinosaurus

Já - A jak by ti mohl pomoci?

Es - Třeba by sem to měla bojovat s někým, tak by mi pomohl s bojem

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Es - jo

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - dinosaur

Nebezpečný – lev

Mazlivý – pes

Roztomilý – kočička

Chytrý – delfin

Rychlý – motýl

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla dinosaur, tak teď bych ti řekla dinosaur a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Es – Ano

Já – Tak medvěd, jaký je medvěd?

Medvěd -sladký

Sova – lítá v noci

Kůň - běhá

Pes – štěká

Kočka – pude ke mně na čiči

Labuť – že lítá do teplých krajín

Křeček - kousá

Had - někdo se ho bojí

Tučňák - žije na ledu

Prase – je špinavý

Kresba

Já – Delfín, Otec – Dinosaurus, Matka – Motýl, Bratr - Orel

Gábi

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Gábi – Koně, psy, kočky, slepice, ryby

Já – A co s nimi nejradši děláš? Jak s nimi trávíš čas?

Gábi – Jezdím na pony a koukám se na slepice

Já – A co ostatní zvířata?

Gábi – Třeba jim dávám jídlo

2.

Já – Chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Gábi – Jednu rybu, abych jich měla 5

Já – A proč jich chceš mít právě 5?

Gábi – Nevím

3.

Já – Dobře a máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Gábi – Koně

Já – A to jsou plyšáci?

Gábi – Jo

Já – A mají nějaká jména?

Gábi – Ne

4.

Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?

Gábi – Jo

Já – A kde? A jaká zvířata?

Gábi – Mám plakáty koně a tygra

Já – A ještě něco?

Gábi – Ne

5.

Já – Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Gábi – Jo

Já – A o jakých?

Gábi – O koních

6.

Já – A co se Ti o nich zdá? Vzpomeneš si?

Gábi – Jak jedu na koni

Já – A ještě něco si vzpomeneš?

Gábi – Ne

Já – A jaké ty sny jsou?

Gábi – Hezký

7.

Já – A hraješ si někdy na nějaké zvíře?

Gábi – jo

Já – A na jaké?

Gábi – Na koně

Já – A jak ta hra vypadá?

Gábi – To já si udělám z provázku ocas co mají koničci a běhám jako koníček a taky když přijde Adélka na návštěvu, tak si hraje se mnou a třeba mi hřebelcuje hřívu a udělá mi copánky a já jí taky a tak jsem jako nejhezčí koníček

8.

Já – Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře?

Gábi – Koně

Já – A co se Ti na nich nejvíc líbí?

Gábi – Všechno

Já – A uměla bys koně nějak popsat, jaký je? Co bys o koních dokázala říct?

Gábi – Maj hřívu a ocas, kopyta, žere trávu a taky mu dávám mrkev a jezdím na něm a češu ho

9.

Já – Dobře a bojíš se nějakého zvířete?

Gábi – Jo

Já – A jakého?

Gábi – Něčeho co kouše

Já – A to je třeba co?

Gábi – Nevím

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Gábi – Vlka, divoké prase

Já – A proč bys je nechtěla potkat?

Gábi – Má kly a jsou nebezpečný

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Gábi – Pumpy

Já – Proč je nemáš ráda?

Gábi – Jsou masožravý

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Gábi - Hezky

Já – A zachovala ses k nějakému zvířeti někdy škaredě?

Gábi – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Gábi – Máme jich hodně doma, ale ne všechny

Já – No a ty co nemáte doma, viděla jsi je někde?

Gábi – V zoo

Já – A tam si viděla všechny?

Gábi – Ne... velká ryba tam třeba není

Já – Myslíš Velryba?

Gábi – Jo

Já – No a jak o ní víš, když si jí nikdy neviděla?

Gábi – Protože žije v moři a tam jsem taky nebyla

Já – Dobře a když si jí nikdy neviděla, odkud víš, že existuje?

Gábi – Mám knížku a ta jsou všechny zvířata, co existují

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Gábi – Jo

Já – A kterou třeba?

Gábi – Zvířátka a loupežníci

15.

Já – A jaká pohádka je tvoje nejoblíbenější?

Gábi – Zvířátka a loupežníci

Já – A co se Ti na tom nejvíc líbí?

Gábi – Je tam srandovní část

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Gábi – Veverka

Já – A proč veverka?

Gábi – Skákala bych po stromech

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Gábi – Sova

Já – A proč právě sovu? Jak by ti třeba mohla pomoci?

Gábi – Protože se říká, že jsou nejchytřejší

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Gábi- ano

Já – Tak silné, jaké zvíře je podle tebe silné?

Silný - Medvěd

Nebezpečný – Puma

Roztomilý – Morče

Mazlivý – Kočka

Chytrý – Pes

Rychlý – Leopard

Zlý – Vlk

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla medvěd, tak teď bych ti řekla medvěd a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Gábi- Ano

Já – Tak medvěd, jaká je podle tebe medvěd?

Medvěd - silný

Sova - chytrá

Kůň - hezký

Pes – kamarádský

Kočka – mazlí se

Labuť - bílá

Křeček - roztomilý

Had - nebezpečný

Tučňák -N

Prase – špinavý

Kresba

Já – Veverka, Otec – Sob, Matka - Ježek, Sestra - Pták

Lucinka

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Luc – Želvu

Já – A jak s tou želvou nejradši trávíš čas? Co s ní děláš?

Luc – Nevím

Já – Ty nevíš, co s tou želvou děláš?

Luc – Ne

2.

Já – A chtěla bys mít ještě nějaké jiné zvířátko, než tu želvu?

Luc – ne

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Luc - Plyšáky

Já – A jaká máš ta plyšová zvířata?

Luc – Medvídka

Já - A jmenuje se nějak ten medvídek?

Luc - Méd'a béd'a

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Luc – Ne

Já – Nikde? Ani třeba žádné plakáty nebo obrázky na oblečení?

Luc – nikde

5.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Luc – ne

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Luc - Jo

Já - A na jaké zvíře si hraješ?

Luc - Na želvičku

Já - A jak to vypadá, když si hraješ na želvičku? Co děláš?

Luc – Nevím

8.

Já – Jaké zvíře je tvé nejoblíbenější?

Luc –Želvička

Já – A kdybys jí měla popsat, co bys o ní řekla?

Luc – Nevím

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

Luc - Ne

Já - Vůbec žádného?

Luc –Ne

10.

Já – A jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Luc – Žádné

Já – Opravdu ne?

Luc – Nevím

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Luc – nejsou

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Luc – Hezky

Já – A zachovala ses k nějakému někdy škaredě?

Luc – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Luc - Zním

Já - A jaký zvířata třeba znáš?

Luc - žirafu

Já - a viděla jsi ji někdy?

Luc - Jo

Já - a kde

Luc - v zoo

Já - A máš nějaké knížky se zvířatama?

Luc - Ne

Já - Ne?

Luc - Nevím

14.

Já - Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Luc - Ne

Já - Ani žádnou pohádku neznáš?

Luc - Ne

Já - Ani večerníček?

Luc - Jo

Já - A jaký

Luc - Karkulka

15.

Já - A jaká pohádka je tvoje nejoblíbenější?

Luc - nevím

Já - Dobře, to nevadí

16.

Já - A kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv - člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Luc - Nevím

Já - Mohla by sis vybrat úplně cokoliv

Luc - Nevím

17.

Já - No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Luc - Želvu

Já - Proč želvu?

Luc - Nevím

Já - A jak by ti třeba pomohla?

Luc - Nevím

18.

Já - Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Luc - jo

Já - Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

silný - žirafa

Nebezpečný - lev

Roztomilý - kočička

Mazlivý - pejsek

Chytrý - nevím

Rychlý – nevím

18.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla žirafa, tak teď bych ti řekla žirafa a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Luc – jo

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd -N

Sova - N

Kůň - N

Pes – N

Kočka – N

Labuť - N

Křeček - N

Had -N

Tučňák -N

Prase – N

Kresba

Otec – Medvěd, Děda – Žralok, Babička – Krokodýl, Matka – Želva, Já + sourozenci – rybičky

Postava vedle otce nebyla ozřejmena. Dívka vypověděla, že neví, kdo to má být a proč ji nakreslila.

Lucka 2

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Luc – Prase, ovce, slepice, kočky, pes

Já – A co s nimi děláš? Jak s nimi nejradší trávíš čas?

Luc – Hraju si s nima

Já – A s kým si hraješ nejradší?

Luc – Se psem a kočkou

2.

Já – Chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Luc – Jo

Já – A jaké?

Luc – Koně

Já – A proč právě koně? Co se ti na nich líbí?

Luc – Mám je ráda

3.

Já – Dobře a máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Luc – Jo, plyšáky

Já – A jaké třeba?

Luc - Koně, psa, kočku, medvídka

Já – A máš je nějak pojmenovaná?

Luc – Pojmenovaná jo

Já – A jak?

Luc – To si nepamatuju

4.

Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?

Luc – Nemám

Já – Ani třeba plakáty v pokojíčku?

Luc – Ne

Já – A co třeba nějaké obrázky na oblečení nebo na sešitech?

Luc – Mám na tričku koně

5.

Já – Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Luc – jo

Já – A o jakých?

Luc – O koních

6.

Já – A co třeba? Vzpomeneš si na nějaký sen?

Luc – Že jezdím na koni a s nima skáču překážky

7.

Já – A hraješ si někdy na nějaké zvíře?

Luc – Jo

Já – A na jaké?

Luc – Na koně

Já – A jak ta hra vypadá?

Luc – No my třeba s kamarádkou já jsem kůň nebo ona a starám se o ní jako o koně a trénuju jí na závody

8.

Já – Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře?

Luc – Koně

Já – A jak bys takového koně popsala? Co bys o něm řekla?

Luc – Nevím

Já – Nenapadá Tě nic, co bys řekla o koních?

Luc – Jsou hezký

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

Luc – Ne

Já – Vůbec žádného?

Luc – Ne

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Luc – Liška, vlka

Já – A proč právě tyhle?

Luc – Bojím se jich

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Luc – Tygr, lev

Já – A proč?

Luc – Jsou zlí

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Luc - Hezky

Já – A zachovala ses k nějakému zvířeti někdy škaredě?

Luc – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Luc – viděla jsem v zoo, ale ne všechny

Já – A odkud je znáš?

Luc – Z televize

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Luc – Jo

Já – A jakou třeba?

Luc – Ledové království

15.

Já – A jaká pohádka je tvoje nejoblíbenější?

Luc – Ledové království

Já – A co se ti na ní nejvíc líbí?

Luc – Sven (sob)

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Luc – Kůň

Já – Proč právě kůň?

Luc – Protože je mám ráda

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Luc – Koně

Já – A jak by ti mohl pomoci?

Luc – Třeba by mě někam dovezl

Já – A kam by to třeba bylo?

Luc – Někam, teď nevím

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Luc- ano

Já – Tak silné, jaké zvíře je podle tebe silné?

Silný - Lev

Nebezpečný – Tygr

Roztomilý – Koně

Mazlivý – Kočka

Chytrý – N

Rychlý – N

Zlý – žralok

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla lev, tak teď bych ti řekla lev a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Ter - Ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - silný

Sova - Noční

Kůň - nejlepší

Pes – hraje si

Kočka – mazlivá

Labuť - N

Křeček - malý

Had - nebezpečný

Tučňák - žije na vodě

Prase – N

Kresba

Já – Pták, Otec – Sob, Matka - Ježek

Natálka

1.

Já – Máš doma nějaké zvíře?

Nat – Jo

Já – A jaké?

Nat - Králíky, pejska, rybičky, kočky

Já – A co s nimi děláš? Jak s nimi nejradši trávíš čas?

Nat – Hraju si s nima, dávám jim jídlo a takový

2.

Já – A chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Nat – ne

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Nat – Pejska a koně

Já – A mají nějaká jména?

Nat – Eliška a Verunka

Já – To jsou plyšáci?

Nat - Jo

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Nat - Kočky, koně, králíky

Já – A to máš jako plakáty nebo tak?

Nat – No a nebo na penálu a tak

Já – A kde je máš ještě?

Nat – V pokojíčku na zdi, na penálu, na tašce a tak různě

5.

Já – Zdá se ti někdy o zvířatech?

Nat - Ne

7.

Já – Hraješ si někdy na nějaké zvíře?

Nat – jo

Já – Na jaké?

Nat – Na kočičky

Já – A jak ta hra vypadá?

Nat – Máma mi dává mlíko do misky a já ho piju jako kočička a taky předu, když mě máma hladí

8.

Já – Jaké zvíře je tvoje nejoblíbenější?

Nat – Pejsek

Já – Co se Ti na něm nejvíc líbí?

Nat – Protože umí štěkat a ještě ... už nevím

9.

Já – Bojíš se nějakého zvířete?

Nat – Lišky

Já – Proč právě lišky?

Nat – Nevím

Já – Myslíš, že by ti mohla něco udělat?

Nat – jo

Já – A co třeba?

Nat – To nevím

10.

Já – A jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Nat – Prase

Já – Jaký prase?

Nat – Divoký

Já – Proč bys ho nechtěla potkat?

Nat – Drklo by do mě

11.

Já – Jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Nat - Liška, prase, králíka divokýho a už nic

Já – Co se ti na nich nelíbí?

Nat – Nevím, ale nemám je ráda prostě

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Nat – Dávám jim jídlo a pití

Já – Takže o ně staráš?

Nat - Jo

Já – A zachovala ses k nějakému někdy škaredě?

Nat – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Nat – spíš z knížek

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Nat – jo

15.

Já – A Kterou z nich máš nejradši?

Nat - O králíku

Já - A co se ti na ní nejvíc líbí?

Nat - Že má hezký uši, ocásek

Já – A co se ti nejvíc líbí na té pohádce?

Nat – Králík

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Nat – Králík

Já – A proč bys chtěla být králík?

Nat – To nevím

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Nat – Psa

Já – Proč zrovna psa? Jak by ti mohl pomoci?

Nat – Nevím, ale nějak jo

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Nat – Ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silná- beran

Nebezpečný – N

Mazlivý – králík

Roztomilý – kočička

Chytrý – N

Rychlý – pes

Zlý – žralok

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má,

ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla beran, tak teď bych ti řekla beran a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Nat – Ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd -zlý

Sova - hodná

Kůň - není hodný , může shodit

Pes – N

Kočka – N

Labuť - N

Křeček - N

Had - není hodný

Tučňák -N

Prase – N

Kresba

Všichni kočky

Nella

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Nel – psa

Já – A co s ním nejradši děláš? Jak s ním trávíš čas?

Nel – No hrajeme si ... třeba na babu

2.

Já – A chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Nel – Jo

Já – A jaké?

Nel – kočičku

Já – A proč kočičku?

Nel – Protože se mi líbí, jak umí utíkat

Já – A to jiná zvířata neumí?

Nel – Ne tak rychle

Já – A co bys s tou kočičkou chtěla dělat, kdybys jí měla?

Nel – Nevím

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Nel – Jo

Já – A jaké třeba?

Nel – Medvěda a potom ještě nějaký

Já – A máš je pojmenované?

Nel – Medvěd se jmenuje Natálka jako moje sestra a potom ještě nějaký, ale to teď nevím

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Nel – Jo, na oblečení

Já – A co tam máš třeba za zvířata?

Nel – Medvěda

Já – A co třeba nějaký plakát?

Nel – No to ne... já jsem viděla takovej v obchodě byli na něm kočičky a kuřátko, ale máma mi ho nechtěla koupit

Já – A ten by se Ti líbil?

Nel – Jo, ten chci

5.

Já – Zdá se ti někdy o zvířatech?

Nel – Jo

Já – A o jakých?

Nel – o žirafách

6.

Já – A co se ti o nich zdá? Vzpomeneš si na nějaký sen?

Nel – No.... Že

Já – Nevzpomeneš si ani na kousek?

Nel – Nepamatuju si to

Já – A jsi ráda, když se ti ty sny zdají?

Nel – jo

Já – Jaké ty sny jsou?

Nel – Hezké

Já - Dobře

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Nel – ne

8.

Já – Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře?

Nel – Pes

Já – A co se Ti na něm nejvíc líbí?

Nel – Jak je roztomilý a chlupatý

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

Nel – Třeba zebry

Já – A čeho se na ní bojíš?

Nel – Nevím, ale bojím se

10.

Já – A jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Nel – Jo, lev

Já – Proč bys ho nechtěla potkat?

Nel – aby mi něco neudělal

Já – A co by Ti mohl udělat?

Nel – nevím

11.

Já – Jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Nel – Tygr

Já – Co se ti na něm nelíbí?

Nel – Nevím, nelíbí

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Nel – Hodně

Já – A zachovala ses někdy k nějakému škaředě?

Nel – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Nel – No některý jsem viděla... třeba v zoo a některý taky ne, ty třeba na počítači jsem viděla

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Nel – Trochu

Já – A jaký?

Nel – Třeba Popelka, jak jsou tam ty myši

15.

Já – A kterou pohádku máš nejradši?

Nel – Sněhurku

Já – A tam jsou taky nějaká zvířata?

Nel – Jo, všelijaký ... oni jí pomáhají a ona se o ně starala

Já – A co se ti na té pohádce nejvíce líbí?

Nel – Nevím

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Nel – Žirafa

Já – Proč zrovna žirafa?

Nel – To nevím ... jsou velký

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Nel – nevím

Já – Kdo by Ti tak asi mohl pomoci?

Nel – Nevím... třeba pes

Já – A jak by ti mohl pomoci?

Nel - Nevím

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Nel – Ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - medvěd

Nebezpečný – medvěd

Roztomilý - pes

Mazlivý - N

Chytrý - N

Rychlý –Puma

Zlé zvíře – Tygr

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla medvěd, tak teď bych ti řekla medvěd a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Nel – Ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - nevím

Sova - nevím

Kůň - těžký

Pes – N

Kočka – N

Labuť - N

Křeček - N

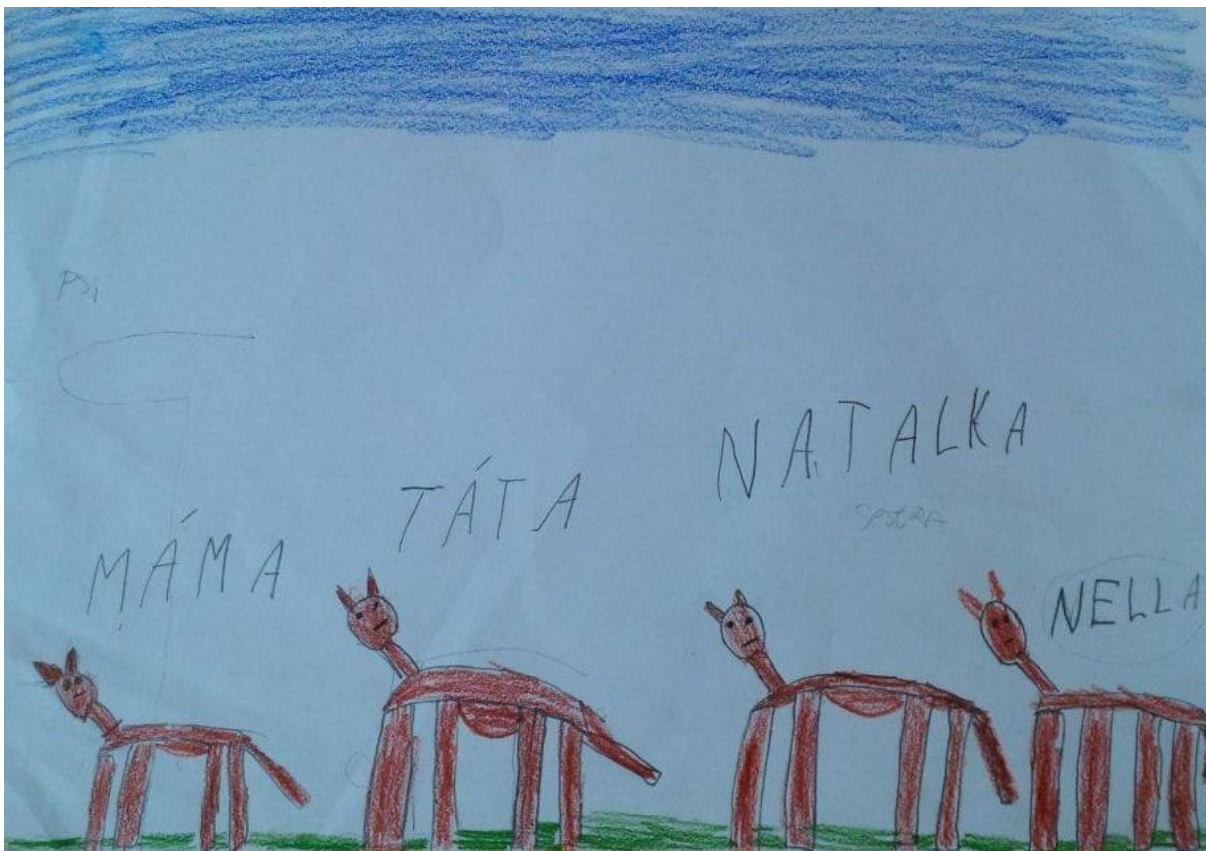
Had - nebezpečný

Tučňák -N

Prase – N

Kresba

Všichni psi

Nina

1.

Já – Máš doma nějaké zvíře?

Nina - ne

2.

Já – A chtěla bys nějaké?

Nina – jo

Já – A jaké?

Nina – Morče

Já – A co by s ním chtěla dělat? Jak bys s ním trávila čas?

Nina – Hrát si

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Nina – Jo, koně

Já – A jmenují se nějak?

Nina – Ne

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Nina – Koně

Já – A kde máš ty obrázky?

Nina – Všude

Já – Kde všude?

Nina – Na zdech, na oblečení, mám gumu s koníčkama, památníček, tužku, deštník, omalovánky a takhle různě.

Já – To je máš opravdu všude

Nina – Jo, já je mám ráda

5.

Já – Zdá se ti někdy o zvířatech?

Nina - Ne

7.

Já – Hraješ si někdy na zvíře?

Nina – Jo

Já – A na jaké?

Nina – Psa nebo kočku

Já – A jak ta hra vypadá?

Nina – Dělán to, co dělá pejsek nebo kočka

Já – A to je třeba co?

Nina – Všechno

Já - No a když si ta kočička, tak co děláš?

Nina – Vnímám a chodím po čtyřech prostě jako kočka

8.

Já – Jaké je tvoje nejoblíbenější zvíře?

Nina – Kůň

Já – Proč kůň?

Nina – Protože je takovej jako... mně se strašně líbí koně, protože... protože jsou strašně dobrý

Já – A uměla bys koně nějak popsat? Třeba jaký je, jak se chová a tak?

Nina – No... že je strašně hezký

9.

Já – Je nějaké zvíře, kterého se bojíš?

Nina – Hada

Já – Proč hada?

Nina – No mně už jednou kousnul do nohy

Já – Ahá, bolelo to?

Nina – Jo, ale už mi nic není

Já – No to je dobře

10.

Já – Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Nina – No asi tarantule

Já – Proč zrovna tarantule?

Nina – Protože je chlupatá a to se mi nelíbí

11.

Já – Jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Nina – No, ne

Já – Takže máš ráda všechny?

Nina – jo

12.

Já – A jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Nina – Hezky

Já – A zachovala ses někdy k nějakému škaředě?

Nina – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Nina – Já je viděla v zoologický

Já – Všechna?

Nina – Jo, tam maj úplně všechny

14 .

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Nina – jo

Já – A jaké?

Nina – No asi... no... já nevím

Já – Nevzpomínáš si?

Nina – Ne

Já – A co třeba večerníček?

Nina – No...

Já – A jakou jsi třeba viděla naposledy?

Nina – Ne

Já – Dobře, to nevadí

15.

Já – A jaká je tvoje nejoblíbenější pohádka?

Nina – nevím

Já – V pořádku

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Nina – No asi kočička

Já – Proč kočička?

Nina – Protože my je máme doma

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Nina – No asi pejska

Já – Proč právě pejska?

Nina – Mně se moc líbí

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterým si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Nina – ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

silný - drak

Nebezpečný – žralok
Roztomilý - morče
Mazlivý - kočička
Chytrý - delfín
Rychlý – šelma

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla drak, tak teď bych ti řekla drak a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Nina – Ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd -velký

Sova - chytrá

Kůň - rychlý

Pes – mazlivý

Kočka – jemná

Labuť - bílá

Křeček - malý

Had -nebezpečný

Tučňák - nevím

Prase – tlustý

Kresba

Já – Myška, Otec – Krokodýl, Matka – Kočka, Sestra - Medvěd

Sofi

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Sofi – Psa a babička kočku

Já – A co s ní nejradši děláš? Jak s ní trávíš čas?

Sofi – Hraju si s nima a on mě občas kouše

Já – Ten pes?

Sofi – Jo, ale nevadí mi to

Já – Takže Tě kouše jenom jako?

Sofi – Jo jenom jako, aby to nebolelo

2.

Já – Chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Sofi – Morče

Já – Proč zrovna morče?

Sofi – Protože pes si se mnou někdy nechce hrát

Já – A morče by si s tebou chtělo hrát vždycky?

Sofi – Jo, je malý

Já – Chtělo by si hrát, protože je malý?

Sofi – Můžu mu třeba postavit domeček

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Sofi – Psa, slona, krtek, tučňáka

Já – A to jsou plyšáci?

Sofi – Jo

Já – A mají nějaká jména?

Sofi – Ne

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Sofi -Jenom na oblečení

Já – A co tam máš za obrázky?

Sofi – psy

5.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Sofi - Jo, třeba o psech, slepicích, o lvech, opice

Já – A jaké ty sny jsou?

Sofi - Jsou hezký

6.

Já – A vzpomeneš si na nějaký?

Sofi - no nevím

Já – ani na kousek? Třeba co jsi tam dělala?

Sofi – Nevím

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Sofi - Jo

Já - A na jaké?

Sofi - Na psa nebo na kočku a na opice

Já - A jak to vypadá?

Sofi - Třeba tak asi já mám sestřenici a ona byla kočka a já pes a honili jsme se tam

8.

Já - Které zvíře je tvoje nejoblíbenější?

Sofi - Pes a kočka

Já - A co se Ti na nich nejvíc líbí?

Sofi - Že si je můžu hladit a můžeme si s nima hrát

9.

Já - Bojiš se nějakého zvířete?

Sofi - Kočky

Já - A proč kočky?

Sofi - protože mě Mates škrábe

Já - To je ta vaše kočka?

Sofi - jo

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Sofi - Vlčáka, kterej je zlej

Já - Už jsi někdy takovýho potkala?

Sofi - Jo, nemám je ráda

Já - Udělal ti něco?

Sofi - Ne, ale mohl by

11.

Já - Jsou nějaká zvířata, která ráda nemáš?

Sofi - ne

Já - Takže máš ráda všechna?

Sofi - jo

12.

Já - Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Sofi - Hodně

Já - A zachovala ses někdy k nějakému škaředě?

Sofi - Ne

13.

Já - A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Sofi - Všechny jsem viděla

Já - A kde?

Sofi - V zoo

Já - A tam mají úplně všechna?

Sofi - Jo

14.

Já - Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Sofi - ne

Já - A co nějaké příběhy, kde jsou zvířata?

Sofi - ne

15.

Já – A co nějaká oblíbená pohádka?

Sofi – Ne

Já – Dobře, to nevadí

16.

Já – A kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvou rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Sofi – Do kočky

Já – Proč do kočky?

Sofi – No kočky mám nejvíc ráda a daj se hladit

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Sofi – Psa

Já – A jak by ti ten pes mohl pomoci?

Sofi – Se čtením

Já – Se čtením?

Sofi – Já to ještě neumím

Já – A psi umí číst?

Sofi – Jsou chytrý

Já – Aha a ty znáš nějakého psa, co umí číst?

Sofi – nevím

Já – A viděla jsi to někde?

Sofi – Nevím

Já – Dobře, to nevadí

18 .

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Sofi – Ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - lev

Nebezpečný – vlčák

Mazlivý – kočka

Roztomilý – štěně

Chytrý – papoušek

Rychlý – rychlý pes

Zlý – had

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla lev, tak teď bych ti řekla lev a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Sofi – Ano

Já – Tak co třeba medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - škrabe

Sova – večer lítá

Kůň – veze lidi
Pes – hraje si s lidma
Kočka – škrabe
Labuť – plave ve vodě
Křeček - N
Had - kouše lidi
Tučňák - N
Prase – koupe v bahně

Kresba

Všichni psi, otec s rodinou nežije

Terezka

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Ter – Psa

Já – A co s tím psem nejradši děláš? Jak spolu trávíte čas?

Ter – hrajeme si

Já – A jak si hrajete?

Ter – no tak... třeba mu házím hračky

2.

Já – A chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Ter - Koťátka

Já – proč právě koťátko?

Ter - Protože moje babička má zase kočky

Já - A co bys s nimi dělala?
Ter -Nechala bych je doma
Já – Ahá, babička je nemá doma?
Ter – Nemá
Já – No jak by s nimi trávila čas? Co bys s nimi chtěla dělat?
Ter – Já je dycky hladím

3.
Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?
Ter - Jo
Já - A jaký třeba?
Ter - Slona, kotě, psa, nosorožce
Já – A máš je pojmenované?
Ter – pes je Ěapka a nosorožec Malvinka

4.
Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?
Ter – Jo
Já – A kde?
Ter – Mám doma obrázky nad postelí
Já – A co je na tom obrázku za zvíře?
Ter – Nosorožec
Já – Nosorožec? Nemyslíš jednorožce?
Ter – Ne
Já – A jak vypadá ten nosorožec?
Ter – To je kůň a má na nose roh
Já – Ahá, takže jednorožec
Ter – Ne, nosorožec
Já – Dobře, dobře
Já – A máš ještě někde nějaké obrázky? Třeba na oblečení, sešitech nebo tak?
Ter - Na oblečení
Já – A co tam máš?
Ter – Třeba kočičky

5.
Já -Zdá se Ti někdy o zvířatech?
Ter – ne

7.
Já - Hraješ si někdy na zvíře?
Ter -Jo
Já - A na jaký?
Ter - Na kočku
Já – A jak ta hra vypadá?
Ter – Já si hraju nejvíc s Kristýnkou, ona je jako moje koťátko a já jsem kočka

8.
Já – Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře?
Ter - Vlk
Já - proč zrovna vlk?
Ter - Protože mam vlka na tričku

Já – a co se ti na něm líbí?

Ter – že je hezkej

Já – A viděla jsi někdy opravdového vlka

Ter – Jednou v zoo

Já – A jak bys ho popsala? Třeba jak se chová, co dělá?

Ter – Je to takovej velkej pejsek

Já – A znáš třeba nějakou pohádku o vlkovi?

Ter – Asi ne

Já – Ani žádný jiný příběh, kde jsou vlci?

Ter - Ne

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

Ter – ne

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Ter – Nevím, asi všechny

Já – Všechny bys nechtěla potkat?

Ter – Chtěla

Já – Takže není žádné zvíře, které bys nechtěla potkat?

Ter - Ne

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemá ráda?

Ter- Jo

Já – A jaká?

Ter – Lva a tygra

Já – A proč zrovna tyhle?

Ter – Můžou někoho povalit a škrábnout

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Ter - Hezky

Já – A zachovala ses k nějakému zvířeti někdy škaredě?

Ter - ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Ter – Všechna jsem viděla

Já – A kde?

Ter – V zoo v Praze

Já – Tam mají všechna zvířata, jo?

Ter - Jo

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Ter – Jo

Já – Jakou třeba?

Ter – Medvídci

15.

Já – A jaká pohádka je tvoje nejoblíbenější?

Ter – Ty Medvídci

Já - A co se ti na tom tak líbí?

Ter - Že jsou lední medvídci tak hladký a jsou směšný, když se povalují po vodě

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Ter - Žirafa

Já - Proč žirafa?

Ter -Protože je strašně dlouhá

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Ter - Kočku

Já - Proč bys ji vzala? Jak by ti mohla pomoci?

Ter - Protože bych ji potřebovala, protože by mi tam a kočka došla

Já – Takže bys jí posílala někam?

Ter – jo, ona se třeba protáhne dírou třeba a vleze všude

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Ter – Ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - tygr

Nebezpečný – vlk

Mazlivý – kotě

Roztomilý – zlatý retrívr

Rychlý –lev

Chytrý – N

Zlý – N

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla tygr, tak teď bych ti řekla tygr a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Ter – ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - lední

Sova - horní

Kůň - domácí

Pes – N

Kočka – N

Labuť - N

Křeček - N

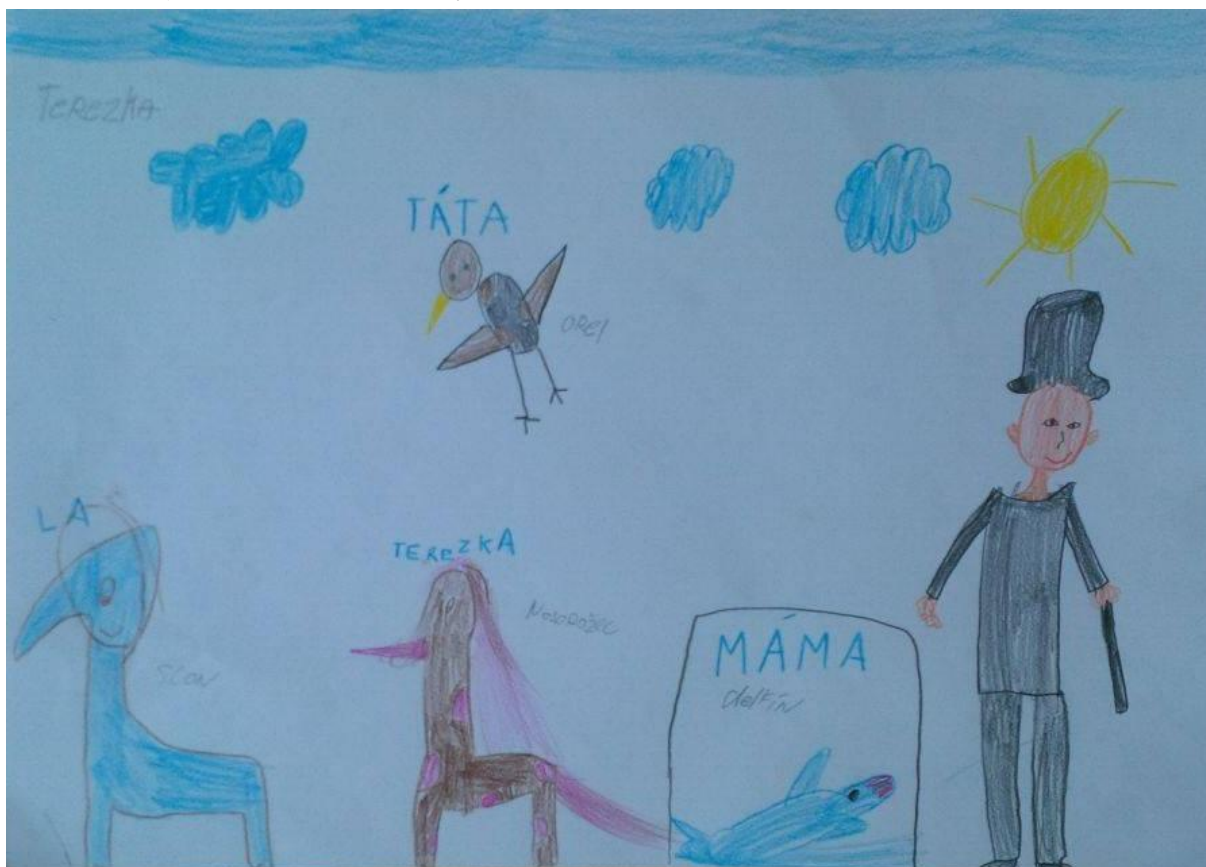
Had - venkovní

Tučňák -N

Prase – N

Kresba

Já – Jednorožec (Dívka říkala nosorožec, ale myslela koně s rohem), Otec – Orel, Matka – Delfin, Bratr - Slon

Terežka 2

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Ter - Potkana, morče, činčilu, psa, ryby, šneky

Já – A co s nimi nejradši děláš? Jak s nimi trávíš čas?

Ter – Hraju si s nima

Já – Se všema?

Ter – Jo

Já – I s rybami?

Ter – No na ty se spíš koukám, jak plavou

2.

Já – Chtěla bys ještě nějaké zvíře?

Ter - Koně

Já – Proč koně? Co se ti na nich líbí?

Ter - Protože mám ráda koně

Já – No a co bys z nima dělala, kdybys je měla?

Ter - Chtěla bych s ním ven

Já – Jako chodit na procházky?

Ter – No na vyjížďku na něm

Já – Ahá, takže jezdit bys chtěla?

Ter – Jo

Já – A seděla jsi někdy na koni?

Ter – Jednou v zoo na malým
Já – A co bys ním ještě dělala?
Ter – Česala ho
Já – Takže by ses o něj starala?
Ter – Jo, dávala bych mu mrkvičku

3.
Já – Dobře a máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?
Ter - Medvídka
Já – A ještě něco?
Ter – Koně
Já – A to jsou plyšáci?
Ter- jo
Já – a jmenují se nějak?
Ter – Ouško a Blesk

4.
Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?
Ter - Doma máme plakáty koní
Já – A to máš třeba taky v pokoji?
Ter – jo, i mamka
Já – Mamka má taky ráda koně?
Ter – Jo, moc

5.
Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?
Ter - Zdá
Já - a o jakých?
Ter - O všech
Já - Úplně o všech?
Ter – Jo
Já – A zdá se Ti o nějakém zvířeti častěji než o jiných?
Ter – Asi ne

6.
Já – A vzpomněla by sis na nějaký sen?
Ter- No ... tak různý
Já – A vzpomeneš si na nějaký?
Ter – Tak třeba že jedu na koni
Já – A jaké ty sny jsou?
Ter – Hezké

7.
Já – Dobře a hraješ si někdy na zvíře?
Ter - Jo se Zuzkou
Já – A na jaká zvířata si hrajete?
Ter - Na koně
Já – A jak ta hra vypadá?
Ter – Třeba si češeme hřívy, jíme trávu, skáčeme přes překážky

8.

Já – Jaké je tvé nejoblíbenější zvíře?

Ter – Orel

Já – Orel? Ne kůň?

Ter – Ne

Já – A co se Ti na orlovi tak líbí?

Ter – Nevím

Já – No a jak bys ho třeba popsala? Jaký je, co dělá? Co bys řekla o orlovi?

Ter – Nevím

Já – Nic Tě nenapadá?

Ter- Ne

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

Ter – Medvěd

Já – Proč?

Ter – Nevím

Já – Myslíš, že by ti mohl něco udělat?

Ter – Nevím

Já – A viděla jsi někdy živého medvěda?

Ter – Jo v zoo

Já – A znáš nějaký příběh o medvědovi?

Ter – Nevím

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Ter - Lev

Já - Proč právě lva?

Ter - Nevím

Já – No a uměla bys lva nějak popsat? Jaký je, co dělá, jak se chová?

Ter – Nevím

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš ráda?

Ter – Ne

Já – Takže máš ráda všechna?

Ter – jo

12.

Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Ter - Hezky

Já – A zachovala ses k nějakému zvířeti někdy škaredě?

Ter – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděla si je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděla doopravdy nebo si některá třeba neviděla a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Ter – No tak třeba lva jsem neviděla

Já – A odkud ho teda znáš? Když jsi ho neviděla naživo?

Ter – Z knížky

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Ter – Jo

Já – A jakou třeba?

Ter – O koních

15.

Já – A jaká pohádka je tvoje nejoblíbenější?

Ter - O koních

Já – A co se v té pohádce děje?

Ter – Ono jich je víc

Já – A řekneš mi něco o nějaké?

Ter – Tak tam jsou holky, chodí ke koním, jezdí a dělají různé závody a ta jedna je zlá a tý hodný to kazí

Já – A co se Ti na té pohádce nejvíc líbí?

Ter – Že jsou tam koně

16.

Já – Kdybys byla v pohádce a potkala nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslila, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěla být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přála.

Ter – Nechtěla bych

Já – Ani kdyby sis to mohla na chvíli vyzkoušet?

Ter – Asi ne

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Ter – Koně

Já – A jak by Ti ten kůň třeba mohl pomoci?

Ter – Nevím

Já – A proč by sis ho teda vzala?

Ter – Mám je ráda

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Ter- ano

Já – Tak silné, jaké zvíře je podle tebe silné?

Silný - medvěd

Nebezpečný – lev

Roztomilý – morče

Mazlivý – štěně

Chytrý – N

Rychlý – N

Zlý – N

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkala ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkala zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekla medvěd, tak teď bych ti řekla medvěd a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Ter – Ano

Já – Tak medvěd, jaká je podle tebe medvěd?

Medvěd - silný

Sova - N

Kůň - krásný

Pes – štěká

Kočka – mazlí se

Labuť - litá

Křeček - malý

Had - nebezpečný

Tučňák -N

Prase – špinavé

Kresba

Všichni koně, otce nemá

Příloha č. 4 – Rozhovory + kresby - 1. třída - Chlapci

Adrian

1.

Já - Máš nějaké zvíře?

Ad -Psa a jednu kočku, ale před tím jsme měli dvě, jedna nám zemřela

Já – A jak s těmi zvířaty trávíš čas? Co s nimi nejradši děláš?

Ad -Já si je jenom hladím

Já – To je všechno?

Ad - No

2.

Já – A chtěl bys ještě nějaké zvíře?

Ad – Ne

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Ad - Plyšáka mám

Já – A jakého?

Ad -Levharta

Já – A má nějaké jméno?

Ad – Ne

4.

Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?

Ad – Mám

Já – A jaká zvířata máš na těch obrázkách?

Ad - Já mám jenom dinosaury

5.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Ad – Ne

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Ad -Jo s Ondrou na tygra, to je kamarád

Já – A jak ta hra vypadá?

Ad – Bojujeme jako tygři

8.

Já - Jaké zvíře máš nejradši ?

Ad -Lva

Já – A co se ti na něm nejvíc líbí?

Ad - Nevím

Já - A jak bys ho popsal? Co bys o něm řekl, kdyby si měl vysvětlit , co takový lev dělá a jaký je?

Ad - Že to je masožrav

9.

Já -Bojíš se nějakého zvířete?

Ad -Vlka

Já -Proč zrovna vlka? Čeho se na něm bojíš?

Ad -Protože jich je hodně a jsou spolu
Já –A dokázal bys vlka nějak popsat? Jaký je?
Ad –Nevím

10.
Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěl potkat?
Ad -Hada
Já -Proč hada?
Ad -Protože ten by tě kousnul a v nemocnici tě nemůže zachránit

11.
Já -Jsou nějaká zvířata, která rád nemáš?
Ad –Nevím
Já – Máš rád všechna zvířata?
Ad – Nevím

12.
Já – Jak se obvykle chováš ke zvířatům?
Ad - Hezky
Já –A zachoval ses někdy k nějakému škaředě?
Ad –Nevím

13.
Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?
Ad – Viděl jsem v zoo
Já – Všechna?
Ad - Nevím
Já – A kde třeba jsi ještě viděl ta zvířata?
Ad – V televizi

14.
Já - Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?
Ad - Jenom dinosaurovou

15.
Já – A jakou pohádku máš nejradši?
Ad - Dinosaurová
Já - co se ti na ní tak líbí?
Ad - Že tam jsou masožravý dinosauři
Já – A co se v té pohádce děje?
Ad – Jsou tam dinosauři
Já – A co dělají?
Ad – Jí maso
Já - Dobře

16.
Já – Kdybys byl v pohádce a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.
Ad -Krokodýl
Já –A proč do krokodýla?

Ad – Nevím

17.

Já - Kdybys byl v nějaké pohádce a třeba měl za úkol plnit nějaké úkoly a k tomu by sis mohl vybrat nějaké zvíře jako pomocníka, aby ti s tím pomohlo, jaké zvíře by sis vybral?

Ad -Pejska

Já – Proč pejska?

Ad -Protože ten by mě chránil

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterým si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Ad –ano

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - Dinosaur

Nebezpečný – Dinosaur

Mazlivý – N

Roztomilý – N

Chytrý – N

Rychlý – Dinosaur

Zlý - had

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl dinosaur, tak teď bych ti řekla dinosaur a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Já – Tak medvěd, jaký je medvěd?

Medvěd - velký

Sova - N

Kůň - N

Pes – N

Kočka – N

Labuť - N

Křeček - N

Had -N

Tučňák -N

Prase – N

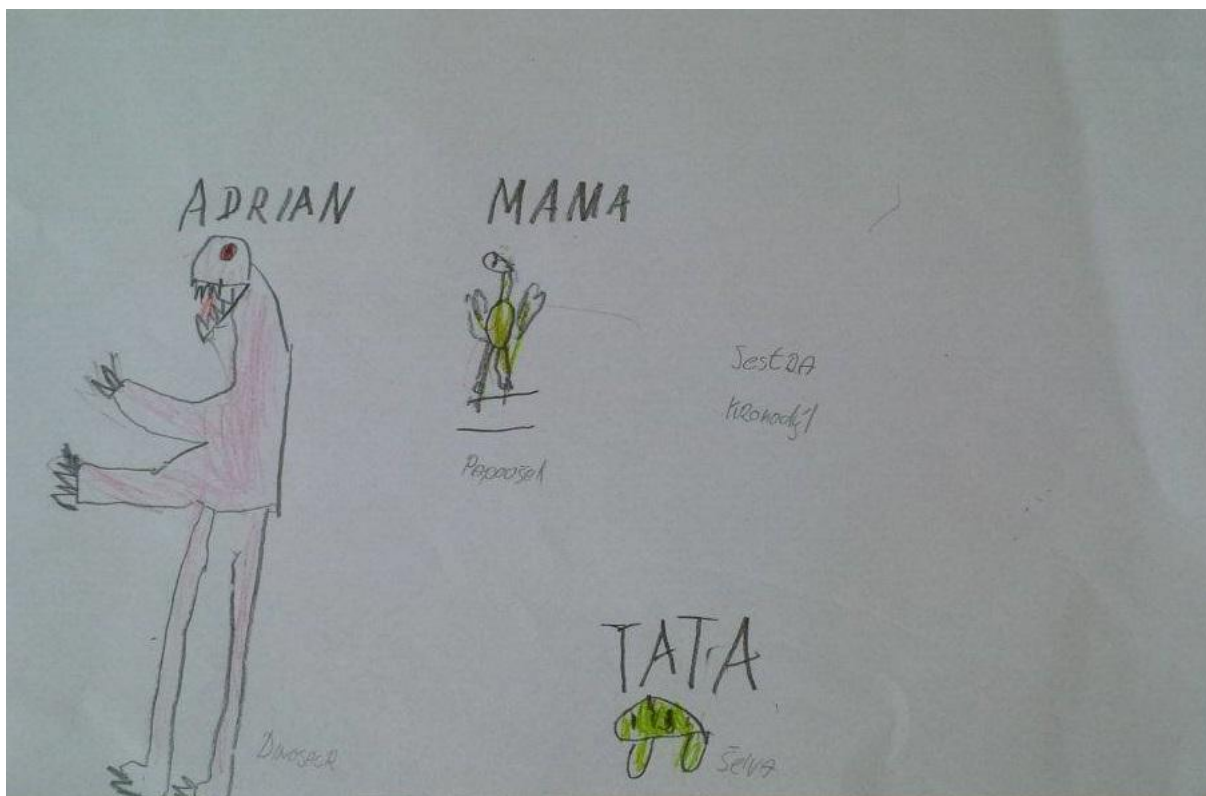
Kresba

Já – Dinosaur

Matka – Papoušek

Otec – Želva

Sestra – Krokodýl – Sestru Adrian nenamaloval, až když jsem se ho ptala, zda někdo na obrázku chybí, řekl, že sestra. Ptala jsem se tedy, proč ji nenamaloval a co by byla. Odpověděl, že by byla krokodýl, ale krokodýla neumí namalovat a tak ji nenamaloval.

Jindra

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Jin – Kočičku

Já – A jak s ní trávíš čas? Co s tou kočičkou nejradši děláš?

Jin – Hraju si s ní

Já – A jak třeba?

Jin – Tahám provázek a ona ho chytá

2.

Já – A chtěl bys ještě nějaké zvířátko?

Jin – Ne

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Jin – Jo, plyšáky

Já – A co máš za zvířata?

Jin – krtek, medvěd, tulínka (Tuleně) , zebra a velký bílý pes

Já – A máš je pojmenovaná?

Jin – Nemám je pojmenovaná

4.

Já – Máš na něčem obrázky zvířat?

Jin – Jo

Já – A obrázky jakých zvířat?

Jin – Pejsky

Já – A na čem ty obrázky máš?

Jin – Všude

5.

Já – Zdá se ti někdy o zvířatech?

Jin – Jo, třeba o psovi, jelenovi, o tygrech

Já – A jaké ty sny jsou?

Jin – Hezký

6.

Já – A vzpomněl by sis na nějaký ten sen?

Jin – Že si hraju se psem

7.

Já – A hraješ si někdy na nějaké zvíře?

Jin – Jo

Já – A na jaké?

Jin – Hodně na psa

Já – A jak to vypadá, když si hraješ na psa?

Jin – štěkám nebo aportuju

8.

Já – Jaké zvíře máš nejradši?

Jin – Kočku

Já – Proč zrovna kočku?

Jin - Protože ji mám rád a vždycky, když mamka jde do ložnice s tátou spát, tak táta jde k mámě a na břicho a pak tam vrní a spí až do rána a taťka říkal, že už se tam přestane vrtět a Macík už přestal vrnět a táta říká konečně a tátovi zazvonil budík do práce

Já – Takže Macík je váš kocour?

Jin – Jo

Já – A ten kocour chodí spát k mámě na břicho a tátovi se to nelíbí?

Jin – No táta nespí a Macík dělá hluk

Já – Takže Macík vrní a táta nemůže spát a když Macík přestane vrnět, tak táta už musí do práce?

Jin - No

9.

Já – Je nějaké zvíře, kterého se bojíš?

Jin -Tygr

Já – A proč se ho bojíš?

Jin – Má velký drápy a já se ho bojím

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Jin – Lva, nechci, aby mě snědl

11.

Já – Jsou nějaká zvířata, která rád nemáš?

Jin -Piraně, žraloky, lední medvědy

Já – co se ti na nich nelíbí?

Jin - Že kdybych šel plavat a nevím, jestli tam budou, tak se bojím, to stejný u žraloků

12.

Já – Jak se chováš ke zvířatům?

Jin – Dobře

Já – A zachoval ses někdy k nějakému škaredě?

Jin – Ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Jin – Nevím

Já – Viděl jsi všechna zvířata?

Jin – Ne

Já – No a ty, která jsi neviděl, jak víš, že existují? Viděl jsi je třeba v nějaké knížce?

Jin – Jo a máma mi o nich říká

14.

Já – znáš nějaké pohádky o zvířatech?

Jin - jo

15.

Já – A jakou z těch pohádek máš nejradši?

Jin – Medvídek Pú

Já -A co máš na tom nejradši?

Jin – úplně všechno

16.

Já – Kdybys byl v pohádce a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.

Jin – Ve vlkodlaka

Já – Proč zrovna ve vlkodlaka?

Jin – Nevím

Já – Co třeba takový vlkodlak umí? Co dělá?

Jin – Nevím, ale něco jo

17.

Já – No a kdybys třeba byla v nějaké pohádce a mohla by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzala?

Jin – Lva

Já – A proč lva?

Jin - protože umí dobře skákat, lovit a má ostrý drápy, zuby a je nebezpečnej, mohl by mě bránit

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Jin – jo

Já – Tak co třeba silné zvíře? Jaké zvíře je podle silné?

Silný - tygr

Nebezpečný – piraña

Roztomilý – morče

Mazlivý – kočka

Rychlý – rys

Chytrý – N

Zlý - žralok

19.

Já - Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl tygr, tak teď bych ti řekla tygr a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Jin – jo

Já – Tak medvěd. Jaký je medvěd?

Medvěd -silný

Sova - rychlá

Kůň - rychlý

Pes – silný

Kočka – mazlíci

Labuť - rychlá

Křeček - N

Had -pomalý

Tučňák - N

Prase - N

Kresba

Všichni králíci. Na obrázku je příběh, kdy šla celá rodina na procházku, potkala kouzelníka a ten je všechny začaroval do králíků. Postava vlevo je kouzelník, který na ně míří kouzelnou hůlkou.

Lukáš

1.

Já – Máš doma nějaké zvíře?

Luk –Ne

2.

Já – A chtěl bys nějaké?

Luk – Rybu

Já – Proč rybu?

Luk – Protože se mi líbí

Já – A co se ti na ní líbí?

Luk – všechno

Já – A co bys s ní dělal, kdybys jí měl?

Luk – Koukal bych na ní, jak plave

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Luk – Ne

Já – Ani plyšáka?

Luk – Jo

Já – A jakýho?

Luk – Pandu

Já – A jmenuje se nějak?

Luk – Ne

4.

Já – Máš někde nějaké obrázky zvířat?

Luk – Moje ségra, já ne

Já – Vůbec nikde nemáš obrázky zvířat? Ani třeba na sešitu nebo tak?

Luk - Ne

5.

Já – Zdá se ti někdy o zvířatech?

Luk – Jo

Já – A jaké ty sny jsou?

Luk – Hezké

6.

Já – A vzpomněl by sis na nějaký?

Luk – Nevzpomínám si

Já – Dobře, to nevadí

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Luk - Jo

Já - a na jaký?

Luk - Na psa

Já – A jak ta hra vypadá?

Luk – Mám pelíšek pod stolem, já tam mám taky bunkr, když jsem voják, ale když jsem pes, tak tam mám boudu a mám tam misky a hlídám to tam

8.

Já – A jaké zvíře je tvoje nejoblíbenější?

Luk – Zebra

Já – A co se Ti na ní líbí?

Luk – Pruhy

Já – A kdybys měl něco o zebře říct, jak bys ji popsal?

Luk – Nevím

9.

Já – Bojíš se nějakého zvířete?

Luk – Lva

Já – Proč lva?

Luk – Mohl by mě kousnout

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Luk – Žirafu

Já – Proč žirafu?

Luk – Protože se mi nelíbí, jak má dlouhý krk

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš rád?

Luk – hodně

Já – A jaký třeba?

Luk – Žirafa, holub

Já – A proč nemáš rád holuba?

Luk – To už jsem zapomněl, ale nemám

Já – Dobře, to nevadí

12.

Já – Jak se ke zvířatům chováš?

Luk – Hezky

Já – A zachoval ses někdy k nějakému škaredě?

Luk - Ne

13.

Já - A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Luk – No některý jsem viděla v zoo, ale taky v televizi a z knížek

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Luk – Ne

Já – Opravdu si na žádnou nevzpomínáš?

Luk - Ne

15.

Já – Ty nemáš žádnou oblíbenou pohádku? Nebo třeba příběh?

Luk – Jo, Madagaskar

Já – No vidíš a co se ti na něm líbí?

Luk – Že je srandovní a je tam zebra

16.

Já – No a kdybys ty byl v pohádce a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.

Luk – Zebra

Já – Proč zrovna zebra?

Luk – Protože se mi líbí

Já – A co se ti na ní líbí nejvíc?

Luk - všechno

17.

Já – No a kdybys třeba byl v nějaké pohádce a mohl by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzal?

Luk – Krokodýla

Já – A jak by ti ten krokodýl pomáhal?

Luk – To už nevím

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Luk – jo

Já - Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - lev

Nebezpečný – krokodýl

Roztomilý – ryba

Mazlivý – N

Chytrý – N

Rychlý – kůň

Zlý - vlk

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl slon, tak teď bych ti řekla slon a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Luk - jo

Medvěd -silný

Sova - N

Kůň - rychlý

Pes – rychlý

Kočka – roztomilá

Labuť - N

Křeček - mazlivý

Had - zlý

Tučňák - N

Prase - rychlý

Kresba

Lukáš – Lev

Matka – Lev

Otec – Krokodýl

Sestra – Kočka

Proč je on černý a matka zrzavá, když jsou oba lvi, nevěděl.

Marek

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Ma – Velkého psa

Já – A co s ním nejradši děláš? Jak s ním strávíš čas?

Ma – Hrajeme si

Já – A jak třeba?

Ma – Třeba se přetahujeme

2.

Já – Chtěl bys ještě nějaké zvíře?

Ma – Jo

Já – A jaké?

Ma – Kočku

Já – Proč zrovna kočku? Co se ti na ní líbí?

Ma – Nevím

Já – A co bys dělal s tou kočkou?

Ma – Hrál si

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Ma – Jo

Já – Jaké?

Ma – Plyšový medvěd a pak plyšový malý pejsek

Já – A jmenují se nějak?

Ma – Ne, já jsem jim ještě nedal jméno

Já – A budeš jim nějaká dávat?

Ma – Jo

4.

Já – Máš někde na něčem obrázky zvířat?

Ma – Ne

Já – vůbec nikde?

Ma - Ne

5.

Já – Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Ma – Jo

Já – A o jakých?

Ma – O tygrech

6.

Já – A co se Ti o něm zdá?

Ma – No ...

Já – Jsou to hezké sny?

Ma – jo

Já – A vzpomeneš si, co se ti o nich zdá?

Ma – No různě ... třeba si hrajem

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Ma -Jo na tygra

Já – Jakože ty jsi tygr?

Ma – jo

Já – A co děláš, když jsi tygr?

Ma – Přepadávám lidi

8.

Já – Jaké zvíře máš nejradši?

Ma – Pejska

Já – A co se Ti na něm líbí?

Ma – Líbí se mi, že mě olizuje

Já – A uměl bys ho popsat? Třeba co takový pejsek dělá nebo jak se chová?

Ma – Olizuje lidi

9.

Já – Bojíš se nějakého zvířete?

Ma – ne

Já – Opravdu žádného?

Ma – Ne

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Ma – Nevím, asi ne

11.

Já – A jsou nějaká zvířata, která nemáš rád?

Ma – Nevím, spíš ne

Já – Takže máš rád všechna?

Ma – Jo

12.

Já – Jak se ke zvířatům chováš?

Ma - Hezky

Já – A choval ses někdy k nějakému škaředě?

Ma – to ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Ma - Ne, hlavně z televize

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech?

Ma – Ne

Já – Opravdu ne? Ani žádný příběh?

Ma – Ne

15.

Já – A jaká je tvá oblíbená pohádka?

Ma – Nevím

Já – Dobře, to nevadí

16.

Já – Kdybys byl v pohádce a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.

Ma – Do krokodýla

Já – Proč právě do krokodýla?

Ma – Nevím

17.

Já – No a kdybys třeba byl v nějaké pohádce a mohl by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzal?

Ma – Tygra

Já – A jak by ti ten tygr mohl pomoci? Co umí?

Ma – Nevím

Já – A proč by sis ho teda vzal?

Ma - Nevím

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Ma – jo

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

silný - veleryba

Nebezpečný – gepard

Roztomilý – pejsek malej

Mazlivý - křeček

Chytrý - opice
Rychlý – nevím
Zlý - medvěd

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl velryba, tak teď bych ti rekla velryba a ty bys mi k tomu rekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Ma - Ano

Medvěd -Hnědý

Sova - Hnědá

Kůň - Bílý

Pes – N

Kočka – N

Labuť - Bílá

Křeček - Hnědý

Had - N

Tučňák - N

Prase – N

Kresba

Já – Lev

Matka – Lev

Otec – Krokodýl

Bratr – Opice

Marek sedí s Lukášem a mají velice podobné kresby. Marek nakonec uvedl, že on není lev, ale je to vlastně zvíře, které si vymyslel.

Ondra

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Ond – Psa na Bali

Já – A co s tím psem nejradši děláš? Jak s ním trávíš čas?

Ond – Hraju si s ním odpoledne

Já – A jak si třeba hrajete?

Ond – Chodíme spolu ven, honíme se, pereme se a tak

2.

Já – A chtěl bys ještě nějaké zvíře?

Ond – Ne, stačí mi jedno

3.

Já – Má nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Ond – Mám tady i na Bali, třeba býka nebo kravičku, koníka, kočku, psa, lva, vlka, tygra, dinosaura

Já – To jsou plyšáci?

Ond – Jo

Já – A mají jména?

Ond – To ne

4.

Já – Máš někde na něčem obrázky zvířat?

Ond – Ne

Já – Ani žádný plakát? Nebo třeba obrázky na sešitu, na oblečení nebo tak?

Ond – jo to jo... na oblečení

Já – A co tam máš za zvíře?

Ond – Tygra

5.

Já – Zdá se ti někdy o zvířatech?

Ond – Ano , někdy se mi zdálo o dinosaurech, nic jiného a jednou jsem byl už v Čechách a zdálo se mi, že jsem na Bali

6.

Já – A co se Ti zdálo o těch dinosaurech?

Ond – Že jeden dinosaur mě honil a nožem jsem se bránil a on přede mnou utekl, druhý byl hezčí, že se nechali i pohladit

7.

Já -Hraješ si někdy na zvíře?

Ond - Ano, na tygry

Já – A jak ta hra vypadá?

Ond – Hrajeme s klukama, oni jsou taky tygři a bojujeme

8.

Já – Jaké je tvoje nejoblíbenější zvíře?

Ond - Křečka a morče,

Já – A proč jsou tvoje nejoblíbenější?

Ond - Protože jsou hezký, jak jsou hezky barevný ne jako růžovej, mně se líbí bílá, šedivá a černá.

9.

Já – Bojíš se nějakého zvířete?

Ond -Třeba tak tygra, vlka, leopardů, gepardů, byzonů, býků, když se naštvou, žraloků, malinký bílý lišky

Já – Malinký bílý lišky?

Ond - To jsou takový polní, jsou ohrožený, protože eskymáci je zabíjej

Já – A těch se bojíš?

Ond – Jo, jsou nebezpečný

10.

Já -Jaké zvíře bys nikdy nechtěl potkat?

Ond - Tygra toho nechci ani vidět, bojím se, protože je masožravec, ale moc jich není, tak je radši chráním, až budu dospělej, ale mám je rád tygry

11.

Já - Jsou nějaká zvířata, která rád nemáš?

Ond - Třeba jenom jedno zvíře, ale musím si to zapamatovat, co to byl , prase divoký

Já - A proč prase?

Ond -Protože rozbíjí pole a stromy a louky nejsou hezký a srnky se nemaj kam schovat, aby nebyla miminkům zima

12.

Já – Jak se ke zvířatům chováš?

Ond – No chráním je

Já – A choval ses někdy k nějakému škaredě?

Ond - Ano, protože Elinka (to je pes na Bali) kousla mě a tekla mi krev, proto jsem ji bouchnul koštětem přes pusu, jenom pomalu, aby ji to nebolelo, je to ještě štěně

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Ond – Ze zoo znám skoro všechny a ostatní z dokumentů, co koukám s rodičema

14.

Já – Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Ond – Ne

Já – Ani žádnou pohádku, kde zvířata vystupují?

Ond – Ne

Já – A nějaký příběh? Nemusí to být pohádka

Ond - Ne

15.

Já – Ani žádnou oblíbenou pohádku nemáš?

Ond – ne, já na pohádky nekoukám

Já - Dobře

16.

Já –Ale co kdybys byl v pohádce a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.

Ond – Nechtěl bych, já jsem takhle rád

Já – Ani by sis nechtěl nic zkusit?

Ond – Asi ne

Já – No dobře

17.

Já – No a kdybys třeba byl v nějaké pohádce a mohl by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzal?

Ond – Ano

Já – A jaký?

Ond – Křečka

Já – Proč právě křečka?

Ond – Protože já mám moc rád křečky, já dycky maluju křečky

Já – A co se Ti na nich tak líbí?

Ond – Jsou roztomilý

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterým si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Ond – jo

Já - Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - slon

Nebezpečný – tygr

Roztomilý – křeček

Mazlivý – Křeček

Chytrý – N

Rychlý – gepard

Zlý – prase divoký

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má,

ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl slon, tak teď bych ti řekla slon a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Ond – Ano

Já – Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - velký

Sova - malinká

Kůň – jí trávu

Pes – jí maso

Kočka – jí granaule

Labuť - bílá

Křeček - bílý nebo šedý

Had - jedovatý

Tučňák - ohrožený

Prase - nebezpečný

Kresba

Ondra žije půl roku v ČR a půl roku na Bali, kam rodiče jezdí pracovat. To se odráželo i na problémech s porozuměním, včetně instrukce kresby. Nejdřív namaloval sebe a mámu jako lidi, protože myslel, že má nakreslit rodinu. Pak mu bylo vysvětleno, že mají být nakresleni jako zvířata, tak nakreslil sebe a bratra, matku nevěděl, jak nakreslit jako zvíře a otec na kresbě není, prý je pryč, protože je pořád pryč.

Bratr – kocour

Já – papoušek

Stáňa

1.

Já - Máš nějaké zvíře?

St - Psy, rybičky a jednu kočku

Já – A co s nimi nejradši děláš? Jak s nimi trávíš čas?

St - hraju si s pejskama

Já – A co s těmi dalšími?

St – Na rybičky koukám a kočku mazlím

Já – A jak si hraješ s tím pejskem?

St – Já jim třeba něco hodim a oni mi to přinesou

2.

Já – A chtěl bys ještě nějaké zvířátko?

St - Budeme mít štěňátko a to bude moje

Já - A těšíš se na něj?

St -Jo

Já - A chtěla bys ještě nějaký jiný zvíře než to štěňátko, co budete mít?

St - Třeba kočičku

Já - A proč právě kočičku?

St -Protože mají hladký chloupky tak se mi líbí je hladit

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

St –Jo, lego Chima tam po sobě ale střílí

Já – To po sobě střílí ta zvířata?

St -jo

Já – Aha a co je tam třeba za zvířata?

St – Různý ... třeba krokodýl, tygr, opice

Já – A s tím si rád hraješ?

St - jo

Já – a co třeba nějaký plyšáky máš?

St - Pejška

Já - a jmenuje se nějak ten pejsek?

St – Ouško

4.

Já – Máš někde na něčem obrázky zvířat?

St - Něco jsem si nakreslil

Já – A co si třeba kreslil?

St – Krokodýla

Já – A kreslíš si rád zvířata?

St – Docela jo

Já – A máš ještě někde nějaké obrázky? Třeba na oblečení nebo tak?

St – Jo tygra na triku

Já – A ještě někde?

St – Asi ne

5.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

St – Ne

7.

Já – A hraješ si někdy na zvíře?

St – ne

8.

Já – Jaké zvíře je tvoje nejoblíbenější?

St – Pejsek

Já – A proč právě pejsek? Co se Ti na něm tak líbí?

St - Protože se mi líbí jejich očička

Já – A jak bys pejsky popsal? Co třeba dělají, jaks e chovají

St – To nevím

Já – Nic tě nenapadá?

St - Ne

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete

St - Žádný ani žraloka

Já – Vůbec žádnýho?

St – Ne

Já – To jsi odvážný

St – jo

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěl potkat?

St – Žraloka

Já – a proč?

St - Protože muže malinko na souš

Já - a proto bys ho nechtěl potkat?

St – Aby mě nesežral

11.

Já – Jsou nějaká zvířata, která rád nemáš?

St – Ne

Já – Takže máš rád všechny?

St – jo

Já – i toho žraloka?

St – Nevím

12.

Já – Jak se ke zvířatům chováš?

St - Hezky

Já – A choval ses někdy k nějakému škaředě?

St – ne

13.

Já – A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

St -Ne, já se o nich dověděl máme knížku

14.

Já -Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, ve kterých zvířata vystupují?

St - Ne, nedívám se na pohádky

Já – A co nějaké příběhy?

St - ne

15.

Já – Ani žádný oblíbený příběh nemáš?

St - Ne

16.

Já –No, ale kdybys byl třeba v nějakém příběhu a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.

St -Nevím

Já -nic Tě nenapadá?

St –ne

Já – Můžeš si vybrat úplně cokoliiv

St – Nevím

17.

Já – No a kdybys třeba byl v nějaké pohádce a mohl by sis vzít s sebou nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzal?

St -Krokodýla

Já– a proč právě krokodýla? Jak by Ti mohl pomoci?

St - Protože mají zuby

Já – A jak by Ti pomohl?

St – Bojovat proti nepříteli

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterým si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

St – Jo

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

silný - žralok

Nebezpečný – piraña

Roztomilý – ryba

Mazlivý -kočka

Chytrý -N

Rychlý - delfin

Zlý – žralok

19.

Já - Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl žralok, tak teď bych ti řekla žralok a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

St- Ano

Já – Tak medvěd, jakou vlastnost má podle tebe medvěd?

Medvěd -N

Sova - Silná

Kůň - Zlobí

Pes – Má dobrý sluch

Kočka – Dobrý zrak

Labuť - N

Křeček - Slabý

Had - Trošku silný

Tučňák - N

Prase – N

Kresba

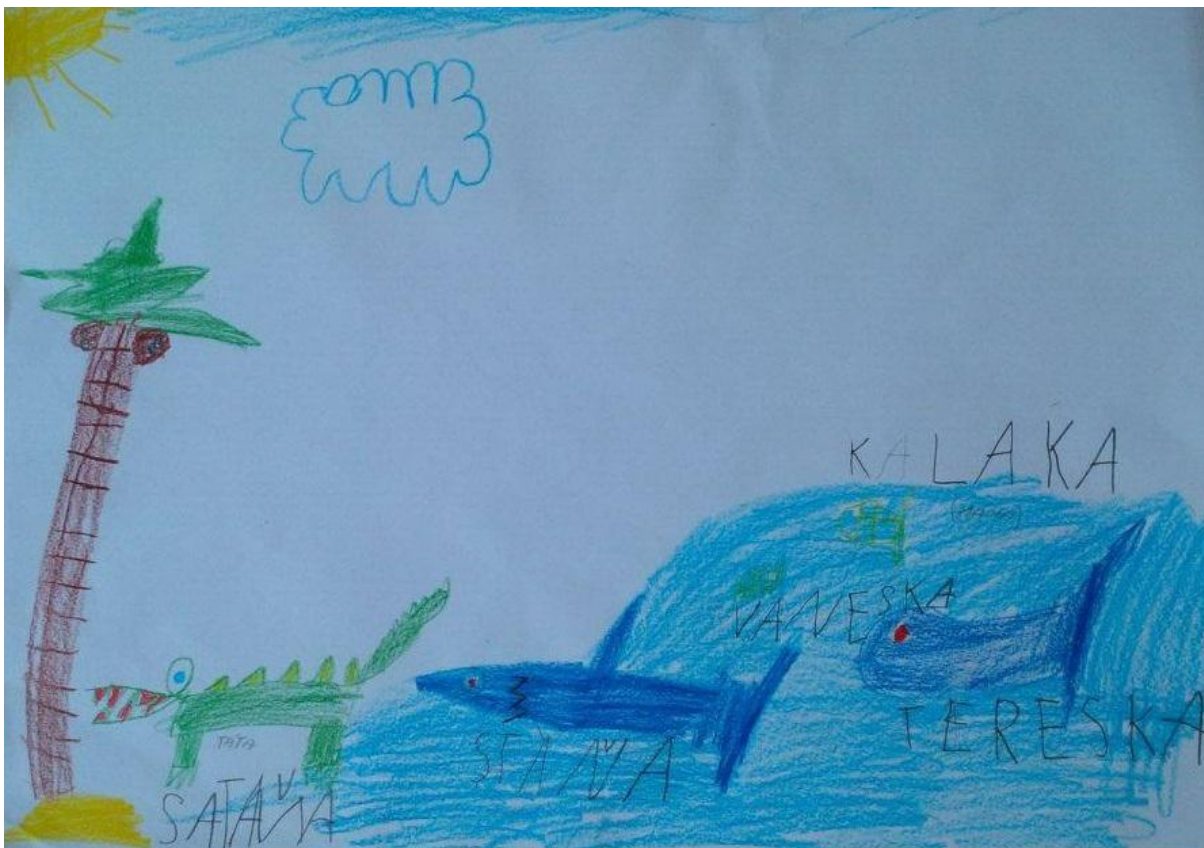
Já – Žralok

Otec – Krokodýl

Matka – Rybička (v kresbě označena jako Kalaka = Klárka)

Sestra 1 – Rybička

Sestra 2 – Velryba

Toník

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Ton – Ano

Já – A jaké?

Ton - papoušek, jenže jsem zapomněl jeho druh ale jmenuje se Alík i když nevíme, jestli je to kluk nebo holka, ale stejně je to Alík a už na to i slyší

Já – No a co s tím papouškem nejradši děláš? Jak s ním trávíš čas?

Ton - Honí mě ten papoušek

Já – A proč tě honí?

Ton - no já nevím, hraju si s ním, ale někdy mi sedne na rameno a chce mi klovat ucho, ještě, že nejsem holka

Já – Proč?

Ton – Protože by mi strhnul náušnici, ty drápy bolí

Já – Ahá, no to máš pravdu

2.

Já – Chtěl bys ještě nějaké zvíře?

Ton - Ne, měli jsme Pepíka, to byl náš předchozí papoušek, byl strašně hezkej a chytrej ale než jsem byl na světě

Já – No a kdyby sis mohl vybrat jakýkoli zvířátko bys chtěl, nechtěl bys žádný?

Ton – Asi bych chtěl pejska

Já – A proč pejska?

Ton – Můžu si s ním hrát a venčit ho

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Ton - Jo, ale jenom dřevěný a ty už jsme dali na půdu

Já - Ani plyšáky třeba nemáš?

Ton - Jo krtka, koně, tukana , já mu říkám ťukt'uk

Já – Proč?

Ton - protože do všeho klove

Já – A ti další mají taky jména?

Ton - No krtěk Ťukt'uk a Kůň kůň

Já – Ahá, já myslela, že Ťukt'uk je ten tukan?

Ton – No to taky

Já – Takže krtěk a tukan se jmenují stejně?

Ton – Ne, krtkovi říkám krtěk

Já – Aha, tak to jo

4.

Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?

Ton -Mám

Já - A kde? Máš nějaký obrázky na zdi nebo třeba na oblečení?

Ton - Tak spíš na oblečení,

Já – A jaká zvířata?

Ton - Třeba pavouka, tygra, sokola

Já – A třeba na zdi doma nemáš nějaký?

Ton – To by mi mamka nedovolila

5., 6.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Ton - Jo, že třeba jezdím na koni a ten mě shodí, dokonce jedna holka u nás má koně a když mu říká, aby jel, tak stojí a když prrr, tak běží a mrkev nechce.

Já - A jezdil jsi někdy na koni?

Ton - Jo ve školce na poníkovi

Já – A neshodil Tě?

Ton – Ne

Já – A ty chodíš za tou kamarádkou, co má toho koně?

Ton – Jo, je to kamarádka

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Ton - Jo,

Já - a na jaký?

Ton - Na papouška

Já – A jak ta hra vypadá?

Ton – Hraju si na Alíka, lítám a vždycky něco seberu a pak to schovám

Já – To dělá ten tvůj papoušek?

Ton – Jo, někdy jo

8.

Já – Jaké zvíře máš nejradši?

Ton - Papoušky, protože nejsem na ně alergickéj a navíc nevím, na co jsem alergickéj

Já – No a dokázal bys papouška nějak popsat? Co bys o něm řekl?

Ton - No že papoušek se vlastně jako je nejchytřejší zvíře, že má křídla, aby mohl lítat a nožičky aby se mohl zachytit a dráčky, aby se tam vydržel, ale sovám se protáčí hlava

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

Ton - No jo

Já - A jakého?

Ton - Hadů

Já - Proč?

Ton - Protože některý jsou jedovatý.

Já - A jak bys popsals hada?

Ton - Že má klouby, co se umí protáčet

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Ton - Žraloka

Já - Proč žraloka?

Ton - By mi ukousl nohu

11.

Já - Jsou nějaká zvířata, která rád nemáš?

Ton - Jo

Já - A jaká?

Ton - Tak úplně, který nenávidím, je Dan

Já - A to je kdo?

Ton - To je náš soused, to je sousední pes a prostě on jako štěká na mě a nesnáším ho a hned vedle jsme my a pak sousedí a ty maj Bena a toho taky nemusím

Já - Nemáš rád psy?

Ton - ne

Já - Ale říkal si, že bys pejska chtěl?

Ton - Nojo, ale ten by byl jinej, hodnej

Já - Tak to jo

12.

Já - Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Ton - Dobře, hraju si s ním a tak

Já - A zachoval ses někdy k nějakému škaredě?

Ton - No jo k našemu Alímu, protože mi sebral gumu, tak jsem na něj křičel

13.

Já - A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Ton - No většinu jsem viděl v zoo, ale třeba třeba některý ne

Já - A jaké zvíře jsi nikdy doopravdy neviděl?

Ton - Třeba žraloka

14.

Já - Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Ton - Mickeymouse, Pan liška

15.

Já - A jaká pohádka je tvoje nejoblíbenější?

Ton - Pan liška

Já - Proč? Co se Ti na ní líbí?

Ton - Protože je to o tom, že liška jako nechce, aby jedny zlí pánové na statku zabíjeli zvířata a tydle věci

Já - Líbí se ti, jak Pan liška pomáhá zvířatům?

Ton – jo

16.

Já – A co kdybys byl v pohádce a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.

Ton – Papoušek

Já – Proč právě papoušek?

Ton – Protože je nejlepší

17.

Já – No a kdybys třeba byl v nějaké pohádce a mohl by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzal?

Ton – Papouška

Já – A jak by Ti třeba mohl pomoci?

Ton – Třeba by mi pro něco doletěl nebo by mi radil, je chytrej

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Ton – jo

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - Medvěd

Nebezpečný – Tygr

Mazlivý – Kočka

Roztomilý – Křeček

Chytrý – Papoušek

Rychlý – Papoušek

Zlý – Lev

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl medvěd, tak teď bych ti řekla medvěd a ty bys mi k tomu řekla silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Ton – jo, naopak

Já - Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd -silný

Sova - chytrá

Kůň - rychlý

Pes – domácí zvíře

Kočka – se toulá

Labuť - příjemná

Křeček - roztomilý

Had - nesnáším

Tučňák - roztomilý

Prase – chlív

Kresba

Otec - žirafa, Matka – želva, Sestra – Slepice, Sestra – Kočka, Já – Papoušek

Na obrázku jejich dům, za rohem se schovává kouzelník, který je začaroval do zvířat. Všechna zvířata mají u hlavy otazník, který znamená otázku, proč je kouzelník začaroval.

Honza

1.

Já – Máš nějaké zvíře?

Hon - Ano

Já – A jaké?

Hon - Rybičky a pak mám ještě 8 psů, měl jsem jich 15 k tomu 10 štěňat

Já - To chováte?

Hon - Jo.

Já - A co to je?

Hon - Howavarti a ovčák a teriér s bišonkem

Já - Co s nima děláš? Trávíš s nimi nějak čas?

Hon - Třeba o víkendu s nima jdeme na zahradu

Já - Takže jsi s nimi na zahradě

Hon – jojo

Já – A co tam děláte?

Hon – hrajeme si, já je třeba honim a oni mě a tak prostě

2.

Já – Chtěl bys ještě nějaké zvíře?

Hon - Ještě jsem míval 2 kočky

Já - A nějaké tvoje vysněné zvíře?

Hon - Kočku, ale táta má alergii no a s těma2 kocourama se stalo to, že jeden utekl a druhý špatně skočil

Já - Takže bys chtěl kočku?

Hon - jo

Já – A co se ti na nich líbí?

Hon - Protože Rambo byl hodně hodnej a chtěj bych další hodnou kočičku

3.

Já – Máš nějaké hračky, co vypadají jako zvířata?

Hon - Jo plyšáka, medvěda, pak tam mám kočky, aby nám nebyla smutno po kočičkách tak je můj bracha dostal k narozkám.

Já - Pylošový?

Hon – Jo a pejsek, kterej se dá změnit v polštář a mazlíčka

Já – A máš je nějak pojmenované?

Hon - Kočky – Aron, Rambo, Balu, podle těch co jsme měli

4.

Já – Máš někde obrázky nějakých zvířat?

Hon - No ne ale rád si maluju

Já - Zvířátka?

Hon – jo

Já – A která?

Hon - Rád maluju kočičky

5.

Já - Zdá se Ti někdy o zvířatech?

Hon - Jo zdá se mi o nich někdy něco

6.

Já - A co? Vzpomeneš si na nějaký sen?

Hon - Že se přijdou v noci přitulit

Já – Kočky?

Hon – Jo

Já – Jsou to hezké sny?

Hon – jo

7.

Já - Hraješ si někdy na zvíře?

Hon - Jo já si hraju hodně na psa

Já – A jak to vypadá, když si hraješ na psa?

8.

Já – Jaké zvíře máš nejradši?

Hon - Asi kočky

Já – Co se ti na nich nejvíc líbí?

Hon – Všechno

Já - A co bys o nich řekl? Dokázal bys je nějak popsat?

Hon - Tak každopádně vidí v noci, pak má dobrou sluch, protože když zatřepeme s jídlem, tak hned přijde, pak ještě jsou mazlivý, pijou mléko

9.

Já - Bojíš se nějakého zvířete?

Hon - Jo, občas se bojím vlka a medvěda

Já - A proč vlka a medvěda?

Hon - Protože těžko se přistěhovali do zoo další vlci.

Já - A ty myslíš, že by ti mohli něco udělat?

Hon - Jo, jsem viděl, že jeden vlk tam běhal a byl škrábej.

Já - A jak bys popsal vlka? Co bys o něm mohl říct?

Hon - Byl by hrozně obranej, že hrozně rychle běhá třeba, ten vlk by byl dobrou, akorát že vadí mi na něm to, že je rychlejší a vadí mi potom to, že hodně škrábe

10.

Já - Jaké zvíře bys nikdy nechtěla potkat?

Hon - Anakonda

Já - Proč?

Hon - Protože ta by mě mohla uštknout a mohla by do mě dát jed.

Já - A viděl jsi ji někdy?

Hon - Ne, viděl jsem maximálně tak slepýše a užovka

Já - A jak víš, že by to ti mohla udělat?

Hon - Protože jsme si o tom povídali s tátou

11.

Já - Jsou nějaká zvířata, která rád nemáš?

Hon - Medvědy a vlky a anakondy

Já - Proč právě tyhle?

Hon - Protože jsou nebezpečný

12.

Já - Jak se obvykle chováš ke zvířatům?

Ton - Dobře

Já - A zachoval ses někdy k nějakému škaredě?

Ton - Ne

13.

Já - A ta zvířata, o kterých víš, že existují, viděl jsi je všechny živě na vlastní oči? Myslím, jestli si je viděl doopravdy nebo si některá třeba neviděl a znáš je jen třeba z knížek nebo z televize nebo nějakých příběhů?

Hon - No znám je odjinud

Já - A odkud nejmíc?

Honza - Táta mi říká a třeba televize

Já - A jaké zvíře jsi třeba nikdy doopravdy neviděl a znáš ho?

Hon - Vlk

14.

Já - Znáš nějaké pohádky o zvířatech nebo pohádky, kde zvířata vystupují?

Hon - Už si nevzpomínám jaký ale jo

15.

Já - A jaká je tvoje nejoblíbenější pohádka?

Hon – No já nevím

Já – A třeba nějaký příběh?

Hon - Nevím

16.

Já – Kdybys byl v pohádce a potkal nějakého kouzelníka, třeba takového, co začaroval tu tvoji rodinu, jak si jí kreslil, a ten kouzelník by tě mohl proměnit v úplně cokoliv, co bys chtěl být? V co by tě měl začarovat? Může to být cokoliv – člověk, věc, zvíře, rostlina. Cokoliv by sis přál.

Hon – Rytíř

Já – Proč právě rytíř?

Hon – Protože ten je hodně obranej proti vlkovi

17.

Já – No a kdybys třeba byl v nějaké pohádce a mohl by sis s sebou vzít nějaké zvíře jako pomocníka, co by sis vzal?

Hon - Jo, nějakýho jo protože ono se totiž dá, táta četl komentář, že udělali nějaký z vlka na psa, protože ten vlk se začal chovat úplně jako pes, lehni sedni

Já – No a jaký zvíře by sis teda vzal?

Hon - No pejska, ovčák by postačil

Já - A proč zrovna toho?

Hon - Protože se mi zdá dost dobrej, protože my ho máme

18.

Já – Já ti teď budu říkat nějaké vlastnosti a ty mi k tomu řekneš nějaké zvíře, o kterém si myslíš, že tu vlastnost má. Můžeme?

Hon – jo

Já – Tak silné, znáš nějaké zvíře, které je silné?

Silný - slon

Nebezpečný – vlk

Mazlivý – kočka

Roztomilý – křeček

Chytrý – N

Rychlý – N

Zlý - Vlk

19.

Já – Dobře, a teď to uděláme obráceně, ano? Jak jsem ti teď říkal ty vlastnosti, jako třeba silný a tys mi k tomu říkal zvířata, tak teď to bude naopak. Já ti budu říkat zvířata a ty se mi pokusíš k nim říct nějakou vlastnost, kterou to zvíře má, ano? Jako jsem Ti před tím říkala třeba silný a tys mi k tomu řekl slon, tak teď bych ti řekla slon a ty bys mi k tomu řekl silný. Rozumíš mi? Budeme to dělat naopak.

Hon – jo

Já - Tak medvěd, jaký je podle tebe medvěd?

Medvěd - obranný

Sova – vidí v noci

Kůň – je velký

Pes – hlídá barák

Kočka – je na mazlení

Labuť – plave po vodě

Křeček - je na mazlení

Had - některý jsou nebezpečný

Tučňák - může chodit po ledu

Prase – koupe se v bahně

Kresba

Otec – Lev, Matka – Vlk, Bratr – Anakonda, Já – Piraňa

Příloha č. 5 – Odpovědi na dotazník + kresby – 4. Třída – Dívky

Alžběta

- 1) Mám strašilku. Líbí se mi, když mi leze po ruce.
- 2) Ano, chtěla bych pejska. Bavilo by mě si s ním hrát a venčit ho.
- 3) Mám jich hodně, ale nemám je pojmenované. Nejradši mám plyšového medvěda.
- 4) Na oblečení mám kočky a v pokojíčku mám obrázek mého kocourka Maxíka.
- 5) O zvířatech se mi nezdál žádný sen.
- 6) Na žádný si nevzpomínám
- 7) Myslím, že už jsem na to velká.
- 8) Mám ráda lemury a opičky. Líbí se mi, jak se udrží na stěně (drátěné).
- 9) Hadů (některých). Bojím se jejich uštknutí.
- 10) Hada, protože je nebezpečný.
- 11) Pavouky. Nelíbí se mi, jak jsou chlupatí.
- 12) Zatím ještě k žádnému.
- 13) Viděla jsem všechna v zoo.
- 14) Litles petshop
- 15) Litles petshop. Líbí se mi ta zvířata, je jich tam hodně a je to zábavné.
- 16) Elza z pohádky ledové království, protože je to princezna a umí kouzlit

17) Nevím, nic mě nenapadá

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - tygr

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- lev

Roztomilé zvíře – koala

Zlé zvíře - had

Mazlivé zvíře – kočka

Chytré zvíře - myš

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – jí med

Sova – spí

Kůň – běhá

Pes – štěká

Kočka – mňouká

Labuť – létá

Křeček - kouše

Had -plazí se

Tučňák - kolíbá se

Prase – válí se

Kresba

Matka – kočka, Sestra – gepardice, Otec – pavouk, Já – had

Ela

- 1) Ne, nemám
- 2) Rybičky. Nevím proč, hodně se mi líbí
- 3) Plyšového pejska a jmenuje se Justýnka
- 4) Ano, na deskách od knížky mám kočky
- 5) Nevím, většinou ne.
- 6) Ne, nevzpomínám si.
- 7) Ano, hraji si na kočičku. Mazlím se a vrním.
- 8) Já mám ráda asi všechny zvířata
- 9) Ano, chlupatých pavouků
- 10) Mrtvý zvířátka
- 11) Tarantuli, jsou chlupatý
- 12) Ne
- 13) Ne, znám je nejvíc z knížek
- 14) Králíci v klobouku
- 15) Mám ráda všechny pohádky
- 16) Džínka
Já – Co je to džínka?
Ela – To je víla, která žije v lese
Já – A ty bys chtěla žít taky v lese?
Ela – Trochu
Já – A proč bys ještě chtěla být lesní víla?
Ela – Jsou krásné a umí tancovat
Já – A to bys chtěla taky?
Ela - Jo
- 17) Nevím

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

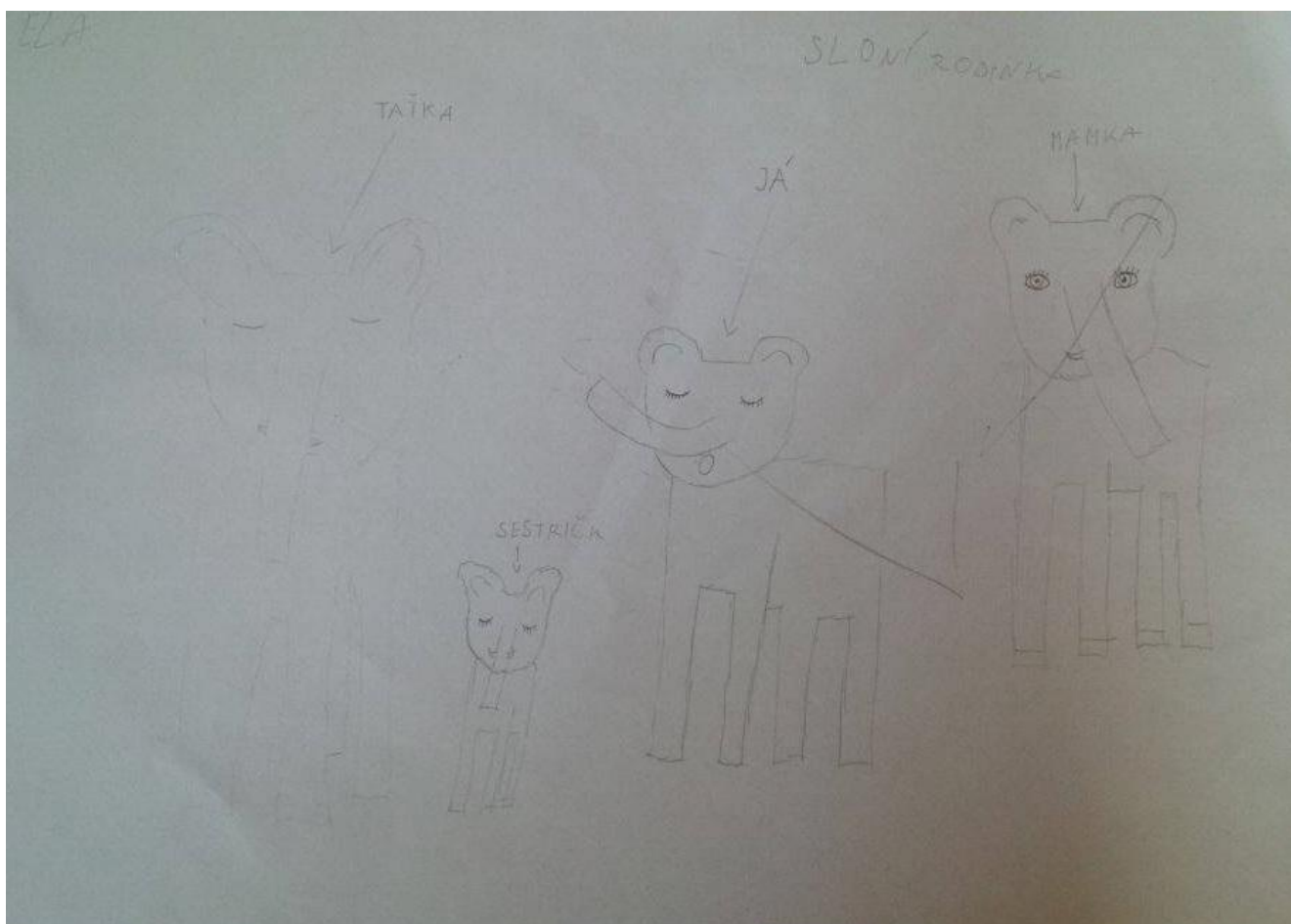
Silné zvíře - lev	Rychlé zvíře - gepard
Nebezpečné zvíře- divoký prase	Roztomilé zvíře – morče
Zlé zvíře – já myslím, že žádný zvířátko samo o sobě není zlý	Mazlivé zvíře – kočka
Chytré zvíře - Sova	

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

- Medvěd – hladový
- Sova – moudrá
- Kůň – býložravý
- Pes – naštvaný
- Kočka – mazlivá
- Labuť – krásná
- Křeček - roztomilý
- Had - vyplašený
- Tučňák - hezký
- Prase – růžové

Kresba

Všichni sloni, kreslené velice tenče, špatně viditelné

Johana

1)Mám 2 kočky a 1 ještěrku. S jednou kočkou chodím na procházku a s druhou kočkou se mazlím. Ještěrce dávám jednou za 2 týdny žízalu nebo syrové maso.

2)Ne

3)Velkého medvěda Brumlu. Kočku Micku a tygra Mazlíka.

4)Nikde zvířata nemám

5)Zdá se mi, že mě honí vlci.

6) Honili mě vlci, víc si nepamatuji.

7) Nehraju

8)Kočičku, protože jsou mazlivé.

9) Mám fóbie z pavouků

Já – A co je to fóbie?

Joh – když se někdo hodně moc bojí

10) Koalu, je nebezpečná

11)Ne

12) Ne

13) Viděla na živo

Já – A kde si je viděla?

Joh – v zoo

Já – Úplně všechna?

Joh – Asi jo

14) Koně jsou skoro ve všech pohádkách

15) Sedmero krkavců, je to hezký příběh.

16) Kočka, protože je krásná a mazlivá a nemusí nikoho poslouchat

17) Psa, protože má dobrý čich.

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - medvěd

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- zmije

Roztomilé zvíře – kočička

Zlé zvíře - zmije

Mazlivé zvíře – kočička

Chytré zvíře - Delfín

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd –zlý, ospalý

Sova – hezká

Kůň – rychlý

Pes – štěkací

Kočka – hodná, mazlivá, vše si nechá líbit, toulavá

Labuť – umí plavat

Křeček - roztomilý

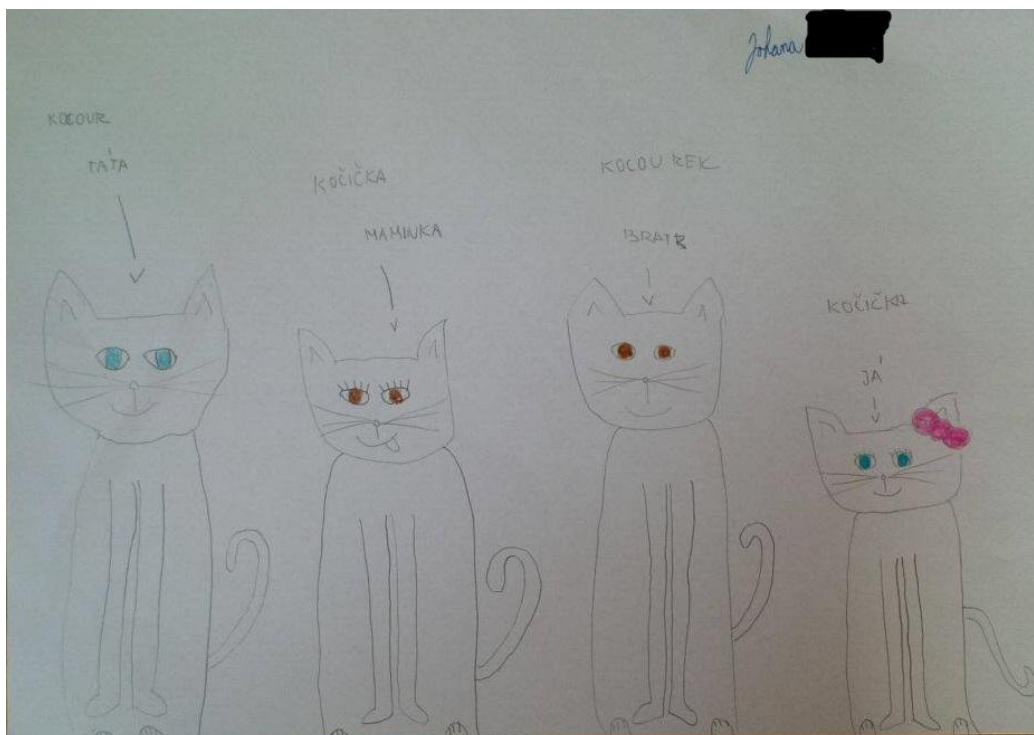
Had - dlouhý

Tučňák - N

Prase – chrochtavé

Kresba

Všichni kočičky

Marie

- 1) Ne
 - 2) Chtěla bych morče, protože je hezké ani malé ani velké
 - 3) Ano mám, pandu a jmenuje se LILI
 - 4) Ano na oblečení mám kočičky
 - 5) Ano, že bych měla morče
 - 6) Že jsem měla morče
 - 7) Ano na psa a na kočku, hrajeme si s kamarádkami.
 - 8) Morče, psa, křečka, králíka, jsou roztomilí.
 - 9) Pavouk, protože má chlupatý nohy
 - 10) Žraloka, protože mě může sežrat
 - 11) Pavouk je chlupatý
 - 12) Ne
 - 13) Ne, ale znám je ze zoo
 - 14) Madagaskar
 - 15) Madagaskar, je vtipný
 - 16) Byla bych mořskou pannou s mocí ohnivou a měla bych morče, psa, křečka, králíka
- Já – a proč?
- Mar – Protože ji mám nejradši
- 17) Morče, psa, křečka, králíka. Psa na ochranu a ostatní na mazlení
 - 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**
Silné zvíře - medvěd	Rychlé zvíře - gepard
Nebezpečné zvíře- žralok	Roztomilé zvíře – morče
Zlé zvíře - pavouk	Mazlivé zvíře – morče
Chytré zvíře - Sova	

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd -silný

Sova - chytrá

Kůň - rychlý

Pes – hezký

Kočka – toulavá

Labuť - křičí

Křeček - roztomilý

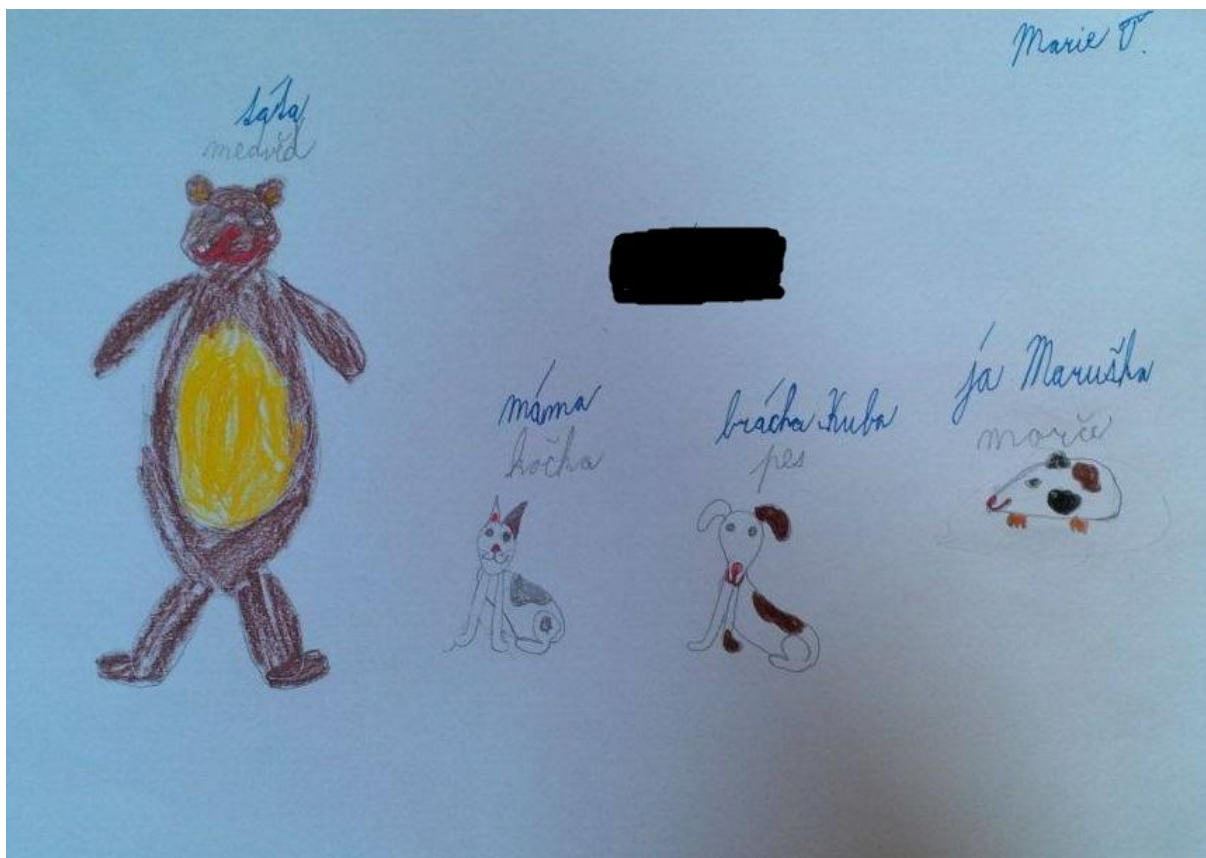
Had -plazí se

Tučňák - plave

Prase – tlusté

Kresba

Táta – medvěd, Máma – kočka, Bratr – pes, Já – morče

Naty

1) Ano mám zvíře. Mám bolončka psa. Když přijdu ze školy a mazlím se s ním.

2) Nechtěla, protože mám

3) Mám jich hodně. Medvědy, psy, kočky. Ano mám je pojmenované.

4) Mám obrázky na oblečení. Všelíjaké zvířata

Já – a jaká zvířata máš na oblečení nejvíce?

Nat – Různý, třeba koně, motýly, kočky a tak

5) Ano, zdá se mi o tygrovi

6) O tygrovi, že jsem byla v džungli.

Já – A co se v tom snu dělo?

Nat – Nepamatuju si to

7)Ne nehraju

8)Psa, protože můj pes je heboučkový

9)Ne, nebojím

10)Pavouky, jsou škaredý

11)Ne

12)Ne

13)Ano viděla v ZOO

Já – To jsi tam viděla všechna zvířata?

Nat – Skoro

Já – A co jsi třeba neviděla?

Nat – Dinosaurů, ale ty už neexistují

Já – A co nějaké zvíře, které existuje?

Nat – Všechna jsem viděla

14)Znám, ale nevzpomínám si

15)Nevzpomínám si

16)Známá sportovkyně, byla bych úspěšná

17)Pes, mohl by mi něco najít

18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedeným vlastnostem.**

Silné zvíře - lev

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- tygr

Roztomilé zvíře – pes

Zlé zvíře – divoké prase

Mazlivé zvíře –pes

Chytré zvíře - pes

19) **Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata**

Medvěd - hladový

Sova - houkání

Kůň - divoký

Pes – mazlivý

Kočka – mazlivá

Labuť - divoká

Křeček - vtipný

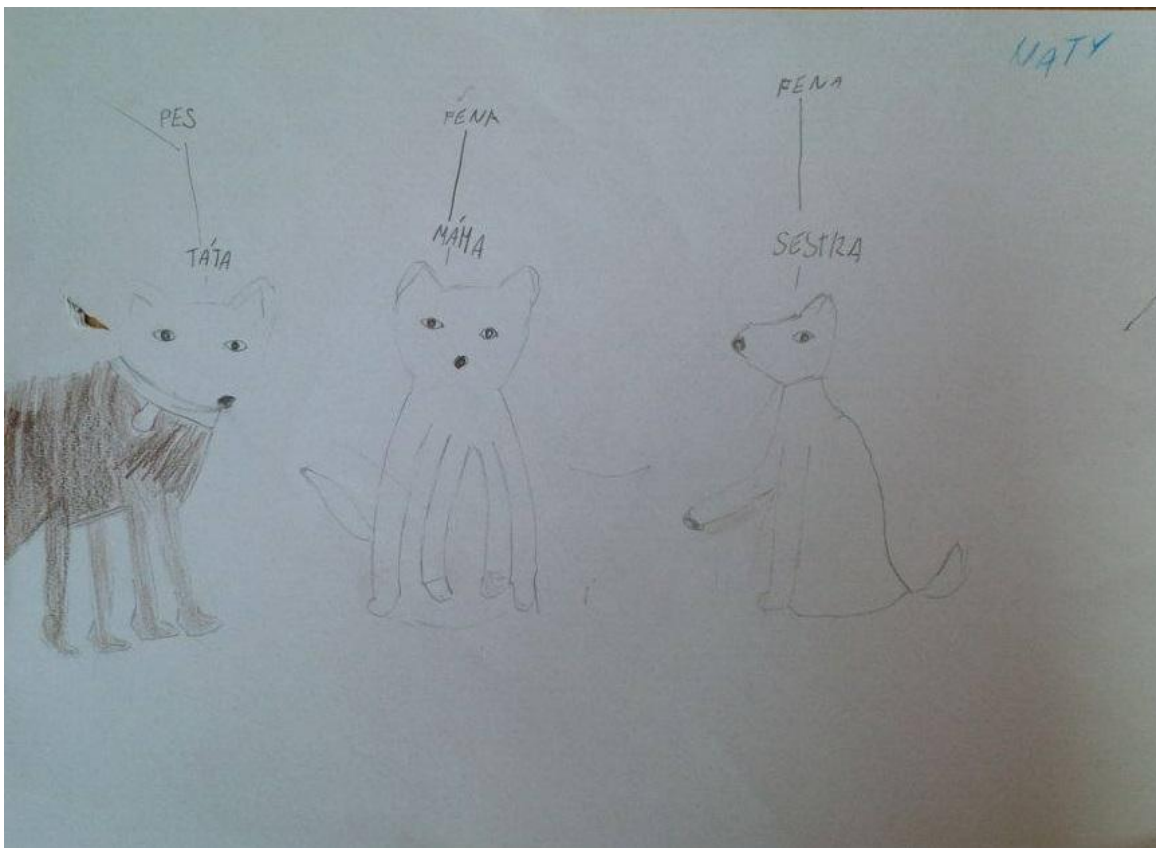
Had - slizký

Tučňák - roztomilý

Prase – roztomilý

Kresba

Všechny začarovala do psů, ale sebe nenakreslila. Na otázku proč se nenakreslila, odpověděla, že vlastně neví.

Patricie

- 1) Ne
- 2) Rybičky, protože jsou barevné
- 3) Opici, nemám pojmenované
- 4) Mám obrázky koček v pokojíčku
- 5) Ne
- 6) Ne
- 7) Ne
- 8) Kočku. Má hebkou srst.
- 9) Psa, pavouka, protože jsou děsiví.
- 10) Psa bez vodítka, je nebezpečný
- 11) Ne
- 12) Ne
- 13) Ano, viděla jsem všechna v zoo
- 14) Mického Clubík
- 15) Líbí se mi všechny
- 16) Nevím
- 17) Nevím
- 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

Silné zvíře - lev

Rychlé zvíře - tygr

Nebezpečné zvíře - had

Roztomilé zvíře – tučňák

Zlé zvíře - nevím

Mazlivé zvíře –kočka

Chytré zvíře - papoušek

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd -vysoký

Sova - noční

Kůň - rychlý

Pes – hlídací

Kočka – mazlivá

Labuť - N

Křeček - malý

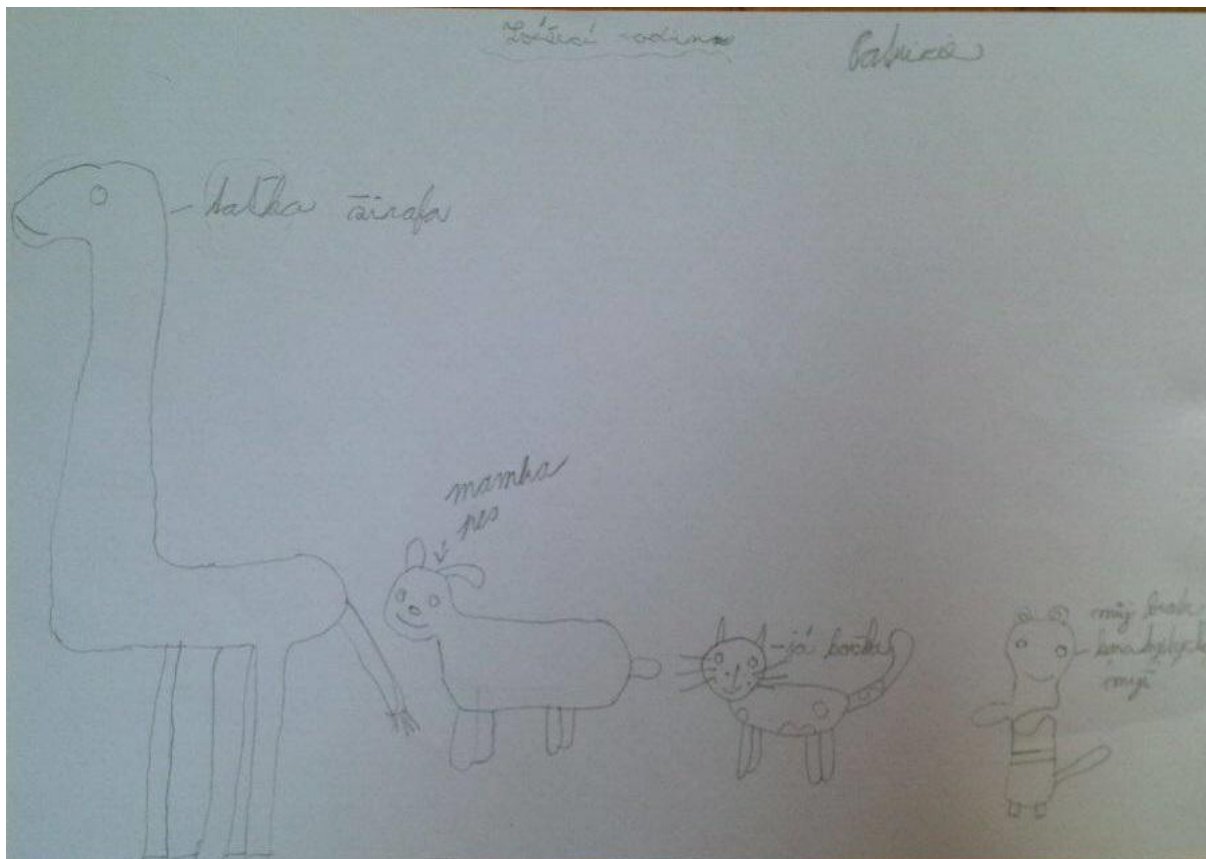
Had -jedovatý

Tučňák -roztomilý

Prase - špinavé

Kresba

Otec – žirafa, Matka – pes, Já – kočka, Bratr – karatistická myš

Tereza 1

- 1)Ano mám kočku Meu Regina a psa Nelu, kočku pouštím domů a se psem jsem venku a hrajeme si tam
- 2)Ano, koně, protože koně mám ráda.
- 3) Ano psa Nelu (není to ta živá) kotě a myš
- 4)Mám koně skoro všude

- 5) Asi ano, ale moc si nevzpomínám
- 6) Ne, všechny jsem zapoměla, protože na ně nemyslím
- 7) Ne, ale když jsem byla malá, tak ano
- 8) Koně, líbí se mi na něm všechno
- 9) Pavouků, protože jsou odporní
- 10) Nevím
- 11) Pavouky, jsou hnusný
- 12) Ne
- 13) Ne, znám je nejvíc z televize
- 14) Ano. Vydrýsek
- 15) Vydrýska, protože je to vydra a je krásná
- 16) Kůň, protože ho mám ráda
- 17) Myš, je malá a vejde se všude
- 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

Silné zvíře - medvěd

Rychlé zvíře - kůň

Nebezpečné zvíře - tygr

Roztomilé zvíře – surikata

Zlé zvíře - žralok

Mazlivé zvíře –kočka

Chytré zvíře - liška

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd - nemotorný

Sova - vážná

Kůň - rychlí

Pes – poslušný

Kočka – hbitá

Labuť - ladná

Křeček - srandovní

Had - nepřijemný

Tučňák - srandovní

Prase - špinavé

Kresba

Já – kůň, Máma – kočka, Táta – pes, Bratr 1 – ježek, Bratr 2 – ryba

Pozn. – obrázek nestihla dokreslit, tak zbytek dopsala

Tereza 2

- 1) Ano, mám kočku. Mazlím se s ní.
 - 2) Ano chtěla bych leoparda, protože ho mám nejradši
 - 3) Ano, mám sovičku jménem Pinky
 - 4) Ano, mám na tričku kočky
 - 5) Ano, zdá se mi o různých zvířatech, třeba o leopardovi
 - 6) Bylo ráno a já jsem se ocitla v džungli a tam se ke mně tulil leopard
 - 7) Ano, hraju si na kočku, mám doma i oblečení kočky na karneval
 - 8) Mám nejradši leopardy, protože jsou roztomiloučký
 - 9) Ano, bojím se pavouků. Všechno je na něm děsivý.
 - 10) Chtěla bych potkat leoparda, protože bych si něj chtěla šáhnout
- Já – Dobře, ale tam je napsáno, jaké zvíře bys nechtěla napsat, tak jaké bys nechtěla potkat?
- Ter – Pavouky, jsou hrozný
- 11) Pavouky. Všechno se mi na nich nelíbí
 - 12) Ne, nezachovala
 - 13) Ne neviděla. Znáám je třeba ze školy nebo z filmů.
 - 14) Ano, znám Madagaskar
 - 15) Líbí se mi na něm, že je srandovní
 - 16) Chtěla bych být leopard, protože je nejlepší
 - 17) Vzala bych si leoparda, pomohl by mi

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - lev

Rychlé zvíře - leopard

Nebezpečné zvíře- had

Roztomilé zvíře – myšička

Zlé zvíře - tygr

Mazlivé zvíře – kočka

Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd - silný

Sova - malá

Kůň - rychlý

Pes – mazlivý

Kočka – mazlivá

Labuť - létá

Křeček - rychlý

Had -mrštný

Tučňák - N

Prase – nehýbající

Kresba

Máma – leopard, Táta – opice, Bratr – had, Sestra – pavouk, Já – kočka

Tereza 3

1)Mám psa, morče, strašilku, afrického šneka. Se psem a morčetem se nejradši mazlím.

2)Chtěla bych rybu, protože ryby mám velmi ráda

3)Ano mám. Pojmenované je nemám.

4)Mám nad postelí plakát koně, který chodí po mracích a má stříbrný náhrdelník s růžovým kamínkem uprostřed.

- 5) Ne
 6) Ne
 7) Ne
 8) Nejradsí mám psa, protože je moc přítulný
 9) Ne, nebojím
 10) Kance, protože může zabít člověka
 11) Ne
 12) Ne
 13) Ne, některé znám z televize
 14) Lví král
 15) Sedmero krkavců, je to krásná pohádka
 16) Chtěla bych být princezna, protože bych měla krásné šaty a korunku
 17) Sovu, je nejchytřejší
 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

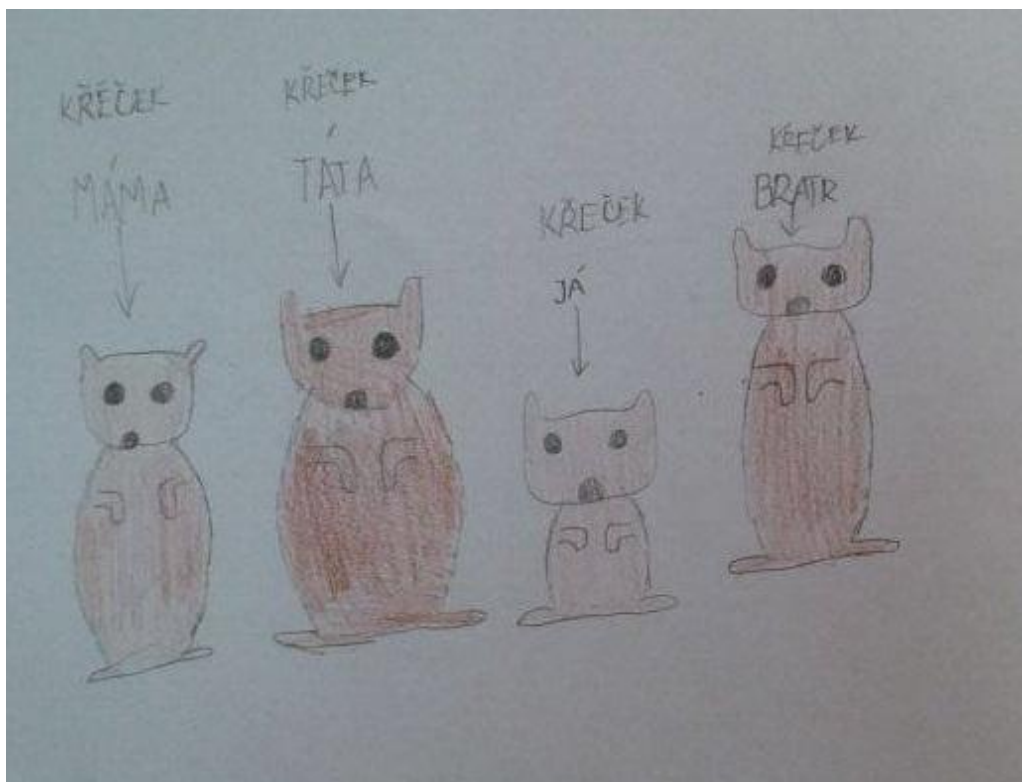
Silné zvíře - lev	Rychlé zvíře - gepard
Nebezpečné zvíře- kanec	Roztomilé zvíře – morče
Zlé zvíře - krokodýl	Mazlivé zvíře – pes
Chytré zvíře - sova	

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – rád mlsá med
 Sova – v noci vidí lépe než ostatní savci
 Kůň – velmi rychle běhá
 Pes – je to oblíbený mazlíček člověka
 Kočka – velmi mazaná
 Labuť – umí se bránit
 Křeček - malý
 Had - rychlý
 Tučňák - kolíbavý
 Prase – dobré

Kresba

Křečci

Vanessa

- 1) Ano. Psa Jesynu. Venčím jí a hraju si s ní a taky se mazlíme
- 2) Ano, Křečka, Protože jsme měli doma morče, králíka, anduláka
- 3) Ano, plyšáky, gumové hračky. Všechny hračky mám pojmenované.
- 4) Ano, na tričku, na plakátech. Koně
- 5) Ne
- 6) Ne
- 7) Jen v divadle ve škole
- 8) Pes, tučňáci, morče, koně, křeček. Nevím.
- 9) Hadů, pavouků - nevím
- 10) Krysu, protože jsem jí našla mrtvou
- 11) Nevím
- 12) Ne, k žádnému
- 13) Třeba v zoo, u babičky, máme doma
- 14) Ano. Jen počkej zajíci
- 15) Nevím, nemohu se rozhodnout
- 16) Morče nebo křeček nebo želvu nebo psa, mám je ráda
- 17) Nevím
- 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

Silné zvíře - gorila

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- lev

Roztomilé zvíře – sova

Zlé zvíře - nevím

Mazlivé zvíře –pes, kočka

Chytré zvíře - sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd - hrozivý

Sova – spí ve dne

Kůň – velký, řehťá

Pes – rychlý, mazlivý, špatně vidí, má 100 000 lepší čich

Kočka – vidí ve tmě a má vysouvací dráčky

Labuť - létá

Křeček - nevím

Had - může být jedovatý

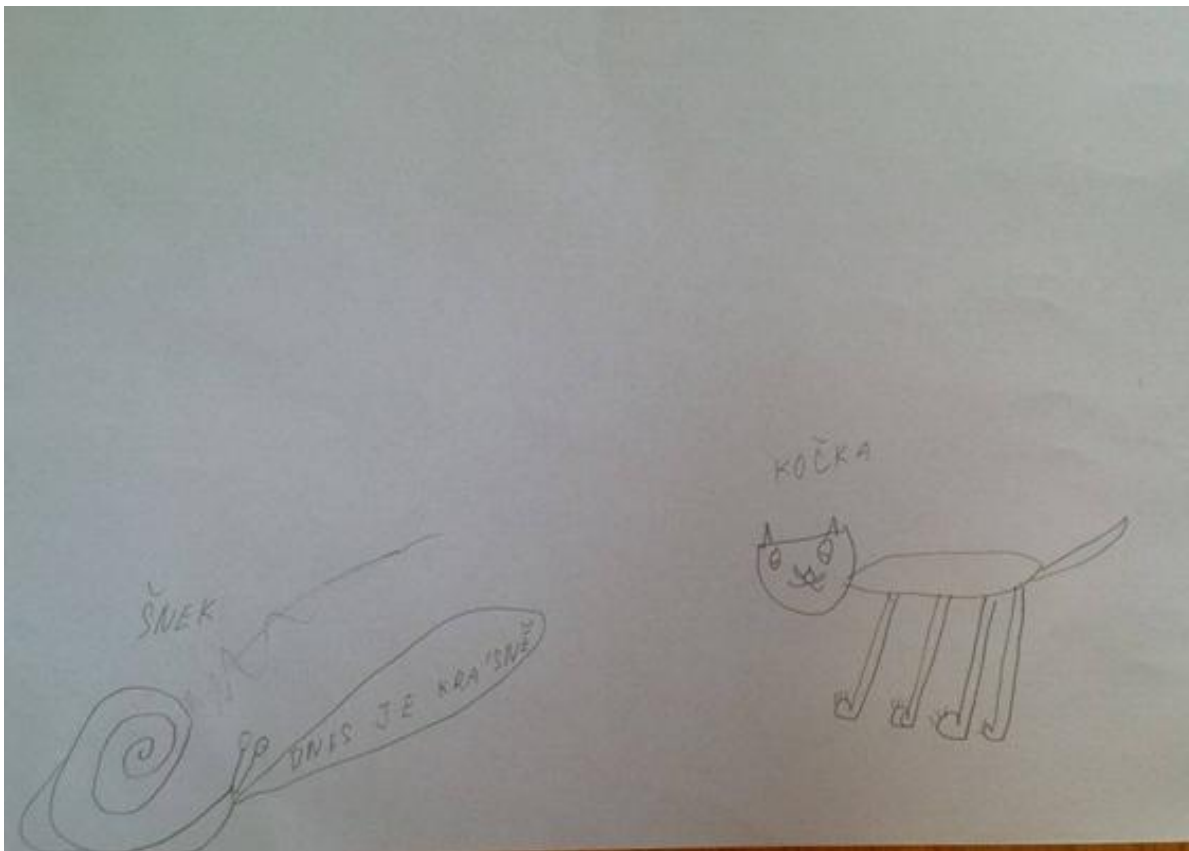
Tučňák - může dýchat pod vodou

Prase – nevím

Kresba

Matka– kočka, Já – šnek

Pozn. – žije sama s matkou

Veronika

1)Psa, cvičím ho.

Já – To s ním chodíš na cvičák?

Ver – no to ne, ale učím ho třeba různé povely, jako sedni, lehni a tak

Já – A poslouchá tě?

Ver – No někdy

Já – A kromě toho cvičení s ním ještě něco děláš?

Ver- Chodíme na procházky a hrajeme si

2)Rybičky. Protože jsou hezký

3)Tygra. Jmenuje se proužek

4)Plakáty a kalendáře. Mám mnoho zvířat.

5)Ne

6) Ne

7)Ne

8)Morče a psa.Na morčeti se mi líbí, jak píská. Na psu protože je věrněj.

9)Pavouka, protože je hnusný

10)Flusající zmije, protože flusá jed

11)Ne

12)Ne

13)Ano. Všechny v Zoo

14)Mickey Mouse

15)Líbí se mi všechny

16)Nevím

17)Myš, je malá a nenápadná

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - slon

Rychlé zvíře -kůň

Nebezpečné zvíře- lev

Roztomilé zvíře – tučňák

Zlé zvíře - tygr

Mazlivé zvíře –morče

Chytré zvíře - kůň

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd -silný

Sova - noční

Kůň - rychlý

Pes – chrání

Kočka – mazlivá

Labuť - N

Křeček - malý

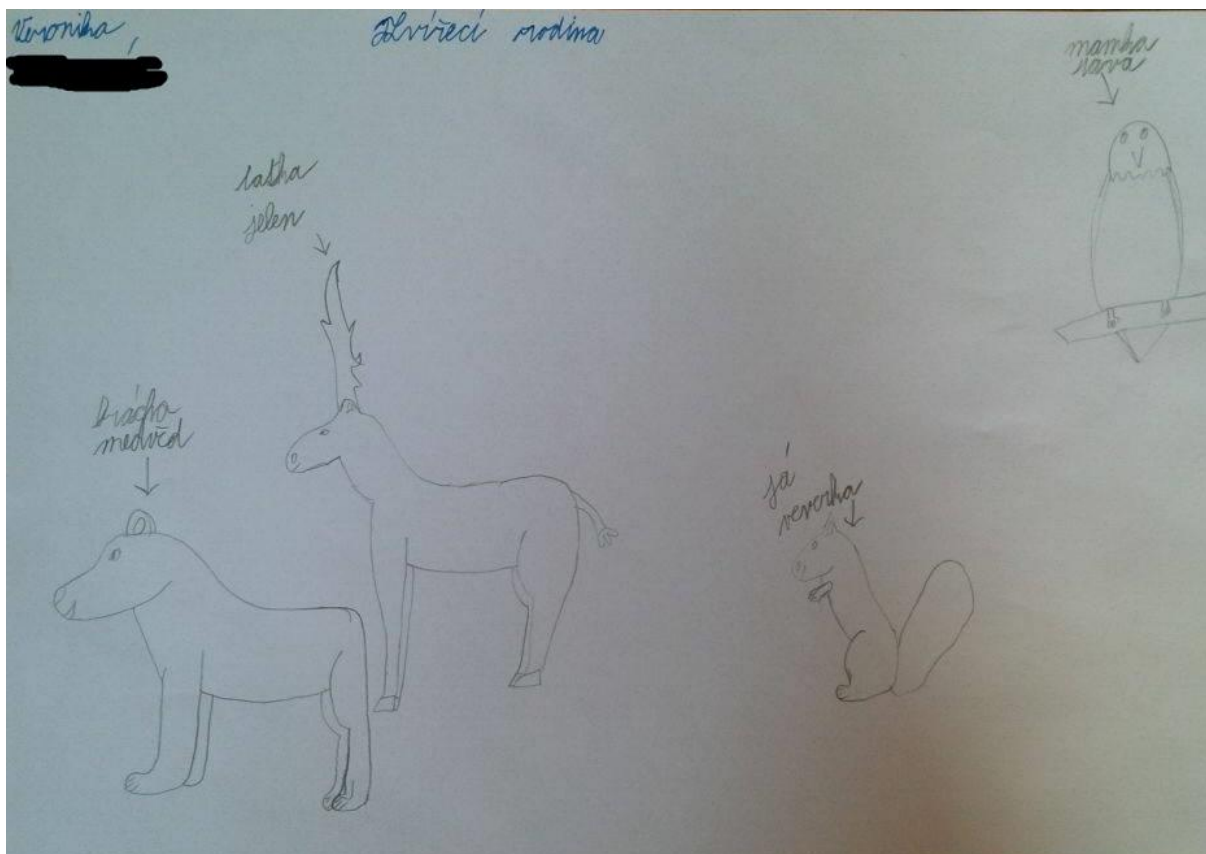
Had -nebezpečný

Tučňák -roztomilý

Prase - špinavé

Kresba

Otec – jelen, Matka – sova, Já – veverka, Bratr – medvěd

Příloha č. 6 – Odpovědi na dotazník + kresby – 4. Třída – Chlapci

Dan

- 1) Ano. Mám kocoura a nejradši ho hladím.
 - 2) Žraloka, tygra bílého, pandu velkou, jsou dobří
 - 3) Ne
 - 4) Ano, v pokoji mám tuleně na obrázku.
 - 5) Ne
 - 6) Ne
 - 7) Ne
 - 8) Mám rád vlka, protože je hodnej.
 - 9) Zmije, že mě kousne a umřu.
 - 10) Skunka, strašně smrdí.
 - 11) Slimáka, je slizkej.
 - 12) Ne
 - 13) Liška
- Já – Jak to myslíš s tou liškou?
 Dan – Tu jsem nikdy neviděl
 Já – A ostatní si všechny viděl doopravdy?

Dan – jo

Já – A kde?

Dan – V zoo

14) Madagaskar, Kung Fu Panda

15) Madagaskar, je legrační

16) Tučňák, je vtipný

17) Vlka, ochránil by mě

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - Medvěd

Rychlé zvíře - Liška

Nebezpečné zvíře- krokodýl

Roztomilé zvíře – Kočka

Zlé zvíře – Láďa

Mazlivé zvíře – Lev

Chytré zvíře - sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – Silný

Sova – chytrá

Kůň – divný

Pes – hodný

Kočka – mazlivá

Labuť – hloupá

Křeček - roztomilej

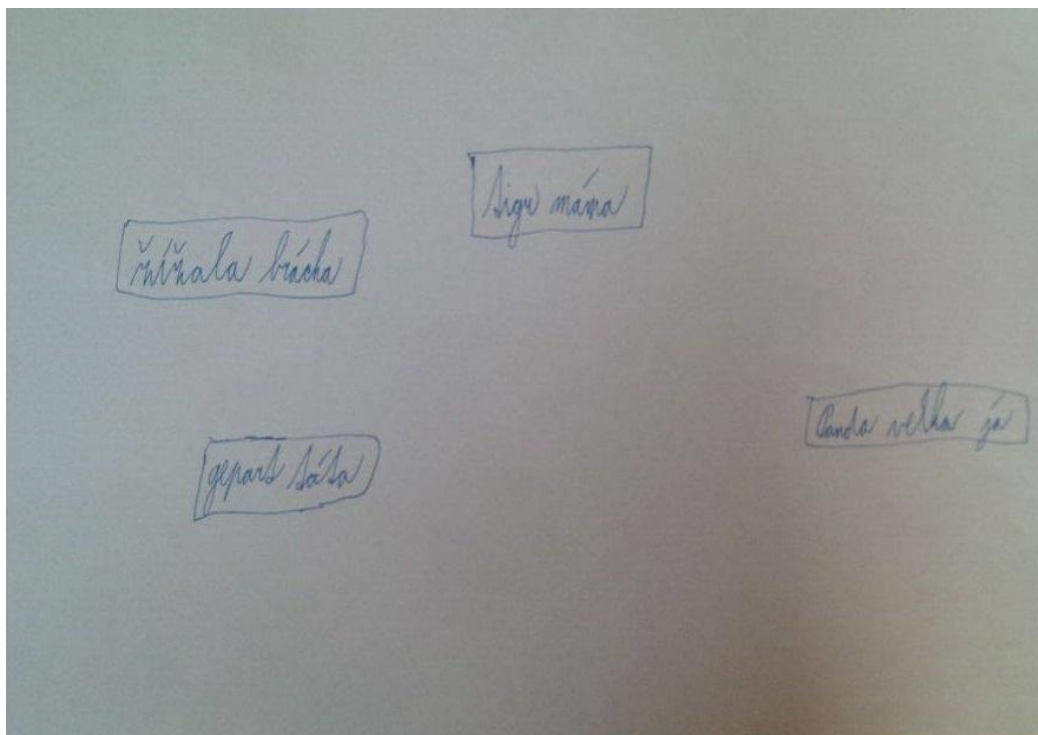
Had - nebezpečný

Tučňák - divnej

Prase – čuně

Kresba

Odmítl kreslit, protože to neumí, ale alespoň zadání napsal

David

- 1)Mám... hodně plyšáků, ale asi jen se sedmi si hraji, i když jsem si spíš hrával – už jsem větší. Jen si je naskládám na postel a spím s nimi. Je to klokan – klokánek, Woody z filmu, Kočka – kočka, pes – pes, ještě jeden menší pes a malý medvídek.
- 2)Už mám kočku a psa (standardní kombinace), a měl jsem i strašilku, ale dlouho mi nevydržela a další zvíře bych asi nechtěl, protože už mi z nich dvou (jsou to obě holky) jde hlava kolem, pořád se honí
- 3)Ano, o nich jsem se zmiňoval už ve cvičení 1
- 4)Na oblečení určitě, pak na plakátech a i mám někdy s nima tapetu, třeba na mobilu nebo PC
- 5)Moc ani ne, jen když se někdy koukám na dokument o zvířatech, třeba o lvech
- 6) Asi si nevzpomínám
- 7)Když jsem byl menší, a měli jsme kočky, tak jsem si u babičky hrával na kočku a vždycky mi dala nesquik jako granule
- 8)Asi kočku, protože mám podobný charakter, jsme rychlí, nenápadný a i když jsme krátkozraký, vidím dobře ve tmě
- 9)No, moc ne, spíš asi jen žraloka a ježka, když jsem se koupal v moři
- 10)Jen asi nějaký smrtelně nebezpečný hmyz někde v pralese a tarantule nebo velkého pavouka nebo štíra někde v poušti
- 11)Skoro všechna, která se dají potkat v pralese a vypadají divně nebo jsou smrtelně nebezpečná, protože je mi z nich špatně (i když jsme nikdy nezvracel)
- 12)Asi jen když jsem byl malý, ta jsem zkoušel, jestli kočky opravdu dopadají na všechny 4 nohy a házel jsem kočku (naší) do vzduchu
- 13)Možná tak na internetu nebo v časopise, protože zrovna tam se o nich dočtu hodně
- 14)Skoro v každé druhé, a spíše nějaké které se vyskytují u nás
- 15)Zvířata nejsou má oblíbená věc, ne že bych je neměl rád, ale já mám radši auta nebo techniku, takže zvířecí pohádky moc neznám
- 16)Možná gepard, hroch možná míc a možná hopík, ale já jsem rád za to, co jsem, můžu dělat spoustu věcí, ale někdy bych chtěl být naše kočka, dobře se o ní staráme, nemusí chodit do školy, čistit si zuby, může spát celý den, ale někdy jsem rád sám sebou
- 17) Fantazii mám bujnou, ale tohle je moc

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - lev	Rychlé zvíře -gepard
Nebezpečné zvíře- had	Roztomilé zvíře – kotě
Zlé zvíře - pavouk	Mazlivé zvíře – kotě
Chytré zvíře – pes	

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

- Medvěd – nebezpečný, když se zlobí
- Sova - moudrost
- Kůň – je rád volný
- Pes – usmívá se hned
- Kočka – někdy milá, někdy se jen přileze najíst
- Labuť - plachá
- Křeček - žvýká
- Had -hlavně na něj nešlápnout
- Tučňák - klouzací se zvíře

Prase – má rád bahno

Kresba

David přišel do školy později a kreslení se neúčastnil

Hynek

- 1)Mám kočku. Nejradši s ní trávím čas hraním a hlazením
- 2)Ani ne
- 3)Ne, nemám
- 4)Ne
- 5)Ano o kočkách
- 6) Nevzpomínám si
- 7)Ne
- 8)Kočku. Nejvíce se mi na ní líbí, že je chlupatá.
- 9)Bojím se pavouků. Vadí mi celí. Tygra, protože má drápy.
- 10)Nikdy nechci potkat tarantulu, protože je to velký pavouk.
- 11)Slimáci. Nelíbí se mi, že ničí přírodu a jsou slizcí.
- 12)Ne!!!!!!
- 13)Ne, znám je z knížek.
- 14)O krtkovi.
- 15)O krtkovi, líbí se mi, že je tam krtek.
- 16)V naší kočku. Má se dobře.
- 17)Kočku, protože bych měl zábavu.
- 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

Silné zvíře - gorila

Rychlé zvíře - leopard

Nebezpečné zvíře- tygr

Roztomilé zvíře – kočka

Zlé zvíře - vlk

Mazlivé zvíře – kočka

Chytré zvíře - Kočka

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – je velký

Sova – hodná

Kůň – rychle běhá

Pes – štěká

Kočka – je strašně roztomilá

Labuť – létá

Křeček - je malý

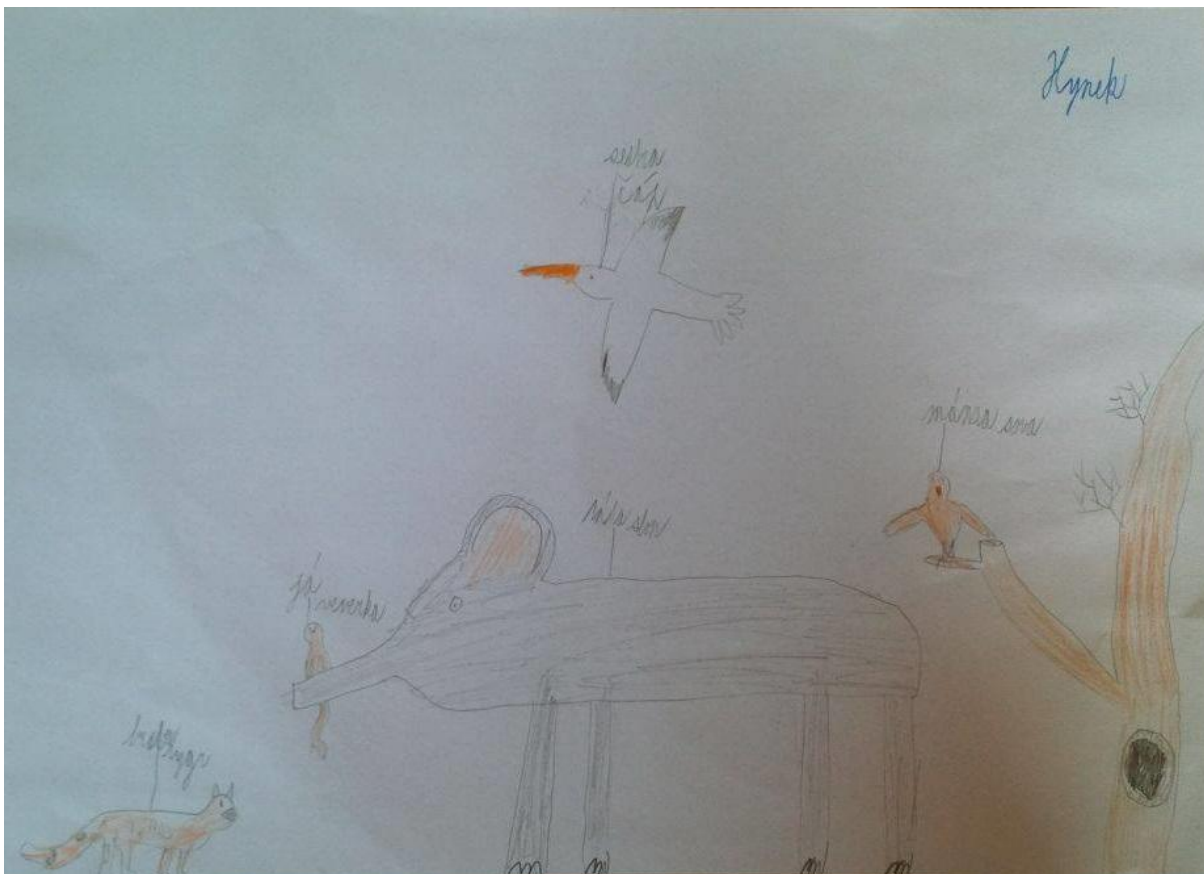
Had - je jedovatý

Tučňák - žije v zimě

Prase – je dobrý k jídlu

Kresba

Otec – slon, Matka – sova, Sestra – čáp, Bratr – tygr, Já – veverka

Jan 1

- 1) Mám psa a trávím s ním čas, že si s ním hraju a přetahujeme se o hračky pro psy.
 - 2) Ano, protože můj pes je moc velký, tak bych chtěl křečka
 - 3) Mám hodně plyšáků, ale nemám je pojmenované
 - 4) Mám v pokoji na zdi ryby
 - 5) Zdá se mi někdy, že mě honí dinosaurus.
 - 6) Honil mě dinosaurus a já jsem se schoval za popelnici a dál si to nepamatuju
 - 7) Ne, už jsme na to velký
 - 8) Psa, protože se mi líbí
 - 9) Jedovatých hadů, protože mě uštkne, tak můžu ochrnout
 - 10) Jedovatého hada, protože je jedovatý
 - 11) Pavouka
 - 12) Ne
 - 13) Některá ze zoo a ostatní znám z televize
 - 14) Ano, znám Na farmě, ale na ostatní si nevzpomínám
 - 15) Jako malému mi rodiče četli Na farmě, líbilo se mi to, protože tam vystupovalo hodně zvířátek
 - 16) Chtěl bych být psem nebo kočkou, protože je mám rád
 - 17) Smečka vlků nebo psů a tygrů a ještě orel. Mohli by mi pomoci tak, když orel uvidí nepřítele, tak se smečka vlků nebo psů nebo tygrů rozběhne
 - 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**
Silné zvíře - lev	Rychlé zvíře - levhart
Nebezpečné zvíře - levhart	Roztomilé zvíře - kočka

Zlé zvíře - had

Mazlivé zvíře – pes

Chytré zvíře - kočka

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – spí

Sova – houká

Kůň – řehotá

Pes – štěká

Kočka – mňouká

Labuť – N

Křeček - píská

Had - syčí

Tučňák - chodí

Prase – leží

Kresba

Není, chlapec též přicházel do školy později a kreslení se neúčastnil

Jan 2

1)Ne

2)Papoušek, protože ho můžu naučit mluvit

3)Ano, tolik, že je ani nemůžu spočítat, jména nemají

4)Ne

5)Ne

6) Ne

7)Ne

8)Kočka. Hodně se mazlí

9)Hada, je nebezpečný

10)Nevím

11)Slepice, smrdí

12)Ne

13)Ano, v zoo

14)Bajky

15)Nevím

16)Kočka, může se mazlit

17)Pes, chránil by mě

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - žralok

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- tygr

Roztomilé zvíře – kočka

Zlé zvíře - vlkodlak

Mazlivé zvíře – kočka

Chytré zvíře - pes

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd - masožravý

Sova – loví v noci

Kůň – může se na něm jezdit

Pes – ochrání nás

Kočka – umí se proplazit úzkými dírami

Labuť – umí létat

Křeček - je dobrý společník

Had - je obratný

Tučňák -je roztomilý

Prase – umí se dobře schovat

Kresba

Otec – vlkodlak, Matka – sova, Bratr – had, Já – kočka

Lád'a

- 1)Psa. Mazlím se s ním
- 2)Ne
- 3)Nemám
- 4)Na telefonu tygry
- 5)Ne
- 6) Ne
- 7)Ne
- 8)Psa. Protože je to pes
- 9)Žralok, může mě sežrat
- 10)žralok
- 11)žralok

12)ne

13)Ano v zoo

14)Madagaskar

15)Madagaskar, je vtipná

16)Tankysta, měl bych tank a střílel bych

17)Lva, sežere nepřátele

18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

Silné zvíře - lev

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- lev

Roztomilé zvíře – N

Zlé zvíře - vlk

Mazlivé zvíře – pes

Chytré zvíře – N

19) **Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata**

Medvěd - silná

Sova - hezká

Kůň - rychlý

Pes – mazlivý

Kočka – roztomilá

Labuť - zlá

Křeček - hodný

Had -zlý

Tučňák -kamarádívý

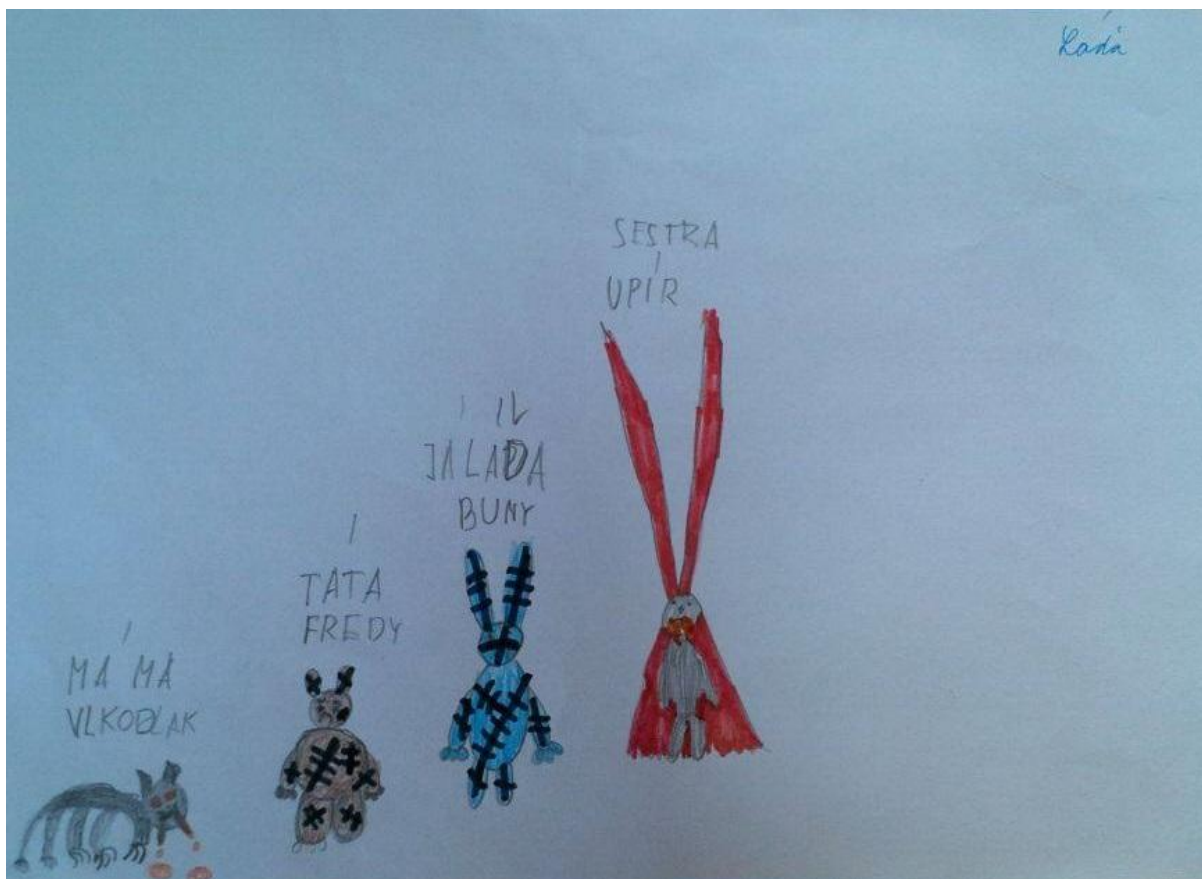
Prase - zlé

Poznámka – Láďa byl agresivní dítě. Jeden spolužák ho uvedl do kolonky zlé zvíře. Ten den odpoledne shodil jiného spolužáka ze schodů. Paní učitelky referovaly, že to u něj není nic neobvyklého.

Kresba

Matka – vlkodlak, Otec – Freddy, Já – Bunny, Sestra – upír

Freddy a Bunny jsou postavy z hororové počítačové hry

Lukáš

- 1) Ryby. Krmím je a dívám se, jak plavou.
- 2) Chtěl bych psa, protože se mi líbí.
- 3) Ne
- 4) Na dece mám geparda.
- 5) Ne
- 6) Ne
- 7) Ne
- 8) Gepard. Líbí se mi.
- 9) Žralok. Žije pod vodou.
- 10) Medúza. Dala by mi elektrický šok.
- 11) Nevím
- 12) Ne
- 13) Zním je ze zoo.
- 14) Ne
- 15) Nevím
- 16) Miliardář, mohl bych všechno mít všechno na světě
- 17) Psa. Kousnul by někoho.

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - Lev

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře - Tygr

Roztomilé zvíře - pes

Zlé zvíře - Kočka

Mazlivé zvíře - kůň

Chytré zvíře - N

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd - silný

Sova - hezká

Kůň - nehezký

Pes - hodný

Kočka - zlá

Labuť - krásná

Křeček - roztomilý

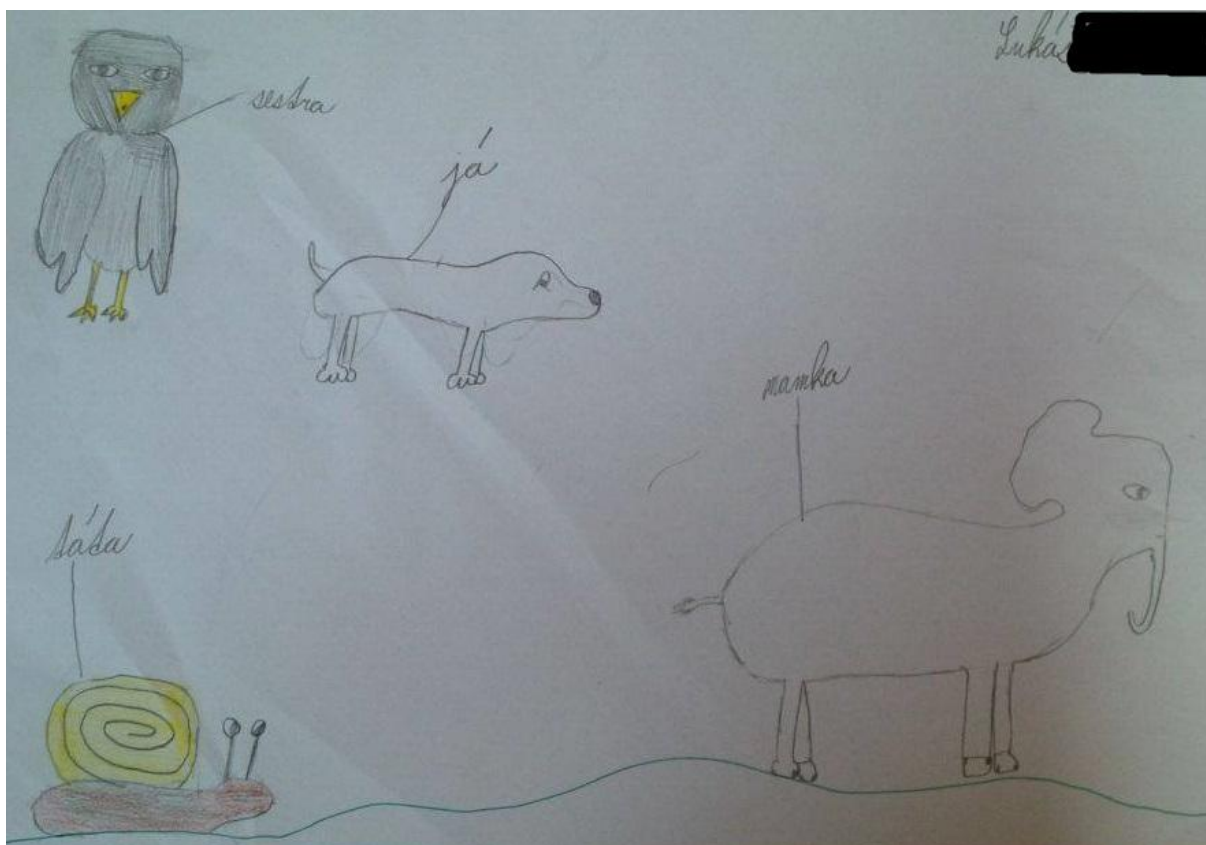
Had - hnusný

Tučňák - pěkný

Prase - všežravé

Kresba

Matka - slon, Otec - šnek, Sestra - sova, Já - pes

Marcel

1) Ano mám kočku a křečka a ryby. Nejradši jsem s nimi jen tak v pokoji.

2) Chtěl bych tygra, protože se mi líbí

3) Ne

4) V pokoji na obrázcích mám kočky

5) O malých a roztomilých

6) Ne

7) Ano, na kočku a psa, jeden je vždycky kočka, druhý pes honíme se

8) Kočku, protože loví malé myšky

9) Tarantule, protože je chlupatá

10) Tarantuli, protože je chlupatá

11) Tarantuli, protože je chlupatá

12) Ne

13) Ano, v zoo

14) Kozí příběh, Medvídek Pú

15) Nevím

16) Miliardář, je bohatý

17) Nevím

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - medvěd

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře - slon

Roztomilé zvíře – kočka

Zlé zvíře - já

Mazlivé zvíře – panda

Chytré zvíře - Liška

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd - velký

Sova - houká

Kůň - skáče

Pes – nebezpečný

Kočka – roztomilá

Labuť - létá

Křeček - mazlivý

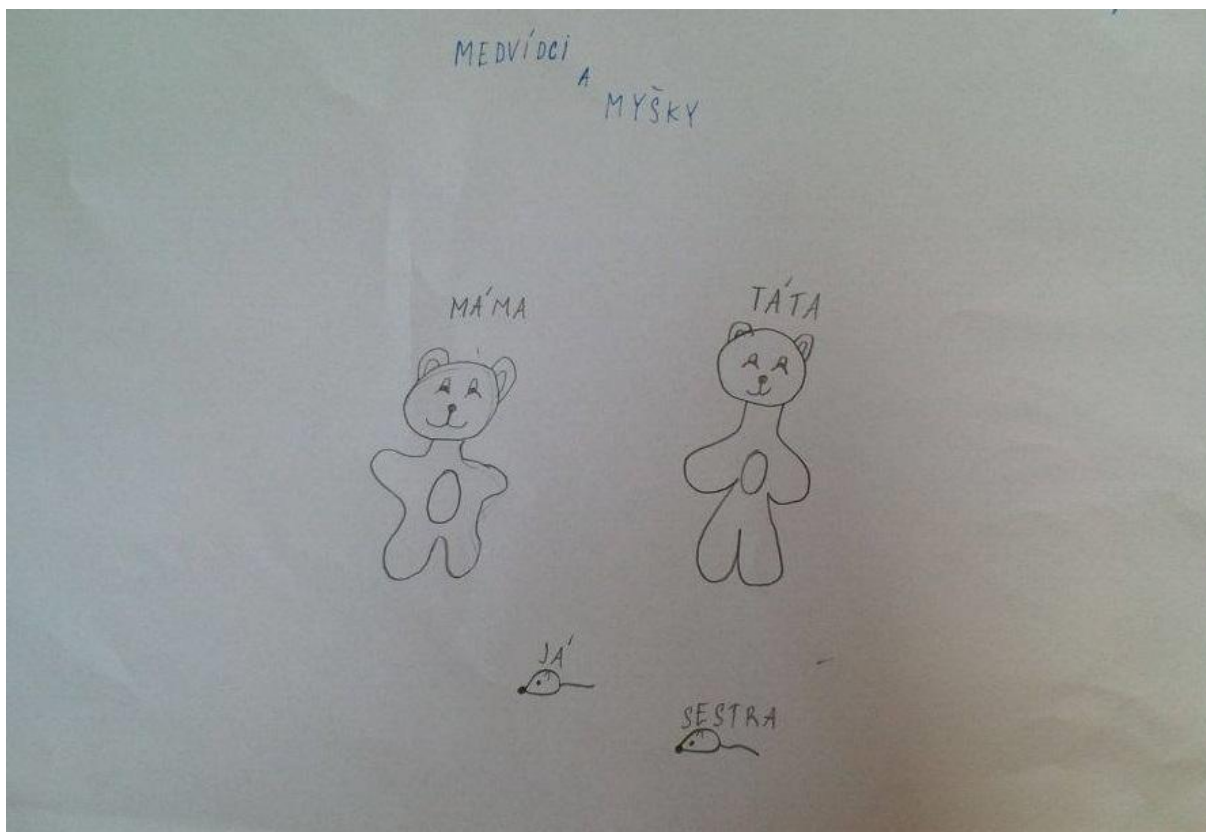
Had - dlouhý

Tučňák - plave

Prase – má velký nos

Kresba

Rodiče – medvědi, Děti – myši

Martin

1)Mám kočku.

Já – A co s tou kočkou děláš? Jak s ní trávíš čas?

Mar – Hladím ji a ona vrní

2)Žádné

3)Ne

4) Na tričku mám žraloky

5)Ne

6) Ne

7)Ne

8)Mám nejradši kočky.

Já – Co se ti na nich nejvíc líbí?

Mar - Všechno

9)Zmije, že mě kousne a umřu

10)Nechtěl bych potkat vlka, protože je zlobivej.

11)Ne

12)Ne

13)Ne, z knížek a z televize

14)Ne

15)Nemám

16)Král, je mocný

17)Kocoura, protože ho mám rád

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - medvěd

Rychlé zvíře - vlk

Nebezpečné zvíře- had

Roztomilé zvíře – kočka

Zlé zvíře - pes

Mazlivé zvíře – N

Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – silný

Sova – moudrá

Kůň – N

Pes – zlý

Kočka – roztomilá

Labuť – N

Křeček - roztomilý

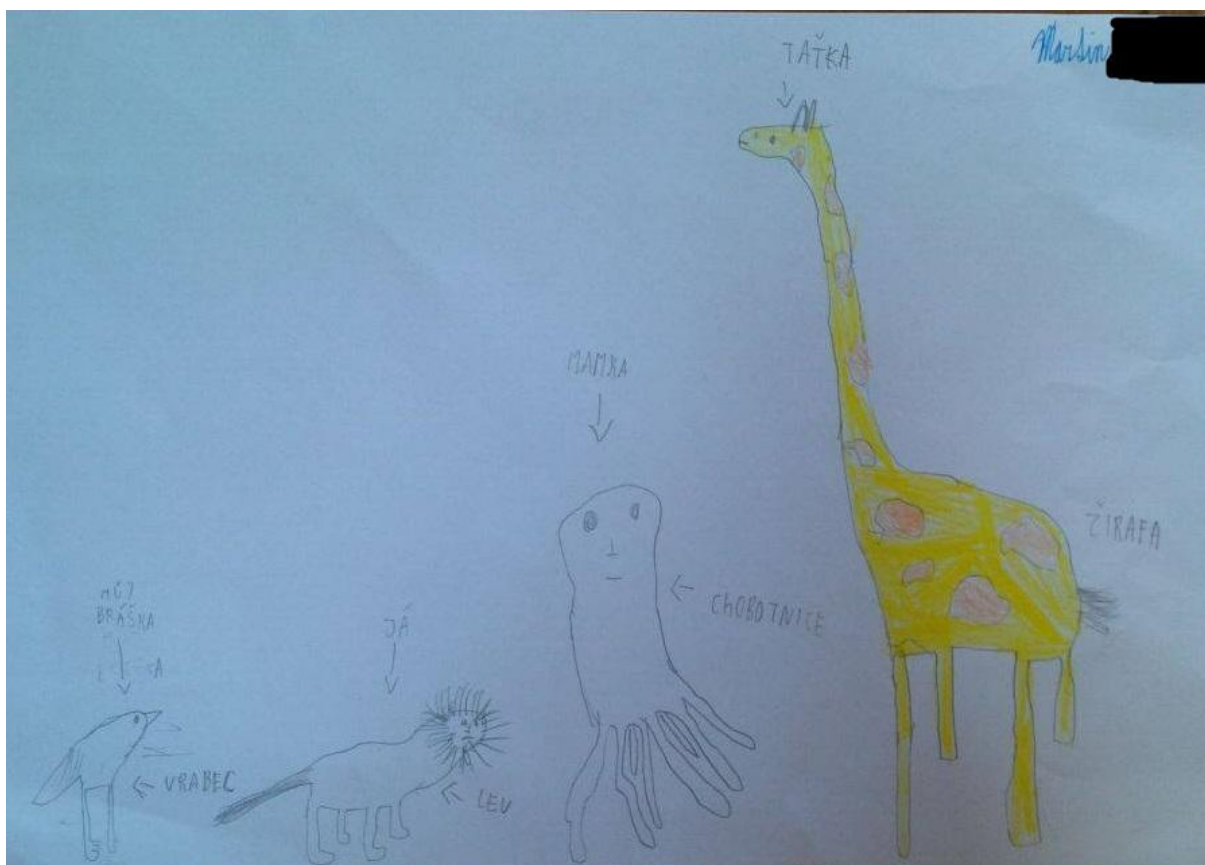
Had - nebezpečný

Tučňák - roztomilý

Prase – je čuně

Kresba

Otec – žirafa, Matka – chobotnice, Můj bráška – vrabec, Já – lev

Ondřej

- 1) Nemám žádné zvíře
- 2) Chtěl bych mít ryby, protože je mám rád.
- 3) Mám plyšáka lachtana a pojmenoval jsem ho Vydrýsek
- 4) Na dveřích mám plakát ryb
- 5) Nezdá
- 6) Ne
- 7) Hraju si se sestrou na psa
- 8) Tuleně, že je srandovní
- 9) Žralok, protože ve vodě je moc nebezpečný
- 10) Vlk, protože je děsivý
- 11) Liška když má vzteklinu
- 12) Ne
- 13) Viděl jsem tuleně

Já – A co ostatní zvířata, která znáš? Viděl si je třeba v zoo nebo některá znáš jenom např. z knížek?

Ond – viděl jsem je v zoo

Já – Všechny?

Ond - Jo

14) Ne, neznám

15) Nevím

16) Chtěl bych být orlem

Já – A proč právě orel?

Ond – Je velký a lita

17) Pes, protože by mě mohl chránit

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - slon

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- žralok

Roztomilé zvíře – kočka

Zlé zvíře - vlk

Mazlivé zvíře – pes

Chytré zvíře - vlk

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – silný

Sova – bystrá

Kůň – skokař

Pes – rychlý

Kočka – mazlivá

Labuť – létající

Křeček - mazlivý

Had -mrštný

Tučňák - plave

Prase – tlusté

Kresba

Gepardi

Václav

- 1) Činčila. S mojí činčilou trávím čas tak, že ji chytám.
 - 2) Žádné
 - 3) 2 mám je pojmenované Tygr a Krtek
 - 4) Ne
 - 5) Ano o psech
 - 6) Nepamatuji
 - 7) Ne
 - 8) Pes, činčila, kočka. Na psovi se mi líbí, že je rychlý. Na činčile se mi líbí, že dělá hrozný randál a na kočce se mi líbí, že je hezká.
 - 9) Ne
 - 10) Geparda, protože se mi na něm nelíbí skvrny.
 - 11) Ne!
 - 12) Ne!!!
 - 13) Ano ze ZOO a ze zverimexu
 - 14) Ano bajky
 - 15) Nevím
 - 16) X-man, jsou hrozně dobrý
 - 17) Nevím
- 18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**
Silné zvíře - gorila	Rychlé zvíře - gepard
Nebezpečné zvíře- d'as	Roztomilé zvíře –tuleň, pes, činila, kočka

Zlé zvíře - neznám

Mazlivé zvíře – pes, činčila, kočka

Chytré zvíře – Kočka, pes

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – síla

Sova – velká

Kůň – těžký

Pes – hodný

Kočka – hodná

Labuť – bílá

Křeček - malý

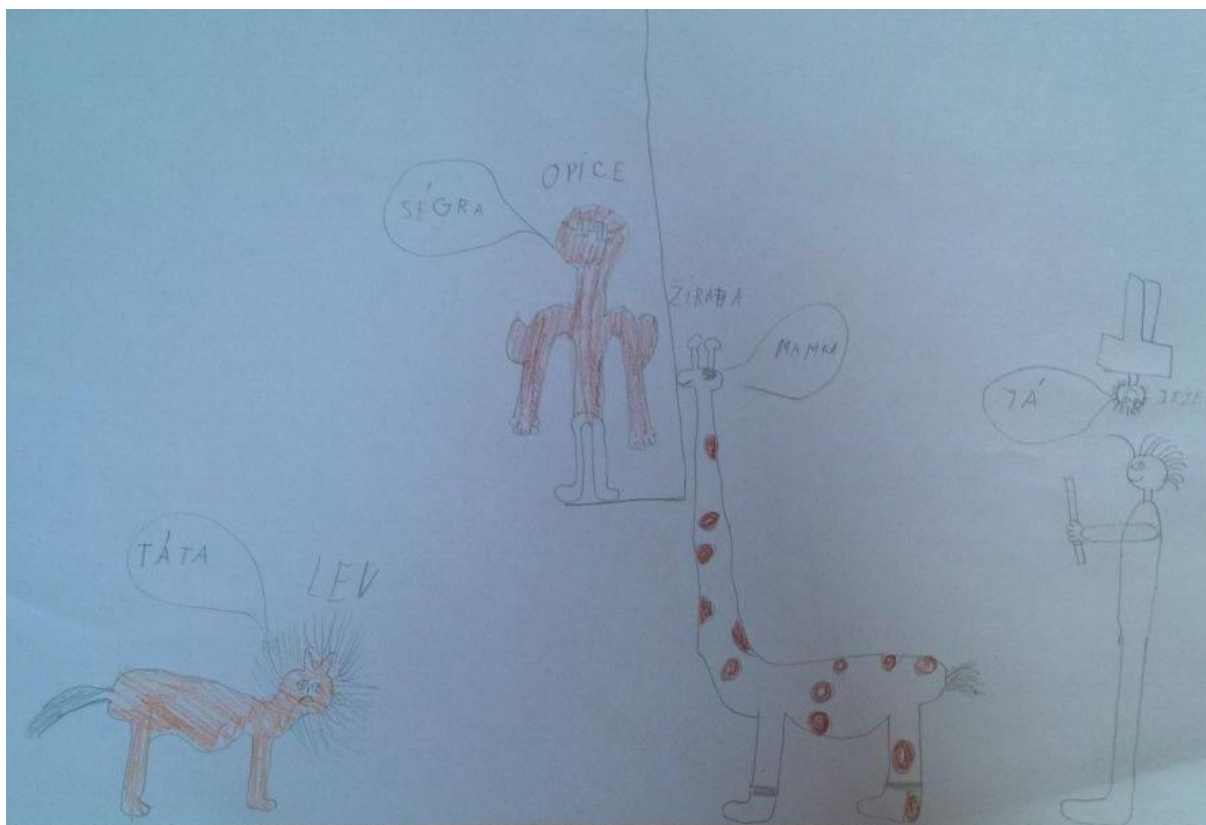
Had - velký

Tučňák - chlupatý

Prase – tlusté

Kresba

Otec – lev, Matka – žirafa, Sestra – opice, Já – ježek

Příloha č. 7 – Odpovědi na dotazník + kresby – 7. třída – Dívky

Adéla

- 1) Ano, kocoura. Hraju si s ním, ležím a odpočívám s ním v posteli.
- 2) Pes – mám moc ráda psy a chtěla bych se o něj starat
Zakrslý králik – je to roztomilé zvířátko
Klokán – mám ráda klokany a moc ráda bych jednoho měla doma
- 3) Osel – Meggí
Medvídek me to you - Sebastian
- 4) Obrázek v rámečku – jelen a Mickey Mouse, na penálu a na oblečení
- 5) Ano, např. pes, delfín, tygr, kočka, lev
- 6) Byla jsem v džungli a jela jsem na slonovi. Pak jsem si šla pod strom lehnout a přepadli mě lvi.
- 7) Ne, nehraji
- 8) Klokán, pes, kočka, surikata – jsou roztomilý a ráda bych je měla doma
- 9) Pavouk – nesnáším pavouky, bojím se jich
Krysa – vadí mi, když mě s nimi ostatní děsí
- 10) Tarantule – nesnáším pavouky
- 11) Koně – smrdí, ale neříkám, že nejsou hezký
Lenochod – vypadá divně
- 12) Ne
- 13) Ne, knížky, televize, škola, internet
- 14) Čtyřlístek, Beethoven, Spláchnutej, Ledové království, Madagaskar, ...
- 15) Mám ráda hodně pohádek
- 16) Asi princezna, doktorka, olaf, zpěvačka
- 17) Kůň – přeprava věcí
Jednorožec - létání
- 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**
Silné zvíře - slon
Rychlé zvíře - gepard
Nebezpečné zvíře- zmije, hadi
Roztomilé zvíře – surikata, čivava
Zlé zvíře - medvěd
Mazlivé zvíře – moje kočka
Chytré zvíře – Liška
- 19) **Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata**
Medvěd – nebezpečný
Sova – noční pták
Kůň – rychlý
Pes – přátelský
Kočka – roztomilá
Labuť – zamilovaná
Křeček - roztomilý
Had - jedovatý
Tučňák - pomalý
Prase – tlusté

Kresba

Nebezpečné zvíře- medvěd

Roztomilé zvíře – králík

Zlé zvíře - vlk

Mazlivé zvíře – kočka

Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – zlý, nebezpečný

Sova – moudrá, noční

Kůň – rychlý

Pes – mazlivý

Kočka – mazlivý

Labuť – lítací pták, krásná, bílá

Křeček - roztomilá

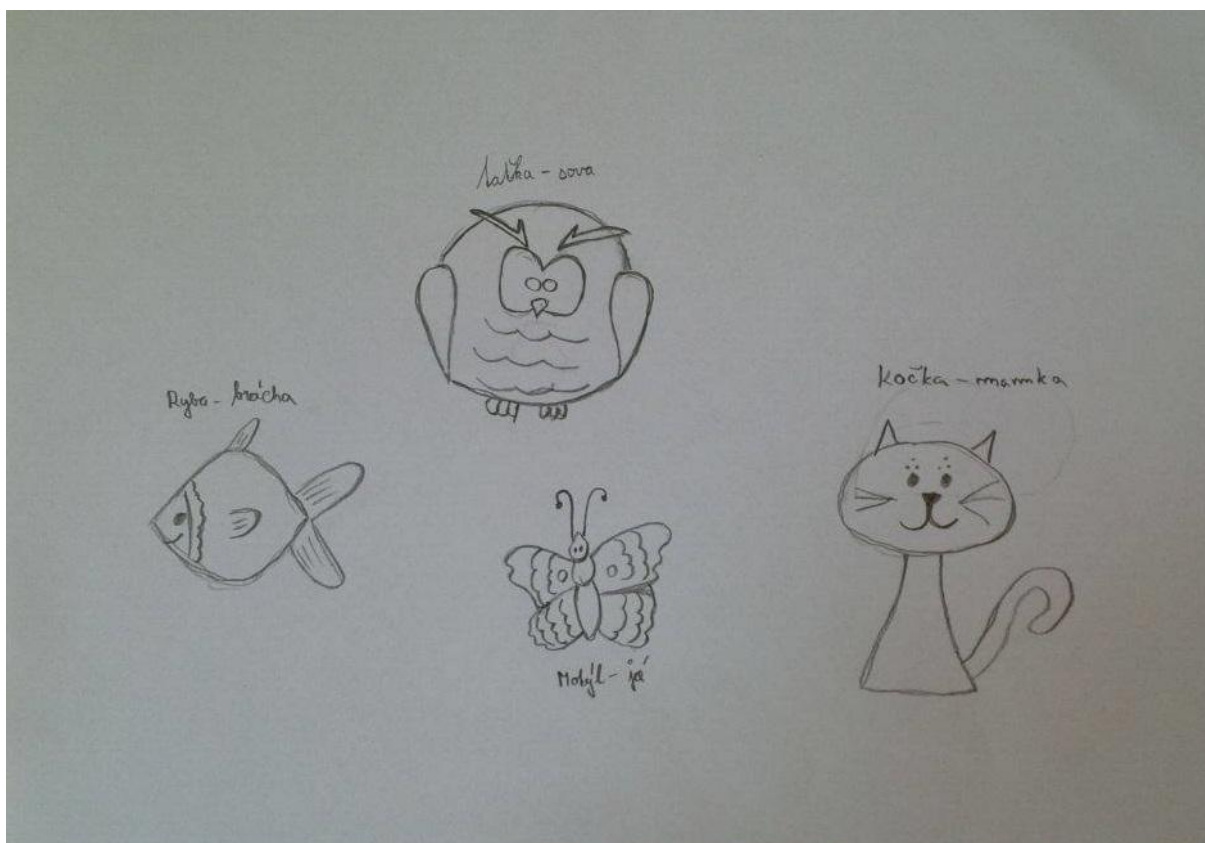
Had - slizký, nebezpečný

Tučňák - roztomilý

Prase – tlustý, růžový

Kresba

Otec – sova, Matka – kočka, Bratr – ryba, Já – motýl

Denisa

1)Ne

2) Ano, čivavu, je roztomilá

3) Ano, mám plyšáky, pojmenování nejsou

4)Na sešitu ledního medvídko

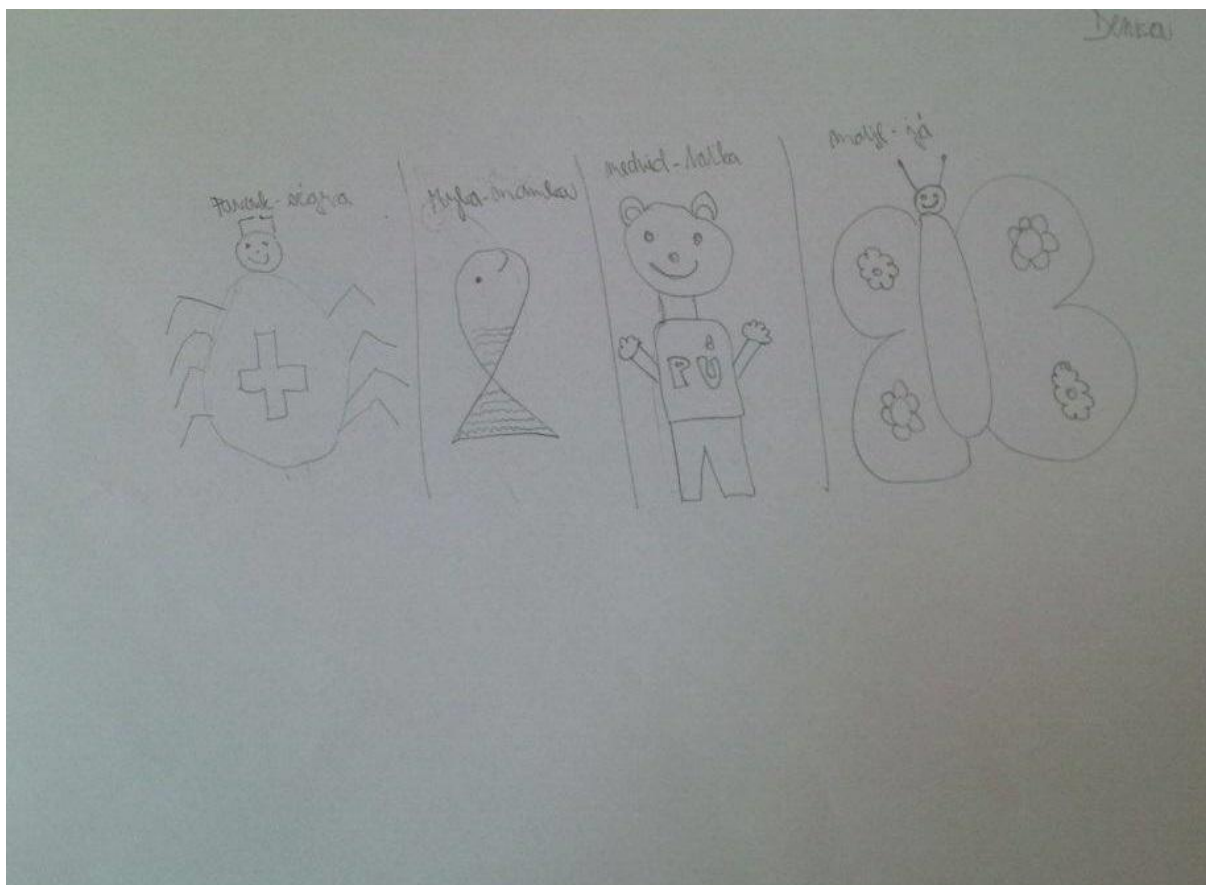
- 5) Ne
 6) Ne
 7) Ne
 8) Žirafa, je nádherná, roztomilá
 9) Žab, jsou hnusné
 10) Dikobraz, protože má ostny
 11) Žáby ta kůže
 12) Ne
 13) Ne , ze zoo, z televize
 14) Nemo, Příběh žraloka, Lví král, Doba ledová
 15) Nemo, je to krásný příběh
 16) Princezna
 17) Gepard, je hodně rychlý
 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**
 Silné zvíře - slon
 Rychlé zvíře - gepard
 Nebezpečné zvíře- dikobraz
 Roztomilé zvíře – tygr
 Zlé zvíře - lev
 Mazlivé zvíře – čivava
 Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

- Medvěd – velký
 Sova – moudrá
 Kůň – bíložravý
 Pes – mazlivý
 Kočka – mazlivá
 Labuť – hezká
 Křeček - chlupatý
 Had - slizký
 Tučňák - pomalý
 Prase – tlustý

Kresba

Otec – medvěd, Matka – ryba, Sestra – pavouk, Já – motýl

Karolína

- 1) Psa a křečka. Se psem chodím ven a s křečkem si jen tak hraji
- 2) Ano, koně, je krásný
- 3) Plyšáky a malé postavičky. Pojmenované mám jenom ty nejoblíbenější plyšáky.
- 4) Na penále lišky. Na triku tygra.
- 5) Jen někdy, o všech.
- 6) Byly jsme s kámoškou na výletě a tam nás přepadl dinosaur, ale my jsme si ho ochočili a tak nás nesežral.
- 7) Ne
- 8) Vlk ,ani nevím, prostě se mi nelíbí.
Já – Tam je ale napsáno, které zvíře je tvoje nejoblíbenější?
Kar – Koně
Já – A proč?
Kar – Jsou krásní
- 9) Pavouků, těch velkých tarantulí. Jsou hnusně chlupaté.
- 10) Rozzuřenou tarantuli, jsou děsivé i tak.
- 11) Ne
- 12) Ne
- 13) Z pohádek, ze zoo, z učebnic
- 14) Madagaskar, Bajky, Happy Feet,
- 15) Madagaskar 3 – to jejich představení v létajícím cirkuse je boží
- 16) Drak, nevím

17) Psa, ochránil by mě

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - gorila

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře - vlk

Roztomilé zvíře - králíček

Zlé zvíře - medvěd

Mazlivé zvíře - pes

Chytré zvíře - liška

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd - zlý, nebezpečný

Sova - krásná

Kůň - rychlý, klidný

Pes - mazlivý, roztomilý, milý

Kočka - milá, mazlivá

Labuť - krásná

Křeček - roztomilý, mazlivý

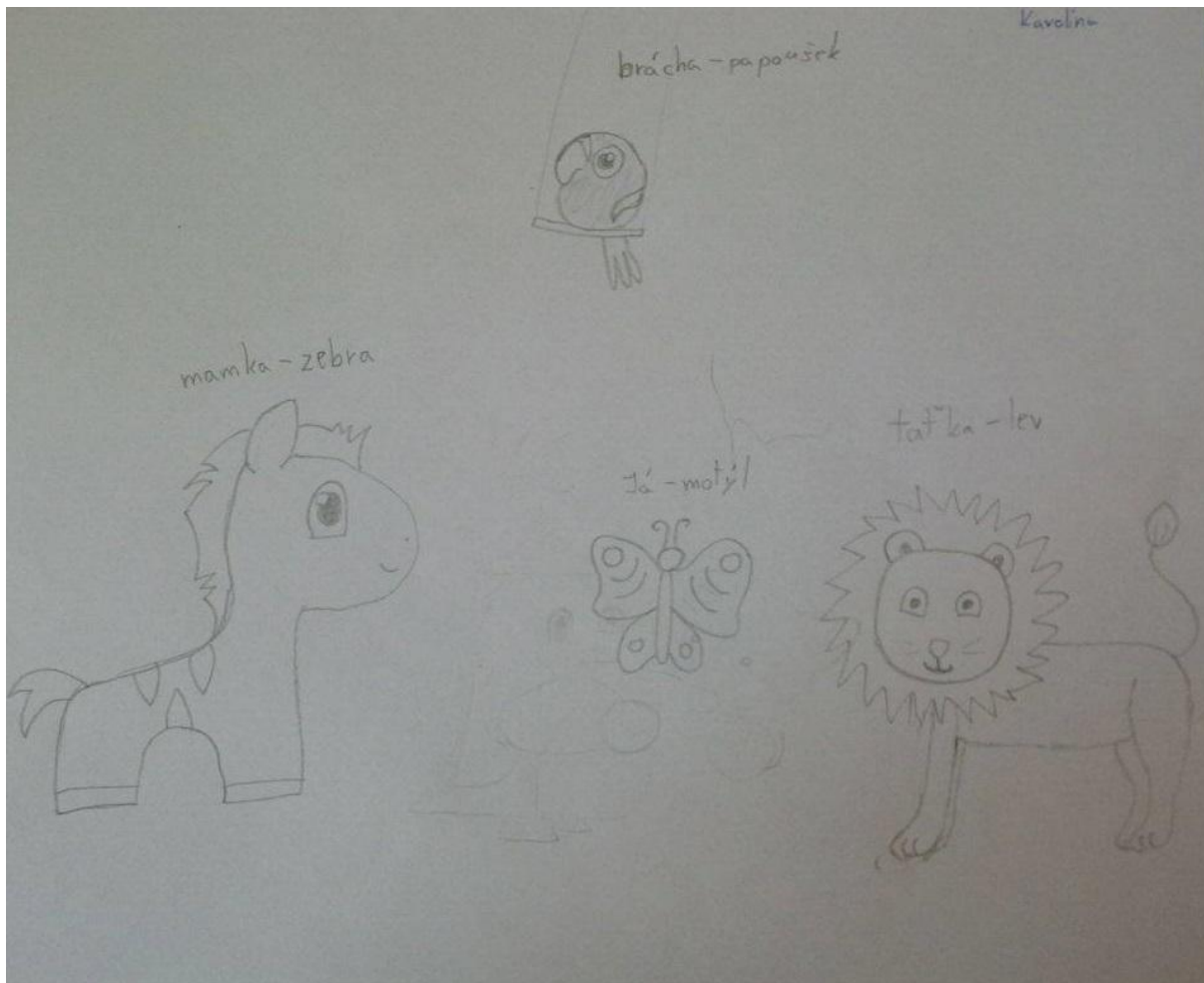
Had - nebezpečný

Tučňák - rychlý plavec

Prase - tlustý, růžový, chlupatý

Kresba

Matka - zebra, Otec - lev, Brácha - papoušek, Já - motýl

Vanessa

1) Ano, psa. Hraju si s ním.

2) Ano, tygra, je roztomilý

3) Ne

4) Ano, sovy na deskách do školy

5) Ne

6) Ne

7) Ne

8) Tygr, je barevný

9) Ne

10) Dikobraza, protože má ostny

11) Pavouk, má 8 nohou

12) Ne

13) Ne, znám je z knížek

14) Lví král, Doba ledová, Nemo

15) Nemo, má dobrý konec

16) Princezna

Já – Proč princezna?

Van – No protože je to princezna

Já – A co to znamená?

Van – No je krásná a tak

17) Tygr, má ostré zuby

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - slon

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- dikobraz

Roztomilé zvíře – tygr

Zlé zvíře - lev

Mazlivé zvíře – čivava

Chytré zvíře - sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – velký

Sova – moudrá

Kůň – bíložravec

Pes – mazlivý

Kočka – mazlivá

Labuť – hezká

Křeček - chlupatej

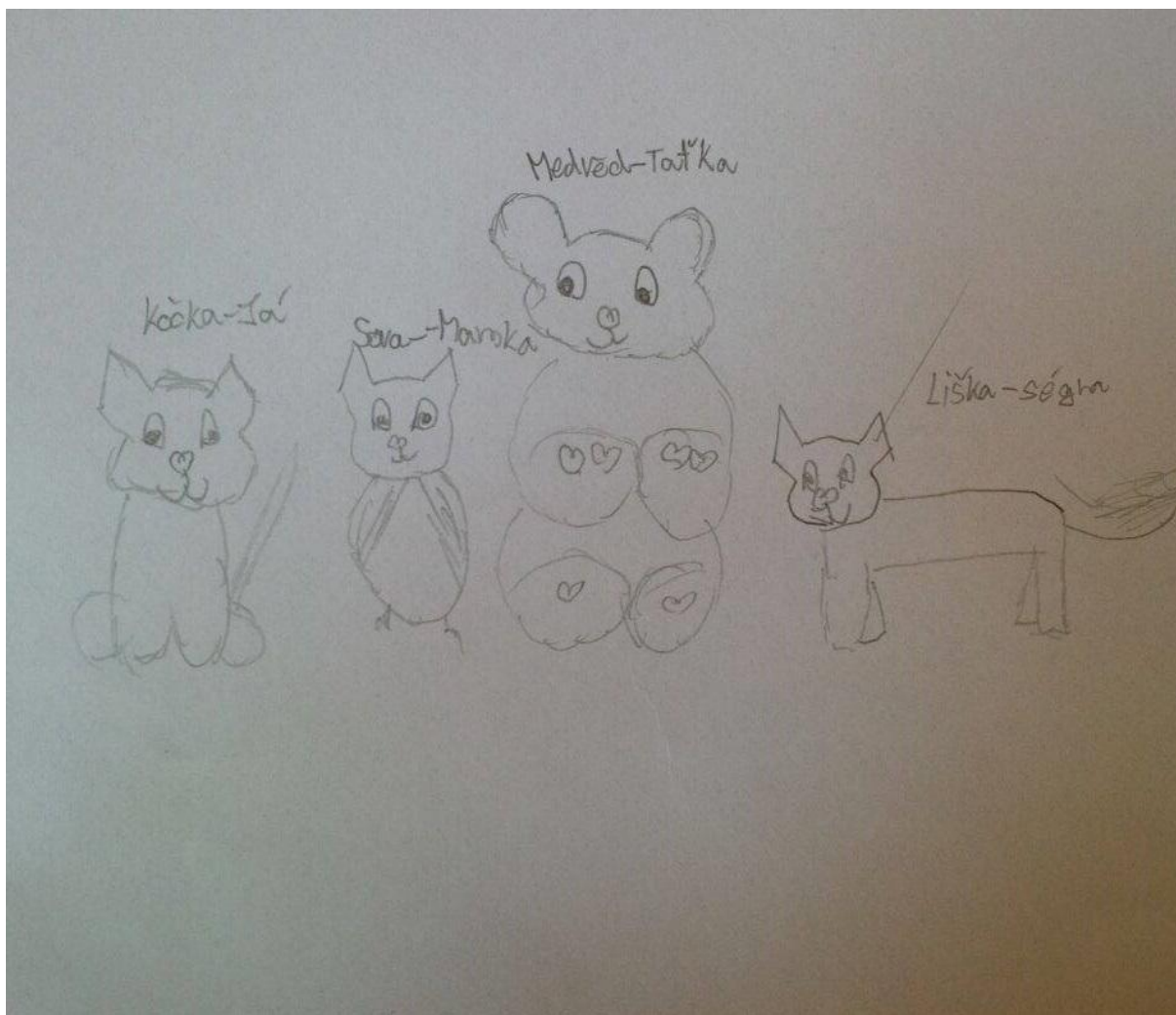
Had - slizký

Tučňák - pomalý

Prase – tlustý

Kresba

Otec – medvěd, Matka – sova, Sestra – liška, Já – kočka

Příloha č. 8 – Odpovědi na dotazník + kresby – 7. třída – Chlapci

Henry

- 1) Pes, přetahujeme se
- 2) Ne
- 3) Ne
- 4) Na tričku orla
- 5) Ne
- 6) Ne
- 7) Ne
- 8) Medojeda, vypadá dobře
- 9) Ne
- 10) Jedovatý hady
- 11) Psy, kočky, křečky mám rád. Hady, krokodýli nemám rád
- 12) Ne
- 13) Ne, z televize
- 14) Ne
- 15) Nemám žádnou

16) Medojed, je dobrej

17) Psa, je dobrej

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - medvěd

Rychlé zvíře - kůň

Nebezpečné zvíře- medvěd

Roztomilé zvíře – pes

Zlé zvíře - had

Mazlivé zvíře – kočka

Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – silný

Sova – chytrá

Kůň – rychlý

Pes – roztomilý

Kočka – mazlivá

Labuť – rychlá

Křeček - roztomilý

Had - zlý

Tučňák - roztomilý

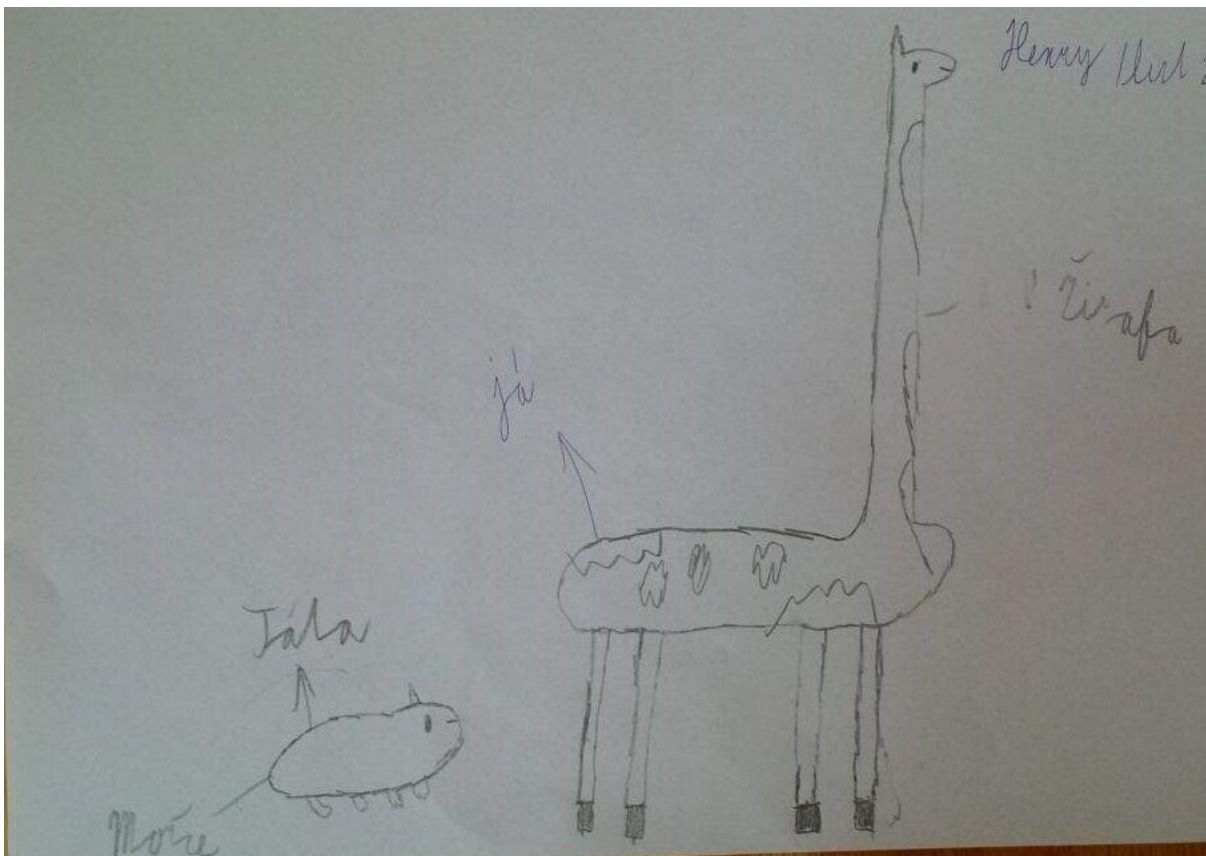
Prase – roztomilý

Kresba

Chlapec chtěl 2 papíry, na jeden nakreslil koně jako matku a na druhý sebe s otcem

Matka – Kůň, Otec – Morče, Já – Žirafa

Honza

- 1) Nemám
- 2) Ano, protože bych si s ním chtěl hrát
- 3) Nemám
- 4) Na ploše u počítače, tygr a na tričku lva
- 5) Nezdá
- 6) Nevzpomínám si
- 7) Ne, nehraju
- 8) Gepard, protože umí rychle běhat
- 9) Nebojím
- 10) Hada, protože bych se bál jestli není jedovatý
- 11) Nejsou, všechny se mi líbí
- 12) Jednou jsem v lese zapíchl klackem žábu
- 13) Nikdy jsem neviděl geparda, znám ho jen z televize
- 14) Neznám
- 15) Moc se mi nelíbí žádná
- 16) Lev, je to král zvířat
- 17) Medvěda, pomohl by mi svojí silou
- 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

Silné zvíře - medvěd

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře - vlk

Roztomilé zvíře - křeček

Zlé zvíře - liška

Mazlivé zvíře - morče

Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – silný, líný

Sova – chytrá, tichá

Kůň – celkem rychlý

Pes – mazlivý, věrný

Kočka – mazlivá, nevěrná

Labuť – bílá, moudrá

Křeček - roztomilý, malý

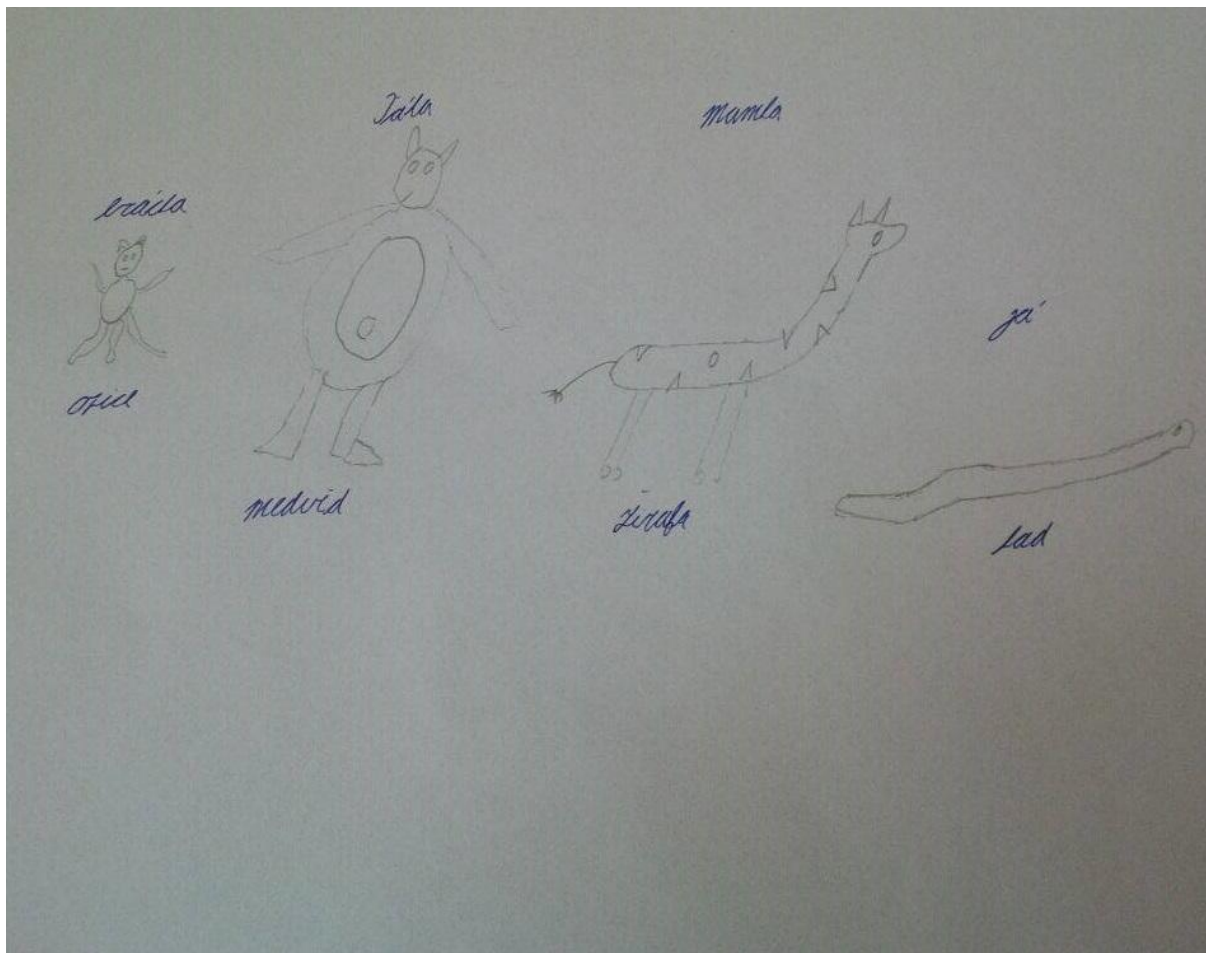
Had - dlouhý, nebezpečný

Tučňák - černo-bílý,

Prase – špinavé, tlusté

Kresba

Otec – medvěd, Matka – žirafa, Bratr – opice, Já – had

Kristián

- 1)Pagekona Řásnatého, nechám ho přelézat z ruky na ruku. Holuby, sleduji, jak plachtí ve vzduchu
- 2)Ano psa. Pes přítel člověka
- 3)Ne
- 4)Na triku krokodýla
- 5)Nezdá
- 6) Ne
- 7)Nehraji
- 8)Vlka, jeho síla, vytrvalost, drží se ve smečkách
- 9)Pavouka ,chlupaté nohy, kusadla
- 10)Střečka, je hnusnej
- 11)Pavouk, střeček, jsou nechutný
- 12)Ne
- 13)Neviděl, z televize, počítače a knížek
- 14)Shrek
- 15)Pohádku Vidím, co se tam děje. Je vtipná
- 16)Batman, je to superhrdina
- 17)Psa, nevím

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

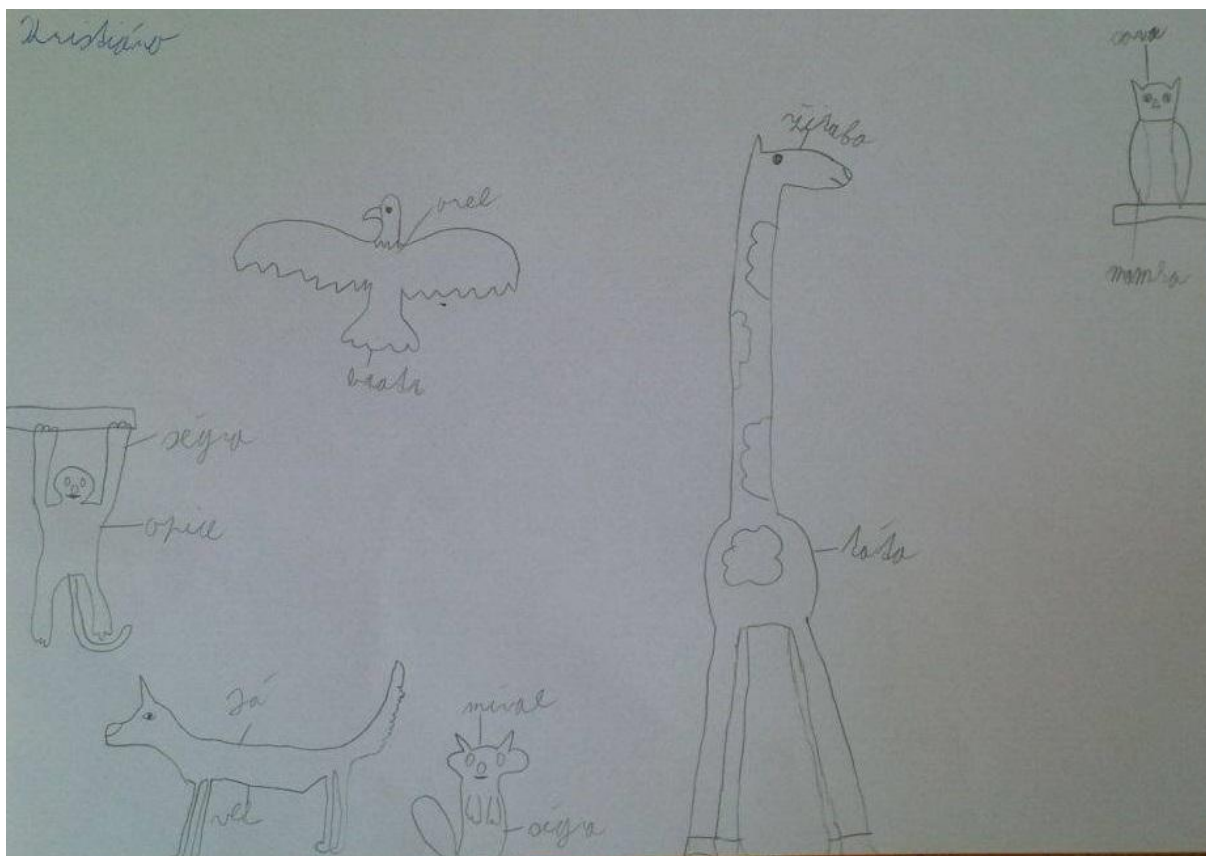
Silné zvíře - lev	Rychlé zvíře - gepard
Nebezpečné zvíře- puma	Roztomilé zvíře – pagekon řásnatý
Zlé zvíře - hroch	Mazlivé zvíře – pes
Chytré zvíře – Sova	

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

- Medvěd – síla
- Sova – inteligence
- Kůň – rychlost
- Pes – oddanost
- Kočka – zákeřná
- Labuť – oddanost
- Křeček - lenost
- Had - zákeřnost
- Tučňák - přátelství
- Prase – inteligence

Kresba

Otec – žirafa, Matka – sova, Bratr – orel, Sestra – opice, Sestra – mýval, Já – vlk

Lukáš

- 1) Mám fenku a hraju si s ní.
 - 2) Ne nechtěl
 - 3) Mám hada a candáta, ale jména nemají.
 - 4) Na triku ryby
 - 5) Ne
 - 6) Ne
 - 7) Ne
 - 8) Ryby, protože jsem rybář, tak zdolávání na prutu.
 - 9) Nebojím se
 - 10) Lva, protože by mě zabil
 - 11) Ne, nejsou
 - 12) Ne
 - 13) Ne
 - 14) Ano, bob a bobek, kráska a zvíře
 - 15) Bob a bobek, je srandovní
 - 16) Profesionální rybář, protože mě to baví. Rytíř
 - 17) Orla, odnesl by mě do oblak
 - 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**
Silné zvíře - grizzly	Rychlé zvíře - orl
Nebezpečné zvíře- mamba černá	Roztomilé zvíře – pes
Zlé zvíře - medvěd	Mazlivé zvíře – pes

Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – silný

Sova – chytrá, tichá

Kůň – silný

Pes – roztomilý

Kočka – pěkná

Labuť – pomalá a bílá

Křeček - slepý

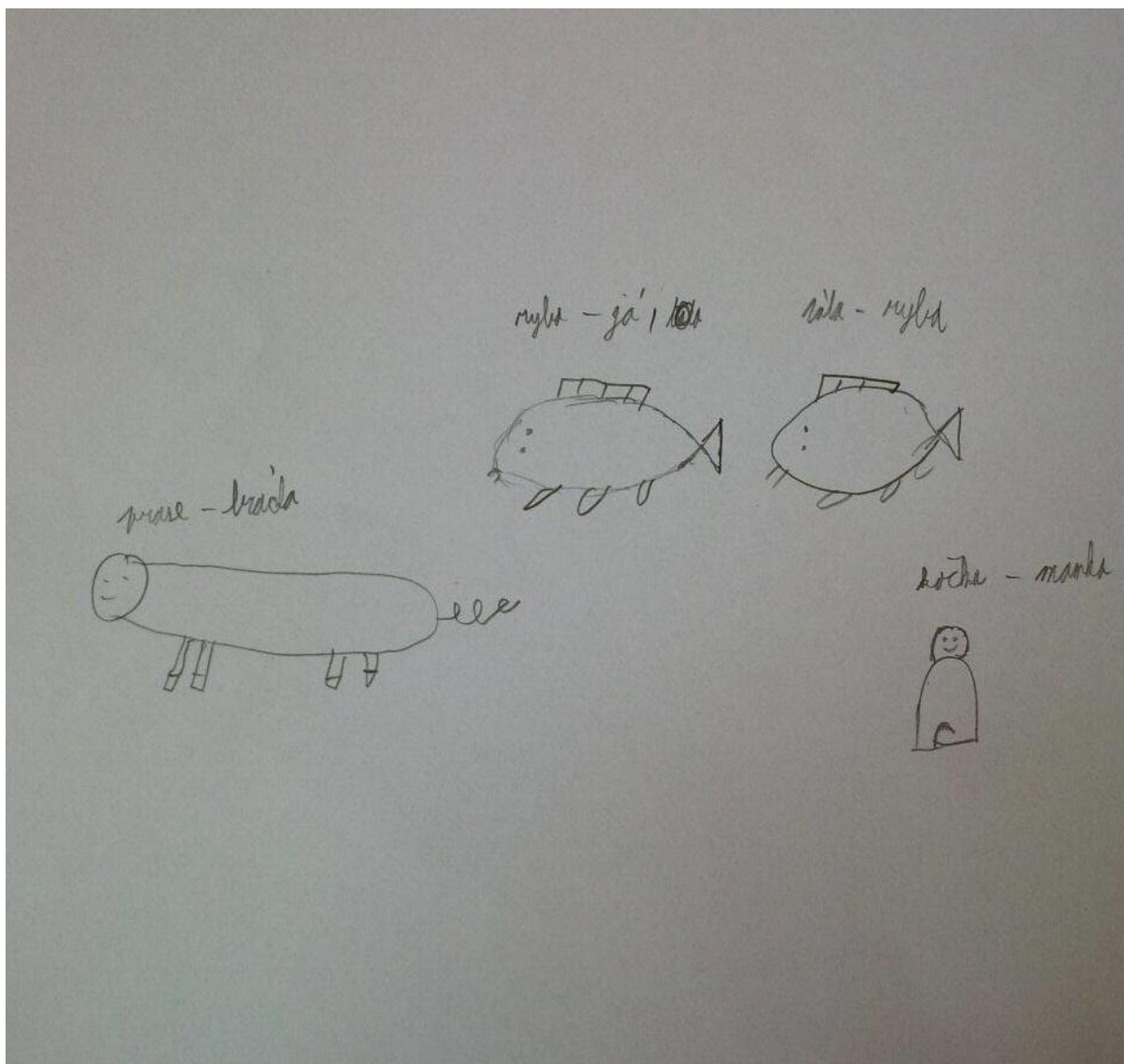
Had - nebezpečný

Tučňák - masožravý

Prase – hnusný

Kresba

Otec – ryba, Já – ryba, Matka – kočka, Bratr- prase

PanX

1)Ne

2)Ne

3)Ne

4)Na triku, opice a žraloka

5)Ne

6) Ne

7) Ne

8)Losos, je chutný

9)Pavouk, má hodně očí

10)Zmije, je útočná

11)Ne

12)Ne

13)Ne, znám je z televize

14)Křteček

15)**Nemám**

16)Drak, je nejsilnější

17)Pes, protože je věrný svému pánovi

18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.

Silné zvíře - slon

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře- krokodýl

Roztomilé zvíře – křteček

Zlé zvíře - žralok

Mazlivé zvíře – pes

Chytré zvíře - Sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – velký

Sova – bystrá

Kůň – rychlý

Pes – věrný

Kočka – nevěrná

Labuť – bílá

Křteček - hezký

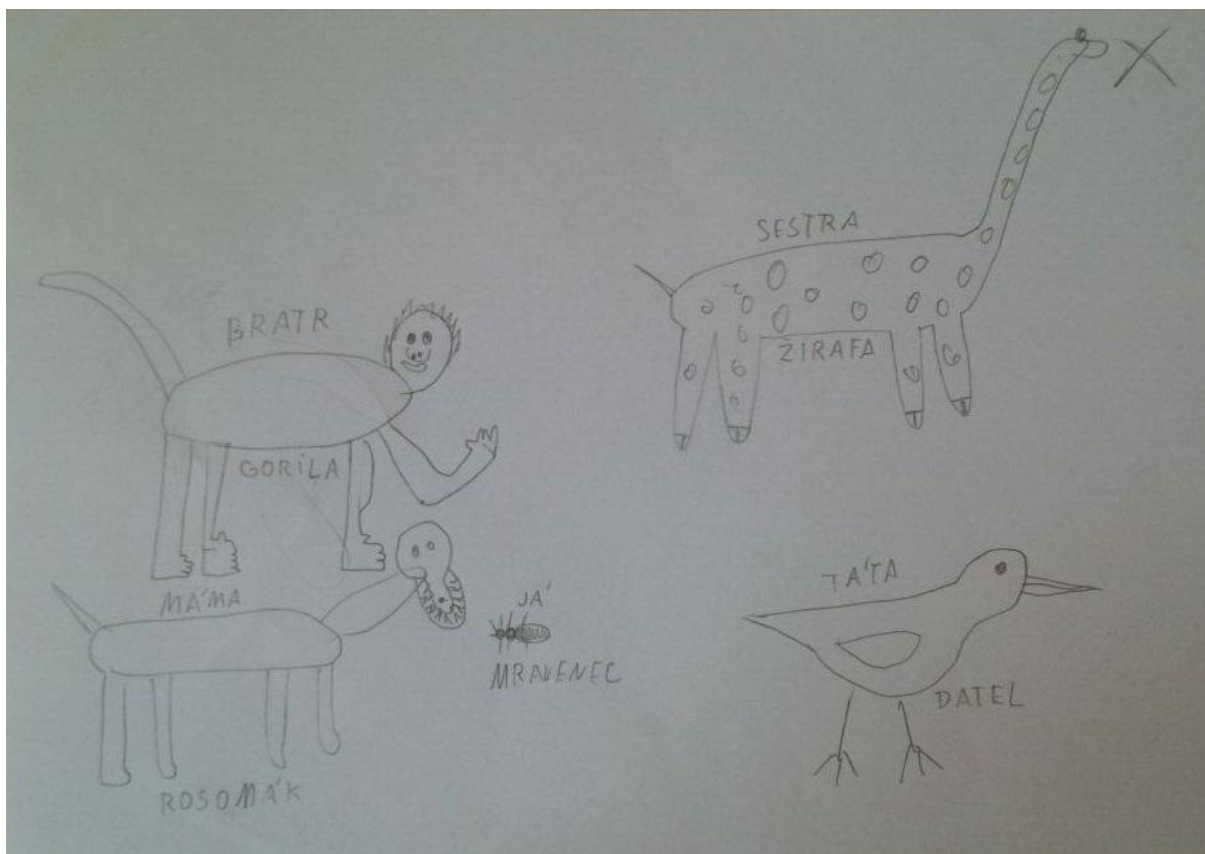
Had - dlouhý a úzký

Tučňák - pomalý

Prase – tlustý

Kresba

Matka – rosomák, Otec – datel, Bratr – gorila, Sestra – žirafa, Já – mravenec

Stanislav

- 1) Ano, mám morče, hladím si ho
 - 2) Ano, chtěl bych psa, protože mi umřel
 - 3) Ano, mám plyšové i plastové. Pojmenované nejsou.
 - 4) Ano, na skříní, na oblečení a magnety, různá zvířata
 - 5) Ne
 - 6) Ne
 - 7) Ne
 - 8) Nejraději mám psa, líbí se mi na něm, že je chlupatý a dobrý přítel
 - 9) Ano, medvěda. Jeho zuřivost a síla.
 - 10) Já chci potkat všechno
 - 11) Ne
 - 12) Ne
 - 13) Ne, znám je z televize nebo fotek
 - 14) Jen počkej zajíci, Madagaskar
 - 15) Jen počkej zajíci, je zábavná
 - 16) Škorpion, nevím
 - 17) Pes, protože je věrný a docela silný
 - 18) K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.
Silné zvíře - medvěd	Rychlé zvíře - gepard
Nebezpečné zvíře- bachyně	Roztomilé zvíře – axolotl
Zlé zvíře - lev	Mazlivé zvíře – morče

Chytré zvíře - sova

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – silný

Sova – lepší vidění ve tmě

Kůň – velký, rychlý, silný

Pes – rychlý, chytrý

Kočka – docela mazlivá

Labuť – dobrý letec, plavec

Křeček - malý

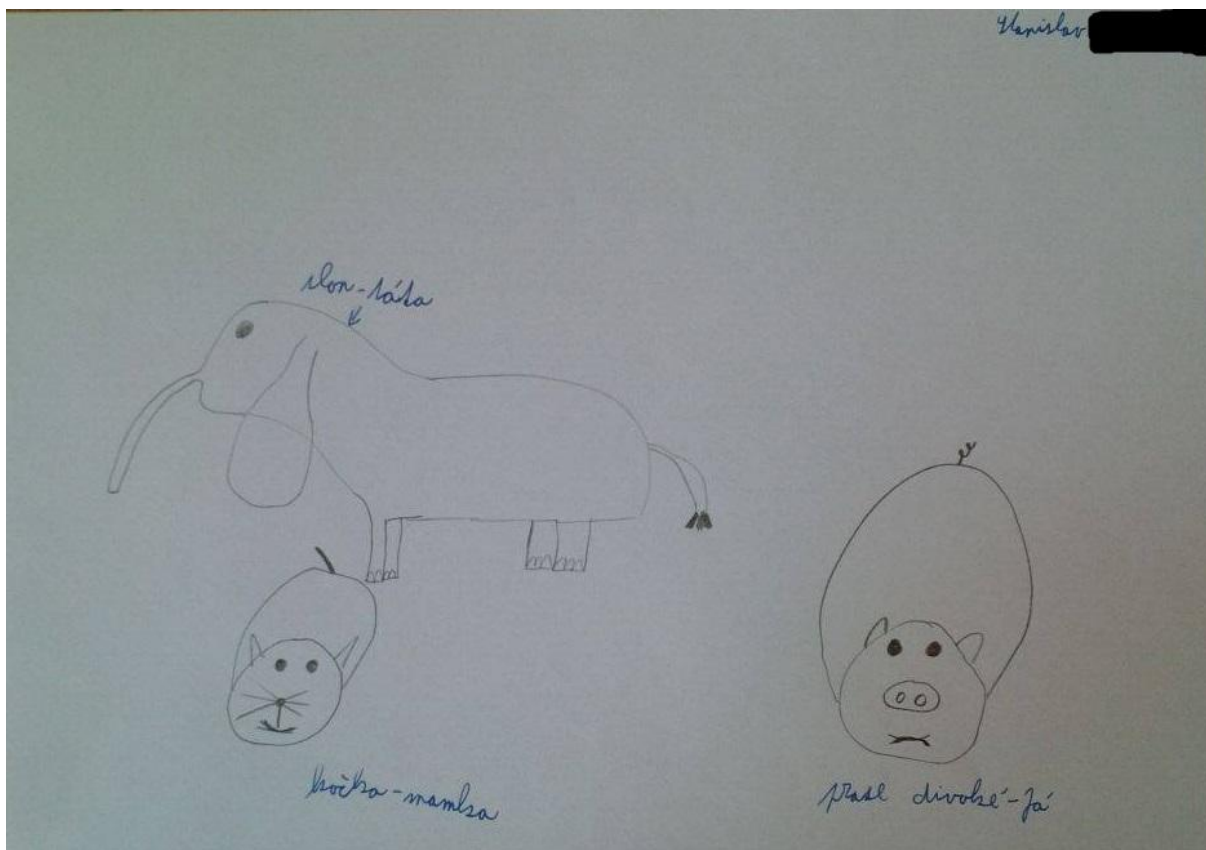
Had - je rychlý, malý a jedovatý

Tučňák - je velmi dobrý plavec

Prase – je silné a dobré

Kresba

Otec – slon, Matka – kočka, Já – prase divoké

Vilda

- 1) Ne, nemám
- 2) Ne, nechtěl
- 3) Mám plyšáka (medvídek) Miša
- 4) Na triku mám psa
- 5) Ne, nezdá
- 6) Ne, nepamatuji si
- 7) Ne
- 8) Gepard, je rychlý
- 9) Ne
- 10) Tarantuli, jsou děsivé
- 11) Ne, nejsou
- 12) Ne
- 13) Ne
- 14) Ano, Červená karkulka, Tři prasátka
- 15) Červená karkulka
- 16) Princ, abych mohl mít meč
- 17) geparda, je nejrychlejší
- 18) **K následujícímu popisu napiš zvíře, které podle tebe odpovídá uvedené vlastnosti.**

Silné zvíře - medvěd

Rychlé zvíře - gepard

Nebezpečné zvíře - anakonda

Roztomilé zvíře – kotě

Zlé zvíře - levhart

Mazlivé zvíře – kočka

19) Jaké vlastnosti podle tebe mají tato zvířata

Medvěd – silný, těžký, zuřivý

Sova – rychlá, tichá, moudrá

Kůň – rychlý

Pes – věrný

Kočka – mazlivá

Labuť – elegantní, bílá

Křeček - malý, roztomilý

Had - dlouhý, jedovatý, nebezpečný

Tučňák - dobrý plavec

Prase – špinavé

Kresba

Otec – medvěd, Matka – sova, Sestra – opička, Já – gepard

SESTRA
OPICKA

TATA
MEDVĚD

JÁ
GEPARD

MAMKA
SOVA

